॥अथ हायनरत्नपूर्वार्द्धप्रारम्भः ॥ङी॥ 16189

हा० ॥श्रीगणेशायनमः॥ श्रीगुरुचरणकमलेभ्योनमः ॐगणाधिपंरामगुरोः पदाब्जन्दामोदराख्यम्पितरञ्चनत्वा॥प्राचीन
र० पद्यैर्वलभद्रनामाकरोतिसद्धायनरत्नसंज्ञं १ भागीरथीनीरविराजमानेश्रीकान्यकुब्जेनगरेतिरम्ये अभूद्भरद्वाजमह
१ र्षिवंशेश्रीलालनामागणकोषणधामा २ तस्यात्मजाःपञ्चवभूवुरेषांश्रीदेविदासःप्रथमस्त्वभूव व्यक्तेचयश्श्रीपति
पद्धतौचटीकाम्व्यधाच्छिष्यगणस्यतुष्ट्यै ३ तस्माल्लघुःखेटविचारदक्षःप्रख्यातकीर्तिर्विजितारिपक्षःश्रीक्षेमकर्णो
थततःकनिष्ठोनारायणोव्याकरणेपटिष्ठः ४ न्यायेयस्सुरराजपूजितनिभोवेदान्तिनामग्रणीर्मीमांसादिसमस्तशास्त्र
कमलप्रोद्बोधनेभास्करः श्रीमद्भूपतिवृन्दपूजितपदोभूदेवमूर्द्धामणिःश्रीमन्मिश्रचतुर्भुजस्समभवत्तस्माल्लघुर्द्ध
र्मवित् ५ तस्माल्लघुस्सकलशास्त्रकलापविज्ञोदामोदरस्समभवत्कृतिनाम्वरिष्ठः योभास्करोक्तिपितामहकर्मतुल्यां
वृत्तिम्व्यधान्निरुपमांकृतिनांहिताय ६ दामोदरस्यतनयौजातौवलभद्रवलिरामौवलभद्रेणचकिञ्चित्प्रकाश्यतेता
जिकङ्कुरोष्ठपया ७ निवन्धारचिताःपूर्वैस्संहितातजिकादिषु नहायनफलेतस्मान्निवन्धंकर्तुमुद्यतः ८ हि
ल्लाजखत्तखुतायांखिन्दिरोमकसम्मतम् सारसमरसिंहस्यक्रियतेवार्षिकंफलम् ननुकिमभिधेयकमिदंशास्त्र
म्प्रयोजनञ्चकिम् उक्तञ्च ज्ञातार्थंज्ञातसम्बन्धंश्रोतुंश्रोताप्रवर्तते ग्रन्थादौतेनवक्तव्यःसम्वन्धस्सप्रयोजनइतिअन्य राम
च्चसर्वस्यैवहिशास्त्रस्यकर्मणोवापिकस्यचित् यावत्प्रयोजनन्नोक्तन्तावत्तत्केनगृह्यते इत्युच्यते यवनाचार्येणपार १

स्याभाषया प्रणीतज्योतिश्शास्त्रैकदेशरूपं ताजिकादि   नानाविधफलादेशफलकं शास्त्रं ताजिकशब्दवाच्यम् तद
नन्तरसंभूतैः समरसिंहादिभिरधीतव्याकरणैर्ब्राह्मणैस्तदेवशास्त्रं संस्कृतशब्दोपनिबद्धं तदपिताजिकशब्दवाच्यमे
व अतएवैतेस्तायेवइक्कवालादयो यावंत्यः संज्ञा उपनिबद्धाः अत्र ग्रहराशिस्वरूपषोडशयोगसहमसागवर्षफलभा
वविचारदशाविभागगमनागमनाद्यनेकप्रश्नरूपास्ताजिकपदार्थाः प्रतिपाद्यत्वेन विषयभूताः एषां पदार्थानां ताजि
कग्रंथस्य च प्रतिपाद्यप्रतिपादकभावः संबंधः प्रयोजनन्तु भूतभविष्यवर्तमानशुभाशुभफलकथनम् उक्तं च नारदेन प्र
योजनं तु जगतः शुभाशुभनिरूपणमिति अत्र शास्त्रे तु वर्षफलप्रश्नादिजिज्ञासुरधिकारी स च ब्राह्मण एव उक्तं च वशिष्ठेन
अध्येतव्यं ब्राह्मणैरेव तस्माज्ज्योतिःशास्त्रं पुण्यमेतद्रहस्यम् एतद्बुध्वा सम्यगाप्नोति यस्मादर्थं धर्मं मोक्षमग्र्यं यशश्चे
ति ननु यवनाचार्यप्रणीतेक्कवालादिपारसीशब्दात्मकस्य ताजिकशास्त्रस्याध्यापनमेव नावरं नभिहितमध्ययनं तु दूराद
पास्तमेव उक्तं च स्मृतौ न वदेद्यावनीं भाषां प्राणैः कण्ठगतैरपीति तन्मूलभूतत्वात्समरसिंहादिशास्त्रस्याप्यध्ययनम
नुचितं मूलाशुद्ध्या सर्वमशुद्धमिति न्यायात् अत्रोच्यते यवनाचार्यस्याष्टादशसंहिताकर्तृषु परिगणितत्वात्तद्वचः प्रमा
णमेव उक्तं च कश्यपेन सूर्यः पितामहो व्यासो वशिष्ठोऽत्रिः पराशरः कश्यपो नारदो गर्गो मरीचिर्मनुरङ्गिराः लोमशः पौलिश
श्चैव च्यवनो यवनो गुरुः शौनकोऽष्टादशश्चैते ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तका इति तथा च यवनाचार्यप्रणीतं संस्कृतोपनिबद्धं जात

कशास्त्रं यवनजातकाख्यं तद्दृश्यते तथैव ब्रह्मणस्सकाशात्यारस्यदेशे तताजिककर्तृत्वमप्यस्य स्मर्यते उक्तञ्च रोमके
न ब्रह्मणागदितम्भानो र्भानुना यवनाय यत् यवनेन च यत्प्रोक्तं ताजिकं तत्प्रकाशितमिति अन्येपि ताजिकाचार्या उक्ताः
टोडरानन्दे खत्तखुतो रोमकश्च हिल्लाजो धिषणाह्वयः दुर्मुखाचार्य इत्येते ताजिकस्य प्रवर्त्तका इति अथ च ज्योतिः
शास्त्रफलम्पुराणकैरादेशप्रश्नमुच्यते तिसिद्धान्तस्मरणात् तथा च कृते पैतामहं शास्त्रं त्रेतायां बादरायणम् गार्गीय
न्द्वापरे प्रोक्तं सत्यं ताजिकं कलाविति जीर्णताजिकोक्तेः अथ च म्लेच्छा हि यवनास्तेषु सम्यक् शास्त्रमिदं स्थितम् ऋ
षिवत्तेपि पूज्यन्ते किम्पुनर्दैवविद्द्विज इति गर्गोक्तेश्च यवनज्योतिर्ग्रन्थानामध्ययने द्विजानान्न दोषः अथ पङ्को
द्भवकमलादरीश्वरपू — जादौ त्यागस्स्यात्तथा भुजङ्ग फणवर्तिमणिग्रहमनादस्स्यात् उक्तञ्च गणेशदैवज्ञैः ब्रह्मद्वेषि
तुरुष्कसंभवमिदं ताजीयकं वर्तते शास्त्रं यद्यपि सद्द्विजैरपि तथाप्यध्येतुमर्हं भवेत् यस्माद्यत्सदसत्फलं निगदितं सम्यं
हि किम्पङ्कजे शङ्कापङ्कभवात्तथा फणिफणोत्पन्ने मणौ दूषणमिति हिल्लाजे तु ब्रह्मविष्णुरुद्रमुखनिर्गतशापेन य
वनतामाप्ते नस्त्रीस्तूर्यैरावयवनशास्त्रप्रणयनाद्द्विजानामपि सूर्यसिद्धान्तवदध्ययनं युक्तमित्युक्तम् केशवविष्णुमुखनिर्गतशापान्म्ले
च्छाधिगततिग्ममरीचेः रोमके च पुरिलब्धमशेषन्तद्द्विजातिभिरतोध्ययनीयमिति पुररो
मकपत्तने यदाचतद्देवप्रमेयं केनचित्सुबुद्धिनासमरसिंहादिना अधीतं तदीयं ज्योतिश्शास्त्रं गृहीत्वा तत्संस्काराद्व्यक्त

संज्ञापरिभाषेणसंस्कृतशब्दैरुपनिबद्धत्वेन कृतनेनदानकोपिदोषइति ज्ञेयम् नवदेश्यावनीभाषामेतद्वचनंतुया
वनीयकाव्यालंकारादिविषयकमितिसिद्धांतः ननुसूर्यसिद्धांतादिग्रंथास्तुश्रौतस्मार्तकर्मविषयकाः कथमस्य
ताजिकशास्त्रस्यश्रौतस्मार्तकर्मविषयकत्वं उच्यते अष्टवर्षंब्राह्मणमुपनीययेत् षष्ठेऽन्नाद्यकामइतितथा
अष्टवर्षाभवेद्गौरीनववर्षाचरोहिणी गौरींदद्याद्ब्रह्मलोकंसावित्रंरोहिणींददत् इत्यादिभिर्वाक्यैरुप नयनविवा
हकालान्नेकेभिहितास्तेषांज्ञानंकरितिताजिकशास्त्रादेवजायते अन्यच्च उक्तकालेपिगुरुशुद्धिंविनायथोप
नयनविवाहावुत्सर्गतोनभवतस्तथाजन्मकालात्तत्तद्वर्षेष्वरिष्टसंभवेपिनभवतोदुष्टफलस्यतुल्यत्वादिति ननुस
दसत्फलावबोधार्थमस्यताजिकशास्त्रस्यप्रवृत्तिस्ताजिकशास्त्रोक्तवर्षप्रवेशोजन्मकालाधीनस्तदंगीकारेचजा
तकशास्त्रादेवनृणांसदसत्फलबोधोभविष्यतिकिमनेनताजिकशास्त्रेणत्यत्रोच्यते जातकशास्त्रात्सदसज्ज्ञानंबहु
याससाध्यंबहुकालसाध्यंनास्ति तथाहिजन्मकालीनस्पष्टग्रहानंगीकृत्यदृष्टिषड्बलेष्टकष्टबलानिसर्वग्रहाणामा
युर्वर्षाणिचानीयततोदशामंतर्दशांचनिर्णीयजातकशास्त्रोदितंसदसत्फलंवाच्यम् तत्रापिइष्टकष्टबलाद्ययगणका
नयनेसत्त्वेदशागणितस्यदशाप्रवेशजन्मकालकलियातवत्सरस्पष्टादिगणितस्यचज्ञानेसिद्धांतविदामेवनयाद्दशा
नांतर्दशानाम् अन्यच्च एवमन्यायासेनानीतास्वपिदशासुफलविवेकः कर्तुमशक्यः कथमायुःप्रतंयेनहि यत्तद्दे वे

त्यादिवराहोक्तेर्ग्रहायुर्वर्षाणां दशवापञ्चदशवाविंशतिर्वित्याशीनां बहूनां वर्षाणां सत्वात्तनहूहसम्बन्धि शुभाशुभद
शाफलं तावत्कालमध्ये नैकरूपं सम्भवति अन्तर्दशायामपि वर्षाणां पञ्चकं — षट्कं वा एकैकस्य समायाति तत्रा
पि नैकरूपमन्तर्दशाफलं किंच दशासूपदशासु च कस्यचिदल्पवर्षत्वं कस्यचिद्बहुवर्षत्वं समायाति तत्रापि नैकरू
पफलं तावत्कुं शक्यते तस्माद्दशायासेनापि जातकफलं स्थूलकालफलं रमस्ति ताजिके तु वर्षमध्ये सर्वेषां ग्रहा
णां दशाः समायांति अन्तर्दशा तत्र दिनाद्या समायाति तत्र मासप्रवेशदिनप्रवेशफलमत्यन्तसूक्ष्मतरं समायात्यतस्सदसत्फ
लज्ञानं ताजिकशास्त्रादेव नितान्तं कान्तम् उक्तञ्च समरसिंहेन प्रयोजनं जातकफ—लेचिर — प्रयोज्यमतिस्फुर
ति पुंसां तेनात्र हायनफलस्य काश्यते ताजिकप्रोक्तमिति ननु प्राचीनकर्मरूपस्य दैवस्यावश्यम्भावित्वात्कथमुद्यमो
वर्षफलविचारस्य ॥ यदाहशौनकः येन तु यत्नात्प्रयत्नस्य विधानं सुरेशसचिवोपि यस्सासाम्प्रतिमस्सोपि न शक्तोऽन्य
था कर्तुमिति तथा दैवस्य बलवत्त्वे पुरुषाकारो निरर्थक इति अत्राहुः किं यदि दैवमेव फलं तदा कृष्याद्युपाये पुरुषाका
रस्य प्रवृत्तिर्न स्यात् अथ च श्रुतिस्मृत्याबेदितविधिनिषेधाश्च निरर्थकास्स्युः तदाह केशवार्कः फलं यदि प्राक्तनमेव तत्
किं कृष्याद्युपायेषु परः प्रयत्नः श्रुतिस्मृतिश्चापि नृणां निषेधविध्यात्मके कर्मणि किं निबन्धति अपि च जन्मान्तरार्जि
तं दैवमपि पुरुषाकारं विना न घटत इति पुरुषार्थस्यैव मुख्यत्वम् तथा च वसन्तराजः पूर्वजन्मजनितं पुराविदः कर्म

दैवमिति सम्प्रचक्षते उद्यमेन तदुपार्जितं तदा वाञ्छितम्फलं नैव केवलमिति अथ पुरुषार्थस्यैव मुख्यत्वाङ्गीकारे अवश्यभाविभावानां प्रतीकारो भवेद्यदि तदा दुःखैर्न बाध्येरन्नलरामयुधिष्ठिराः नाभुक्तं क्षीयते कर्म कल्पकोटिशतैरपि अवश्यमेव भोक्तव्यं कृतं कर्म शुभाशुभमित्यादिवाक्यानां का गतिरिति चेदत्रोच्यते तत्र कर्मणां वैचित्र्यं कानिचिद्दृढमूलानि कानिचिच्छिथिलमूलानि यत्र जन्मयत्रशकुनवर्षप्रश्नादिभिर्दशाफलरूपेण प्रतिबन्धकेन सन्तानविद्याद्यभावो निर्णीतस्तत्र ग्रहशान्त्यादिरूपेण प्रयत्नेनापि सन्तानादिप्रतिबन्धकीभूतदृढमूलत्वान्निवारयितुं न शक्यते यत्र तु ग्रहचारवशेन गोचरादिना सन्तानादिप्रतिबन्धो निर्णीतस्तच्छिथिलमूलत्वेन स्वस्त्ययनादिनोन्याय्यम् उक्तं च स्मृतौ हन्यते दुर्बलं दैवं पौरुषेण विपश्चितेति एवं शुभसूचकदशापाककाले क्रियमाणा यात्रा विनायासेन फलसाधिका अशुभदशायां हानिदेत्यतोवश्यं ज्योतिश्शास्त्रगणनोपयोगः पूर्वोक्तशौनकादिवाक्यानि दृढमूलकर्मविषयकाणि दैवपुरुषकारयोः साचिव्यमुक्तम् याज्ञवल्क्येन यथा ह्येकेन चक्रेण रथस्य न गतिर्भवेत् एवं पुरुषकारेण विना दैवं न सिद्ध्यतीति संक्षेपात् ज्योतिश्शास्त्राध्यापने फलमाह माण्डव्यः एवंविधस्य श्रुतिनेत्रशास्त्रस्वरूपं भर्तुः खलु दर्शनं वै निहन्त्यशेषं कलुषं जनानां षडब्दजन्य मैसुखास्पदं स्यात् १ सूर्यसिद्धान्तेपि दिव्यं चक्षुर्ग्रहर्क्षाणां दर्शितं ज्ञानमुत्तमम् विज्ञायार्कादिलोकेषु स्थानम्प्राप्नोति शाश्वतमिति ज्ञानविशेषेण ज्योतिर्विदः पूजा नारदनम्यंजीशैरभ्यधायि

दशादिनक्षत्रपापं हन्ति सिद्धान्तवेत्ता त्रिदिनजनितदोषं तन्त्रविद्दूरस्थ करणभगणवेत्ता हन्त्यहोरात्रदोषं जनयति घनमंघ
स्तत्र नक्षत्रसूची तिन नक्षत्रसूचीलक्षणं वराहसंहितायां अविदित्वैव यः शास्त्रं दैवज्ञत्वं प्रपद्यते स पंक्तिदूषकः पापो ज्ञे-
यो नक्षत्रसूचकः तिष्ठन्ति न ज्ञाननिग्रहाणां नैव साधनम् परवाक्येन वर्तन्ते नैव नक्षत्रसूचकाः श्राद्धे गणकानाम
पाङ्क्तेयत्वं धर्मशास्त्रेन नक्षत्रसूचिकाभिप्रायेण ज्ञेयम् उक्तञ्च वशिष्ठेन त्रिस्कन्धपारङ्गम एव पूज्यः श्राद्धे सदा भूसुर
वृन्दमध्ये। नक्षत्रसूची खलु पापरूपो हेयस्सदा सर्वसुधर्मकृत्ये इति तन्न स्मिन् ग्रन्थे ग्रन्थवाहुल्यमेव दूषणमिति चेन्न य
तो ग्रन्थसंक्षेपे ऽन्यग्रन्थापेक्षा विचारसंशयश्च भवति ग्रन्थविस्तारे संशयापेक्षयोरभावो भवति तस्माद्ग्रन्थविस्तारो न
दोषायेति ज्ञेयम् उक्तञ्च यादवेन संक्षेपे संशयापेक्षे श्रोतृस्यातामसंशयः वरीयान्विस्तरस्तस्मादपेक्षासंशयापहः।
२ त्यलमतिप्रसङ्गेन प्रकृतमनुसरामः अथ राशिस्वरूपमुक्तञ्च वामनजातके फलं राशिग्रहाधीनं सर्वेषां प्रा-
णिनां यतः अतो मेषादिराशीनां स्वरूपमाविष्क्रियते मेषो वृषोऽथ मिथुनं कर्कसिंहोऽथ कन्यका तुला ततो वृश्चि-
कश्च धनुर्मकर एव च कुम्भो मीन इति प्रोक्ता बुधै द्वादश राशयः मेषोऽथ मिथुनं सिंहस्तुला धनुरथो घटः विज्ञेया।
विबुधैरेते क्रूराः षडपि राशयः २ वृषकर्कस्तथा कन्या वृश्चिको मकरस्तथा मीन एते षडपि च विज्ञेयाः सौम्यराशयः ४
मेषकर्कावथ तुला मकरश्चरराशयः वृषसिंहौ वृश्चिकोऽथ कुम्भश्च स्थिरराशयः मिथुनं कन्यका धन्वी मीनश्च द्विस्व
पुंसंज्ञा राशयः क्रूराः स्त्रीसंज्ञा सौम्यराशयः ॥२

भावकः मेषोथवृषभस्सिंहोपराई स्त्वधनुस्तथा मकरश्च बुधैर्ज्ञेयाराशयोमीचतुष्पदाः कर्कटोवृश्चिकश्चोभौवहुपादौप्र
कीर्तितौ कुम्भमीनावुभौराशीविज्ञेयौपादवर्जितौ मिथुनश्चतुलाकन्यापूर्वार्द्धंधनुषस्तथा राशयोद्विपदा प्रो
क्तायवनाचार्यसूरिभिः मेषश्चसिंहधनुषोविज्ञेयावह्निराशयः वृषकन्याथमकरस्सुरेनेभूमिराशयः मिथुनश्च
तुलाकुंभोराशयः पवनात्मकाः कर्कवृश्चिकमीनाश्चविज्ञेयाजलराशयः अर्द्धशब्दामृगः कुंभः कन्यास्तेन्वराशयः
तुलालिकर्कमीनाश्चविज्ञेयाः शब्दवर्जिताः मेषोवृषोथमिथुनःसिंहःशब्दान्वितोधनुः कर्कालिमीनावहुपत्याजि
त्मासघटकाःस्मृताः मध्यासिंहेणकन्याजतुलाचापास्तथाल्पकाः सूक्ष्माःसिंहधनुर्मेषाः प्रीतोष्मापित्तधातवः वृ
षकन्यामृगारूक्षाउष्मशीताश्चवातुलाः युग्मकुंभतुलाउष्माः स्निग्धागास्तुल्यधातवः कर्कमीनालयः स्निग्धाः शी
ताश्चश्लेष्मधातवः नृपविट्शूद्रभूदेवास्तथापूर्वादिकोदिशः मेषात्रिःपरिवर्तेनविज्ञेयाविबुधैःसदा पृष्ठोदयाः
कर्कमृगधनुर्मेषवृषाश्चमीशेषाःशीर्षोदयाज्ञेयाउभयश्चझषःस्मृतः शीर्षोदयादिनवलाः शेषारात्रिवलाःस्मृताः
राशेःस्वनवभागोपःसनुवर्गोत्तमाह्वयइति अथराशिवर्णानाहसमरसिंहः अरुणासितहरितपाटलधूसरविपांडुर
विचित्राः सितनिहेमद्युतिपिंगाःकर्बुरवभ्रूराजादिवर्णाःसुरिति अथराशिषुविषमोदयत्वसमोदयत्वमुक्तं समर
सिंहेनेवविषमोदयामृगाद्याः षट्हृस्वत्वेनकालमानस्यकर्काद्याः षट्दीर्घत्वात्समोदयाश्चजतुलेचसमाने

यद्यपि स्वल्पास्सभेदेंशे कालस्य ह्रस्वदीर्घत्वं न संभवति तथापि बहुस्सभेदे शेनत्वं भवत्येव तद्यथा यत्राक्षभा
द्वादशांगुलाः तत्र मकरादीनामुदयपलानि म· २८३ कुं २२४ मी १५८ मे १५८ वृ २२३ मि २८३ कर्कादीनामुदयपलानि
च क ३६३ सिं ३९५ कं ३९८ तु ३९८ वृ ३९५ ध ३६३ अत्र मकरादितः कर्कादीनामुदयपलानि वृद्ध्यधिकानीति ज्ञेय ए
षां प्रयोजनमाह समरसिंहस्य बृहज्जातसमो — इयानां राशीनां मध्यगो विधुरहिं यदि यानि तत् दशाद्द्विवर्षैस्याद्धान्य
याद्बानिरिति मेषादिराशीनां संज्ञान्तरमुक्तं वराहेण क्रियताबुरिजितुमकुलीरलेयपाथोयजूककौर्पाख्याः तौसिक
आकोकेरोहृद्रोगश्चान्त्यभं चेत्थं केंद्रादिसंज्ञा उक्तास्तेनैव कंटककेंद्रचतुष्टयसंज्ञा लग्नास्तदादशमचतुर्थानां सं
ज्ञापरतः पणफरमापोक्लिमसंज्ञितञ्चतत्परतः ग्रहाणांमूलत्रिकोणगृहाणि तेनैवोक्तानि सिंहो वृषः प्रथमषष्ठह
यांगतौलिकुंभास्त्रिकोणभवनानि भवंति सूर्यादितिइति राशिस्वरूपम् अथ राशिस्वरूपप्रयोजनम् तत्र द्विपदच
तुष्पददिनरात्रिसंज्ञाराशिस्वरूपप्रयोजनन्वक्ष्यमाणभावफले ज्ञेयम् पुंस्त्रीराशिप्रयोजनम् पुंखेटाः पुंराशौव
वलिनः स्त्रीग्रहाः स्त्रीराशौवलिनः इति स्थानवले ज्ञेयम् पित्तोष्णशीतादिप्रयोजनम् रोगकर्तायत्रराशौ वित्याद्दिष
शुभावेरोगस्थितिज्ञानार्थम् राशिदिगप्रयोजनम् यात्रायांदिगज्ञानार्थम् चरराश्यादिप्रयोजनन्त्वरोदये भोजनमे
कवारमित्यादिभोजनविचारे ज्ञेयम् राशीनान्त्वलादिचारित्वप्रयोजनन्त्वाखेटकेजलाखेटमाहुः सर्वार्थ्ये ग्रह।

स्त्रैर्जलाख्यैरित्यत्र ज्ञेयम् वह्न्यादिराशिप्रयोजनमस्तु मभावे शिखिराशौ वह्निभयमित्यादिस्थले ज्ञेयं ब्राह्मणादि-
जातिक्रूरसौम्यत्वादिप्रयोजनम् लग्नानुमानवसतोवयः प्रमाणाच्च जातयो ज्ञेया इत्यादि समरसिंहोक्तं ज्ञेयम् यथा
ममास्मिन्वर्षे केन लाभो भविष्यति इति विचारे लाभभावलग्नसमवर्णो न तत्क्रूरसौम्यादिप्रकृतिसहितेन तत्समसन्ना
नेन तत्समवहुजल्पकेन तत्समवर्णादिकवस्तुलाभो वाच्यः इति राशीस्वरूपप्रयोजनम् अथ ग्रहस्वरूपं उक्तं च यथा
देवेन रविविधुक्षितिजो बुधवाक्पतिभृगुशनैश्चनमाशिखिनो ग्रहाः नवसदाभ्रमणाद्गगने नृणाम् ददति धातुसम
म्फलमुक्तवदिति वामनोपि रव्यादयो ग्रहास्सप्त सदसत्फलदायकाः सून्याफलविशेषस्य ज्ञानार्थं राहुरष्टमः इति ग्र
हस्वरूपमुक्तं त्रैलोक्यप्रकाशे भार्गवेन्दू जलचरौ तज्जीवौ ग्रामचारिणौ राहुक्षितिजमन्दार्का अनुवने गगनचारिणः
प्रभात मिन्दुजगुरू मध्याह्ने रविभूमिजौ॥ अपराह्ने भार्गवेन्दू सन्ध्यामन्दभुजङ्गमौ पित्तप्रभाकरक्ष्माजौ श्ले-
ष्मा भार्गवशीतगू जगुरू समधातू च पवनौ राहुमन्दगौ कुजार्कौ कटुकौ जीवो मधुरस्तुवरो बुधः क्षारास्त्व चन्द्रभृ
गुजौ तीक्ष्णो सूर्यार्कनन्दनौ॥ स्थूलश्चन्द्रः सितः खंडश्चतुरस्त्रो कुजोश्मगू वर्तुलो सौम्यधिषणौ दीर्घौ शनिभुजं
गमौ खण्डोर्द्धचन्द्राकारः विप्रौ शुक्रगुरू क्षत्री कुजार्कौ शूद्र इन्दुजः इन्दुर्वैश्यस्स्मृतो म्लेच्छौ सैंहिकेयशनैश्चरौ
रक्तवर्णः कुजः प्रोक्तो धिषणः कनकद्युतिः शुकपिच्छसमस्सौम्यो गौरकान्तिस्तु भार्गवः मंदाराकस्य पुष्पेण समद्यु

तिरश्चोऽसृग्गुः कविरत्यंतधवलः फणी कृष्णः शनिस्तथा अवनीशो दिनमणिस्तपस्वी रोहिणीप्रियः स्वर्णकारः सितेः पु
त्रो ब्राह्मणो रोहिणीभवः वणिग्गुरुः कविर्वैश्यो वृषलस्सूर्यनंदनः सैंहिकेयो निषादश्च सर्वकार्येषु सम्मतः युवा कुज
शिशुः सौम्यश्शशिशुक्रौ च मध्यमौ मार्तंडमंदद्वैज्यफणिनः स्थविरा ग्रहाः जीवमंगलमार्तंडा नु शनिपुरुषा बु
धाः सोमसोमजमंदाहि भृगुपुत्रा हि योषितः शुक्रचंद्रे भवेद्रौप्यं बुधे स्वर्णं मुदाहृतम् गुरौ रत्नयुतं हेम सूर्ये मौक्तिक
मुच्यते भौमे त्रपुः शनौ लोहं राहावस्थीनि कीर्तयेत् ग्रहाणां क्रूरसौम्यत्वमुक्तं वामनेन जीवेंदुसौम्यशुक्राः स्युः सौ
म्याः क्रूरा ग्रहाः परे क्षीणेंदुः क्रूरयुक्तो ज्ञो राहुः क्रूरः प्रकीर्तिताः खग्रासरोमंदोऽथ मज्ञास्त्रौ भास्करप्रभुः कुजो रक्ता
स शुक्रस्य भार्गवो मेदसः शशी रविः शुक्रो धरासूनुः स्वर्भानुः सूर्यनन्दनः चन्द्रो बुधः सुरगुरुः प्रागादिदिगधीश्वराः सूर्येदुजीवाः
सत्त्वाख्यास्तु शुक्रौ च रजो गुणौ स्वर्भानुभौमरविजास्तमोगुणमयाः स्मृताः विनष्टादिग्रहलक्षणमाह च ढुंढिराजः क्रूरदृष्टो युतो
वापि क्रूराक्रांतो विरश्मिकः स विनष्टो भवेत्खेटो विस्तारोऽत्र निरूप्यते राहुणाक्रान्तदेहौ तौ दिवाकरनिशाकरौ जितः क्रू
रेण यः खेटस्समराशिस्थितो पि वा पापाक्रान्तस्स निर्दिष्टस्समांशे क्रूरसंयुतः अन्तरालविहीनो यो रक्षापश्च निपूर्णो
यासन्नेयः पापसंदृष्टो रश्मिहीनोऽर्कमध्यगः अथ ग्रहस्वरूपप्रयोजनम् तत्र ब्राह्मणादिजातिज्ञानं नक्षत्राक्षरणादि
जातिज्ञानेह द्रुतादिविषयो ज्ञानं ग्रामादिनिवासज्ञानं वातादिप्रकृतिज्ञानं चतुरस्रादिआकृतिज्ञानम् पुमान् स्त्री चेति ज्ञान पत्री॥ ८ ॥

जनं ममकार्यमस्मिन्वर्षेकेनभविष्यतीतिप्रश्नेवर्षलग्नेशसमजात्यादिकेनवर्षेशसमजात्यादिकेनवामनुष्येणवाकार्यं
ज्ञेयम् कटुकादिरसज्ञानम् तुर्यस्थखेटवशतोभोज्यान्नेरसमादिशेदित्युक्तं स्वर्णादिद्रव्योक्तिर्वर्षे सबलग्रहस्य
द्रव्यलाभोनिर्बलग्रहस्यद्रव्यहानिरित्याद्यर्थं प्रभातादिकालोक्तेर्भोजनविचारेकालज्ञानार्थम् ग्रहवर्णप्रयोजनम्
वर्षेसबलग्रहवर्णवस्तुलाभो निर्बलग्रहवर्णवस्तुहानिरेतज्ज्ञानार्थम् एवमन्यदपिज्ञेयम् इतिग्रहस्वरूपम् अ
थवर्षप्रवेशवेलानयनम् तत्साधनमुक्तंयादवेन शकोवर्तमानोजनुः शाकहीनोगतात्वाभवेयुस्तस्तुर्धानिधेयाभुवा
१वाणाचंद्रै १५ रिलारामतुल्यै ३१ रिलापावकै ३१स्ताडितास्तेविधेयाः जन्मवारघटिकापलयुक्ताः षष्ठ्युपर्युपरिगं
दिवसाद्यं सप्तमशेषकमिदंदिनपूर्वास्वागताभवतिहायनवेला अत्रैवसुगमोपायउक्तोदैवज्ञचक्रचूडामणिभिरस्मद्गु
रुज्येष्ठभ्रातृभिः श्रीमन्नीलकण्ठदैवज्ञैः गतास्समाः पादयुताः प्रकृतिघ्नसमागणात् खवेदाप्त ४० घटीयुक्ताजन्मवारा
दिसंयुताः अब्दप्रवेशोवारादिसप्ततष्टेत्रनिर्दिशेत् प्रकारान्तरमुक्तंग्रहज्ञाभरणे इष्टः शकोजन्मशकेनहीनस्त्रिधास्पा
दोदलितश्चसाद्रै पृथक्स्तथाजन्मगवारपूर्वैःस्फुटाभवेदब्दनिवेशवेलाइति एवंवर्षप्रवेशकालताजिककर्तृभिरनेक
प्रकाराभिहितास्तेप्रयोजनाभावाद्ग्रन्थबाहुल्यभयाच्चनलिख्यन्ते अथात्रात्रिजन्मनीष्टकालयोगेविशेषउक्तस्ताजिका
लंकारे निशिजन्मभवेद्यदानदागतवारादिकमत्रसंयुतं दिनमानयुतस्सपाघटीपलपूर्वैरिहवासरोगतइति यद्वा।

रात्रिजन्मनि वर्षसंघोत्थघटीषु रात्रिगतघटिका योज्या तत्र वर्षलग्नस्य षष्टीकरणं स षड्भ्र सूर्यात्कर्तव्यं यतो गतघटिकाः
सूर्यास्ताद्याता इति अथवा वर्षसंघोत्थघट्याद्यभिष्टकालं प्रकल्प्य स जन्मलग्नं रविं प्रकल्प्य यल्लग्नं तत्तद्वर्षप्रवेशलग्नं
भवति एवं सकलगणकसार्वभौमश्रीमद्रामदैवज्ञा प्रविष्टो मा दृशैरनेके विशेषाः कर्तुं शक्यन्ते परं तु विस्तरभयादनु
द्योगः अत्रेदं ध्येयं यदि चैत्रादेरनंतरमपि मीनार्के जन्म तदा पूर्ववर्षशक एव जन्मशकः प्रकल्प्यः एवं जन्मार्कसम
भानुश्चैत्रादेरूर्ध्वं मेषादेः प्राग्भवति तदा प्रागब्दशक एवाभीष्टशकः प्रकल्प्यः मेषादेरूर्ध्वं त्वग्रिमशक एव ज्ञेयः अन्यथा
धिमाससंभवे कदाचिदेव चांद्रवर्षमध्ये हि वारं जन्मार्कसमभानोः संभवेन वर्षद्वयोत्थवारादिवैलक्षण्यमपेक्षितम
पिगतसमासाम्यात्स्यात् एवमधिमाससहितवर्षादग्रिमवर्षे कदाचिच्चांद्रवर्षमुल्लंघ्यापि जन्मार्कसमभानो जाते
सत्येकवर्षवारादिसमं वारादेरंतरं च स्यात् तस्मात्सौरवर्षादौ शकप्रवृत्तिर्ज्ञेयेति अत्र जन्मार्कतुल्योरवियस्मिन्मासे
भवति तस्मिन्नेव मासे वर्षप्रवेशो ज्ञेयः उक्तं च तिथ्यादिपत्रे जननार्कतुल्योरविर्भवेद्यत्र स एव मास इति तत्र जन्मार्क
समो रविर्यदि जन्ममासेनायाति परे पूर्वे वा मासे आयाति तदा जन्ममासस्त्वकरहितः एकयुक्तो वा कर्तव्य इति अथ वर्ष
ध्रुवकोपपत्तिः अत्र वर्षादिः साध्यस्तत्र सौरमेव उक्तं च सिद्धान्तशिरोमणौ वर्षायनर्तुयुगपूर्वकमत्र सौरादिति अत्र
थरवेश्चक्रभोगोऽर्कवर्षं प्रदिष्टमिति तेनैवोक्तत्वाद्रविभगणभोगेन सौरवर्षो भवति तस्यस्पष्टगतेश्चञ्चलत्वात्सौरव

षीदिः कदा भविष्यतीति जिज्ञासायामन्यत्सोपलब्ध्या जन्मकालीनसूर्यतुल्यस्स्फुटो यस्मिन्दिने तत्र भगणभोगस्य
ज्ञातत्वाद्वर्षादिज्ञानं तस्य ज्ञाने उपायः यदि कल्पसौरवर्षैः कल्पसावनदिनानि लभ्यन्ते तदैकेन किमिति प्राप्ता व
कस्मिन्वर्षे गते सावनाहाः ३६५।१५।३१।३० वारस्यैकपेक्षितत्वादुपरिसप्तनष्टाः जाताः ०।१५।३१।३० अत्रानुपात
यद्येकस्मिन्वर्षे गते सावनाहाः तदा भुक्तायुर्वर्षैः किमिति अत्र गतवर्षाणि अनेन ध्रुवकेन ०।१५।३१।३०। चतुर्षु
स्थानेषु गुणयानिरूपेण भाज्यानि फलं जन्मसमयादारभ्य सावनदिनानीति अस्मिन् जन्मवारादियोगस्तु वर्षप्रवे
शे यदिवसघटीपलज्ञानार्थं कृतः अत्र पलघटीभ्यः षष्ट्या ऊर्ध्वं ईयोजनं पलघटीनां षष्ट्याधिकत्वाभावात्
कृतन्वारास्सप्तवातस्सप्तनष्टमित्युक्तम् एवं कृते तस्मिन् सावयवे दिने वर्षादिः स्फुटो भवतीत्युपपन्नम् अथैकवर्ष
प्रवेशादग्रिमाब्दादिप्रवेशज्ञानम् भू१ बाण विधु१५ भूराम३१ खाग्नि३० वारादिकेन युक्तवर्षमासदिनावेशोऽग्रिम।
स्यादिति श्रीशयुगिति ननु सौरवर्षात्सावनचान्द्रनाक्षत्रबार्हस्पत्यवर्षाणां सम्भवे कथं सौरमानेनैव वर्षप्रवेशोऽभि
हितः तत्रोच्यते चान्द्रसावनवर्षयोस्तु सूर्यस्य चन्द्रस्य वा साम्याभावात्त्यागः बार्हस्पत्यमाने तु जन्मकालिकराश्या
दिमध्यमगुरुणा भोग्यबार्हस्पत्यवर्षे यद्यपि गुरोरंशसाम्यं भवति तथापि राशिसाम्याभावात्त्यागः नाक्षत्रवर्षात्
यद्यपि चन्द्रसाम्यं भवति तथापि ग्रहाग्रेसरस्य ग्रहाणां नेतोदातुश्च रवेः सौरवर्षे राश्यंशकलाविकलासाम्याद्।

थवर्षायनर्तुयुगपूर्वकमत्र सौरादिति सिद्धान्तोक्तेर्यावान् जन्मनि भानुरित्यादिजीर्णताजिकोक्तेश्च सौरमानेनैव वर्षप्र
वेशकरणं युक्तम् अथ च मासैर्द्वादशभिर्वर्षमिति सूर्यसिद्धान्तोक्ते वर्षे भास्करत्वेन समावत्सरमासफलमादिशेत्
सुधीरिति जीर्णताजिकोक्तेश्च सौरमानेनैव मासप्रवेशोपि विधेयः ननु मासास्तथा च तिथयस्तु हिनांशुमानादिति सि
द्धान्तोक्तेर्मासप्रवेशे चान्द्रमासस्यैव मुख्यत्वमिति चेन्न यथा सौरमासप्रवेशे सूर्यांशसाम्यं ज्ञापकं न तथा चान्द्रमासप्रवे
शे किंचिदस्ति अथवा अधिमाससंभवे त्रयोदशमासानां सत्त्वात्पूर्वोक्तं सूर्यसिद्धान्तवचो लोकप्रसिद्धश्च व्याहन्येत।
तस्मात्सौरमानेनैव मासदिनप्रवेशादिकं विधेयमिति सिद्धान्तः अथ वर्षप्रवेशसमये स्वस्वाधीनसिद्धान्तकरणादिरी
त्या साधितोर्को जन्मकालीनार्केणावश्यं समो भवति इदमेव वर्षप्रवेशसमये प्रमाणम् उक्तं च समरसिंहेन या
वान्जन्मनि भानुस्तावान्वर्षे स्फुटस्तथैवमपि श्रीमन्नीलकण्ठज्योतिर्विद्भिरप्युक्तम् तत्कालार्को जन्मकालरविणा
स्याद्यनस्समश्चेति एवं निष्पन्नस्याब्दप्रवेशकालस्य स्पष्टीकरणमुक्तं हरिभट्टेन ताजिकसारे सूर्यो वर्षसमुद्भवो
न हि भवेज्जन्मार्कतुल्यो यदा तद्भुक्त्याविहृतं तयोस्तु विवरं लब्धं च हीनाधिकं वर्षावेशघटीपलेषु सततं वर्षा
र्के हीनाधिको जन्मोत्थे द्युमणौ हि वर्षसमयस्त्वेवमवेत्रस्फुटम् इति पार्थपुरनिवासिगणेशदैवज्ञेनाप्युक्तं ताजिकभू
षणे जन्मकालनलिनीविलासिना नैव याति तुलनां कुलासु चेत् वर्षकालनलिनीपतिस्तयोरन्तरं निहन्यतो निजम्

काव्यम्वर्षध्रुवेनस्मारसौख्यदः प्रजायतइति अत्रवर्षार्कजन्मार्कसाम्याभावात्कालस्पष्टीकरणमुक्तम् तत्रस्वा
धीतकरणात्स्वदेशपूर्वापरयाम्योत्तरादिकर्मसंस्कृतोजन्मकालीनस्पष्टार्कस्तत्करणाजातदेशान्तरादिसंस्कृतोवार्षि
कस्पष्टार्कोजन्मार्कसमोवश्यम्भवति तदासाम्यमनुसन्धेयमानम् अत्रधूलीकर्मणाप्यज्ञानमात्मनोदूरीकरो
त्वायुष्मान् एतद्गणितपूर्वकं सकलभूपालमूर्द्धमणिनीराजितचरणकमलानाम्भूमराडलाखण्डलानां श्रीसा
हिसूजामहाप्रभूणाम्मासप्रवेशानयनेलिख्यते अतष्कालस्पष्टीकरणमयुक्तम् अथयद्येवमुच्यते पूर्वोक्ता
नुपातसाधितत्वात् कल्पमध्यमभगणोत्थसायनध्रुवोपिग्रहवन्मध्यमस्तत्साधितवर्षकालस्यापिमध्यमत्व।
म्मध्यमस्पष्टीकरणमुक्तमेवेति तदपितथातः सौरवर्षान्तेसमुपचयापचयसाम्येनमध्यमध्यमस्यह्रासागतयो
स्तुल्यत्वात्सौरवर्षान्तः पातितमध्यमसावनध्रुवस्स्पष्टएव तत्साधितोब्दादिः सुतरांस्पष्टएवस्पष्टस्यपुनस्स्प।
ष्टीकरणान्नयुज्यते अतएवयावान्जन्मनिभानुरितिपद्येनताजिककर्तृभिर्ऋषिस्थानाभिषिक्तेनसमरसिंहेनव
र्षकालस्पष्टीकृतिंविनैवस्पष्टार्कसाम्यमुक्तंनतुमध्यमार्कसाम्यम् अतएवहरिभद्रगणेशदैवज्ञकृतंकालस्पष्टी
करणमयुक्तम् इदम्पुनरिहावधेयम् प्रतिवर्षमेककाकलायनांशगतिरितिजन्मनोभूयसिकालेगतेऽयनांशवशेनो
दयान्तरंचरान्तरयोर्वैलक्षण्यात्तत्संस्कृतस्तत्करणात्तद्देशान्तरादिसंस्कृतोपिवर्षार्कोजन्मार्कसमानभवतिनरथेनतुपा

तेनांतरं साध्यं तद्यथा यदि सूर्यस्य स्पष्टगतिकलाभिः षष्टिघटिकास्तदार्कांतरकलाभिः किमिति लब्धनाड्याद्येन वर्षावेश
कालः संस्कार्य इति तस्मात्तत्करणजस्तद्देशांतरभुजांतरसंस्कृतो भोग्यायनांशवशादुत्पन्नोदयांतरेण नहि शजपलभो
न्यतात्कालिकचरेण च संस्कृतो वर्षार्को जन्मार्कसमो यदि तस्मात्तदैव कालस्य स्पष्टत्वमन्यथा नेति सिद्धांतः श्रीमन्नी
लकंठदैवज्ञस्तु स्वल्पांतरत्वान्नोक्तमतो न कोपि दोषः अथ वर्षप्रवेशे तिथ्यानयनमुक्तं पद्धतिभूषणे समासमाजः
शितिकराद ११ निघ्नः समष्टि १६ भागेन समन्वितोसौ स्वजन्मतिथ्या च खराम ३० तष्टस्तिथिर्भवेद्दू १ नयुताकदाचि
दिति नक्षत्रयोगानयनमुक्तं ताजिकसारे व्योमेंदुभिः १० संगुणिता गताब्दाः खशून्यवेदाश्वि २४० लवैर्विहीनाः ज
न्मर्क्षयोगे सहिताः पृथक्स्था नक्षत्रयोगौ भवतो भनष्टौ २७ लग्नानयनमुक्तं पद्धतौ समासमाजस्त्रिगुणस्समानां
दशां १० शयुक्तो जनिलग्नयुक्तः सूर्यो १२ द्धृतः शेषसमं विलग्नं सामान्यतो माननमेरगादीनि अत्र तिथिनक्षत्र
योगा वर्षप्रवेशदिवसस्य प्रायो नैकट्येनायांति उक्तं च सुधानिधौ निष्पद्यते सदा ज्ञेयो वारास्सर्वे त्रहायने तिथी
भयोगास्तेऽप्यनुमानभयोगयोरिति लग्नमपि कालं नैकट्ये समायातीति ज्ञेयम् तत्र संक्रांतिज्ञानार्थं दैवज्ञमुकुटा
लंकाराणां सकलगणकसार्वभौमानामस्मद्गुरुचरणानां श्रीरामज्योतिर्विदाम्प्रयाति शाके द्रुस्वेषु मही १५२९
विहीने त्रिस्थे सपादे हलिते च साहे खे०नाष्टवेदैः ४८ द्धतिभिः २० क्रमेण युक्ते द्विनष्टे क्रियसंक्रमस्स्यात् ॥

न्यथैकस्मिन्मेषसंक्रान्तौ ज्ञानायां नदग्रिमसङ्क्रान्तिज्ञानार्थं सूत्रम् दस्रौ २ शैलशरा ५७ रसा ६ गुणयमा स्त्रीणि ३द्व
यं २ षट् ६ वियद्रामा ३० द्वौ २ खगुणाः ३० कृता ४ रसशराः ५६ षट् ६ नागवेदा ४८ क्रमात् भूमिः १ सप्तदश १७ द्व
यं २ रसगुणा ३६ वेदा ४ स्त्रयं ३ मार्गणा ५ स्त्रसा ५३ वासरनाडिकास्त्वजदिनाद्ये योजितास्तु हेषान् अथ संक्रान्तितिथि
ज्ञानोपायं शाकेनाब्धिति १५२१ न्यूने रुद्र ११ रामे ३ र्गुणाश्रु भिः ५३ निघ्नो रुद्रान्विते खाग्नि ३० तष्टो मेषाद्दजास्तिथिः १
द्विर्वेदा ४ गा ६ ष्ट ८ दि १० गुद्रा ११ ग्रेना स्यादन्यसंक्रमे द्वि २ द्वि २ द्वि २ द्वि २ भूमि १ वीयुक्ता वुद्ध्या क्रमात्यरा इति अथ वर्ष
प्रवेशे संक्षिप्तपञ्चाङ्गफलमुक्तं त्रैलोक्यप्रकाशे नन्दा भद्रा जया पूर्णाः शुभ
दास्तिथयो मताः हा दस्याद्यामरिक्ता च न शुभा वर्षवेशने १ सोमो बुधो गुरुः
शुक्रो वारश्च त्वार उत्तमाः भौमार्कशनिवाराश्च वर्षे हानिभयप्रदाः २ अ
श्विनी मृगशीर्षं च हस्तः पुष्यः पुनर्वसुः स्वातिश्च रेवती चैव वर्षवेशे शुभा
वहाः ३ कृत्तिका रोहिणी चार्द्रा ज्येष्ठा मूला स्त्र्यन्तारकाः श्रवणश्चानुराधा च
मध्यमू वै नत्रयम् भरणी च मघा चित्रा विशाखा शततारकाः धनिष्ठाश्लेषिका प्रोक्ता वर्षवेशेति निंदिता विरुद्धयोगो
विष्टा च वर्षवेशे न शोभन इति अत्र विशेष उक्तो दीपिकायां जन्मर्क्षयुक्ता यदि जन्ममासे यस्याद्ध्रुवं जन्मतिथिर्भवेच्च।

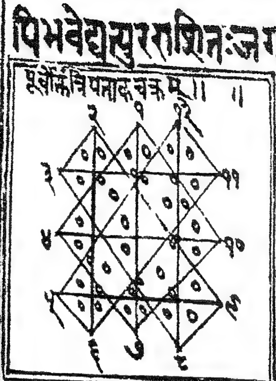
मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी	राशि
० ० ०	०२ ५७	०६ २२	०३ ०२	०६ ३०	०२ ३०	०४ ५६	०६ ४८	०१ २७	०२ ३६	०४ ०३	०५ ५३	वार घटी
० ०	२	४	६	०	१०	११	११	११	११	११	११	ति

भवन्ति नद्दा सरएवनिमग्नैः राज्यसौभाग्यसुखानि तस्य कृतान्तकुजयोर्वीरे यस्य जन्मदिनमाववेत् अनृसयोगसम्भ्रा
प्तोविघ्न— स्तस्य पदे पदे नक्रस्समनृसंकृतान्तप्रशान्तिः लग्नस्शुभाशुभफलमुक्तं हायनसुन्दरे शुभग्रहयुते सौम्ये वर्ष
स्वामी दृशायुते रोगोद्वेगापदान्नाशस्सुतदारादिसम्पदः देशभूम्यर्थलाभस्याद्दानाभोक्तानृपप्रियः सौख्यञ्च विपु
लावृद्धिर्वर्षलग्नेशुभेशुभम् क्रूरवर्षेक्रूरयुक्ते क्रूरस्वामिदृशायुते रोगोद्वेगोभयन्दुःखंज्वरो हानिर्दरिद्रताराज्य
भङ्गन्तथोदासंस्वबन्धुकलहं कुले स्थानभ्रंशमवाप्नोति वर्षलग्नेशुभेशुभमिति अथ वर्षप्रवेशेशुभाशुभफलज्ञाना
र्थं समुद्रचक्रमुक्तं विष्णुयामले तिर्यगूर्द्धगता रेखाश्चतस्त्रस्तत्र संलिखेत् कृत्तिकादीनि ऋक्षाणि पूर्वोब्धेः सव्यमा
र्गतः मध्या श्च सागराख्यातास्तीरे सागरपार्श्वयोः चत्वारः पर्वताः कोणाः पूर्वादिविदिशि क्रमात् त्रिभिस्सागरे द्वेमेके
कन्नीरकाष्टके कोणे द्विभन्द्विभमध्यादष्टाविंशतितारकाः यत्रस्याज्जन्मनक्षत्रन्ततो वर्षफलं लभेत् मासास्तु व
र्षान्मासाच्च दिनानि हि भवन्ति वै दुःखसमुद्रे सुखमेव तीरे शैले श्रियं संलभते मनुष्यः जन्मर्क्षयोगे चेद्भवतीह वर्षन्तत्रापि
दुःखं किल विष्णुनेत्रेद्गति अथ वर्षप्रवेशे शुभाशुभफलज्ञानार्थं त्रिपताकचक्रमुक्तम्मुक्तावल्याम् रेखात्रयन्तिर्यगधोर्द्ध
संस्थमन्योन्यविद्धाग्रगमेककोणात् स्मृतं बुधैस्तत्त्रिपताकचक्रम्प्राक्प्रमेखाग्र— गवर्षलग्नात् १ न्यसेद्धचक्रं कि
लतत्र सैकं यातानाह्संख्या स्त्रिभिर्भजेन्न भोगैः शेषोन्मिते जन्मगचन्द्रराशेस्तुल्ये च राशौ विलिखेच्छशाङ्कम् २ परे चतुर्भो

पर्वत पु· पु	नीर आ	सागर मृ· रोह	नीर भर	पर्वत अ· रे·
नीर श्ले	समुद्रचक्रम्			नीर उभ
सागर स· मृ· उ·				सागर ध· श· पू·
नीर हस्त				नीर अश्व
पर्वत वि· स्वा·	नीर विशा	सागर अनु· ज्ये· मू·	नीर पूषा	पर्वत उ· अभि·

जितशेषतुल्येस्थानेस्वराशौरवचरास्तुलेख्याः स्वभानुर्विद्धे हिमगौतुकष्टन्नापोर्क
विद्धे रुगिनात्मजेन ३ महीजाविद्धेतुशरीरपीडाशुभेश्चविद्धेजयसौख्यलाभः शुभाशु
भव्योमगवीर्येतोत्रफलञ्चवर्षस्यवदन्तुधीमान् ४ इति चक्रे मेषराशिरूपलक्षण
म् मेषस्थानेवर्षलग्नंज्ञेयम् अथात्रप्रसंगाद्वर्षशुभाशुभफलज्ञानार्थंस्वज
न्मलग्नान्मेषसंक्रमणात्लग्नफलंप्रश्नवैश्चवोक्तंलिख्यते जन्मोदयाद्वास्वदजप्र
वेशलग्नंहि यद्भावगतंशुभान्वितम् तद्भाववृद्धिम्प्रकरोतितस्मिनवर्षेनृणाम्पा
पयुतन्तदन्यथा जन्मोदयेदेहसुखन्धनेर्थलाभस्तृतीयेचकुटम्बवृद्धिः तुर्येसु
हत्सौख्यमथात्मजाप्तिः पुत्रेऽथषष्ठेरिपराजयस्स्यात् १ स्त्रीसौख्याप्तिर्भवतिमदनेमृ
त्युरुग्भीश्चरन्ध्रे धर्मार्थाप्तिस्तपसिदशमेवित्तसौख्यास्पदाप्तिः लाभेलाभस्सुखधनचयौदुःखदारिष्फमन्तेपुंसांमे
षप्रविशतिरवौजन्मलग्नादिलग्ने इति २ एतत्फलंसौम्ययुतेज्ञेयम्पापयुतेसर्वंविपरीतम् मिश्रयुतेमिश्रंज्ञेयमिति
मेषप्रवेशलग्नस्यजगल्लग्नेतिनामयवनावदन्तिवर्षलग्नादपिजगल्लग्नविचारोयमुक्तोयत्राधिकारे जन्मलग्नाद्व
र्षलग्नाज्जगल्लग्नंयदाभवेत् अष्टमेद्वादशेवापिसवर्षोनशुभावहः १ अन्योपिविशेषस्तत्रैव अष्टमेद्वादशेवा

पिभवेद्यत्सुरराशिनः ज गच्छन्नत्ताहानिस्तत्सुरस्य न संशय इति अथ जन्मकाले येन सिद्धान्तेन करणेन वा सकरन्द सारु

विनोदादि सारणीग्रंथेन वा ग्रहाः षट्कर्मसंस्कृता साधितास्तेनैव वर्षप्रवेशेपि उदयान्तरा।
दिषट्कर्मसंस्कृतास्स्पष्टा ग्रहास्तद्गतिकास्साधनीयाः उक्तञ्च पद्धतौ अब्दप्रवेशे खचरास्त
चाराः करणान्निजात् साधनीया विलग्नञ्च स्पष्टकार्यं निजोदयैः १ तेग्रहास्स्पष्टा एव उक्त
ञ्च भास्कराचार्यैः यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलं स्फुटत्वमिति अत्रादि
शब्दे नवर्षप्रवेशादौ ज्ञेयम् ताजिकसारेपि विना ग्रहैः स्पष्टतरैर्न किंचित्फलं प्रवक्तुं विततरां
क्षमस्स्यादिति अथ ब्रह्मसौरार्यादिपक्षाणां सत्त्वात्कस्मिन्पक्षे ग्रहास्साध्या इत्युक्तं द्वामो
दरपद्धतौ यान्ति संसाधिताः खेटा येन दृग्गणितैक्यताम् तेन पक्षेण तत्कार्याः स्फुटास्तत्समयोद्भवा इति ननु ग्रहान
यनमार्षशास्त्रादेव कर्तुं युज्यते न तु मनुष्यात् तस्याऽयथार्थत्वादिति चेत्सत्यं ग्रहानयनं मुनिकृतशास्त्रादेव कर्त्तुं यु
क्तम् परन्तु तत्रापि कालवशेनान्तरं स्यादिति १ उक्तञ्च सूर्यसिद्धान्ते शास्त्रमाद्यं तदेवेदं यत्पूर्वं प्राह भास्करः यु
गानां परिवर्त्तेन कालभेदोत्र केवलमिति वशिष्ठसिद्धान्तेपि इत्थं माण्डव्य संक्षेपादुक्तं शास्त्रं मया दितम् विस्तृतो
रविचन्द्राद्यैर्भविष्यति युगे युगे विस्तंसनस्विस्तृतिः शिथिलत्वमिति यावत् सिद्धान्तसुन्दरेपि मुनिप्रणीतेम ।

नुजैः क्कचित्स्वदृश्यत्वेनान्तरम् तदानन्देव संसाध्यं नकार्यं सर्वमन्यथेति तदन्तरं बीजसंज्ञं ब्रह्मगुप्तमकरंदमिश्रादि
भिः स्वस्वतादिकाले लक्षयित्वा मुनिशास्त्रजनितेषु ग्रहेषु संस्कृतं तद्युक्तमेव तथा च ब्रह्मसिद्धान्ते संसाध्य स्पष्ट
तरं बीजं नलिकादियन्त्रेभ्यः तत्संस्कृतग्रहेभ्यः कर्तव्यौ निर्णयादेशाविन्यलं अथ पञ्चाङ्गयन्त्रादेव नाल्कालिको
करणेन स्पष्टग्रहानयनमुक्तं श्रीमल्लल्लकरादिदैवज्ञैः गतैष्यद्विवसाद्येन गतिर्निघ्नी खषड् ६० हृता लब्धमंशादि
कं सोऽध्यं योज्यस्पष्टो भवेद्ग्रह इति अथ पञ्चाङ्गीयनक्षत्रादेवचन्द्रस्पष्टीकरणमुक्तं तैरेव गतर्क्षनाड्यः खरसेषु
॥६० शुद्धाः सूर्योदयादिष्टघटीषु युक्ताः भयातसंज्ञा भवतीह चैवं निजर्क्षनाड्यः सहितो भभोगः खषट् घ्नभया
याप्तभभोगाद्य तत्त्वतर्कं ६० घ्नाधिकेषु युक्तं हितिर २ घ्नम् तथाप्तशशी भागपूर्वस्तु भुक्तिः खखवाभ्राप्तं खेटाभ्र ८००
० भभोगेन भक्ता इति अत्रेदं ध्येयम् पञ्चाङ्गीयग्रहाः किं देशीया उत्पन्नश्च मनुष्यः किं देशीयः नहि सर्वदेशी
यमनुष्याणामेकदेशनिष्पन्नपञ्चाङ्गेन स्पष्टा ग्रहाः कर्तुं युज्यन्ते देशभेदेन देशान्तरभुजान्तरोदयान्तरचरप
लादिसंस्कारसद्भावात् यदि सर्वग्रहाणामन्यथादर्शनात् तस्मात्स्वस्पष्टग्रहसहितैस्तद्देशीयपञ्चाङ्गैः [illegible]त्वा
तद्देशीयमनुष्याणां स्पष्टा ग्रहाः कर्तुमिष्यन्ते न त्वन्यत्रेति ज्ञेयम् अथ लग्नादिद्वादशभावसाधनम् उक्तं [illegible]जा
तकसुधानिधौ जन्माद्यपृष्ठादिषु भासुभेषु भावा विधेयाः सुधिया यतोऽत्र तद्दर्शनेन वदिशन्ति नित्यं शुभाशुभं भाव

हा॰ भवंनभोगाद्गुणितंताजिकतिलकेपि भावसाधनमथाभिधीयतेहायनोन्यफलनिर्णयहेतोः प्रश्नयानजनिवर्षवेश्म
र॰ नेभावसाधनमथ्यादिकारणमिति भावानांनामान्युक्तानिताजिकमुक्तावल्यां तनुर्धनंभ्रातृसुहृत्सुतारिस्त्रीरंध्र
१२ धर्माः क्रमशोविलग्नात् व्यापारलाभव्ययसंज्ञकाश्चसंज्ञान्तरगन्यास्तुरिमेकृतुल्याइति अत्रलग्नादिभावा
अन्वर्थसंज्ञाज्ञेयायथादेहविचारोलग्नात् द्रव्यविचारोद्वितीयादेवंसर्वत्र एतत्सविशेषंभावविचारेवक्ष्या।
मः तत्रभावानयनोपायमुक्तं त्रिचरखंडदिनार्द्धानयनंस्यात्सायनेर्कैतनुलादियातेशंकु १२ प्रभास्वघुदलेस्मा।
भासा त्रिधास्सभादिगजदिग्विघ्नीस्तस्याः त्रिहृत्स्युश्चरखंडकानि स्यात्सायनोष्णांशुभुजर्क्षसंख्यचरार्द्धयोगोल्ल
वभागयघातात् स्वाप्याप्तियुक्तस्तुचरंपलादि षष्ट्याविभक्तंघटिकादिकंस्यात् चरेणसंयुतोनाश्चकर्तव्यातिथिना
डिकाः मेषजूकादिषड्क्रमसायनेसोदिवादलोदिनार्द्धं त्रिंशतःशुद्धशेषंरात्रिदलंभवेत् अथनतादीनामानयन
मुक्तंसकलसिद्धांतमंडलीसरोविहरणराजहंसगणितविद्याचातुरीनात्रिकपंचाननाहिगवीप्रवीणैः पद्धतिचिंता
मणौतत्रादौनतोन्नतानयनंदिनार्द्धंद्युगरात्रिगतावशेषनाड्योनतंपश्चिमपूर्वकंस्यात् द्युयातहीनंद्युदलंन
तंप्राक्द्युखंडहीनेद्युगतेपरंतत् अथानयनांशानयनं भूनेत्रवेदो ४२१ नशकोदशांशहीनः खषड्भिर्विहृतो राम
यनांशाः त्रिघ्नोर्कराशिःस्वदलेनयुक्तस्तावन्मितामिर्विकलाभिराढ्याः अथस्पष्टलग्नानयनंतत्रस्पष्टल ६ ॥ । १२

ग्रानयनोपयुक्तं स्वोदयसाधनं ब्रह्मतुल्ये लंकोदया नागतुरंगदस्रा गोकाग्निनो रामरदा विनाड्यः क्रमोत्क्रमस्था २७८।
२९९।३२३।३२३।२९९।२७८ खररवराडकैः स्वैः क्रमात्क्रमस्थैश्च विहीनयुक्ताः मेषादिषण्णामुदयाः स्वदेशे तुलादि-
तोमीच विलोमसंस्थाः १ अथ लग्नसाधनम् तत्कालार्कस्सायनस्स्वभोग्यं भोगैर्निघ्नः स्वोदयः स्वाग्निभक्तः भोग्य
त्र्यंत्यादिष्टनाडीपलेभ्यः शेषादग्यान्स्वोदयांश्चावशेषम् त्रिंशन्निघ्नमशुद्धाप्तभागाद्यमेषपूर्वकैः अशुद्धान्त्रा
गृहैर्युक्तं लग्नस्याद्ययनांशकम् १ भोग्याल्पकालात्स्वत्रिघ्नात्स्वोदयाप्तलवादियुक् रविरेव भवेल्लग्नं सषड्भा-
र्कोन्निशात्तनुः अत्र जन्मदेशीयमेषादिलग्नमानैर्लग्नस्पष्टीकरणं कर्तव्यं न त्वन्यदेशोदयैरिति अथ धनर्णला-
लग्नानयने विशेषः सूर्योदयाद्यात घटीषु भोग्ये दिवावशेषे रसभार्कभुक्तैः निशागते व्यङ्गयुतार्कभोग्ये निशाव-
शेषे रविभुक्तभागैः गतागते राश्युदयैः स्वभोक्त्याल लग्नस्य नर्णसममेव भूयादिति अथ दशमलग्नानयनम् यु-
क्तायनांशार्कगतैष्यभागाः लंकोदयघ्नाः स्वगुणोद्धृतास्तत् स्याद्भुक्तभोग्यं नयनस्य नाड्यात्यलीकृतात् प्रागप-
रान्नतात्तत् क्रमाद्गतैष्यानुदयांश्च शेषमशुद्धहृत्त्वाग्निगुणं लवाद्यम् विशुद्धपूर्वापरभे विहीनयुक्तं स्वभं स्यादय-
नांशहीनम् लग्नं सषड्भमस्मदनाभिधानं तुर्याधस्याद्दशमात्सषड्भात् अथ पूर्वनतेपि धनलग्नानयनार्थ-
मदीयम्स्वनतम् प्राङ्नतस्योन्नतकालात् रविं कृत्वा सषड्भकम् लंकोदयैर्धनाख्येन क्रमेणास्तात्स्वभं स्फु-

हो·
र·
१३

टम् अथनतंविनैवलग्नादेवदशमलग्नसाधनमुक्तं विद्याहृन्द्दावने कृत्वालग्नार्दर्कवद्वात्रिखण्डंभूयोव्यस्तैस्तन्तु
दोभिर्विलग्नमत्रकर्डो ६ नेनेचततत्कालमेवंजायेयान्तोमत्तमध्याह्नलग्नेइति अथयमर्थः प्रथमंस्वाभीष्टकाले
स्वदेशीयोदयैर्लग्नंकार्यंततस्तदेवलग्नंदशमलग्नार्थंस्वयंकल्पयित्वाअयनांशाढ्यभानोरितिचरदलमा-
नेयम् ततश्चरपलयुतहीनानाडिकाः पंचदशाद्युदलमथनिशार्द्धं याम्यगोलेविलोममितिरात्रिदलमानेयं
ततोरात्रिदलमेवेष्टकालस्त्रकल्प्यप्रागानीतंलग्नमर्कंकल्पयित्वा व्यस्तैर्लंकोदयैरुक्तप्रकारेणानीतंलग्नंच
तुर्थलग्नंभवति अथतेप्रागतलग्नचतुर्थेषड्राशयूनेक्रमेण सप्तमदशमलग्नेभवेतां अथलग्नचतुर्थयोः सिद्धौ
ससंधिसर्वभावानयनेमत्कृतपद्यानि लग्नंचतुर्थात्संशोध्यशेषषड्भि ६ र्विभाजितम् राश्यादियोजयेल्ल
ग्नेसंधिस्याल्लग्नवित्तयोः सन्धिः षडंशसंयुक्तोधनभावोभवेत्स्फुटः धनभावः षडंशाढ्यस्सन्धिर्द्वितृतीययोः
षडंशसंयुतस्सन्धिस्तृतीयोभावउच्यते षडंशाढ्यस्तृतीयः स्यात्सन्धिर्भ्रातृचतुर्थयोः तृतीयसन्धिरेकाढ्यस्तु
र्यसंधिर्भवेदिह द्व्याढ्यस्तृतीयभावोपिपुत्रभावोभवेत्स्फुटः त्र्याढ्योद्वितीयसंधिःस्यात्संधिः पञ्चमभावजःधन
भावोवेदयुतोरिपुभावः प्रजायते लग्नसंधिःपञ्चयुतः सन्धिस्याद्रिपुभावजः लग्नाद्याःसंधिसहिताभावाः
षड्राशिसंयुताः सप्तमाद्याभवंतीहभावाः सर्वेससंधयइति अथकेवललग्नज्ञानादेवसकलभावराशिसाध

नार्थंसुगमोयायोमन्कृत स्वेष्टलग्नाद्दृश्यमाणविधिनाचरमानयेत् लग्नेमेषादिषड्भस्थेतेनोनाक्तिथिनाडिकाः
॥१ तुलादिषड्भे सहितानाप्रकल्प्यास्तेशकाः पुनःतेरंशैस्सहितंलग्नंलग्नसन्धिः प्रजायते तैर्युतोलग्नसंधि
श्चधनभावोभवेदिह तैर्युक्तोधनभावश्चधनसन्धिः प्रजायते तैर्युक्तोधनसन्धिश्चभ्रातृभावोभवेत्स्फुटम् तैस्संयु
तोभ्रातृभावस्सन्धिस्स्यात्सहजाभिधः तृतीयसन्धिस्तैर्युक्तस्तुर्यभावःप्रजायते पूर्वोक्तवत्समसंसाध्याश्शेषाः
भावास्ससन्धयः इतिभावविचारफलमुक्तंश्रीमन्नीलकण्ठदैवज्ञैः स्वेष्टसन्धिद्वयान्तस्थेफलंतद्भावजम्भवेत्
हीनेधिकेहिसन्धिभ्याम्भावेपूर्वापरेफलम् अन्यत्रापि आरम्भसन्धेर्ग्रहचरोपदोनःफलन्ददात्यादिमभावजातम्
विरामसन्धेरधिकस्तदानीमागामिभावोत्थफलप्रदस्स्यादिति अत्रेदमवगन्तव्यम् यदाकदाचिदेकराशिभोवह
येसमायाति अथवाएकराशिंपरित्यज्यावापाति तदाभावकुण्डल्यान्ताद्दृशएव राशयस्थाप्याः सन्धिराश्यादितु
ल्योग्रहः पूर्वापरभावसन्धिस्थरेखायामेवस्थाप्यः अथचभावकुण्डलीकेवलम्भावफलार्थमेवअन्यस्सर्वोपि
ताजिकविचारोग्रहकुण्डल्यैवविधेयइतिप्राञ्चः अथभावविंशोपकानयनमुक्तम्मुक्तावल्याम् ग्रहसन्ध्यन्तरं
भावसन्ध्यन्तरविभाजितम् लब्धंभावफलंज्ञेयंतत्त्रिभागोविंशोपकाः१ अत्रान्तरकरणेविशेषउक्तःपद्धतौ आ
द्यसन्धिर्ग्रहाद्वावाच्छोध्योभावोनकेग्रहे भावस्थसन्धितश्शोध्योग्रहोभावस्तथाधिके भावनस्तुफलेस॰

वेंजन्मवर्षव्रतादिषु विंशोपकानुमानेनगमनम्प्रश्नवास्तुषु अथकीदृशोभावोग्रहसंयोगेनशुभाशुभंवाफ
लंप्रयच्छतीत्युक्तंताजिकतिलके निजपतिगुरुवित्सुरारिपूज्यैर्यदिसहितश्चविलोकितःसभावः अतिशयफ
लदोनशेषखेटैरथसहितस्त्ववलोकितोविशेषैः अत्रवक्ष्यमाणभावबलेसबलभावस्यफलदातृत्वंनिर्बल
स्यनैवेतिज्ञेयं अथयास्माद्ग्रहाद्यंग्रहः कस्मिंस्थानेस्तीतिज्ञानार्थंयवनमतेनद्वतरेतरसंख्याउक्ताचिंतामणौ ॥
अर्कादिभ्यश्चेद्धपूर्वान्सलग्ना स्यन्काशेषाधोलवाः पञ्चभूम्यः चेन्न्यूनास्तच्छोधितात्सुद्धिमान्स्यात्तस्मि
न्राशावन्यथाभेपरस्मिन्निति इतिदैवज्ञवर्यपण्डितदामोदरात्मजबलभद्रविरचितेहायनरत्नेग्रहरा
शिस्वरूपवर्षप्रवेशाद्यानयनाधिकारःप्रथमः १ अथग्रहाणांदृगध्यायोनिरूप्यते तत्रदृष्टिप्रयोजनमुक्तंताजि
कालंकारे नभश्चराणांनप्रोक्तंयावद्दीक्षणलक्षणं तावन्नशक्यतेवक्तुंफलंवर्षेशुभाशुभमिति योगसुधानिधा
वपि प्राप्तेकरेणाप्यखिलेर्थजातेपुरोगतेभ्राम्यतिदृष्टिहीनः तथापदिष्टेपफलेविनेक्षणंवदामिदृष्ट्या
नयनंततोहमिति तत्रग्रहाणांचतुर्द्धादृष्टिः एकाप्रत्यक्षस्नेहासमस्तलोकसमक्षस्नेहदा द्वितीयागुप्तस्ने
हान्यप्रत्यक्षस्नेहकारिका अकथितमेवेष्टकार्यसंसिद्धिदा तृतीयागुप्तवैरान्यप्रकाशितशत्रुभावकारिका
चतुर्थीप्रत्यक्षवैरा आसांलक्षणंदृष्टिपरिमाणंचाहसमरसिंहः नवपंचमयोर्९५ दृष्टिःपादोना ४५सवे

दृष्टिनः सबला मेलापकदृष्टिरियंप्रत्यक्षस्नेहदृष्टिश्च तृतीयैकादशयोः ३।११ दृष्टौयोवीक्षते तृतीयदृशा तद्दृष्टि
स्त्रिंशोना ४० न्यस्यतु षड्भाग १ दृष्टिश्च अनयोर्गुप्तस्नेहा दृष्टिः सर्वत्रकार्य्यसिद्धिकरी अन्यस्यै कादशस्थानदृष्टुः द
शम चतुर्थे १०।४ दृष्टिः पाद १५ दृगिह गुप्तदुर्जनाख्या तु याचोभयसप्तमके सकला ६० प्रत्यक्षदुर्जनादृष्टिः सक
र्हस्थितयोरप्युभयोर्दृष्टिर्मता सकला ६० दृष्टिश्च साउभयसप्तस्वास्तु निजितस्नारिदृशः सुताख्यास्तु रिति विशदं
दृष्टिफलमाह वामनः पञ्चमे नवमे दृष्टिः सर्वसौख्यफलप्रदा प्रकटीकुरुते ह्येषा मित्राणि स्वजनास्तथा तृती
यैकादशे दृष्टिः सदा स्नेहप्रवर्द्धिनी सुतसन्तोषदा भव्या ह्यायुर्वृद्धिधनप्रदा चतुर्थे दशमे दृष्टिर्गुप्तदुर्जनभेदिका
मित्रघातकरी दुष्टा शोकसन्तापवर्द्धिनी उभयोः सप्तमा दृष्टिः प्रकटारिप्रभेदिनी विवादं विग्रहं युद्धसंकटं च करो
तिहि एकर्क्षे वलिनी दृष्टिः प्रधान्यात्कार्य्यसाधिनी स्वस्थाने फलदा ज्ञेया मित्रपक्षात थैव च तृतीयैकादशे पाद
।१५ दलं व्योम चतुर्थयोः ३० त्रिकोणेत्र्यंघ्रि ४५ मृत्यस्थे पूर्णं पश्यति खेचरा इति अत्र वामनेन तृतीये त्र्यंशोना
।४० एकादशे षड्भ्य १० गमिता चतुर्थे दशमे पादमिता १५ दृष्टिरुक्ता तत्र मूलभूतस्य समरसिंहस्य विरुद्धा ह्यनेक
ताजिकग्रंथादौ मूलं मृग्यमिति ताजिकसारे पि पादन्त्रिकृद्धे स्वदलं खतुर्ये पादत्रयं स्यान्नवपञ्चमे पि पश्यन्ति पू
र्णां समसप्तके च ग्रहा न्यचान्यत्र विलोकयन्तीति अत्रैकर्क्षे समरसिंहेनाशुभा दृष्टिरुक्ता वामनेन शुभा दृष्टिरुक्ता अ

नयोर्वीक्षयोर्यथावस्था यौग्रहावेकस्थानगतौ उच्चस्वगृहगतौ वक्ष्यमाणमैत्रीचक्रेण प्रकारान्तरेण वा मित्रगृहगौ १०।
वास्यातामन्तरा तयोर्दृष्टिः शुभफलदात्री यदा तु समशत्रुनीचस्थेत्यादिगौ स्यातान्तदा तयोर्दृष्टिरशुभेति अथयवननामाद्वि
नादृष्टिः मुक्ताविरणास्याद्देकस्ये सप्तमे स्यान्मुक्ताविलानरवी दृक्चतुर्थे तु निस्वः प्रोक्ताभयप्रदास्तृतीये काद्दशे दृष्टिस्तदा प्रोक्ता
महोन्नमा नवपञ्चयोर्दृष्टिर्वेली प्रोक्ता महाशुभेति अथ दृष्टद्रष्टयोराशिभेदेऽस्यापि द्वादशांशमध्येन यो रवस्थाने दृष्ट
योर्यथोक्तफलदाय्यः स्युः द्वादशांशातिक्रमे तु साधारणफलदाय्यः स्युरित्युक्तं समरसिंहेन सर्वाण्येता हि दृशो १२ द्वादश
भागान्तरे भवेयुश्चेत् तन्नविशेषाज्ञेया दृष्ट्यानुसारात्फलं सर्वमिति वामनोपि दृष्टिस्थानेषु सर्वेषु द्वादशांशान्तरे स्थितः शी
घ्रग्रहाद्गृहोमन्दः शुभासाद्दृष्टिरुच्यत इति अत्र ग्रहाणां दीप्तांशमध्ये दृष्टिफलं पूर्णमित्युक्तं ताजिकरत्नमालायां दी
प्तभागस्थिताः सन्तो दृष्टिस्थानेषु चेत्स्थिताः तदा दृष्टिफलं पूर्णं प्रोक्तं यच्छन्ति खेचरा इति संज्ञातन्त्रेऽपरः पृष्ठस्वदीप्ता
शैर्विशिष्टदृक्फलं ग्रहः दद्यादतिक्रमे तेषाम मध्यमं दृक्फलं विदुरिति विशेषो मुक्तावल्यां शीघ्रखेचरतुरः स्थिरगामी
तस्य दृक्निगदिता विफलाऽसा अन्यथा भवति भाविफलाप्त्यै वर्तमानफलदा समगान्येति अन्योपि विशेषस्ताजिकसारे क्रू
रग्रहाश्चेत्स्वलदृष्टिसंस्थाः पापे नराः सौम्यदृशि स्थिताश्च यच्छन्ति ते दृष्टिफलं यथोक्तं फलं तदर्द्धं च विलोमसंस्था इति

यदा तु क्रूराः सौम्यदृष्टिविषये सौम्याः क्रूरदृष्टिविषये तदाऽर्द्धफलदातारः स्युः क्रूरसौम्ययोर्योगे चरणत्रयफलं ज्ञेयं पदाह

वामनः दुष्टदृष्टिस्थिताः क्रूराः सौम्याः सौम्यदृगाश्रिताः दृक्फुट्टतं फलं पूर्णं नृणां यच्छन्ति खेचराः व्यत्ययस्थाः फलस्यार्द्धं य
च्छन्ति ग्रहदृष्टिजं पादोनं सौम्यपापेभ्यः फलं ज्ञेयं विचक्षणैरिति विशेषान्तरमाह समरसिंहः चक्रस्य वामदक्षे दक्षिणदृष्टिर्ब
लीयसी ज्ञेयेति अत्र चक्रस्य वामदक्षिणलक्षणमुक्तं हिल्लाजेन यूना स्वराशिषट्कं वात्या स्वं चान्तरं लग्नात् वाह्याभ्यन्त
रयोरपि संज्ञोक्ता वामदक्षिणाख्यानुवामनोपि चक्राद्यं नार्दले दृष्टिर्ग्रहाणां स्याद्वामदक्षिणा ज्ञेयानाभ्यास्वले प्रोढा
वामदृष्टेः स्फुटदक्षिणेति अयमर्थः लग्नस्य ग्रहस्य भोग्यभागादारभ्य सप्तमभुक्तभागपर्यन्तं यावद्दृष्टिः सा दक्षिणा एवं
सप्तमाच्चलग्नं यावद्वामदृष्टिस्सा दक्षिणादृष्ट्यपेक्षया सबला ज्ञेयेति उदाहरणमाह समरसिंह भूकेन्द्रोपरि
दृष्टिर्मध्यास्त्वबलेति सर्वत्रेति ॥ ॥ अस्यार्थः दशमदृष्टेस्सकाशाद्भूकेन्द्रोपरि या दृष्टिस्सा सबला एवं सर्वत्र
ज्ञेयम् यथा सप्तमस्य ग्रहस्य लग्नाद्दशमे चतुर्थे च पादमिता दृष्टिरस्ति परन्तु चतुर्थे दृष्टिर्वामदृष्टित्वाद्दशम
दक्षिणादृष्ट्यपेक्षया इत्थशालादियोगेष्वन्ययोगेष्वपि वा सबला ज्ञेयेति अथ स्थानविशेषोक्तदृष्टे विंशोपफ
लनिर्णयार्थं स्पष्टदृष्टिकलानयनमुक्तं संज्ञातन्त्रे अपास्य पश्यन् निजदृश्यखेटात् द्वेकादिशेषे ध्रुवलिप्तिकास्स्युः
पूर्णा रवेदास्तिथयोसवेदाः खंषष्टिरभ्रं शरवेदसंख्याः तिथ्याः खचन्द्रा वियदभ्रतत्त्वशेषांशयातैष्यविशेषघा
तात् लब्धं खरामैरधिकोनकैष्यस्वर्णं ध्रुवेता स्फुटदृष्टिलिप्ता इति अथात्र सुगमोपायो मत्कृतः दृष्ट्याविहीन दृ

श्यस्य शेषतो दृष्टिरुच्यते एकशेषे विना राशिमंशार्द्धं दृष्टिरुच्यते द्विभे पञ्चदशोपेतं भागार्द्धं त्रिशेषके भागार्द्धं
त्रिंशता ३० युक्तं चतुर्थे स्वार्द्धसंयुतम् भोग्यांशा पञ्चमे द्विघ्ना भोग्यांशा दृष्टिरुच्यते षष्ठे द्विघ्ना भोग्यभागाः सप्तमे
स्वार्द्धसंयुताः भुक्तभागा भवेत् दृष्टिः कलाद्या नाजिकोदिता अष्टमाभ्यधिकम्प्रोह्य राश्याद्यम्भवराशितः शेषमं
शीकृतं द्वाभ्यां हतं दृष्टिस्तु जायते नवमे दशमे प्येवं शिवभे भुक्तभागका द्विनिघ्ना शून्यभे द्विघ्ना भोग्यांशा दृष्टिरु
च्यते अथास्मिन् दृष्टिगणिते स्थानदृष्टिम्बिनापि ग्रहाणां दृष्टिरायाति तद्यथा द्रष्टा भौमः ५।१५ द्रष्टा चन्द्रः ०
।१५ अनयोर्भयोर्यद्यपि षष्ठाष्टमस्थानदृष्टिर्नास्ति तथापि पूर्वोक्तगणितेनागता दृष्टिकलाः २० तत्र वक्ष्यमाणे
न्यशालादियोगे वर्षेशविचारे च अथ च योभाव स्वामि सौम्याभ्यां दृष्टो युक्तोपमे धन इत्यादि भावविचारे च स्था
न दृष्टेः प्रामाण्यम् गणितागत दृष्टेर्वा इति संशयनिवारणार्थं यथोभयोरैक्यम्भवति तथा दृष्टिगणितमुक्तं सुकाव
ल्याम् दृष्टदृश्यान्तरं शोद्ध्यम्भतुल्ये १०।२ भागाद्यधो नेत्र २ हृतं तिथि १५ भ्यः अङ्कै २।९ खरामे ३० भ्यः भाः श्वि
भेतु ८।४ त्रिघ्नं द्वि २ हृत्या प्रमिषुश्रुतिभ्यः ४५ खतर्क ६० राशिप्रमिते द्वि २ निघ्नम्विषय ५ सेभ्यो ॥ ६० ॥ भवतीह
दृष्टिः श्रुतीन्दु ४।१ निघ्नं त्रिलवो द्विदिग्भे २।१० रवाब्धी ४० खके १० भ्यः स्मर सिंह शास्त्रादिति अत्र तृतीयैकादशाद्यु
क्तदृष्टिस्थाने ष्वेव दृष्टिगणितमुक्तं नान्यस्थानेषु तत्रापि राश्यपादावुक्तदृष्टेः प्रारंभः राश्यंते च क्षयः एवं स्थानदृष्टि

गणितागतदृक्षयोरैक्यात्तु ज्योतिर्विदो क्रमेव दृष्टिगणितं युक्तिसहितमालोचयामः अथ दृक्खेचरानयनमुक्तं ताजिका
लंकारे खेटाधिष्ठितभोदयावधि घियानक्राद्विलंकोदयान् संयोज्याप्तमितः फलं खशशि १० भिः सोंशा
द्विदृक् खेचरः युक्तोभैर्नवभिस्तथेष्टखचरं मेषात्खदे शोदयानेकीकृत्य पुनस्तथैव खचरः साध्योंशपूर्वो

रेखा	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
कला	६०	०	४	१५	४५	०	६०	०	४५	१५	०	०
अंतराणि	६०	४०	२५	३०	४५	६०	६०	४५	३०	५	१०	६०
	ऋ	ध	ऋ	ध	ऋ	ध	ऋ	ध	ऋ	ध	ऋ	ध

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
ऋं शान्ते म	भुक्तांशाद्गुम ॥	३०अंशाद्गुणम	भोग्यांशान्वाअंता:	भुक्तांशाद्विगुण	भाग्यांशाद्विगुण	मध्याहृतांहुरेन भुक्तांशस्याइगुणा	राश्यादयस्तस्मिनुद्	स्वं हवन०००	स्वमथवन०००	भुक्तांशाद्विगुण	भोग्यांशाद्विगुण

१०	२	३	९	५	८	०	६	२		दिग्बलांशे ग्रहस्य
१	१	१	१	३	३	२	२	४	१	राश्यभाग ग्रहकलाः
२	२	१	१	२	२	१	१	२	३:	भाजकाः
१५	१५	३०	३०	४५	४५	६०	६०	४०		पावाकलाः

बुधैः पः स्याद्योगदलं तयोः स्वभनिस्त्राङ्गोथ दृष्टिग्रहः सुस्पष्टागमितालवाद्यदितदा दृष्टिः स्फुटा सोच्यते हे यं
हृज्जनितं शुभाशुभफलं पूर्णेन तो धीमता केषांचिन्मतमीदृशं दृष्टिमयाखेचारिणां भाषितं यादवः एवं नयो

रभागकाश्च दीप्तांशतुल्या यदि योगकार्यौ। योगोऽन्यमिथं यदि वा स्थानि थं ग्रहोऽत्र दत्ते किल वस्य मासमिति अथ
दृष्टिगणिते विशेषान्तरोक्ति श्लोकः दृश्यस्य द्रष्टारहितस्य भागा गजेन्दुत्र १८ अधिका स्वरामा ३० तु शोध्या पुन
स्तेरविते १२ विशोध्याः स्वदीप्तभागारथवा विशोध्यान चेद्दि युद्धा तितदान दृक् स्यात् यथोक्तदृक्तेन कलाविनि
घ्नाः दिवाकरै १२ दीप्तलवैः क्रमेण भक्ताः स्फुटा दृष्टिकला भवन्तीति अहह दृष्टिप्रयोजनमाह वामनः फलं दृष्टि
प्रमाणेन स्वयं यच्छन्ति खेचराः तत्फलं बलमानेन तात्वादेश्यं शुभाशुभमिति अथ दृष्टिप्रधानत्वान्मैत्रीचक्रस्य पू
र्वं दृष्टयोऽभिहितास्तत्रावसरप्राप्तं मैत्रीचक्रमुच्यते तत्र मैत्रीचक्रं चतुर्विधं एकं दृष्टिवशेन मित्रसम शत्रु रूपं द्वि
तीयं दृष्टिवशेनाधिमित्रसमशत्रु अधिशत्रुरूपं तृतीयं दृष्टिवशेन मित्रशत्रुरूपम् चतुर्थं दृष्टिं विनैव नियत मित्र
शत्रुरूपम् तत्र प्रथमं त्रिधा मैत्र्यादि सहितं मैत्रीचक्रमुक्तं रोमकताजिके मित्रं तृतीय पंचम नवमैकादश ३।५
।९।११ गतो पि योयस्य धन रिपु मृति रिष्फेषु च २।६।८।१२ समोऽग्रहस्यादिति तेयम् शत्रुस्तथैकतुर्य्येजा
यास्थानेऽथ दशमे १।४।७।१० ताजिकहिल्लाजमतेनेत्ताहक्कथितमस्माभिरिति द्वितीयं विशेषबलोपयुक्तम्य
न्वधा मैत्री चक्रमुक्तमुक्तावल्याम् यः प्रत्यक्षसमत्वदृष्टि ९।५ फलदोऽन्योऽधिमित्रोऽभियोगुप्तस्नेह दृशा ३।
११ अथ पश्यति च योऽयं मित्रमस्य स्फुटं नैवालोकयतीह २।६।८ यस्तु समो योगुप्तदोजेऽन्य हक्कु ४।१० हृष्या शत्रु

रिष्याधिशत्रुरपियः प्रत्यसदौर्जन्यहृत्कृ ७।१ इतितृतीयम्मित्रशत्रुरूपमैत्रीचक्रमुक्तन्त्रैवइत्थानिषुसकेोत्वेदो
नेसकौचशुभाशुभम् यद्दामित्ररिपूज्ञेयौस्वदृष्ट्यानानुमाननइति चतुर्थंनियतमित्रशत्रुरूपन्द्विविधम्मैत्रीच
क्रमुक्तन्ताजिकसारे मित्रारायारशशाङ्कः शक्रसचिवाभौमार्कदेवाचिंता जीवार्कस्मृत्याधिपाश्शनिसितौचन्द्रा
र्कभूनन्दनाः सौम्यादित्यभवौशशाङ्कजासितौमन्दज्ञशुक्राइमे सूर्यास्सूरिपवसुताजिकमतेज्ञेयाबुधैश्शोहि
ताइति एषांसर्वेषाञ्चक्राणांयथासम्प्रदायमव्यवस्थाद्रष्टव्येति मैत्रीचक्रप्रयोजनम्वक्ष्यमाणपञ्चवर्गीविले
ज्ञेयम् नदृग्ग्रेसर्वम्स्फुटीभविष्यति अथपञ्चवर्गीवलन्तत्प्रयोजनंचाहपाद्मवसूरिः वलम्विंशोपकज्ञानम्पञ्च

मित्रामित्रंसूर्यादीनाम							
ग्रह	सू	चं	मं	बु	वृ	शु	श
मि०	चं मं वृ	सू मं वृ	सू चं वृ	श· शु	चं सू मं	बु· श	बु० शु
शत्रु	शु श	बु शु श	बु शु श	सू चं मं वृ	बु शु श	सू चं मं	सू च मं वृ

वर्गीवलम्विना नभवेद्यथवस्यामिपञ्चवर्गीप्रसाधनमिति ताजिकालंकारेपि
वीर्यज्ञानेवर्षनाथप्रसिद्धःकुर्तुंशक्यानेवयस्मात् समासुत्ताताग्रवीर्यंसूर्यान्तःखेच
राणान्तस्मादृक्ष्येपञ्चवर्गीविधानमिति पञ्चवर्गानाहसमरसिंहः स्वगृहंस्वोच्च
हद्दत्रैराशिकमथमुसल्लहंचेति पञ्चग्रहाधिकाराविनाधिकारंग्रहोनवलीति
तदर्थंग्रहेशानाहवामनः भौमश्शुक्रज्ञचंद्रार्कवुधश्शुक्राऽरमंत्रिणः शौरिःशनिस्त्र
याजीवोमेषादीनामधीश्वराइति अथग्रहाणामुच्चनीचराशीन् तत्परमोच्चानाहयादवः

षोन्त्यषोथमकरे मृगाद्द्कर्कुलीरो मीनस्तु लादिनपपूर्वी खगोच्चकानि ॥ अंशा १० दिन ३ पिंड २८ तिथि १५ वायु ५ भ २७

विंश २० तुल्यास्तुंगालवाः स्वनगगास्तु भवंतिनीचाद्दितिराशिषु हद्देशाः संज्ञानंत्रे मेषे गतर्कोष्टश

रेषुभागा जीवास्फुजिद्ज्ञारशनैश्चराणां वृषे षट्स्वोगशरानलांशाः शुक्रज्ञजीवार्किकुजेशहद्दाः युग्मे षड्गेषुनगांगभागाः सौम्यास्फुजिज्जीवकुजार्किहद्दाः कर्केद्रिनंदौगनगाब्धिभागाः कुजास्फुजिद्ज्यशनैश्चराणां सिंहे गभूताद्रिरसांगभागाः ष्टैवेज्यशुक्रार्किबुधारहद्दाः स्त्रियां नगाशाब्धिनगास्वभागाः सौम्योशनो जीवकुजार्किनाथाः तुले रसाष्टाद्रिनगाद्रिभागाः कोणज्ञजीवास्फुजिदारहद्दाः कीटनगाब्ध्यष्टशरांगभागा भौमास्फुजिद्ज्ञेज्यशनैश्चराणाम् चापेरवीषुस्तुधिपञ्चवेदाजीवास्फुजिद्ज्ञारशनैश्चराणाम् मृगेनगाद्र्यष्टयुगस्तु नीनां सौम्येज्यशुक्रार्किकुजेशहद्दा कुम्भेनगांगाद्रिशरेषुभागाः ज्ञशुक्रजीवारशनैश्चराणाम् मीने कवेदानलनंदपक्षाः सितेज्यसौम्यारशनैश्चराणाम् अथ त्रैराशिकेशा उक्तास्ताजिकालंकारे मेषे भौमार्कशुक्रा बुधविधुशनयः स्युर्वृषे युग्मराशौ देवेज्यस्माजसूर्याः सितबुधशशिनः कर्कटे संप्रदिष्टाः सिंहे मंदेज्यभौमा रविसितशशिजाः स्युर्युवत्यां तुलायां चन्द्रार्कीज्यास्तथालौ कुजरविकवयो ज्ञेन्दुमन्दाश्च चापे मकरे गुरुभौमपश्चिनीशास्सितविच्चन्द्रमसो घटे निरुक्ताः शनिवाक्पतिभूमिजास्तु मीने कथिता स्तत्क्रमणैकेइकाणनाथाः इति त्रैराशिकेश्वराः लाघवेनोक्ताः संज्ञातन्त्रे आद्याः कुजाद्या रवि

सू	च	मं	बु	बृ	शु	श
०	१	९	५	३	११	६
१०	३	२४	१५	५	२७	२०
६	७	३	११	९	५	०
१०	३	२४	१५	५	२७	२०

तोपिमध्यमास्सितास्तृतीयाः क्रियतो द्रेक्काणपाइति अतिलाघवेनत्रैराशि
केश्वराउक्ताहरिभट्टदैवज्ञैः द्विशून्यपञ्चयुग्माशिसम्प्रतस्ते द्रेक्काणपाः ॥
अत्रवर्तमानोराशिस्तेयः वर्तमानराशिः प्रथमद्रेक्काणोद्वियुतोद्वितीयद्रे
क्काणोशून्ययुतस्तृतीयद्रेक्काणपञ्चपुककतेव्यस्सप्रतस्ते सूर्यात् द्रे
क्काणस्वामीभवतीत्यर्थः मुशल्लहाउक्तास्ताजिकरत्नमालायाम् मुशल्ल
हास्तु: क्रियनक्रजूककर्कुलीरपूर्वाक्रियपूर्वकाणामिति एतत्स्पष्ट ।
माहयाहवस्तरिः अजधनुर्हरयोजमुखान्मृतास्त्वलिकुलीर मेषा
श्वकुलीरतः घटमुखाघटयुग्मघटामता मृगवृषैणहशोमकर्षपइति ता
जिकभूषणताजिकालंकारादौमुशल्लहेशास्त्वन्यथैवोक्ताः रवीज्यमं
दास्सितचन्द्रभौमाः शनिज्ञजीवाः कविभौमचन्द्राः मुशल्लहेशास्त्वजतो
मृगेन्द्राद्धनुर्द्धराद्द्विनिशिद्वयोर्वेति नैतद्रम्यम् यतस्समरसिंहेनै
नेवषैशनिरोयाद्यैस्त्रैराशिकेश्वराउक्तानतुमुसल्लहेशाः मेषादिचतु

मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी
वृ६	शु८	बु७	मं७	वृ६	बु७	श६	म७	वृ१२	बु७	बु७	श१२
शु६	बु६	शु६	शु६	शु६	शु११	बु८	शु४	शु५	वृ७	अ६	वृ४
बु७	वृ८	वृ५	बु६	श७	बु४	वृ७	बु८	बु४	शु८	वृ७	बु३
म५	श५	म७	वृ७	बु६	म७	बु७	वृ५	म५	श४	म५	म९
श५	म३	श६	श४	म६	श२	म२	श६	श४	म४	श५	श२

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	रा
मे	बु	वृ	शु	श	सू	चं	मे	बु	वृ	शु	श	आ१
सू	चं	मं	बु	वृ	शु	श	सू	चं	मं	बु	वृ	आ२
शु	श	सू	चं	मं	बु	वृ	शु	श	सू	चं	मं	आ३

स्वैराशिके स्वरा र विसिता र्किर्भृगवो हि गुरुशशिबुधभौमा निशि शनिकजगुर्विन्दवः सततमिति एते दिनरात्रिवि-
भागोक्ताः स्वैराशिके स्वरावर्षेशार्थमेवेत्युक्तं संज्ञातंत्रे वर्षेशार्थं दिननिशोर्विभागोक्ताः स्विराशिपा इति तस्मादत्र
पूर्वोक्ता नवांशेशा एव मुसल्लहेशाः उक्तं च सुधानिधौ मुसल्लहं नवांशस्त्वं कथितं ताजिके मतेः इति ताजिकति-
लकेपि मुशल्लहेशास्त्व नवांशनाथाः प्रोक्ताः स्तदा खिन्दकरोमकाद्यैरिति ताजिकमुक्तावल्यामपि मुशल्लहेशा-
स्त्ववमांशपा न पेजगुर्नतेरिवं हकशास्त्रविज्ञा इति अथ पञ्चवर्गीफलमुक्तं यादवेन स्वकीयगेहादिभवाशुभा
स्यात्यापारिजाता विपरीतभावा. मित्राहिजा मध्यफलेषु वर्गी ५ विशेषवीर्यानयनं ब्रुवे हम् अथ पूर्वं ग्रह
लत्ता नार्थे स्थानान्युक्तानि इदानीं कस्मिन्स्थाने कियद्बलमित्युक्तं ग्रहत्ताभरणे त्रिंशत् ३० स्वभे विंशतिरुच्चगे
स्यात्तिथिः १५ स्वहद्दे दशकं द्रेक्काणे १० नवांशके पञ्च ५ भवन्त्यशीतिरेवं युगा प्राप्य विशोपकाः सुरिति अथ मि-
मित्रसमशत्रुरूपे मैत्रीचक्रे वलविभाग उक्तः संज्ञातंत्रे स्वस्वाधिकारोक्तवलं सुहृद्भपादोनमर्द्धं समभेरिभेंघ्रिः स्व-
वं समानीय वलं तदैक्ये वेदोद्धृते हीनवलः शरोनः इति उच्चवलानयनमुक्तं वामनेन नीचोनितो ग्रहः षड्भाधिकोभ-
गडल १२ शोधितः शेषस्यांशानं द ९ भक्ता वलमुच्चस्य जायत इति अथात्र मामकं पद्यम् नीचग्रहान्तरं कार्यं षड्भा-
दल्पं यथा भ‾वेत् तदंशाः क ९ लवः स्वोच्चवलं स्यात्ताजिके स्फुटमिति नीचे ग्रहः शोध्यो नीचं वा ग्रहशोध्यं शोधिते

सति यथा षड्भाद्दलं भवति तथा कार्यं तस्यांशानवभक्ता उच्चबलं स्यादिति ॥ अथाधिमित्रमित्रसमशत्र्वधिशत्रुरूपे मैत्रीचक्रे बलविभागउक्तस्ताजिकनिलके उक्ताः कलाः स्वसंगते ग्रहे द्रेप्रत्येकवर्गेत्वधिमित्रगेहे स्वांघ्रेशहीनाहितगेह संस्थे स्वार्द्धोनिताः स्वांघ्रिलवत्रयोनाः समर्क्षगे शत्रुगृहोपयाते निजाष्टमांशप्रमितं बलं स्यात् अधिद्विषद्भोपगते स्वकीये नृपांशलिप्ताइति वर्गवीर्ये यथागतं तुंगबलं तु तेन समन्वितं वर्गबलं बलं स्यादिति मित्रशत्रुरूपे मैत्रीचक्रे बलमुक्तपद्धती ॥ निजमित्रारिभे त्रिंशन्ति ३० अथ १५ सार्द्धद्वयो ७।३० बलम् हद्देतनद्दलं त्र्यंशे द्रेष्काणेशे रसांशकइति त्र्यंशे नवांशे एतत्स्पष्टमुक्तं ताजिकसारे त्रिंशांशा निजभे स्वमित्रभवने पञ्चांशकाः १५ शत्रुभे सार्द्धाः सप्तलवाः ७।३० स्वर्क्षाप्तिलवके भागास्तु पञ्चेन्दवः १५ त्रिंशांशे निजमित्रभे नगलवाः सार्द्धाः ७।३० ऊनाः शत्रुभे पादोनाः ३।४५ स्वगुणांशके दललवाः १० बाणांशकाः मित्रभे द्रेष्काणेस्वदलायमा २।३० स्वरिगते नवांशके स्वेशराः ५ नवांशेनिजमित्रगे यमलवाः सार्द्धो २।३० स्वरौ तद्दलं १।१५ मिति तदेकपादोनयमभागप्रमाणिका बलोन्मितिः दशाधिके बलो बली शराल्पके त्वबीर्यकइति अत्र वामनेन लग्नस्यापि पंचवर्गी कार्येत्युक्तम् स्वो च्चं नवांशकं हद्दा गृहं द्रेष्काणं एव च सलग्नरवेन्दुराशीनां तु प्रोक्तोयं पंचवर्गिके

००	स्व	मि	स	श
गृ०	३०।०	२२।३०	१५।।	७।३०
ह द्दा	१५।०	११।१५	७।३	३।४५
द्रे:	१०।०	७।३०	५।०	२।३०
नं०	५।०	३।४५	२।३०	१।१५

ति अथ वर्षेशदशाधीशबलादिनिर्णयार्थं विंशोपकादिभागेनेनष्टबलादिलक्षणमुक्तन्ताजिकसारे वाणास्यै नष्टबलो ग्रहोदश १० मितैर्मध्यो विंशोपैस्ततः श्रेष्ठोघस्त्र १५ मितैस्सुखार्थजनकः प्रोक्तः स्वदस्त्रै २० र्भवेदिति ननु विंशति विंशोपकात्मकम्बलङ्कस्यापि ग्रहस्य नायाति तथाहि मेषस्थसूर्यस्य उच्चबलादि यद्यपि समायाति तथापि स्वदत्वा न्मित्रसमशत्रुगृहाद्भेदेन बलतारतम्येनावश्यन्यूनतासाद्दृश्य विंशोपकमिता भवन्त्येव एवं सति साद्दृश्यतन्न दश विंशोपकाबलं सिंहस्थ सूर्यस्य स्वगृहबलं यद्यपि समायाति तथाप्युच्चराशेरभावादुच्चबलस्य न्यूनतायां षोडश विंशोपकाबलं स्यान्न तु विंशति विंशोपकात्मकम् अथ बुधस्य कन्यायां पञ्चदशांशे स्वगृहबलं। स्वोच्चबलञ्च पूर्णं यद्यपि समायाति तथापि होराद्रेष्काणनवांशबलानि पूर्णानि न सम्भवन्ति यतः आदिमाः षडंशाकन्यायाम्बुधहोरास्तन्तिमस्त्रिभागो बुधद्रेष्काणः अंतिममंशत्रयं विंशतिकलाधिकम्बुधनवांशः परिकन्यान्तिमनवांशो गृह्यते न तदा स्वगृहद्रेष्काणस्वनवांशबलानि सम्पूर्णान्यायान्ति परन्त्वेकं सन्धिवस्तनोः परं प्रच्यवनं रूतिन्यायादुच्चबले किञ्चिदूनं होरादिबलमपि मित्रादिगृहसत्वान्न्यूनमतः परं बलं यथाकथञ्चित् षोडश विंशोपकात्मकं स्यान्न विंशति विंशोपकात्मकम्बलम्

पंचधा मैत्री वशबल चक्रम्

स्व	अधिमि	मि	स	श	०
३० ०	२२ ३१	१५ ०	७ ३०	० १५	गृ
१५ ०	१२ १५	७ ३०	३ ४५	० ५६	हो॰
१० ०	७ ३	५ ०	२ ३०	० ३७	द्रे॰
५ ०	३ ४५	२ ३०	१ १५	० १८	न॰

मित्र शत्रु रूप मैत्री

१८	द्रे	हो	न॰	०
३०	१५	१०	५	[illegible]
१५	७ ३०	५ ०	२ ३०	[illegible]
७ ३०	३ ४०	२ ३०	१ १५	[illegible]

मन्येषान्तु ग्रहोच्चयोर्भेदाद्विंशति विंशोपकन्यूनमेव वलं स्यात् अत्र केचित्पंचवर्गी द्वादशवर्गी हर्षस्थानवलानामैक्यं त्रिभ
क्तं यदि विंशति विंशोपकमितं स्यात्तदा पूर्णवलो ग्रहो ज्ञेयः उक्तं च यादवेन श्री सूर्यवर्गी शरवर्गिकासु स्थानोत्थवीर्यैक्य
मथाग्निभक्तं चेद्विंशतिः पूर्णवलो ग्रहः स्याद्बलानुमानेन च मध्यमादिरित्यलमतिप्रसंगेन अथ दशाफलज्ञानार्थं पं
चविंशोपकन्यूनवलो नष्टवलः पंचविंशोपकात्मकवलः स्वल्पवलः पंचाधिकवलो मध्यवलः दशाधिकवलः
पूर्णवलः वर्षेशफलज्ञानार्थं तु षड्विंशोपकात्मकवलो हीनवलः षड्विंशोपकाधिकवलो मध्यवलः द्वादशविंशोप
कात्मकवलः पूर्णवलः एतत्स्पष्टमुक्तं हिल्लाजेन पंचविंशोपकान्न्यूनवलो नष्टवलो ग्रहः पंचविंशोपकवलो
हीनवीर्यः प्रकीर्तितः पंचाधिकवलो मध्यवलः संपूर्णवीर्यकः दशाधिकवलोऽब्देशफलं ज्ञेयं त्रिभागतः इति सामा
न्यपंचवर्गीवलसाधनं अथ स्वतंत्रताविदः काद्दिसमनेः स्थानदिक्कालनिसर्गचेष्टाहग्वलं निरूप्यते उक्तं च समर
सिंहेन सामान्यवलमिहोक्तं विशेषमवलोक्य फलमूह्यमिति तत्रादौ स्थानवले सविशेषपंचवर्गीचक्रसंचनमु
क्तं कुत्थयोगे समरसिंहेन सवली स्वगृहत्रैराशिकहद्दोच्चमुशल्लहेष्वरिष्ट इति एतत्स्पष्टं गणितपूर्वकमुक्तं ताजि
कभूषणे वल्यास्वाधीशाद्दीनर्क्के वेदाग्निनेत्ररूपाद्दानिस्वगृहेको १२ हृतानि तु गेवेदाग्न्यब्धिनस्तत्तद्दृहद्देराभाद्दोत
द्दांन्यतः स्युः त्रैराश्युत्ये हीनहार्ईकानि त्रैराश्यर्ईस्यान्मुशल्लाहसंज्ञे यद्वा स्वेष्टारानिषु द्वादशांशोगेहार्दगाव्ध्यम

हा. र. २१

योऽष्मा नि रस्ताः रामाश्च ज्ञानेन चन्द्रार्द्धं कानि चन्द्राद्वौ शारूपपूर्वाः क्रमेण खेटे स्युर्दैसप्तमात् स्वादिगेहाच्छेषे भार्द्धे न्व

त्रकल्प्योऽनुपातः अभीष्टादिग्रहादिभ्यो बलं यदिह साधितम् तन्न दृष्ट्यानमिष्ठं न्नं षष्टिभक्तं स्फुटं भवेदिति अ

त्रनर्कवेदाद्यकानि द्वादशांशोद्ग्रनानि रूपकलादिकं बलं भवति अथात्र स्वगृहे पूर्णं बलं तु रफैकं स्वगृहं न गभाग

पंचधा मैत्र्यां बलविभागः स्वनाम्नांकानि द्वादशांशोदृनानि बलम्					
स्वीयवर्गे	६	४	३	२	१
अधिमित्रवर्गे	४	३	२	१	॥
मित्रवर्गे	३	२	१	॥	।
समस्यवर्गे	२	१	॥	।	=
शत्रुवर्गे					
अधिशत्रुवर्गे	॥	।	=	-	ऽ॥
०००००	गृह	उच्च	हद्दा	त्रैरा	मुस

इत्युक्तेः स्वगृहात्सप्तमे राशौ ग्रहो निर्बलः अन्तरे त्रैराशिकमुच्चबलवज्ज्ञेयं तत्रार्क

चन्द्रयोरेकमेव स्वगृहमतो न सन्देहः भौमादीनां तु स्वगृहद्वयसद्भावात् तत्सप्तमस्यापि

द्वैविध्यात् कथमत्र बलानयनोपायः उच्यते भौमादिषु चारवशान्निकटस्थितमेव स्व

गृहं न तु दूरस्थितमिति सम्प्रदाययुक्तिरिति अथ ग्रहं स्वगृहसप्तमाद्विशोध्य शेषं षड्धि

कञ्चेद्द्वादशशुद्धं नो चेद्यथास्थितमेव यथाप्यन्ततस्तत्सांशाः षड्भाष्कलादि बलं

स्यादिति अत्रोपपत्तिः स्वगृहप्रारम्भे पूर्णं त्रिंशत्कलात्मकं बलं तत्सप्तमारम्भे शू

न्यमन्तरेऽनुपातः यदि राशिषट्कांशैः १८० पूर्णं बलं ३० लभ्यते तदेष्टेन किमिति ॥

अत्र गुणहरयोस्त्रिंशतापवर्तने कृते गुणस्थाने रूपं भाजकस्थाने षट् इत्युपपन्नमेव रान.

मधिमित्रग्रहस्य गृहे पूर्णं बलम् २० अधिमित्रगृहात्सप्तमे शून्यं तत्राधिमित्रग्रहस्य गृहं अधिमित्रसप्तमगृहाद्विशो २१

ध्यशेषेषडधिकन्द्राद्दशांशुद्धत्वो चेद्यथास्थितमेवस्थाप्यंतस्यांशानवभक्ताः कलादिस्वाधिमित्रगृहवलं स्यात् अत्रो
पपत्तिरनुपातेन यदि राशिषट्कांशैः १८० पूर्णं २० वलंतदेष्टेनकिमिति अत्रगुणहरयोर्विंशतिभिरपवर्तनेन हु
नेगुणस्थानेरूपभाजकेनवरत्युपपन्नमेवं गृहवलेनस्वस्वपरमवलेनस्वस्वसप्तमगृहेन पूर्ववदनुपातयुक्त्या
सोपपत्तिकं वलंस्यात् स्वोच्चवलंत्वनुपातेनप्रागानीतमेव अधिमित्राद्युच्चे उक्तवदनुपातेनवलसाध्यउच्चरा
श्यभावेस्वोच्चवलमेवकर्तव्यं अथहद्दाद्रेष्काणनवांशानांसप्तमेनैर्वल्यं तिवचनाभावादंशैरेवानुपानस्तद्यथाग्र
हस्यवर्तमानहद्दारंभेवलारंभः हद्दामध्येपरमंवलं १५ हद्दासमाप्तौवलंशून्यंतत्रग्रहहद्दाभुक्तभोग्ययोरल्पहद्दां
शाः पंचदशगुणावर्तमानहद्दांशभक्ताः स्वहद्दावलंस्यात् अत्रोपपत्तिरनुपातेन यदिवर्तमानहद्दांशैः पंच
दशकलालभ्यं तेनदाग्रहहद्दाभुक्तभोग्ययोरल्यांशैः किमिति उपपन्नं अथस्वद्रेष्काणप्रारंभेफलोपचयः पंचमां
शसमाप्तौपूर्णंवलं २० दशांशसमाप्तौशून्यंवलंतत्रग्रहविद्यमानद्रेष्काणभुक्तभोग्ययोरल्पमंशादि द्विगुणंकला
दिस्वद्रेष्काणवलंस्यात् अत्रोपपत्तिः यदिपंचभिरंशैर्दशकलामितंवलंतदेष्टेन किमत्रपंचभिरपवर्तनेक्तेनेहरस्थानेरूपंगु
णस्थानेद्वयमित्युपपन्नं अथमुशल्लहारंभेवलारंभः मध्येपूर्णंवलं ५ अंतेशून्यंतत्रग्रहविद्यमानमुशल्लहेभु
क्तभोग्ययोरल्पमंशादित्रिगुणितंस्वमुशल्लहवलंस्यात् अत्रोपपत्तिः यदिमुशल्लहार्द्धेनचत्वारिंशत्कला ।

धिकेनैकांशमितेनपंचकलामितंवलंतदेष्टेनकिमितित्र्प्रत्रभाजकात्त्रिगुणोगुणकः अतोंशादित्रिगुणीकृत्यमिस्तु
पपन्नमेवमनुपातेनाधिमित्रादिद्रेष्काणवलंपूर्वोक्तपरमवलेनग्रहस्यहद्दाद्रेष्काणमुशल्लहवलंसाध्य
मेवंस्वादिनवांशेस्वादिहद्दायान्ततदंशैरनुपातात्फलंत्र्ज्ञेयम् तत्रहद्दायास्यपरमवलङ्कलाः १५ मुशल्ल
हेपरमङ्कलाः ५ अथएवंसर्ववलैक्यङ्ग्रहोपरिअन्येषाङ्ग्रहाणांयाद्दष्टयस्तमागतास्तदैक्येनयुतोनंष
ष्टिमक्तंस्फुटंस्यादेवंसविशेषपञ्चवर्गीचक्रनिरूपणानन्तरमन्यत्स्थानवलमुक्तन्तत्रैवसमरसिंहेन योलग्ने
केन्द्रेवानन्तिकटेवाप्यथवास्थितेलग्नंपुरुषाग्रगानाद्यावतृतीयभवनेस्त्रियोपिनवमानम् पुंखेटाःपुराशौस्त्रीराशौ
स्त्रीग्रहावलिनः स्थिरराशौवाभवान्तिनैवलिनइति एतत्स्पष्टङ्गणितपूर्वकमुक्तमुक्तावल्याम् लग्नकेन्द्रनद्युप।
स्थितग्रहेरूप१कार्द्दे१/२ ५ चरणोन्मितं१/४ वलंस्त्रीपुरुषमवनेध्नैवमानःपुंसुभावफलतोपरोगेषुस्थिरराशौसर्वे
षांस्युस्त्रीराशौपुमङ्गनाख्यानामितिअत्रलग्नेग्रहःपूर्णवीर्य्यःकेन्द्रेऽर्द्धवीर्य्यःपणफरापोक्लिमयोश्चरणवी
र्य्यस्तत्रपूर्णम्वलंषष्टिकलात्मकम् अर्द्धन्त्रिंशत्कलाचरणःपञ्चदशकलाः अथलग्नसमेग्रहेपूर्णम्वल
न्द्वादशसन्धिविरामविकलातोलग्नभावप्रारम्भस्ततस्तद्विरामंयावत्फलोपचयःप्रथमभावविरामविकलातः
प्रथमसन्धिविरामंयावद्भावफलापचयःअन्तरस्थेग्रहेनुपातःसचानुपातःपूर्वङ्ग्रहसन्ध्यन्तरंकार्यमित्यादि

नाभावफलानयनार्थं कृतमेवमतो लग्नस्थग्रहस्य भावफलमेव बलं केंद्रस्थग्रहस्य भावफलार्द्धमेव बलमापरा
पोक्लिमस्थग्रहस्य भावफलचतुर्थांशो बलमिति अथ स्त्रीग्रहाणां चतुर्थादिषड्भावेषु बलवत्त्वोक्तेः पूर्वयु
क्त्या चतुर्थादिषड्भावस्थानां स्त्रीग्रहाणां भावफलमेव तत्रात्यं बलम् एवम् पुरुषग्रहाणामपि दशमादिषड्भावेषु
स्थितानां भावफलमेव बलमिति अथ स्थिरराशिस्थग्रहबलं तत्र राश्यारंभे बलोपचयः पंचदशांशैः पूर्णं
बलं राश्यंते शून्यं बलमतो ग्रहस्य राशिपूर्वार्द्धे स्थितस्य भुक्तांशा राश्युत्तरार्द्धे स्थितस्य ग्रहस्य भोग्यांशाश्चतुर्गुण
बलं अत्रोपपत्तिः यदि पंचदशांशैः पूर्णं बलं ६० लभ्यते तदा स्थिरराशिस्थितभुक्तभोग्यैरंशैः किमत्रोभयोः
पंचदशभिरपवर्तं कृते त्र्यंशाश्चतुर्गुणाः कार्या इत्युपपन्नम् एवं विषमसमराशिगानां पुंस्त्रीग्रहाणां राशिसं
स्थग्रहबलं वहल्लतेयम् इति स्थानबलं अथ दिग्बलमुक्तं तत्रैव नवमसहजषष्ठागायपुत्रान्त्यभस्थाद्युमणि
नरहृत्खेटादिग्बलाद्या भवेयुरिति अत्र सूर्यादीनां नवमादिस्थाने पूर्वोक्तयुक्त्या भावफलतुल्यमेव बलं ज्ञेयं ॥
अयमेव प्रथमहर्षबलं समरसिंहेनोक्तं इति दिग्बलम् अथ कालबलम् तत्र समरसिंहः गुरुमंदौ यदि पश्चि
मरात्रौ शुक्रेंदुभूसुताः सायम् उदयंति तदा बलिनो नरग्रहाश्चाह्नि नक्तमपरे च अत्रार्कोऽस्तमलग्नादयः।
कालः सायंशब्दवाच्यस्तत्र चंद्रभौमौ पूर्णं ६० बलौ अत्रार्कोऽस्तु नः सप्तमः कदापि न संभवत्यतोऽत्र सप्तम

शब्दः परमांतरवाची ज्ञेयः अतः सूर्यशुक्रयोः परमांतरांशैः पंचाशत्संख्यैर्बलं साध्यं उक्तं च मुक्तावल्यां रवेः सप्तमे
चंद्रभौमौ बलाढ्यौ रवपंचाश ५० तुल्यांतरे दैत्यमंत्रीति सूर्यतुल्यत्वे सर्वेपि निर्बलाः अथ बलानयनं सूर्यस्य चंद्रभौ
मयोश्चांतरषड्भेनस्थाप्यांतरदशात्रिभक्ता बलं भवेत् अत्रोपपत्तिरुक्तबलवत् सूर्यशुक्रयोश्चांतरं पंचाशदंशमध्येस्था
प्य तदनंतरमेव तद्दशाः षड्गुणाः पंचभक्ताः शुक्रबलं स्यात् अत्रोपपत्तिः यदि पंचाशदंशैः षष्टिकला लभ्यंतेन
दैष्टेन किमित्यनयोर्दशभिरपवर्तनेन गुणकः षड्भाजकः पंचेत्युपपन्नं अथ जीवशन्योरर्द्धरात्रानंतरं बलारंभस्तृती
यप्रहरान्ते बलं पूर्णं चतुर्थप्रहरान्ते बलं शून्यं अथ सूर्योदयात् त्रिमानमानीयपश्चादर्द्धरात्रानंतरमिष्टकालस्तदान
स्मिन्नर्द्धरात्रः शोध्यः यदि तृतीयप्रहरोनरमिष्टकालस्तदा त्रिमानमध्ये शोध्यः शेषं षष्टिगुणं प्रहरमानेन भक्तं लब्धं गु
रुशनिबलम् अथ दिवसादिग्रहबलम् तत्र लग्नमध्ये रविस्त्रिशोध्य यद्यवशेषं न्यूनं तदा तद्राश्यादिकं विंशद्गुण
म्बलम् अधिकं षट्च्युतं विधेयं शेषं राश्यादि विंशद्गुणं पुंग्रहाणां बलं भवति पुंग्रहाणां रव्यूनलग्ने षडधि
केतु नवबलमेवं रव्यूने लग्ने षड्भे सति स्त्रीग्रहे पुनर्बलम् षडधिके षड्भेन न वाधिकं द्वादशन्यस्तं अवशेषं विंशति
गुणं स्त्रीग्रहवीर्यं भवति यतो दिननिशोः पुंस्त्री प्राबल्यमुक्तं सन्ध्यौ तु विरामः एतत्स्पष्टमुक्तं मुक्तावल्याम् अर्को

नलग्ने च यते त्रिराशिं यावत्परत्रापचयेन रूपम् पुंस्त्वन्यरवेर्दैर्घ्यं च य नवा न षड्भात्परत्रापचयेन वेद्यं अयमर्थः

अकौनलग्नेत्रिराशिंयावच्चयतोहहितोरूपस्वलम् त्रिराशितोग्रे अपचयेनरूपंपुंखेटेषुवलम् अन्यखेटेषुस्त्री
ग्रहेषुसप्तमान्नवान्तंयावद्रूपस्वलम् अपरत्रदशमात्द्वादशान्तंअपचयेनरूपंवलंज्ञेयमित्यर्थः इतिकालव
लम् अथनिसर्गवलम् तत्रनिसर्गवलमुक्तंताजिकप्रदीपे रूपस्यसप्तमांशो ८।३४ वलमभवेत्स्यपुत्रस्यत
तद्व्यादिगुणंभौमज्ञगुरुसितेन्दुर्कजं निसर्गंस्यात् इतिनिसर्गवलम् अथचेष्टावलम् समरसिंहः मन्दगतिर
शीघ्रगतिश्चावक्रः क्रूरद्दग्रहितः क्रूरायुक्तोवलवान्सुभयुतदृष्टः कृताभ्युदयः सूर्यस्यचैकभागेऽस्ति ए
तस्यषष्ठमुक्तंताजिकमुक्तावल्याम् द्विगुणाशारूपोनवीर्यमथाकोंशगानाञ्चाशुभसमलिप्तस्यवलंक्रूरसहि
तस्यरूपंस्यात् मार्गोदयाद्दभागस्थितस्यवाऽशीघ्रगस्यमध्यगतेरिति अत्रसूर्यीपञ्चाशिनवांशेनास्मिन्नेवन
वांशेस्थितस्यग्रहस्यभागाद्यं द्विगुणंषष्टिभक्तमवशेषंवलंभवति अथशुभग्रहेणसमानलिप्तस्यषष्ठिकला
वलंन्यूनाधिकत्वेतुद्वयोरन्तरं त्रिंशद्दशान्यूनंविधेयंतद्दशा द्विगुणंवलम् अत्रशुभसमलिप्तोयदाक्रूरग्रहस
हितोभवतितदानवलमित्यपिज्ञेयं अथग्रहस्यमार्गदिनमारभ्यवक्रपर्यन्तंतथोदयदिवसमारभ्यास्तपर्यन्तयादि
नसंख्यातदर्द्धं विध्यापनावत्संख्याद्विषष्टिकलात्मकंवलंवक्रदिनेअस्तदिनेचवलंशून्यम् अन्तरेऽनुपातःया
दिमध्यदिनेः पूर्णंशुभवलंलभ्यतेतदामार्गदिनाद्गतेर्गम्येर्वादिवसैस्तथाग्रहोदयदिनाद्गतेर्गम्यैर्वादिवसैः कि

हो० र० २५

श्री:	मं	वृ	श
अस्तादुदय	४	७	१। ९ ।३०
उदयाद्वक्रे	१०	४।१५ ।३०	३
वक्रान्मार्गम्	२	४	४
मार्गादस्तं	१०	४।३ ३०	१३

१०	पूर्वास्तात्पश्चिमोदयः	पश्चिमोदयाद्वक्रम्	वक्रात्पश्चिमास्तम्	पश्चिमास्तात्प्रागुदयः	प्रागुदयान्मार्गः	मार्गात्पूर्वास्तम्
बु·	दि ३२	दि ३२	दि· ४	दि १६	दि ४	दि ३२
शु	दि ७५	दि· २४०	दि० २३	दि· ९	दि २३	दि० २४०

मितिस्त्रयोदयास्तवक्रमार्गदिनानां ज्ञानं सुगमोपायेन मद्गुरू
चरणोऽस्मि सिद्धान्तचिन्तामणावुक्तम् पूर्वास्ततः पश्चिमउद्गमोऽस्मा
द्वक्रं ततोऽस्तः पर उद्गमः प्राक् मार्गी गुरोस्तौ खलु दन्त ३२ दन्तै
३२ वेदै ४ नृपै १६ वेदै ४ रदै ३२ बुधः स्यात् भृगोस्ताहद्विमा
सपुष्टमासैस्त्रिदिनैः क्रमात् नवभिस्त्रिदिवसैर्मासैर
ष्टमितैस्तथा भौमास्तादुदयस्तस्माद्वक्रं तदनु मार्गता ततो
स्तमेवं क्रमतो वेद ४ काष्ठा हि २ पंक्ति १० भिः मासैर्भुवो सांघ्रिवेदैर्युगैस्तांघ्रियुगैर्गुरोः शनेस्त्रांघ्रिभुवारामैर्वेदै
स्साहैश्च वह्निभिः इत्युदयास्तादिदिनज्ञानम् अथ ग्रहगतिबलम् तत्र शीघ्रगस्य कोऽर्थः मन्दगतेर्म
ध्यमगतिन्यूनस्य स्पष्टगतेर्ग्रहस्य सबलत्वं तथा मध्यमगतेर्मध्यमगतितुल्यस्पष्टगतेर्ग्रहस्य च सबलत्वं मध्यमगति
तोऽधिकस्पष्टगतेर्ग्रहस्य बलाभावो ज्ञेयः अत्र भौमस्य गतितुल्याः कला द्विगुणा बलं भवति बुधस्य गतिकलाः ष
ड्गुणा एकोनाशीति ७९ हृता बलं भवति गुरोर्द्वादशगुणा शुक्रस्य स्वस्य शरहिता शनेस्त्रिगुणाः इति मथितार्थो राम
गुरुसम्प्रदायाद्ज्ञेयः इति चेष्टाबलम् अथ दृग्बलम् तत्रैव लग्नं पश्यन्ति यावन्तः स्वावीयेस्यात् शुभदृ ॥ २५

ष्टस्यच पापग्रहस्य तुर्य्यं दृशो नितस्य पादोनम् अत्र यस्य ग्रहस्य यावती लग्नस्योपरि दृष्टिस्तावदेव तस्य दृग्बलं अथ
शुभदृष्टस्य ग्रहस्य यावती शुभदृष्टिस्सा पादोनावलं स्यात्परं तु क्रूरतुर्यदृष्टिरहितो ग्रहो यस्मिन्तः तत्सम्भवेन बलमिति
वीस्यते लग्नं सबलोऽपि इति समरसिंहः इति दृग्बलम् अथ लग्नादिद्वादशभावसहमानां बलानयनमुक्तम्युक्त्या बल्याम्
तन्वादिकानामिह सद्मनां तु पत्युर्बलं तन्वैव बलम्प्रदिष्टम् स्वनाथ जीवज्ञदृशा समेतन्नृभेषु रूपान्वितमाप्यमेषु च
तुष्पदाख्येष्वपि चार्द्धयुक्तं नकीटभे किन्त्वनयोजनीयम् शुभाशुभव्योमगदृग्वियोगायुगाशयुक्तानमितिस्फुटस्यादिति
विशेषमाह वामनः स्वस्वस्वामि बलत्वेनज्ञेयो राशिर्बलाधिकः जीवज्ञयुक्तो दृष्टो वा स्वस्वस्वामियुतेऽस्मिन्तः पृष्ठोदयाः
कर्किमृगधनुर्मेषवृषाख्यमी शेषाः शीर्षोदयाज्ञेया मीनस्तूभयतस्स्मृतः शीर्षोदयादिनबला अशेषा रात्रिबला
स्स्मृताः नृराशयोऽबलनस्या दशमस्थाश्चतुष्पदाः वृश्चिकस्सप्तमस्थाने चतुर्थे जलराशयः संध्यायां वृश्चिको राशि
र्दिवसे नरराशयः रात्रौ बलाढ्याश्शेषास्युरित्थं राशिबलस्मृतम् इति राशिबलं प्रोक्तं पुराणाचार्यसम्मतम् ५ अथा
पृथाग्रहाणां बलफलमुक्तं पद्मनाभेन अत्रैकैकं प्रतिसार्द्ध विंशोपकं बलं ज्ञेयं सम्पूर्णबलं षड्विंशोपकात्मकं
मध्यमं बलं त्रिविंशोपकात्मकं न्यूनं मध्यमबलं ज्ञेयं तद्यथा शून्ये हानिस्तथा क्लेशो द्वादशो को महद्भयम् [illegible] सम
तयो हेगोरूपे प्रोक्तमिदं फलं सार्द्धं रूपेन नोः पीड़ा द्वाभ्यां दुःखसुखं समं सार्द्धद्वाभ्यां सुखावाप्तिस्त्रि [illegible] भागः सुख

हा० धनं सार्द्धत्रयेसर्वैसिद्दिश्चतुर्भिः सर्वतोयशइति नष्टबलानांसूर्यादीनां फलमुक्तंतेजः सिंहेनखगहस्ति[illegible]भि
र० वादिरवौविनष्टेऽर्थस्वयोरतिरुजोवनिजेलघुत्वं तेत्तानहानिरणुकृत्यचपुण्यतेज्येशुक्रेतलभोगसुखनानु[illegible]
२५ भीः शनौचेति अणुवृत्तिरल्पवृत्तिरपपुण्यतापुण्यराहित्यंअनुगाभीः स्वप्नेवकाइयं अथप्रसंगादिष्टकष्टविचा
रोलिख्यते तत्प्रयोजनमुक्तंरत्नावल्यां ताजिकोक्तफलादेशः प्रकर्तुंशक्यतेयतः इष्टकष्टफलज्ञानान्निर्णय
लेरव्योच्यतेस्वोच्च १ मित्रोच्चगो २ मार्गी ३ सुहृत् ४ सौम्या ५ वलोकितः उदितः ६ सौम्यचारीच ७ त्रिविकोणाध्य
३।५।९। ११ गोथवाववर्गोत्तमे ९ मित्रवर्गे १० स्वगेहे ११ सूर्यभागगः १२ सूसरिःफो १३ शुभशीलः सौम्यः १४ सौम्यांत
गो १५ युतः १६ एवंवलयुतः खेटोज्ञेयः षोडशधावुधैः नीचे १ शत्रुच्चगो २ वक्री ३ रिपुपा ४ पापवलोकितः ५ अस्त
गो ६ याम्यभागस्थो ७ लग्नाद्रिष्फारिषुस्थितः ८ वर्गोत्तमविहीनोयः ९ शत्रुवर्गे १० गृहेपिच ११ सूर्यभागोभि
तः १२ क्रूरेरिष्फो १३ शुभशीलोपिच १४ पापयुक्तो १५ मध्यगतो १६ ज्ञेयः खेटोवलोज्झितइति अत्रशुभस्था
नगेग्रहेशुभफलरूपमितंस्थाप्यं अशुभस्थानगेग्रहेअशुभफलरूपमितम् स्थाप्यंपुनश्शुभाऽशुभफलयो।
रंतरेकृतेसतियच्छुभमशुभंवात्रावशिष्टंतदेवग्रहस्यइष्टंकष्टंवाफलन्दशाफलादिषुज्ञेयम् एतत्पष्टमुक्त राम
म्माणिक्येन सर्वत्रकल्पमष्टयोगेवरूपम्फलंशुभाख्यम्फलनिर्णयाय इहापिरूपंपरिकल्प्यसाध्यम्फलन्त्वक २५

कष्टाभिधमत्रतज्ज्ञैः पृथक्स्थितस्यास्य यदन्तरालम्फलं तदेवाभिधमत्र वेद्यम् दशाधि १० केष्टफले च पूर्णाम्फलन्दशो १० नकथितन्त्वमध्यम् कष्टाधिके पूर्णाशशाङ्कः १० हीनेशुभे चकष्टेदशतोवरिष्ठे कष्टातथाकष्टुतरंनिरुक्तम्फलन्दशायांयवनैः पुराणैरिति अथपञ्चवर्गोभ्यइष्टकष्टमुक्तन्नाजिकमुक्तावल्याम् दलन्दलार्द्धन्त्वनदर्द्धकन्त्वस्वकीयमित्रारिरहेस्वभेस्यात् तथैवद्रक्काङ्गलवस्तदर्द्धन्तान् स्वराडकन्नन्दलवेर्कभागः तदर्द्धकन्नद्दलमेवत्रिंशेतिथ्यंशकोर्द्धन्त्वदलन्तथाधः नवांशकोर्द्धन्त्व दलन्त्वनीचेशून्यङ्कवेदांशनवांशकोचेति एतद्रूनयद्वास्वेष्टाणाणि पुद्वाद्दशांशास्याद्युक्तवलविभागांशङ्कष्टफलंसाध्यम् इतीष्टकष्टविचारः अत्रकेचनसामान्येनैव अष्टधावलङ्गत्ययन्ति उक्तन्त्वहिल्लाजेसमगति १रुद्दितोयः २सौम्यदृष्टोथ३युक्तः४सशुभमुथशिलीस्यात्सौम्यभावेद्दर्कभागे७विचरतिशुभमध्ये८चातिवीर्य्यः प्रदिष्टः कथितवलविरोधी हीनवीर्यःखगेन्द्रः उभयवलसमासेचाप्यभावेनयोर्वाविचरतियदिखेटोमध्यवीर्योसुनीन्द्रैरिति अत्रसमगतिविरोधः शीघ्रगतिउदितविरोधोस्तगः एवंसर्वत्रापिज्ञेयं अत्रप्रत्येकंसार्द्धविंशोपकद्वयमितंवलंज्ञेयम् अथात्रविशेषफलजिज्ञासुना पूर्वो

गृह:			द्रेष्काण			नवांश			त्रिंशांश			उच्च			नीच:		
स्व	मि	श	स्व	मि	श	स्व	मि	श	स्व	मि	श	स्व	मि	श	स्व	मि	श
१/२	१/४	१/८	१/६	१/१२	१/२४	१/१२	१/२४	१/४८	१/१५	१/३०	१/६०	१/२०	१/४०	१/८०	[illegible]	[illegible]	१/२०

हो
र
२६

कंषड्विधमपि लग्नविचार्य्यन्तरभावे सामान्यपञ्चवर्गीवलं विचार्य्यंतरभावेष्वप्येवलग्नविचार्य्यो... सि...।
न्तः अथ द्वादशवर्गीचक्रम् तत्रवामनः गृहहोराद्रेष्काणाः पादांशः पंचांशषष्ठांशौ सप्तांशनवदशांशाः द्वादशां
शांशाश्च भौमशुक्रज्ञ चन्द्रार्कबुधशुक्रारमहिजाः शौरिश्शनिस्तथाजीवो मेषादीनामधीश्वराः लग्नादेर्जायते हो
रा सर्वलग्नेषु सर्वदा ओजराशिभवार्केन्द्वोः समे चन्द्रार्कजामता मेषादि सर्वराशीनां त्रिभागेषु यथाक्रमं आद्यपं
चनवेशानां द्रेष्काणाभणिता बुधैः एकद्वित्रिचतुर्थेषु लग्नपादेषु चक्रमात् स्वस्वराश्यादिकेंद्रेशाः पादांशना
यकामताः ४ कुजार्कीज्यबुधाः शुक्रः पंचमांशेषु नायकाः ओजराशिषु युग्मेषु तद्व्यत्ययतः स्मृताः मेषाद्यावि
षमेराशौ समराशौ तुलादिकाः विज्ञेयाविबुधैरेवं राशिषष्ठांशनायकाः ६ ओजराशौ स्वराश्याद्यास्तमे सप्तराशितः सप्तां
शनायकास्सर्वे विज्ञेया विबुधैस्स्फुटाः ७ मेषाद्याश्चरराशीनां स्वात्पाद्यास्स्थिरराशिषु द्विस्वभावेषु सिंहाद्याः ज्ञे
याश्चाष्टांशनायकाः ८ मेषमृगतुलाकर्कमुखास्युर्नवमांशकाः मेषकेशरिधन्वादिराशिचक्रे व्यवस्थिताः ९ अजकुंभ
धनुस्त्रीलिसिंहयुग्मक्रमेण तु दशांशनायकालग्ने ग्रहानेवम्बिदुर्बुधाः १० मेषमीनघटानक्रचापालितुलकन्य
काः सिंहकर्कटगोस्त्र्यादिका रुद्रांशनायकाः ११ स्वस्वराश्यादिका ज्ञेया द्वादशांशकनायकाः १२ एवं लग्नेत्र विज्ञे
या बुधैर्द्वादशवर्गिका सूर्य्यादीनान्नु खेटानामपीस्याद्द्वादशवर्गिका शुभा स्वमित्रसौम्योच्चविन्यानीत्वारिपापजा ।

लहयन्वोस्यनहिशोध्यमपरस्परम् न क्षेपनात्फलंतेयंग्रहे द्वादशवर्गजम् वर्गेशुभाधिके क्रूरःशुभस्सौम्योतिशोभ
नः निद्याधिके शुभः क्रूरः क्रूरोतिक्रूरतामव्रजेत् स्वगृहाद्युच्चहोदनेनत्वादिभावजम्फलम् निजवीर्यानुमानेन
स्थितं राशीशभावजम् एकैकराशिमध्यस्थंविज्ञेयंराशिमण्डलम् तन्वादिभावरूपेणस्वगृहादिक्रमेणच तेचद्वा
दशवर्गस्यस्थूलसूक्ष्मप्रभेदतः स्थूलंसूक्ष्मंफलंज्ञेयंग्रहाणांसर्वभावजमिति अत्रैकैकराशिमध्यस्थमित्यनेन
तन्वादिसर्वभावानांद्वादशवर्गिकाविधेया तस्माद्भावानांस्थूलसूक्ष्मफलविचारःकार्य्यइत्यर्थः एतत्स्पष्टमुक्तंसंज्ञा
तन्त्रे भावेषुसर्वेष्वपिवर्गचक्रम्विलोक्यतत्तत्फलमूहनीयमिति द्वादशवर्गीचक्रेविंशोपकानयनमुक्तं। योग
सुधानिधौ शतंकलाः १०० स्वभवनादिकेचमैत्रेतदर्द्धञ्च ५० रिपौतदर्द्धं २५ तदैक्यमभाज्ञ. ६० हृदर्कवर्गोविं
शोपकाविंश्यंयुतोभवतीति अत्रकेचनद्वादशवर्गीचक्रन्नकुर्वन्तिपरन्तिच वामनेनग्रहणाचाप्रोक्ता द्वादशवर्गि
का पुराचार्य्यैरनुक्तत्वात् कृत्रिमासाप्रकीर्त्यतेपि एतन्नरमणीयंयतोतिप्राचीनाचार्येणमणित्थेन भौमः सितोज्ञइ
त्यादिश्लोकदशकेनद्वादशवर्गीचक्रमभिहितम् अतएवसंज्ञातंत्रेश्रीमन्नीलकंठदैवज्ञेर्द्वादशवर्गीचक्रमुक्तमि
ति इतिद्वादशवर्गीचक्रम् अथग्रहाणांहर्षबलंतत्रचत्वारिहर्षदानिस्थानान्युक्तानितेजासिंहेन निधि [illegible]
नाशः३ घटे६ क१ शिवा११ अज५ व्यय१२ इनात्प्रथमंखलुहर्षदम्स्वगृहमुच्चमथोहितयं स्मृतानि [illegible]

रोषु तृतीयकं अथ दिने नृखगस्य तु योषितो भवति रात्रिषु हर्षपदं तथा उदयतस्त्रितयं त्वनयं क्रमाद्धूनमतो ॥ १।२।३।७।८।९ नृद्युसदां च ४।५।६।१०।११।१२ चतुर्थकं अत्र समरसिंहेन द्वितीयकं निजगृहं सर्वेषां हर्षपदं भवतीत्यनेन श्लोकार्द्धेन स्वगृहमेव हर्षस्थानमुक्तं न तु स्वोच्चमिति ज्ञेयं अत्र विंशोपका उक्ताः पद्धतिभूषणे हर्षान्विता हर्षपदे पंच विंशोपका मताः हर्षस्थानचतुष्कस्थः खेटः स्यात्पूर्णहर्षितः इति अत्र समरसिंहटीकायां तु कश्चित् ज्योतिर्विद्भिरेकैकहर्षस्थाने रूपमितं बलमुक्तम् तत्रापि नवमादिस्थानेषु लग्नोक्तित्रिभेषु च पूर्वोक्तयुक्त्या ग्रहाणां भावफलमेव बलं स्वगृहोच्चबलं तु राश्यंते परमोच्चं तु प्रोचुर्ग्रहविदो जनाः राश्यंते पूर्णफलदं स्वगृहं च तथा विदुरिति जीर्णताजिकवचनात् स्वगृहस्वोच्चस्थग्रहस्यांशादिकं द्विगुणं स्वगृहस्वोच्चबलं भवति दिनरात्रिबलं तु पूर्वोक्तग्रहदिनबलमेव पुनर्ग्रहाणां विशेषबले प्रथमहर्षबलं दिनरात्रिबलं च योजितमेव ततो हर्षस्थानद्वयबलं विशेषबलेषु योज्यमिति तत्त्वम् सर्वेषां बलानामैक्यं स्फुटबलं भवति स्फुटबलेन वर्षेशफलं दशाफलादिकं च ज्ञेयमिति विमलं प्रथमहर्षबलेऽधिकहर्षस्थानानि केषांचिद्ग्रहाणामुक्तानि प्रहृष्टमैक्षमवेक्षमेवं धु धनं चैवेन्दोस्तुर्यं ज्ञस्योदयं रवेः द्यूनं भौमस्य धर्मं शशिनः प्राहुस्स्म हर्षदमिति याद्ववनतु पञ्च हर्षस्थानान्युक्तानि ॥ नन्दाग्नितर्केन्दुशिवेध्विनाख्यास्तूर्याद्रिकानां स्वगृहत्रिजोच्चम् पुंस्त्रीखगानां तनुतस्त्रयं च

निशादिनेस्त्रीनरसंज्ञितानाम् पुंभानिपुंसांवनितागृहाणिस्त्रीव्योमगानाञ्च यदास्यदानि हर्षास्यदेष्वपि
४ विंशोपकाश्च पृथक्पृथक्चस्युः सम्वदन्ति इतिश्रीदैवज्ञवर्य्यपण्डितदामोदरात्मजबलभद्रविरचितेहाय
नरत्नेहृष्टिसाङ्गबलस्फुटरूपाद्यानयनाधिकारो द्वितीयः २ अथषोडशयोगाध्यायो व्याख्यायते यत्रैक्कवालादिषो
डशयोगानान्नामान्युक्तानिताजिकभूषणे इक्कवालेन्दुवारस्या २ विन्थशालस्ततः परम ३ ईशराफ ४ श्चन
क्त ५ स्त्वयमया ६ मणऊ ७ ततः कम्बूलई ८ रि कम्बूल ९ खल्लासरक १० रद्दके ११ ततो दुः फालिकुत्थश्च १२
दुत्थदवीर १३ तम्बिरो १४ कुत्थश्च १५ दुरुफश्च १६ ते योगाः षोडशकीर्तिताः ताजिकाचार्यवर्य्यैश्च फलविज्ञान
हेतवे अथेत्थशालादियोगोपयुक्ताः सूर्य्यादीनान्दीप्तांशा उक्ताः तेजस्सिंहेन ईस्पतेर्कइहपञ्चदशांशैर्दीप्तके ।
श्वरविभि १२ विधुरारः स्त्वष्टभि ८ र्भृगुमृगाङ्कतनूजौसप्त ७ भिर्गुरुशनीनवभि ९ रस्मीति ताजिकसारेपिरविस्त्रिंशा
शांशे १५ स्तपनेः १२ शशांकोर्कलवैर्महीजोवसुभिश्चभागैः नभोगैर्भौमे ९ दैवेज्यमन्दोप्रयुतिङ्गतोति
श्चत्रपञ्चदशभिरंशैः रविः प्रयुतिमित्थशालादियोगङ्गतोति स्यर्थः एवं सर्वत्र प्रश्नवैश्मवे राहोरपिद्वा
दशदीप्तभागा उक्ताः अथैकवालेन्दुवारो तत्रैक्कवालेन्दुवारयोर्लक्षणमुक्तं संज्ञातन्त्रे चेन्क राटके १।४।७।
१० पराफरेन्च २।५।८।११ ॥खगाः समस्ता स्यादिक्कवाल इति राज्यसुखाप्तिहेतुः आपोक्लिमे ३।६।९।१२

हा॰ र॰ २८

यदिखगाः सकेलेंदुवारोनस्यात्स्वभः क्वचनताजिकशास्त्रगीनइतिमत्रवर्षप्रवेशेइक्कवालयोगोस्तितोराज्य
सुखयोर्लब्धिः कुलानुमानेनवाच्या वर्षांतिश्चेष्यादिशुभंगावाच्यः क्वचनवर्षप्रवेशमासप्रवेशादौ यदा केंद्रापो
क्लिमस्थाग्रहाः पणफरापोक्लिमस्थावास्युस्तदा कोपि योगोन संभवेत् सर्वेग्रहा हि त्रिष्वपि केंद्रादिषु स्थि
तायोगकर्तारोज्ञेयाइतिजीर्णटीकाकृत् यादवेनतो योगोन्यथैवकथितो केंद्रस्थितहितयराशिगयोःस्व
धाम्नोर्दृष्टिसत्वादिनिगदितोत्रसइक्कवालः आपोक्लिमोपगतकेंद्रगयोर्यदिस्याद्योगस्तदामुनिवरैरयमिंदुवा
रइति द्वयोरेवग्रहयोः केंद्रपणफरसंस्थयोर्दृष्टौसत्यामिक्कवालयोगः दृष्टौसत्यांकेंद्रापोक्लिमस्थयोर्द्वयोरेव
ग्रहयोरिंदुवारयोगइतियादवमतं अत्रदीप्तांशेर्दृष्टायोगाःसंभवंत्यतोयादवोक्तएवपक्षःसाधीयानितिचव्रयंतो
यमयायोगसर्वैस्ताजिककर्तृभिर्दृष्ट्यभावउक्तास्ततोस्ति इत्थीक्कवालेंदुवारो अथेत्थशालः तत्रवर्तमानपरिपूर्णभवि
ष्यन्मुथशिलभेदेनत्रिधेत्थशालयोगः तत्रवर्तमानमुथशिलयोगलक्षणमुक्तंताजिकालंकारे दृष्टौसत्यां प्राक्तदीप्तां
शभागैर्मंदात्खेटाच्छीघ्रखेटोयदाल्पैः अंशैस्तुल्यःकिंचिदूनस्तदेत्थशालोयोगोमुथशीलः सएवेति अत्रे
त्थशालादियोगेषुग्रहाणांशीघ्रत्वंमंदगत्वंचस्पष्टगत्याज्ञेयं अत्रकेचिच्छीघ्रमंदग्रहयोरेकराशिस्थयोरेवमुथ
शिलयोगः ततःपंचमादिभिन्नराशौयत्नःसमरसिंहेनमध्यमाधमकत्वूललक्षणमेषस्थेऽशनिनाकर्कस्थेभूभु

राम २८

इक्कवालयोगः

वाक्त्रियाङ्कु विनामकरस्थेन गुरुणा सह मीनस्थे त्तेनन शुभमन्वेति पद्ये नैकराशौ मु
थशिलयोगोऽभिहितो न भिन्नराशाविति चेन्न यतस्तेनन तत्रैव नीचगयोर्ग्रहयोरित्थ
शालः कार्यनाशकः प्रोक्तस्तद्यथा यदि नीचो नीचेन च मुथशिलकारी यथा रिपुर्हि
षता न हन्तान्कं बलमन्वेन्द्रोऽपि विनाशको मुथशिलमिति अत्र मुथशिलकारिणोर्ग्रह
योरेकं नीचं न सम्भवति अन्यथा लग्नेशकार्येशचन्द्राणामनुसूत्रमन्यसम्भवतीत

इन्दुवारयोगः ॥

स्मादेकग्रहगयोरेव मुथशिलयोग इति व्याप्तिर्गनैव उक्तञ्च तेजस्सिंहेन उक्तो शकान्तरहगुरन्यमपीत्थशालः क
म्बूलकम्बूपृथगसौ गयोर्द्वयोः स्यादिति अन्ये पुनराहुः राशिचक्रे शीघ्रग्रहस्याग्रे यदा मन्दग्रहो भवति तदेत्थशालयो
गो नेतरथा एतद्विचारितं रमणीयम् यतस्समरसिंहेन उक्तं मीनमकरमूलोऽग्रहरणोऽरविभौमाभ्यां यथा मेषे इत्यने
न चन्द्रापरो यदि मिथस्स्वगृहोच्चसंस्थौ मेषे यथा कुजरवी तदतीव शस्तमित्यनेन च तेजस्सिंहं नापि मेषस्थयार
र्कभौमयोः कर्कस्थेन चन्द्रेण सहेत्थशालयोग उक्तः तत्र मेषस्थयोरर्कभौमयोर्मन्दगयोश्शीघ्रगश्चन्द्रोऽग्रे भवति न
तु पृष्ठे तस्माच्छीघ्रमन्दग्रहयोर्मध्ये अग्रस्थत्वम्पृष्ठस्थत्वञ्च राशिचक्रे यथासम्भवं ज्ञेयम् एतदेवमगणऊयोगे यदि व
क्रस्सौरिर्वा शीघ्रस्याग्रे स्थितो यथवा पृष्ठे पश्यन्स्यानुर्थसप्तमहक्स्मात्तथैकराशिस्थ इत्यनेन यदि तेन समरसिंहेन शीघ्रमन्दयोर

त्प्रष्टस्यत्वंयथासम्भवमेवप्रदर्शितं सर्वयोगेष्वपिमुथशिलविचारोग्रहाणामेकराशिगानांभिन्नराशिगानामपिभ
वत्येवेतिस्पष्टमभिहितंच अत्र स्वदीप्तांशैर्द्वादशांशैर्वामुथशिलयोगादयोविचारणीयाइत्युक्तंताजिकतिलके स्व
दीप्तभागैरविभागैर्वायोगाविचार्यामुथशीलमुख्याइति अथपरिपूर्णमुथशिललक्षणमुक्तंयोगसुधानिधौ वि
कलिकाकलिकादलहीनकः खरखगोल्पजवादथवासमः मुथशिलंसकलंसफलंनृदा फलतिनद्यवनोमुनिराट्
जगौ भविष्यन्मुथशिलयोगलक्षणमुक्तंवामनेन राश्यंतगःशीघ्रगतिःस्थिरस्यभागान्वितश्चेत्परराशिगस्य यदाभवे
त्प्रवदंतियोगमेष्यंभविष्यत्फलदंसदैव समरसिंहमतेवर्तमानमुथशिलयोगाय भविष्यन्मुथशिलयोगाय भवि
ष्यन्मुथशिललक्षणमुक्तंतेनैवयद्युक्तभागतोसौहीनांशैर्मंदगृहस्तोभवति तन्मुथशिलंभविष्यद्गणनीयंकार्यसं
सिद्धौ अत्रेत्थशालयोगेपृष्टस्यैशीघ्रेवक्रिणिसतीत्थशालफलाभावः अग्रस्थेमंदेवक्रिणिसतीत्थशालफलवि
शेषइतिसंप्रदाययुक्तिः वर्तमानमुथशिलोदाहरणमाह यास्वःचश्चिकेभवतिभूसुतस्तनोभागषोडश१६इतोहगेह
यंवासमांशकमितोनतदात्थिकाराज्यलब्धिरपरेविलालयं अथपूर्णमुथशिलोदाहरणंजीर्णताजिके स्त्रीलाभ
स्यप्रश्नेकर्कविलग्नेशशीवृषेद्विभागाढ्यःसाष्टादशकलिकाढ्यःकौर्प्येमंदोद्विभागमितःएकोनविंशतिकलासहि
तोयंपूर्णफलदःस्यात् अथवर्षप्रवेशेयदिकोपिपृच्छतिममास्मिन्वर्षेस्त्रीलाभोभविष्यतिनवेति एवंविधेप्रश्ने

लग्नेशकार्येशयोः परिपूर्णेत्थशाले स्त्रीलाभो वश्यम्वक्तव्यः एवमग्रे सर्वत्र ज्ञेयम् अथराश्यन्तराश्यादिस्थितग्रहेत्थशालोदाहरणम् वृषलग्ने लाभस्य प्रश्ने कर्मेन्त्यभागा २९ गश्शुक्रः वेदांशमितो मीने गुरुरेवं मुत्थशिलो योगः अथ भविष्यन्मुथशिलोदाहरणम् तुलाविलग्ने भृगुजश्शरांशैः कर्केद्रिचन्द्रैः क्षितिजोन्त्यराशौ धनस्य लाभेक्षि थितो भविष्यद्योगस्स एवेभाविफलप्रदाता अथेत्थशाले फलनिर्देशप्रकार उक्तस्संज्ञातन्त्रे लग्नेशकार्याधिपत सहायायत्रसुरस्मिन् पतिसौम्यदृष्टे तदा वलाढ्यं कथयन्ति योगस्विशेषतः स्नेहदृशेतिसन्नः सहायो नाम मित्रम् ॥ लग्नेशः लग्नेशमित्रकार्येशः ३ तन्मित्रं सने चत्वारो यत्रभावे सुस्तस्मिन् भावे पति सौम्यदृष्टे सति वली योगः अथभावदशासहमनसीरमुथ हाद्देशादयोपि यत्रभावे सुस्तस्मिन्भावपतिसौम्यदृष्टे सति तेषांसवलस्यादिति समरसिंहटीकाकृत ॥ स्वक्षादिसंस्थानगतः शुभैश्च युते क्षितोभूत्र विनाप्यथास्ते तदाशुभं प्रागभव ।

पूर्णमुथशिलयोगः स्त्रीलाभप्रश्नः

भविष्यन्मुथशिलयोगः धनलाभप्रश्नः

वर्तमानमुथशिलोदाहरण राज्यलाभप्रश्नः

प्रकारान्तरमुत्थशिलभागः लाभयोगप्रश्नः

हा. र. ३०

सुपूर्णमग्रे भविष्यत्यथवर्तनेन चात्यस्तस्माद्विपरीतभावे येथ्संज्ञो निष्टग्रहस्य प्रपन्नः अभूच्छुभमप्राग्शुभन्त्वि
दानीं संयातुकामेन च भावि वाच्यम् अयमर्थः लग्नाधीशः कार्याधीशो वा विपरीतभावे शत्रुनीचादि दुःस्थानेषु
गतः सन् पापैर्युक्तः इत्थसालो वा भूत्तदा प्रागशुभमभवत् एवं सर्वत्र संयातुकामेन राश्यन्तस्थेन शीघ्रेण पापग्रहेण रा
शौ संयातुकामेन कृत्वा भविष्यदनिष्टं वाच्यमित्यर्थः भावदृशाद्विनयः अथेत्यशाले विंशोपकानयनं एकस्य
शीघ्रग्रहहीनमंदग्रहस्य भागैरहिता विधेयाः एकस्य शीघ्रग्रहदीप्तभागाः एकस्य शीघ्रयुतिभागभक्ताः फलं पु
नः पञ्चनखसं २० गुणं तद्विंशोपकाः स्युर्मुथशीलमुख्ये इति उदाहरणं मंदग्रहो भौमो राश्यादिः ७।१६ शीघ्रः सूर्यो
राश्यादिः ६।१२ अत्र सूर्यस्यांशाः २ भौमस्यांशा १६ हीनाः १४ एभिः सूर्यस्य दीप्तांशा १५ हीनाः शेषं १ सूर्यस्य दी
प्तांशा १५ भक्ते लब्धं ०।४ पुनर्नख २० गुणं जाता इत्थशाले विंशोपकाः १।२० अथ षोडशयोगप्रान्त्ये लिखितयाद्व
र्त्तनावधिदिनानयनं तत्र भौमार्कयोरंशान्तरं १४ द्वादशगुणं १६८ जातान्यवधिदिनानि एवं सर्वत्र ज्ञेयं वर्षल
ग्ने सौम्यग्रहेत्थशालफलमुक्तं ताजिकसारे यदीत्थशालः खचरैस्तु सौम्यैः कृतो हि लग्ने परिपूर्णकस्य द्दगेन तस्मै
विविधं विलासं धनागमं कान्तिविवर्द्धनं च नेति इत्थशालादीनां फलं जीर्णताजिके इत्थशालस्य यत्कृतोपमया न
तमन्यतः ईसराफः स्वयं दत्तं मणाऊ चान्यहस्तात् खल्लासरैः फलाभाव इति वर्षे विचिन्तयेत् अत्र लग्ने।

राम ३०

कार्यभावेशयोरित्थशालादियोगोत्पन्नो यत्फलं वाच्यमिति इत्थशालः अथेसराफयोगः तत्रेसराफयोगल
क्षणं ताजिकभूषणे शीघ्रग्रहो मंदगतेर्ग्रहात् यदैकभागं पुरतः प्रयाति तदेसराफस्तु मूसरीफः पुरातनैर्दु
ष्टफलः प्रदिष्टः अथ शीघ्रग्रहस्य मन्दग्रहस्यैकांशातिक्रमणे इसराफयोगः एकांशपूर्णैः कलानामतिक्रमणे
पीत्थशालयोग इति जीर्णटीकाकृत् अत्रेसराफयोगस्सौम्यग्रहजनितः शुभं इत्युक्तं हिल्लाजे ईसराफे सौम्यजा
ते कार्यभङ्गो न जायत इति अथ शीघ्रग्रहो मन्दमतिक्रम्य द्वादशांशाभ्यधिको भवेत्तदापि मूसरिफः शुभफलद
एवेत्युक्तं यादवेन चरो चराच्चेद्रवलव्युरस्तादीसराफकः शुभो न मूसरीफकः शुभोऽर्के १२ भागगस्तु चेत् अत्रोदा
हरणमाह सप्तव धनुर्विलग्ने गुरुरष्टि १६ ॥ भागैर्बुधाद्विचन्द्रे १७ मिथुनङ्गतोत्र न कन्यकायाव्रलाभसिद्धिस्या
त्पिराडनुस्ये २८ त्रबुधेनशाम्रिरिति अथेसराफयोगविशेषकानयनम् एष्यऽस्थमन्दग्रहहीनशीघ्रग्रहस्य भागा
न खमद्गुणाश्च अग्रस्थशीघ्रग्रहदीप्तभागैर्भक्ता विशोपास्सु रिहेसराफे इतीसराफयोगः अथ नक्तयोगः तत्र
नक्तयोगलक्षणं संज्ञातन्त्रे लग्नेशकार्याधिपयोर्न दृष्टिर्मिथो यत्तन्मध्यगतोऽथ शीघ्रः आदाय तेजो यदि दद्यसं
स्थात्मसेद्यात्यत्र हि नक्तमेतत् अन्यत्र मन्दग्रहे पृष्ठसंस्थाच्छीघ्रग्रहादित्यर्थः अत्र सर्वत्र स्वदीप्तांशमध्ये यदि
शीघ्रग्रहान्मन्दग्रहोऽधिको भवति तदा शीघ्रो मन्दस्य तेजो दाता मन्दश्शीघ्रस्य तेजो हर्तेत्यर्थः दीप्तांशमध्ये शीघ्र

ग्रहाभ्यूनांशोमन्दग्रहेशीघ्रोमंदस्यतेजोहरः मंदश्शीघ्रस्यतेजोदानात्तेयः वक्ष्यमाणमणाऊ योगविशेषवाक्याच्छी
घ्रादधिकांशोन्यूनांशोपिमन्दश्शीघ्रस्यतेजोहर्ताभवतीतितत्त्वम् अत्रोदाहरणंसंज्ञातन्त्रेस्त्रीलाभप्रच्छातनु
रस्तिकन्यास्वामीबुधःसिंहगतोदशांशेः सूर्यांशकेदेवगुरुःकलत्रेदृष्टिस्तयोनास्तिमिथोथचंद्रः चापेद्वयो
र्वोभयदृश्यमूर्तिः शीघ्रोकेभा १२गेरथवामयांशैः११ आदायतेजोबुधतोददौयज्जीवायलाभः परतस्त्रियास्तत
अयमर्थः अत्रलग्नेशकार्येशयोः परस्परंषडष्टगत्वात् दृष्टिर्नास्ति अथशीघ्रश्चंद्रोन्योन्यंबुधगुरूचप
श्यन्स्वस्मादल्पांशाद्बुधात्तेजोगृहीत्वास्वस्मादधिकांशायगुरवेददौतस्मात्परहस्तात्स्त्रीलाभः अत्रस्थानदृष्टि
सद्भावेपिदीप्तांशानिक्रमेणनक्तयोगोभवतीत्युक्तयाद्रवेन लग्नेशकार्येपखगौनिजभागदृष्ट्याहीनावुभौचरखगौ
नरगाःप्रपश्यन् नीत्वामहस्त्वरगनेरचलापरद्याद्ब्लक्तंभवेदपरहस्तविलंबसिद्धौ अत्रोदाहरणमाह सत्वमीने

७ ५
८ ६ ४
९ ३
चं१२
१० ११ ३ २
११ बृ१२ १ ११

विलग्नेगुरुरर्कभागस्त्रियामुधोनेत्रलवोनदृष्टिः तयोश्चमध्येऽद्रि७लवःकुलीरेचंद्रस्तदा
त्येनसत्वेगनाप्तिरिति इतिनक्तयोगः अथयमयायोगः तत्रयमयायोगलक्षणमुक्तं ताजि
कभूषणे परस्परालोकनवर्जितयत्खेटद्वयंपश्यतिमंदखेटः दीप्तांशकैर्धामचराङ्कहीं
त्वास्थिरापदत्तेयमयाभिधानः अयमर्थः परस्परालोकनवर्जितखेटद्वयंलग्नेशकार्येशा

मिथंतृतीयोमंदग्रहः स्वदीप्तांशैर्लग्नाधीशकार्याधीशौस्थानदृष्ट्या पश्यन् पुनरुभयोर्मध्येशीघ्रा न्तेजोनीत्वामंदगा

मरच"यमयाख्योयोगस्स्यात् अत्रोदाहरणांसज्ञातन्त्रे राज्याप्तिप्रच्छानुललग्ननाथोमेषेसितस्त्वष्टि १६ ल

वैषस्थः चंद्रोरसांशे ६ यदिराज्यनाथोदृष्टिस्तयोर्नास्तिगुरुस्तुमन्दः द्विगांशक कर्कगतस्तुपश्यन्तु भौम।

होरेप्रलवैस्सचान्द्रम् दृष्टोसितापेतिपद स्यलाभोमात्येनभावीतिविमृश्यवाच्यम् अत्रलग्नेशकार्येशयोर्द्विद्वो

दशकत्वादन्योन्यदृष्टिर्नास्तितृतीयोगुरुर्मन्दगामीकर्कस्थोदशांशः लग्नाधीशकार्याधीशौस्थानदृष्ट्या पश्यन्

सन्स्वल्पांशाद्विमांशोस्स्वदीप्तभागैस्तेजोगृहीत्वाबह्वंशायगुरुकार्यद्दौतस्मान्मंत्रद्वारयाराज्यलाभोमात्येनवा

च्यः॥इतियमयायोगः॥अथमणऊयोगः॥तत्रमणऊयोगलक्षणमाहयादव: भौमोवारविजश्चरस्यपुरतः पृष्टे

थवासंस्थितः पश्यन्शत्रुदृशा१।४।७।१० स्वदीप्तलवकैर्हीनैरहीनैरपि यत्कार्यार्थमथोक्तस्तु

शशिलग्नत्रस्थितोवाग्रहो गृह्णातीहमहोमणऊर्निगदितो योगोर्थनाशेपदः मनुष्यनाजिकेस

मरसिंहोपि जातेपियोगेरविजोथभौमश्शीघ्रस्यपृष्ठेथपुरोरिदृष्ट्या स्वांशैर्ग्रहस्तैकगतस्तु

हीनाधिकैश्चसः स्यान्मणऊनशस्तइति पूर्वपद्यस्यापमर्थः भौमश्शनिर्वालग्नेशकार्ये।

शयोर्मध्येशीघ्रग्रहस्याग्रे पृष्ठेवास्थित्वाचतुर्थेदशमसप्तमैकराशिदृष्ट्यापश्यन्सन् स्वदीप्तांशै

हीनैरधिकैर्वांशैर्ग्रस्ते जो ग्रहस्तानि तत्र लग्नेशकार्येशयोरित्थशालेपि कार्यनाशको मणऊ योगः अथवा यत्कार्येनि मित्तं लग्नेशकार्येशाभ्यां यस्मिन् स्थाने मुथशिलं कृतं तत्र द्वयोरेकस्थानगो भौमः शनिर्वा हीनैरधिकैर्वा स्वदीप्तभागै र्द्वयोरेकस्य वा तेजो गृह्णाति सोपि मणऊ योगः कार्यनाशको ज्ञेयः अत्र श्रीहरिभट्टदैवज्ञकृतसमरसिंह श्लोकः भौमः शनिर्वा यदि मूथशिली सराफ वान् शीघ्ररिपुग्रहेण लग्नेशकार्याधिपतीत्थशाल फलप्रणाशी मणऊ शुभो न अत्रोदाह रणमाह यादवः कन्याविलग्ने स्तिबुधोस्तनाथो दशांशके गिरसा द्विचंद्रैः मीने च युग्मे श्वनिजो भवांशैः रसो बुधस्तेन न चांगनाप्तिः पृष्ठेपि भौमेन वभिस्तथैव मीने कवि र्हस्ति दमितो त्र पूज्यः नृपे श्वतन्नार्कसुतेन वांशै र्नगै ७ श्च पृष्ठे न हि कार्य सिद्धिः कर्के विलग्ने नसितो कविर्दिनांशै १५ र्वृषभे च चंद्रे १० र्हिमगुः कुजो त्र भू पैर्लवैः १६ भूमिसुतेन चंद्रो हतस्ततो नात्र भवेदर्थलाभ इति अत्र प्रथमोदाहरणे दशमस्थो भौमो लग्नगं बुधं तु पदृष्ट्या पश्यन् बुधाद्दल्पांशादेकेनांशेनाधिको भूत्वा बुधतेजो हरो जातः अत्र । स्त्रीलाभप्रश्ने कार्येशलग्नेशयोर्गुरुबुधयोरित्थशालेपि बुधस्य तेजो हीनत्वात्स्त्रीलाभो न च वा। च्यः अथ हरतेतेजः स्वांशैरहीनैरधिकैश्च मणऊ योगोसावितिविशेषः समरसिंहवाक्ये न शीघ्रग्रहाद्बुधादल्पांशो मन्दग्रहो भौमो नवांशमितोपि बुधतेजो हरो जातस्तस्मान्नवांशमितभौमे मणऊ योगत्वात्स्त्रीलाभो न वाच्यः द्वितीो

पुनर्नक्तयोगः

२	१	११
	१२ र१२	१०
४ चं७	३	९
	६ बु	८
	५	७

यो दाहरणे शुक्रशन्योर्योगोऽयं ॥ अथ तृतीयोदाहरणे लाभप्रश्ने कर्कलग्नं तत्र शशिनोंऽशा द्वादशांशास्त्रै वक्रुजः
षोडशांशाः अत्र मंदो भौमः शीघ्रश्चन्द्रादधिकांशस्तस्माच्चन्द्रेण जोहरो जातः अत्र यद्यपि लग्नेशकार्येशयोरित्थशा
लयोगोऽस्ति तथापि भौमकृतमणऊयोगत्वाल्लाभो न वाच्यः एवमेकराशिस्थानैरप्युदाहरणं ज्ञेयं इति मणऊयोगः
अथ कम्बूलयोगः तत्रानेकभेदसहितकम्बूलयोग उक्तः संज्ञातन्त्रे लग्नकार्येशयोरित्थशाले चेन्दुरित्थशालतः
कम्बूलं स्वगृहमध्यादिभेदैर्नानाविधं स्मृतम् अत्र लग्नेशकार्येशयोरित्थशाले सति चेच्चन्द्रो लग्नेशेन कार्येशेनो
भाभ्यां वा चन्द्रो मुथशिलं करोति तत्कम्बूलम् । अत्र कम्बूलयोगभेदोपपत्तिः स्वगृहोच्चावस्थितिरुत्तमाधिका
रः स्वहद्दाद्रेष्काणनवांशावस्थितिर्मध्यमाधिकारः शत्रुनीचगृहावस्थितिरधमाधिकारः एतत्त्रितयाधिकाररा
हित्यं समोऽधिकारः यदाह यादवः स्वोच्चस्वालयशालिनार्यदिशशी स्वोच्चस्वगेहे स्थितः सुश्रेष्ठं निजहद्दगेहरा
हितोयेगेतदार्थेषकं स्वत्रैराशिकहद्दभागगतयोर्मध्यं [illegible] नेमिस्तनो हीनं हीनतरञ्च नीचरिपुभेयोगहद्दराजी हृचेत
हीनं समं हीनतरं मध्यममेवञ्चन्द्रस्य लग्नेशकार्येशयोश्चाधिकारगवेषणया कम्बूलमुत्तमोत्तमादिषोडशभेद
भिन्नम्भवतीति ज्ञेयम् अथोत्तमकम्बूललक्षणं संज्ञातन्त्रे यदीन्दुः स्वगृहोच्चस्थस्तादृशौ लग्नकार्यपौ इत्थशाली
कम्बूलं तदुत्तमोत्तममुच्यते अत्रोदाहरणं तत्रैव मेषे रविः कुजो वापि कर्कराशिगतः शशी तत्रेत्थशालात्कम्बू

लमुत   पोत्तमकार्येष्विति अत्रसन्तानप्रश्ने मेषलग्ने लग्नेशो भौमः स्वगृहे मेषलग्ने विंशत्यंशः पंचमभावाधी
शो रविः स्वोच्चे मेषे सप्तदशांशश्चन्द्रः कर्के स्वगृहे चतुर्दशांशः अत्रार्कभौमयोः कार्येशलग्नेशयोरित्थशालयो
गोस्ति चन्द्रोपि द्वाभ्यां सहेत्थशालं करोति तेन उत्तमोत्तमकम्बूलज्ञानम् उत्तमोत्तमकार्यं करोति सन्तानप्रा
प्तिरूप्यं कार्यमवश्यं करोतीत्यर्थः अत्र लग्नाधीशकार्येशयोर्मुथशिलसत्त्वे चन्द्रो द्वयोरन्यतरेण मुथशि
लत्वं करोति तदाप्युत्तमोत्तमकम्बूलं स्यादिति याववः अत्रोदाहरणमाह स एव मेषेऽङ्गेऽवनिजो नवांशकइनः
सिंहे कुभागः १ शशी कर्केपि गज २८ लवो हि चोत्तममतः कंबूलयोगः शुभ इति अत्र लग्नेशकार्येशाभ्यां चन्द्रो मु
थशिलं करोतीति मुख्यपक्षः अथान्येषां कम्बूलयोगानां संज्ञा तन्त्रोक्तलक्षणानि स्वकृतोदाहरणसहितानि
लिख्यंते तत्रोत्तममध्यम उत्तमसमयोर्लक्ष
णं स्वीयहद्दाद्रेक्काणांकभागस्थेनेत्थशाल
तः मध्यमोत्तमकंबूलं हीनाधिकृतिनोत्तमम
अत्र यदीन्दुः स्वगृहोच्चस्थ इत्यनुवर्तते हीना
धिकृतिनाधिविधाधिकरहितेन कोर्थः सम

उत्तमोत्तम

मणकंयोगः

मसाकंयोगः

मध्याकंयोगः

स्वगृहहद्दाद्रेष्काणनवांशस्थेनलग्नपेनकार्येशेनचेत्तोदाहरणं भागप्रश्नेतुलालग्नं स्वहद्दायां दशांशकः १० र
णमेसंस्थितः शुक्रोभाग्ययोत्तमश्चसप्तमे शक्रांशः १४ स्वीयहद्दायां चन्द्रः कर्कनवांशकः ९ योगेत्रयाणां कम्बू
लंप्रोक्तमुत्तममध्यमम् स्वनामसदृशं तेषु प्रणीतं कम्बूलजं फलं एवं स्वस्वनवांशेनुगतयोर्लग्नकार्येशयोः स्वगृहो
च्चगतस्येन्दोर्ते योगः मरण्वहि राज्यप्रश्ने युग्मलग्नं ३ बुधः कौर्प्येनगां ७ शक्रः समस्यज्ञस्य गेहे तु कर्कपं
चां ५ शक्रः शशी कम्बूलमुत्तमस्तमं त्रयाणामित्थशालतः अथोत्तमाधमकम्बूललक्षणं उत्तमाधमतानीचरिपु
गेहस्थितेनचेत् अत्रापि यदीन्दुः स्वगृहोच्चस्थः स्यादनुवर्तते उदाहरणं प्रश्ने स्त्रीलाभसंज्ञे तु तुलालग्नं च भार्ग
वः स्वनीचेयुवतीराशौ दशांशस्सप्तमाधिपः कुजस्स्वनीचेह्यर्यंशो विधुः कर्कनवांशकः त्रयाणामित्थशालत्वा
त्कम्बूलञ्चोत्तमाधमम् अथमध्योत्तमकम्बूललक्षणम् स्वहद्दादिगतश्चन्द्रस्स्वभोच्चस्थेनेत्थशालकृत् मध्यमो
त्तमेन च पूर्वस्मात् विशिष्यते पूर्वस्मादुत्तममध्यमकम्बूलात् उदाहरणम् भामिनीलाभके प्रश्ने तुलालग्नं तु
लोपगः शुक्रो धनांशो १७ जापेशो मृत्युशोमेषगः कुजः स्वनवांशगतश्चन्द्रो मेषे स्वे हद्दादशांशकः त्रयाणामि
त्थशालत्वात्कम्बूलं मध्योत्तमम् अथमध्यमध्यमकम्बूललक्षणं स्वहद्दादिपदस्थेनकम्बूलं मध्यमध्यम
म् अत्र स्वहद्दादिगतश्चन्द्रस्त्यनुवर्तते उदाहरणम् पुत्रप्रश्ने युग्मलग्नं तत्तुलायां नगांशकः स्वहद्दायां

स्थितस्तुकः पञ्चमेशोऽष्टमांशकः मिथुनेस्वीयहद्दायामिथु
जूकेनवांशकः स्वत्रिभागगतो योगेऽस्मूलम्मध्यमध्यमं यागे
इत्यशालाख्ये अथ मध्यमसमकम्मूललेशराम् मध्यमंसम
कंवूलंहीनाधिकृतिखेटजम् अत्रापिस्वगृहादिगश्चन्द्र इत्यनु
वर्तते उदाहरणं वृषलग्नसुतप्रश्ने मृगेवेदांशकः सितः समस्व
तस्यहद्दायांसुतेशोऽतः शरांशकः तुलायां समसंदस्यहद्दास्थो जूकगश्श
शीत्यमाशः स्वत्रिभागेतुकंवूलं मध्यमंसमं अथ मध्यमाध
मकंवूललक्षणं मध्यमाधमकंवूलं नीचारिभगखेटजं अ
त्राऽपिस्वहद्दादिगतश्चन्द्र इत्यनुवर्तते उदाहरणं भा
र्यप्रश्ने मेषलग्नं भौमः कर्केनवांशकः गुरुर्भाग्याधि
पोनीचे मकरे चन्द्रः शांशकः स्वद्रेष्काणगतश्चन्द्रस्तुला।
यांपंचमा

उत्तम मध्यम | उत्तम समम | उत्तमाधमम

मध्यमोत्तमम् | मध्यममध्यमम् | मध्यमसमम् | मध्यमाधमम्

गकः त्रयाणामित्यशालत्वात्कंबूलं मध्यमाधमं अथ समोत्तमकंबूललक्षणं इंदुः पदोनः स्वर्क्षोच्चस्थितेनाप्युत
मं तु नत् अत्र पदोनत्वं हि द्विविधं एकं तावद्धाराणां समगृहसमहद्दासमद्रेष्काणसमनवांशगतत्वम् द्वितीयं स्वक्षेप्रति
विकलारूपे समगृहहद्दाद्रेष्काणनवांशानामादौ प्रांते वावस्थितत्वमिति जीर्णेरीकाकृत् उदाहरणम् धनलाभा
भिधे प्रश्ने तुलालग्नं भार्गवः तुलायां नगभागाश्च धनेशो मकरे कुजः नवांशो मिथुने चंद्रो तद्द्दायांशशकः इ
न्दोस्समोत्तः कंबूलं योगप्रोक्तं समोत्तमम् ९ अथ सममध्यमकंबूललक्षणं स्वहद्दादिगतेनापि पूर्ववन्मध्यमुच्यते अ
त्रापि इंदुः पदोन इत्यनुवर्तते उदाहरणम् धनप्रश्ने तुलालग्ने शुक्रः सिंहे दशांशकः स्वहद्दायां धनाधीशो भौमश्चा
पदिगंशकः स्वहद्दायाश्च मिथुने समयुक्तस्य हद्दगः विधुर्दशांशायोगेस्मात्कंबूलं सममध्यमम् १० अथ समसमा
ध्यमध्यमकंबूललक्षणं पदोनेनापि मध्यस्यादिति युक्तमनीयते अत्रेंदुः पदोन इत्यनुवर्तते पदोनेन द्रेष्काणा
दिसंधिस्थेन लग्नेशेन कार्येशेन च उदाहरणम् द्रव्यप्रश्ने मेषलग्नं भौमः सिंहे धनाधिपः भृगुर्घटे विधुर्जूके त्र
यश्चामी दिगंशकाः द्रेष्काणसन्धौ संस्थित्या जातावामीपदोनिताः समसमस्त्वकंबूलम्प्रोक्तं नादित्यशालतः अथ
समाधमकंबूललक्षणम् नीचारिस्थेनेत्थशालेऽधमकंबूलमुच्यते अत्रेन्दुः पदोन इत्यनुवर्तते उदाहरणम्।
पुत्रप्रश्ने युग्मलग्नम्बुधो मीनेन वांशकः सुतेशः कन्यकायाश्च दशांशो नीचगो भृगुः समस्यन्त्स्यद्रेष्काणे चापे चन्द्र

शशांशकः त्रयाणामित्थशालत्वात्कम्बूलस्त्वसमाधमम् अथाधमोत्तमकम्बूललक्षणम् नीचशत्रुभगश्चन्द्रः स्वभो च्चस्थेनेत्थशालकृत् अधमोत्तमकम्बूलमिति उदाहरणम् सुखप्रश्ने सिंहलग्ने रविः सप्तांशकः क्रिये सुखेशोम करे भौमो नवांशो वृश्चिके शशी त्र्यंशस्त्रयाणां योगेनुकम्बूलमधमोत्तमम् १३ अथाधममध्यमकम्बूललक्षणम् ॥

समोत्तमम ९	सममध्यमम १०	समसमम ११	समाधमम् १२	धमोत्तमम १३	अधममध्यमम १४	धमसमम १५

स्वहद्दादिगतेनचेत् इत्थशाली कम्बूलतत्स्यात्तेऽधममध्यमम् अत्र नीचशत्रुभगश्चन्द्र इत्यनुवर्तते उदाहरणम् पुत्रप्रश्ने गानालग्ने स्वहद्दायां मृगे बुधः रामांशः पुत्रपो मन्दः स्वहद्दायां शरांशकः मीने वृश्चिकगश्चन्द्रः स्त्र्यंशश्चैषां तु योगतः प्रोक्तं चाधममध्यं तु कम्बूलं शास्त्रवेदिभिः अथाधमसमकम्बूललक्षणं पदोनेनेत्थशाली चेत्कम्बूलं त्वधमसमम् अत्र नीचशत्रुभगश्चन्द्र इत्यनुवर्तते उदाहरणम् वृषलग्ने राज्यलाभप्रश्ने सिंहगतः सितः सम

स्यार्के स्वगेहे तु शरांशो राज्यपः शनिः वृषे सम स्य शुक्रस्य गेहे खेंदु मितांशकः चंद्रो वृश्चिक गस्त्र्यंशस्त्वयाणामि
त्थशालतः कम्बूलं चाधमसमं प्रोक्तं ताजिकवेदिभिः १५ अथाधमाधमकंबूललक्षणं नीचारिभस्थ खेटेन नीचा
रिभगतः शशी इत्थशाली कंबूलं तदधमाधममुच्यते उदाहरणम् पुत्रप्रश्ने धनुर्लग्नं मृगो वस्वंशकोऽगुरुश्चार्के सु
ताधिपो भौमः पंचांशो वृश्चिके शशी त्र्यंशस्त्रयाणां योगे तु कंबूलमधमाधमं १६ कंबूले विशेषमुक्तं सत्ता
तंत्रे लग्नकार्यपयोरित्थशालेऽत्र कोऽस्ति नीचगः स्वर्क्षादिपदहीनोऽन्योऽत्रेन्दुः कंबूलयोगकृत् तत्र का
र्यं ऽल्पतां तेयाद्यथा जात्यन्यमर्थयत् अन्यजातिः पुमानर्थं न तत्र वयोविदुरिति अथ कंबूलयोगे
विंशोपकानयनम् निशेशलग्नेश्वरयोर्निशेशकार्येशयोः कार्यपलग्नयोश्च विंशोपका संमिलिता
स्त्रिभक्ता विंशोपकास्ते कथिताः कंबूले इति श्रीरामदैवज्ञगुरुपादाब्जभक्तितः कम्बूलमेदसहि
तम्बलभद्रेण निर्मितम् इति कम्बूलयोगः अथ गैरिकम्बूलम् तत्र गैरिकम्बूललक्षणमाह याद वः जातेत्थशा
लेऽस्तु म पीर दृष्टिस्थानेचरन्शीतरुचिस्तयोस्तु प्रविश्य कस्यापि गृहं तथोच्चकुर्याद्युतिं गैरिकंबूलमुक्तम् वद
न्ति चेत्तफलं तत्समानं कम्बूलयोगस्य तथैव भेदैः तथाहि गेहस्व निजोच्चकन्त्र्य यदातदानिष्टफलं कंबूलम् त
योर्लग्नेशकार्येशयोर्युतिमित्थशाल श्चेदित्थशालाव स्थितस्य ग्रहस्य ग्रहमुच्चं वा न भवति तदानिष्टमित्यर्थः उक्तं च ता

अधमाधमम् १६

हा॰ र॰ ३६

त्रिकालङ्करे तन्वेदगे हतुङ्गस्थानस्थाद्यदि च चन्द्रमा गैरिकमूलंयोगोसावभद्रः कथितोनुधैः अत्रोदाहर
णंसं ज्ञातव्यं लग्ने सुखमिति प्रश्ने सिंहलग्ने रविः क्रिये च्चाष्टांशे सुखप कुम्भे भौमोंशे रविभिस्तथा इत्थशा
लोस्तितन्त्रेन्दः कन्यायास्त्वरमेशाके स्वर्सादिपदहीनस्यनेत्थशालोस्तिकस्याचित् सस्वोच्चगेनशनिनाऽन्यदृशेस्थ
नेत्थशालकृत्नु गैरिकमूलमन्येन साहाय्याल्लाभदायकम् इतिगैरिकमूलम् अथ खल्लासरः तत्रखल्लासरयोगल
क्षणमाहयादवः द्वयोरथैकेन च शीघ्रभानुरदृष्टिमार्गे विचरन्करोति नमूथशीलन्न च संयुतिम्बा खल्लासरं ष्का
र्य्यहरस्तदास्यात् अत्र लग्नेशकार्य्येशयोरपि मुथशिलाभावो ज्ञेय इति केचिदाहुस्तन्न यतस्सर्वैः खल्लासरफल
ङ्कार्यनाशकमित्युक्तम् तत्र लग्नेशकार्याधिपयोरित्थशालाभावे कार्यप्राप्तिरेव न जाता तत्र कार्यसम्भवः स्वपु।
ण्यादि समस्तयोरित्थशाले कार्य्यप्राप्तिसम्भवे पिलग्नपकार्य्यपाभ्यामन्यद्दस्य युतौत्थशालासम्भवाल्के मद्धुमयोग
वदित्थशालफलनाशकः खल्लासरयोगोज्ञेय इति एतत्स्यष्टमुक्तं जीर्णताजिके लग्नेशकार्याधिपयोरित्थ
शालेन वा युतिः द्वाभ्यामन्यद्रौनेत्थशाली प्रोक्तः खल्लासरोशुभः उदाहरणम् लग्ने सुतमितिप्रश्ने सिंहलग्ने रविः
क्रिये वेदांशेस्तुतपः जीवः कुंभे शैरशरसम्मिते लग्नकार्यपयोरस्तियोगो मुथशिलाभिधः अथकन्यान्तिमेंशे च
विधुमुथशिले नहि द्वाभ्यामन्येनकार्येस्यनाशीखल्लासरो मतः इतिखल्लासरः अथरद्दयोगः तत्र रद्दयोगा।

राम ३६

लक्षणमुक्तं योगसुधानिधौ वक्रेणाद्युमणिक्रमभिगामिनास्तं प्राप्तेन व्यय १२ रिपु ६ नाश ८ गामिना च क्रूरेणाक्रमितेन भस्य देव्यथशालिनः दृढ हरति फलं ग्रहवर्षणीयम् अत्र विशेष उक्तस्ताजिकभूषणे आपोक्लिमस्थश्चरखेचरश्चेत्केन्द्रस्थमन्देन च मूथशीलम् करोति कार्ये प्रथमम्बिलम्ब्य पश्चाद्वश्यं सकलार्थसिद्धिम् केन्द्रस्थितश्शीघ्रगतिः करोति आपोक्लिमस्थेन च मूथशीम् मन्देन कार्यमथ प्रथमं च भूत्वा प्राते विनाशं समुपैत्यवश्यम् ७॥ अत्रोदाहरणम् ॥ ० ॥ भाग्यप्रश्ने मेषलग्ने भौमः कन्यागतो गुरुः भाग्यपस्तत्र तत्रैव संस्थितो रविमन्दगो सर्वे दिगंशप्रमिता रहो यं फलनाशकः वा तल्लग्ने मीनसंस्थः कुजो मकरगो गुरुः द्वौ दिगंशप्रागशुभम् शुभं पश्चात्प्रकीर्तितं वा तल्लग्ने कर्कसंस्थो भौमो मीनगतो गुरुः द्वौ दिगंशौ प्राक् शुभं स्यात् पश्चादशुभमेव च इति रहः अथ दुःफालिकुत्थयोगः तत्र दुःफालिकुत्थयोगलक्षणं ताजिकभूषणे मन्दस्तगेहे यदि वा निजोच्चे त्रैराशिके वापि निजे प्रकुर्यात् योगं चरेणानधिकारिणा चेद् दुःफालिकुत्थं शुभकृन्निरुक्तः योगस्तु शिलाख्यपदाधिकाररहितेन शीघ्रे[illegible] मूथशिलं कुर्यात् यदि स्तर्हि अधिकारसहितेनाप्यवश्यं पङ्कार्यकारि मिति जीर्णोद्धारोक्त[illegible] अत्रोदाहर

गौरिकेन्द्रलग्नम्

खहसारः

२६ योगः

णम् सुखप्रश्ने मेषलग्नम्यो भस्तथा योगकारकः क्रियेदिनेशक स्सुखाधीशो हि मांशुः कुंभसंस्थितः ह्ययोरन्योन्यशालत्वात्सुखलाभं विनिर्दिशेत् इति दुःफालिकुत्थः अथ दुन्योत्थदवीरयोग लक्षणं दुन्योत्थदवीरयोगलक्षणमुक्तं ताजिके॥ लग्नेशकार्याधिपती निर्बलौ योगकारकौ तयोरेकः स्वगेहोच्चादिस्थेनान्येन। योगकृत् दुन्थदवीरयोगोन्यसाह्यात्कार्यकारकः अथवान्योन्यहौ स्वर्क्षादि गौ शीघ्रगौ तयोः निर्बलेन च मन्देन मूथशीलकरौ तदा दुन्थदवीरयोगोन्य साह्यात्कार्यकारकः तयोर्लग्नेशकार्येशयोः उदाहरणम् जायाप्रश्ने सिंहलग्नं तुला सप्तमेशः रविः शनिर्मेष नवभागः कुजो मेषेस्तांशकः शनिस्वगृहसंस्थेन भौमेन मुथशीलकृत् जायालाभोन्यसाहाय्याद् दुन्थदवीरयोग के वा तद्गृहेस्थ यभौममस्तः पूर्वोक्त वन्स्थिताः मेषे जीवः स्वहद्दायां पंचांशेगुरुभूमिजो मंदेन योगकर्तारावतो लाभोन्यतः स्मृतः अत्र स्वगृहगो भौमः स्वहद्दास्थो गुरुः सौम्य नीचस्थे न निर्बलशनेश्चरे गोन्यशालकरावतः स्त्री लाभोन्यतो वाच्यः इति दुन्थोत्थदवीरयोगः अथ तम्बीरयोगः तत्र तम्बीरयोगलक्षणमुक्तं हायनसिंधौ लग्नेश कार्याधिपयोर्न योगावलोतयोर्भान्तगतोपराप दीप्तांशकैर्वीर्ययुतापरस्तेऽन्यर्क्षं महान्यं न शुभस्तम्बीरः अत्र लग्नेशका

प्रागाक्तमपश्चात्कुंभरस्थयोग: | सू॰ल॰ छमममध्याद२७म॰८पू

२, म १०, १२, ३, १, ११, ४, ह १० १०, ५, ७, ९, ६, ८	२, २२ मू॰१०, ३, १, ११, ४ में १०, १०, ५, ७, ९, ६, ८

ताम
३७

दुःफालिकुत्थः | कुत्थाख्यतम्बीरयोगः | कुत्थाख्यतम्बीरः | तंबीरः

यैशयोरित्थशालाभावेनयोरेकोवक्रीराश्यन्तगः अ
परापरक्षान्यस्मैस्वगृहादिवीर्ययुतायापिमश
शाविन्थशालहारयानेजोदनेसः शुभस्तम्बीरयो
गः उदाहरणम् सुखप्रश्नेतुलालग्ने हृ शः
कर्के भृगुश्शनिः एकोनत्रिंशदंशश्चकुम्भेयोगो
नयोर्नहि मीनस्थेनगुरुणापञ्चांशेनेत्थशालना

न शनिस्तम्बीरयोगोयंप्रोक्तः कार्यकरो बुधैः इति तम्बीरयोगः अथकुत्थयोगः तत्र कुत्थयोगलक्षणमुक्तं ताजि
कभूषणे खेटः स्वीयगृहादिकराटकगतः प्रागलग्नसंलग्नदृक् सद्भिर्दृष्टयुतश्च पापयुतिदृक्सम्बन्धितो भ्युद्गमः मा
र्गीकालबलान्वितस्सबलवान्सम्यक्फलावाप्तिदः कालज्ञैर्बलवीक्षणायुगदितो योगो हि कुत्थाभिधः ॥ इति कुत्थः अ
दुरुफयोगः तत्र दुरुफयोगलक्षणं तत्रैव अस्तङ्गतो व्यस्तगतिस्त्वशत्रौ युतेक्षितोष्टान्त्यरिपुस्वगेहात् सम्प्राप्तो
नीचखगोत्थशाली राहुग्रस्तपुच्छो दुरुफाभिधानः संज्ञानन्त्रेतन्त्रस्य दुरुफविशेषोक्तः चन्द्रमसुत्थाने द्वादशेक्षि
कादेरवलेनेष्टोनेत्यतुलानामविशेषान् राशीशेनाहत्य मूर्तिर्नसर्वैर्हि प्रोक्ता यथ्यश्शून्यमार्गः पदोदसीमाश्चेदो नाश्रु भोज

हा०
र०
३८

न्मकाले पृच्छायाम्वा चन्द्र एवम्विचिन्त्यः शुक्रे भौमः क्रूरमपसेऽर्कसूनुः सुहृत्क्षेत्रे तु म्रत्युस्थाने नो शुभो मतो ॥ अथा
स्यापवादमाह समरसिंहः दिवसे तु पूर्वपक्षे पृच्छायां ज्ञानके चरविसूनुः नरराशिगाः स्वदोषम्बहुदोषन्यन्य
या कुरुते भौमो रात्रावपरे पक्षे स्त्रीराशिसंगतस्तस्त्वन्दोषं कुरुते प्रश्ने जन्मनि च व्यत्ययान्मृत्युरम् इति दुरुफः ॥
नेसर्वे इत्थशालस्यैव भेदाः इत्युक्तत्वाद्यास्वेन तत्तद्विशेषमात्रं निपद्यमानो निरूपितः षोडशधेत्थशालः यत्राच
तु विंशतिभेदः शाली स्यात्केशवस्य तु गदादिभेदैः अन्योपि विशेषस्तत्रैव यद्यद्भावपतिर्दिवा निहि निजन्ते जोङ्
नोथ्या पचेत्तत्तत्रा त्रिकरोत्यथास्ययकरः क्रूरश्शुभाद्वा त्रिकेन एवं क्रूरशुभादिवीसराव शाज्ज्ञात्वा वदेद्बुधः ।
इति मान्याग्रे रत्नरसम्भवे रवि १२ गुणैस्तत्रा त्रिकालत्तथा इति श्रीमद्दैवज्ञवर्यपण्डितदामोदरात्मजवलभद्र
विरचिते हायनरत्ने षोडशयोगाध्यायस्तृतीयः ३ ॥ अथ सहमाधिकारः तत्प्रयोजनमाह यादवः सकलभावफ
लस्य सहायता विदधते सहमानि सदायतः विधिविबोध्यमनस्य नृणां मतः सहमसंज्ञ्यं न विदधे स्फुटमिति ॥ अथ
श्रीघोपस्थित्यर्थं सहमानां नामान्युक्तानि संज्ञातंत्रे पुण्यं १ गुरु २ ज्ञानं ३ यशासि ४ मित्रं ५ माहात्म्य ६ माशा ७ च सम
र्थता ८ च भ्राता ९ ततो गौरव १० राज ११ तात १२ माता १३ सुतो १४ जीवित १५ मम्बु १६ कर्म १७ मांद्यं च १८ मन्मथ
१९ कली २० परतः क्षमेत्या २१ शास्त्रं २२ सबन्धु २३ सहमन्तु यबन्धकञ्च २४ मृत्युश्च २५ सह्यपरदेशा २६ धन

राम
३८

न्यदारा २८ स्यादन्यकर्म २९ सवणिक् ३० तथा कार्यसिद्धिः ३१ उद्वाह ३२ सूति ३३ सन्ताप ३४ श्रद्धा ३५ प्रीति ३६ बै
ल ३७ तनुः ३८ जाड्य ३९ व्यापारसहमं ४० पानीयपतनं ४१ रिपुः ४२ शौर्यो ४३ पाय ४४ दरिद्रत्वं ४५ गुरुता ४६ ज
लपथाभिधं ४७ बंधनं ४८ दुहिता ४९ श्वसङ्ख ५० पञ्चाशत्सहमानि हि अत्र परदेशसहममेव मार्गसहमं
विवाहसहममेव स्त्रीसहमं ज्ञानसहममेव विद्यासहमं ज्ञेयम् अन्यैरधिकानि सहमान्युक्तानि भार्याख्यं ५१
मोक्षा ५२ वसुत्वं ५३ पितृव्यसंज्ञं ५४ तथा क्लेश ५५ गमागमौ च ५६ राज्याभिधं ५७ सन्तति ५८ घात ५९ कौतुकं ६०
चतुष्पदाख्यं ६१ व्यसनं ६२ कृषिश्च ६३ हृद्याख्य ६४ मारवेरक ६५ भूम्यंका ६६ ग ६७ प्राप्ति ६८ निधि ६९ ज्ञाति
७० ऋणानि ७१ वृद्धिः ७२ अधान ७३ धैर्याभिध ७४ सन्त्यकानि पञ्चाद्विसंख्यान्यधिकानि तानि प्रोक्तानि पूर्वैः
क्रमशस्तेषां स्फुटं वक्ष्याम्यानयनं यथोक्तमिति अथ सुगमप्रकारेण पुण्यसहमानयनमुक्तं संज्ञातन्त्रे सूर्योनच
न्द्रान्वितमह्नि लग्नमिन्द्वर्कयुक्तं निशि पुण्यसंज्ञम् शोध्यर्क्षसंशुध्याश्रयभान्तराले लग्नं न चेत्सैकभमेतदुक्तम्
अस्यार्थः दिवसे वर्षप्रवेशे जन्मकाले वा भवेत्तदा तात्कालिकस्य स्पष्टलग्नस्य तात्कालिकस्य स्पष्टसूर्यरहितेन चन्द्र
मसान्वितं कार्यं तत्पुण्यसहमं भवति रात्रौ लग्नस्य स्पष्टचन्द्ररहितस्य स्पष्टार्कयुतं पुण्यसहमं स्यात् अत्र संस्का
रविशेष उच्यते शोध्यर्क्ष इति शोध्यते न्यूनः क्रियते यो ग्रहः स शोध्यस्तस्य राशिः शोध्यर्क्षं यस्मिन् ग्रहे शोध्यो

ग्रहः शोध्यते संशुध्याश्रयो ग्रहस्तस्य भं राशिः अनयोः राश्यादिग्रहयोर्मध्ये शोध्यग्रहराश्यादेरारभ्य शुध्याश्रय
ग्रहराश्यंशावधिमध्ये चेल्लग्नं स्यात्तदैतत्पुण्यसहममेकराशिसहितं कार्यं यदि तयोर्मध्ये लग्नं स्यात्तदैकरा
शियुतं न कार्यमित्यर्थः अत्र शोध्यसंशुध्याश्रयेति सामान्योक्तिर्ग्रहभावसहमानामपि ग्रहणार्थं कृता अस्योदा
हरणम् स्पष्टसूर्यो राश्यादिः ४।८।१० स्पष्टचन्द्रो राश्यादिः ६।१२।१० लग्नराश्यादिः ८।१०।०० दिने वर्षप्र
वेशोऽस्तीत्यतः सूर्यश्चन्द्रमध्ये शोधितः शेषम् २।४।०० लग्नयुतं १०।१४।०० सिंहाष्टमांशादारभ्य तुलाद्वादशांशा
वधि धनुर्लग्नाभावादेकराशियुतं ज्ञातं पुण्यसहमं ११।१४।०० अथ रात्रौ वर्षप्रवेशे सूर्यः ४।८।१० चन्द्रः ६।१२।१०
लग्नं २।१४।०० अत्र सूर्ये मध्ये चन्द्रः शोधितः शेषम् ८।२६।०० लग्नयुतं ०।१०।० तुलाद्वादशांशादारभ्य सिंहाष्टमां
शावधि मिथुनलग्नसत्त्वादेकराशियोगाभावः तस्मादिदमेव ०।१०।० पुण्यसहमं अत्रार्थे मूलं समरसिंहः दिवसे
दिनपतिभोग्यान् शशिभुक्तांशकांश्च संमील्य अंतः स्थितराशियुतांस्त्रिंशन्मितैकतः कृत्वा पदांतरराश्यंत
र्भवति लग्नं तदास्य भुक्तांशाः मध्यस्थेप्यामध्यस्थितेन तु भोग्यांशकाः पात्याः लग्नद्वितीयभवनात्त्रिंशन्मितैक
शोधितेयत्र विश्राम्यति तत्र सर्वविदितं यत्पुण्यसहममिति तत्कंतु चंद्रभोग्याद्विभुक्तं यावदन्यत्राद्यविधिरि।
ति व्याख्यादिवसे वर्षप्रवेशे सूर्यभोग्यांशान् चंद्रभुक्तांशांश्च संमील्य पुनः सूर्याच्चन्द्रपर्यंतं यावंतोऽन्तःस्थितराशि

यस्ते त्रिंशन्मन्येकतः कृत्वा योज्यास्त्रिंशद्गुणिता राशयो योज्यास्तत्यर्थः पुनः सूर्यराशेः शकाशाच्चन्द्रराशिं या
वन्मध्ये लग्नराशिर्न भवति तदा अस्य लग्नस्य भुक्तांशाः कृतांशसमूहे क्षेप्याः यदि तु तयोः शोध्यशोधकयोः रा॰
श्यादिकयोर्मध्यवर्त्तिलग्नं भवति तदा लग्नभोग्यांशाः प्रोक्तांशमध्ये शोध्याः ततो लग्नद्वितीयभवनमारभ्य त्रिंश
दंशैरेकैकं राशिं विशोध्य यस्मिन् राश्यादौ विश्रान्तिः स्यात्तद्राश्यादि पुण्यसहमं तेयं रात्रौ चन्द्रभोग्यांशाः सूर्य॰
भुक्तांशैर्मध्यवर्त्तिराशिभिश्च युताः कार्यास्ततो पद्यन्तरराश्यंतरमित्यादि अन्यत्सर्वं विधिः कर्त्तव्य इत्यर्थः अत्रो
दाहरणम् दिने सूर्यभोग्यांशाः २१।५० चन्द्रभुक्तांशैः १२।१० युताः ३४।० सूर्यचंद्रयोर्मध्ये एक एव राशिः तस्यांशैः
३० युताः ६४ अयमंशाद्यः सूर्येणाङ्को जातः पुनरेतेन शालग्नस्य बहिः स्थितत्वाद्भुक्तांशैर्योजिताः ७४ एवं धनुर्लग्न
स्य संस्कारो जातस्ततो लग्नात् द्वितीयभवनं मकरस्तमारभ्य त्रिंशदंशैरेकराशिकल्पनया मकरकुंभयोरंशाः ६० शोधिताः शे
षं १४ अंशादि अत्र मीनलग्नस्यांशाः ३० तन्मध्ये ततो मीनचतुर्दशांशे विश्रान्तिर्जाता तस्मादिदमेव पुण्यसहमं मी
नलग्ने चतुर्दशांशाः ११।१४ सम्मितं संज्ञातं ज्ञानीतमम् अथ रात्रौ चन्द्रभोग्यांशाः १७।५० सूर्यभुक्तांशैः ८।१० युता
।२६।० चन्द्रार्कयोरन्तरस्थराश्य ९ शै २७ युताः २९६ जातमन्त्रान्दोन सूर्यः अत्र चन्द्रार्कयोर्मध्ये लग्नमस्तीत्य

हा॰ र॰ ५० तोलग्नभोग्यांशाः ९।१६ प्रोक्तानांशमध्ये २९६ शोधिताश्शेषं २८० ततो लग्नद्वितीयभवनं कर्कस्थमारभ्य नवराश्यं
शाः २७० मीनान्तं यावत् त्र्यंशसमूहे २८० शोधिताश्शेषं १० मेषराशिरंशाः ३० नशुद्ध्यन्ति नो मेषदशांशो विश्रान्ति जाता
अतइदमेव ०।१० पुण्यसहमं संज्ञातं न्यानीनसहमसमम् अथसंज्ञातन्त्रोक्तसैकताकरणोपपत्तिः तत्रपूर्वसमर
सिंहे नलग्नसंस्कारे शोध्यशोधकयोर्मध्ये लग्नभावे लग्नभुक्तांशाः कृतांशसमूहे क्षेप्याः लग्नसमत्वे तु लग्नभोग्यांशाः
कृतांशसमूहे शोध्याः पुनर्लग्नद्वितीयभवनात् त्रिंशत्त्र्यंशकतः कृत्वा शोधनमुक्तं तत्र लग्नाभावे भुक्तांशसहितांशस
मूहे धनभावात्त्रिंशत्त्रिंशच्छोधने ⁻ धनभावादेव सहमगणना जाता धनभावलग्नभावयोरन्तश्चैकराशिमिते द्वैमन
स्सहमे सैकतांकृत्वा लग्नादेव सहमगणनोक्ता लग्नसमत्वे तु भोग्यांशरहितांशसमूहे धनभावात्पूर्ववच्छोधने कृतेऽत्रापि
धनभावादेव गणना जाता परन्तु भोग्यांशशोधने भुक्तांशयोजने शसाम्यपूर्वकमेकराश्यंशानामूनत्वमभवति एक
राशिहीनो धनभावो लग्नभाव एव भवत्यतः सहमे सैकतासंस्कारे विनैव लग्नादेव सहमगणनोक्तात्युपपन्नं सै
कतासंस्कारकरणं अत्र केचिल्लग्नद्वितीयभवनादिवा केऽपि लग्नात्तद्द्वितीयभवनादिति पञ्चम्यन्तपदद्वयरूपं
पाठं कल्पयित्वा यद्यन्तरराश्यन्तर्गतं भवति लग्नं तदा स्वभुक्तांशामध्ये क्षेप्याः स्वदैवलग्नभवनादेवाग्रिमराश्यंशाः राम
शोध्याः यदा तु मध्यस्थितं लग्नं तदा स्वभोग्यांशा मध्ये क्षेप्याः स्वदैवलग्नद्वितीयलग्नादारभ्याग्रिमराश्यंशाः शो ५०

ध्याः एवं कृते सति लग्नस्य वहिः स्थितत्वे वा लग्नयोग एव भवतीत्याहुः नैतद्रम्यं यतो ऋषिस्थानाभिषिक्तसमरसिंहवा।
क्ये प्रथमतः पाठान्तरकल्पनमेव नोचितं अथ कल्प्यमानेपि पाठे क्रमादिति पदाभावान्नाभिमतसिद्धिः रीतिरियं ग्रन्थ
कर्तॄणां यत्र यथासंख्यं चिकीर्षितं तत्र तत्र क्रमयथासंख्ययथाक्रमपदानि प्रयुज्यंते अब्दा गजाश्वेस्त्रिरसैर्वि
भाजिता क्रूरा विलिप्ता सुशशी ज्ययोः क्रमादिति भास्करः अतः क्रमोक्तौ सत्यामेव यथोक्तार्थलाभो भवेत् क्रम
पदाभावेपि विपरीतोप्यर्थः संभाव्यते यथा लग्नस्य मध्यगतत्वाभावे सति द्वितीयभवनादारभ्य शोधनं लग्नस्यांत
र्भूते सति लग्नादारभ्य शोधनमित्यर्थत्वात् अथ च समरसिंहस्य पद्येष एवाभिप्रायोभिमतः स्यात्तदा यथं त र
राश्यंतरित्यादिपद्यद्वयोक्तं प्रकारगौरवमपहाय प्रथमपद्यकथनानंतरं तत्र राश्यादि लग्नस्येष्यमित्येव प्रकारं लाः
घवात्समरसिंहो ब्रूयात् स्वनक्तमतो लग्नद्वितीयभवनादित्येकमेव परं जायत इति सिद्धांतः एतत्तु स्पष्टमु
क्तं तेजःसिंहेन भोग्यातद्विरवेरंशान्भुक्तानिन्दोश्च मेलयेत् ततस्तयोरन्तरालराशिसंघांशकैर्युतान्स्याच्चेत्ता
न्तरराशयन्ततर्लग्नतस्यांशकोर्व्य येल ग्नभुक्तांशकाः सेप्यास्तन्मध्यस्थेष्वोदये तदान्नोद[illegible]यशाः पान्या
स्तुभोगपिण्डतः त्रिंशत्कत्वा धनस्थानादंशान्त्यमेकं शोधनात् विश्राम्यति हि तत्रैव स्यात्तु राथ सहमं विधोः
भोग्याद्रविभुक्तं तु निश्यन्यो विधिरादिम इति वामनेनापि पित्रं सहमानयने स्पष्टमभिहितं स्वादिनेव र्षवि

लग्नस्थेन्स्सूर्यभोग्यांशकास्ततः शनिभुक्तानंशकांश्चमध्यराश्यंशकैर्युतान् एकीकृत्यततः प्राग्वत्कृत्वा लग्न
विचारणाम् रात्रौवर्षविलग्नस्थेन्दुनिभोग्यांशकास्ततः सूर्यभुक्तानंशकांश्चपिण्डयेत्प्राग्वदाचरेत्तास्तु
ह्रिः कार्याधनाद्यत्रविश्रान्तिः पितृसद्मतदिति यत्तुनरसिंहनन्दनेनदिवाकरेण स्वकृत[illegible]पद्धतिटीका
यां सैकतासंस्कारोवामनेनोक्तइत्युक्तं तन्मतिभ्रमेणताजिकशास्त्रावबोधरूपायांताजिकमुक्तावल्यामप्यु
क्तम् एवन्दिवास्यान्निशिवैपरीत्यान्मध्येननावृत्तिमेष्यभागैः असंभवेलग्नगतांशयुक्तंगणयेन्धनस्थादथवि
लेपुवैवमिति यत्तुहताभरणेप्युक्तम् दिवसेभानुभोग्यांशानिन्दुभुक्तांश्चमेलयेत् तदन्तरालराश्यंशयुतान् ला
ग्नान्तदन्तरे यदिनस्यात्तदासेष्याःभुक्तांशाः अस्यमध्यगे पात्याभोग्यलवाःस्वान्तुत्रिंशन्त्रिंशच्चशोधयेत्विश्राम्य
तियद्गेहेपत्रविज्ञेयस्तुगणसद्मतदिति स्यात्द्वितीयभवनात् येषुनोक्तापृथक्शुद्धिस्तेषुकार्याधनादितिइति
जीर्णताजिकेपिस्पष्टमुक्तमेवंजीर्णताजिककर्तृभिः प्रामाणिकैरुक्तत्वात्केशवदैवज्ञहरिभट्टगणेशदैवा
ज्ञोक्तंसैकतासंस्काररहितंसहमसाधनंनरमणीयंअस्मद्गुरूणामेवमन्तयुक्तिसहमालोचयामः किन्त्वसैक
तासंस्काररहितेकृतेपिसहमेफलेविसंवादइत्यादिसुत्तैर्विलोक्यमिति अथचसैकतासंस्काररहितंस
हमसाधनंकेशवदैवज्ञगणेशदैवज्ञनोऽतिप्राचीनेनहरिभट्टेनैवकृतमित्यवगम्यते यतस्तस्मात् ॥ ८ ॥

प्राचीनैर्वोमनादिभिः सैकतासंस्कार उक्तोस्ति अत एव तत्रापत्तेगणेदैवज्ञकेशवदैवज्ञादिभिराधुनिकैर्हरिभट्ट
मते नैव सैकतासंस्काररहितं सहमसाधनं कृतमस्ति तत्र हरिभट्टस्य सहमसाधनज्ञानलेशोपि नास्ति यतस्तै
न ताजिकसारे पुण्यं स्याद्दिवसेर्कतो हिमरुचिः शोध्यः स्फुटो यो रविश्चन्द्राद्धा लग्नसमन्वितमित्यादिना सकल
सहमशिरोमणेः पुण्यसहमस्य साधनं समरसिंहवाक्यज्ञानाद्यथा अन्यथैवोक्तं तथैव सैकतासंस्कारोपि
नोक्त इत्यलमतिक्लिष्टेन समरसिंहवाक्यविचारविस्तरेण विरम्यते स्वगुरोर्मतं विद्वेषिप्रलंचमतखंडनेन बल
भद्रकृतो योगो लोकेऽस्मिन्केनवार्यतामिति अथावशेषसहमानां साधनं संज्ञातंत्रे व्यत्यस्तमस्माद्गुरुवि
द्ययोस्तु संसाधनं पुण्यविपुत्रसुरेज्यः दिवाविलोमं निशि पूर्ववत्तु यशोभिधं तत्सहमं वदन्ति अस्मात्पुण्य
सहमाद्दिनरात्रिव्यत्ययेन गुरुविद्यासहमयोः साधनं कर्तव्यं पूर्ववल्लग्नयोगः सैकता च कार्या पुण्यसहमगु
रुसहमानन्तरं जेतृव्यत्ययो निशि सितात्विनन्तु तत् सैकतानुवृत्तेरीतितो मित्रनामसहमम्विदुर्बुधाः अत्रशो
ध्यसंशुद्ध्याश्रयभान्तराले सितो न चेत्सैकभमेतदुक्तम् पुण्याङ्गीमं शोधयेदुक्तवत्स्यान्माहात्म्यं तन्नक्तमस्मा
द्विलोमम् ६ शुक्रमन्दाद्दिनक्तम्विलोमम् आसार्थ्यस्यादुक्तवच्छौर्यमूह्यम् ७ अत्रोक्तवत्तु शवदिश्यादिश
दैलेग्नयोगस्सैकता च ज्ञातव्येतिसामर्थ्यमाराज्ञं पश्चि शोध्येन नक्तं विलोमं तनुयेकुजेतु जीवाहिसुखंस्त

तमसुरावद्भ्रातार्कि हीनाङ्कुरुतस्मरोह्यः लग्नस्वामिनि भौमे दिवा रात्रौ च जीवादि शुद्धे सामर्थ्ये सहमंस्यादिति
अत्र सर्वत्र शोधने कृते सति यत्र योगो नोक्तस्तत्र लग्नयोगः कर्तव्यः उक्तञ्च याद्दवेन शोध्ये कृते यत्र न योग
उक्तः कस्यापि तत्रैव युक्तस्विलग्नमिति केशवपद्धतौ सर्वत्र ननु योज्योतिपद्धत्युक्तलग्नमूलात्वाद् दुपेक्ष्यम् ताजि
कसारेतु सामर्थ्यं न तु पात्यजेस्थितिसुतं घस्त्वेन्यथारात्रिस्थितिसामर्थ्यसहमे शोध्यशोधक वैपरीत्यमुक्तन्तन्निर्मूल
त्वादुपेक्ष्यं यदाह समरसिंहः सामर्थ्यसहम महि च लग्नपतेर्भृगुसुतं निशि विलोमम् अस्यार्थः लग्नाधीशाङ्का मेषाव
सामर्थ्यसहमं भवति भौमाल्लग्नाधीशं शोधयेदित्यर्थः नन्वेतत्कुतोवगम्यत इति चेच्छृणु अत्रैतद्व्याख्यानस्य समसो
पलब्ध्यैव युक्तं यतो भौमाल्लग्नाधिपे शोधिते सति लग्नाधीशाङ्का मेषपर्यन्तङ्गणना भवति लग्नाधीशाङ्का मे शोधिते सति
लग्नेशाङ्कमेषपर्यन्तं गणना भवति तद्यथा वर्षप्रवेशे भौमो राश्यादिः ३।१० लग्नेशश्चन्द्रो राश्यादिः २।५ अत्र लग्नाधी
शाच्चन्द्राङ्कमेषपर्यन्तङ्गणना कर्तव्या तत्र मिथुनपञ्चांशाद् परिकर्कदशमांशावधि गणने या जाता राश्यादिः १।५ लग्ना
धिपेन भौमसमन्ततुकुजेन लग्नपसमं अत एव मुक्तावल्यां स्पष्टमभिहितं सामर्थ्यसद्मदिवसे कुजतो गनाथं चे
त्सागयोः गुरुमतस्तु सरैवजह्यादिति समरसिंहवाक्ये यस्माद्गणनान्तस्य शोध्यत्वं यदवधि गणनान्तस्य शोधक
त्वं सर्वत्र ज्ञेयमित्यलं दिने गुरोश्चेद्रमपास्यनक्तं रविक्रमाद्रार्कविधूचदेयौ रीत्योक्तयागौरव १० मर्कमार्कैरपा ४२

पास्यवामं निशि राजयग्नतौ १२ दिने गुरुमध्ये चंद्रमपास्य शेषैर्क्ययोगः कार्यः रात्रौ गुरुमध्ये सूर्यमपास्य चंद्रयोगः
कार्य्यः दिने रात्रौ च क्रमाच्छोध्य संप्रदायाश्रयभांतराले सूर्यश्चंद्रो वा न भवेन्तदैकराशियोगो विधेयस्त्यर्थः ।
मानेंदु तोपास्य सितं विलोमं नक्रं सुतोहनि शर्मिंदु मीज्यान् १४ स्याज्ज्ञी विनाख्यं गुरुमार्कितो न्हि वामं विशीदंस
ममंवयावु १६ मान्तसहमे मंवजलसहमत्तेयम् कर्मेन्नमारान्निशि वाममुक्तं १७ रोगाख्यमिंदुनतुनः सदैव
१८ स्यान्मन्मथो लग्नपमिंदुतो ह्नि वामं निशींदु तनुपं सदार्कात् १९ यदिचंद्रो लग्नेशस्तदा रवेरिंदुमेव सदाशो
धयेत् २२ कलिस्समेस्तो गुरुतो विशुद्धे कुजे विलोमं निशि पूर्ववीत्या २०।२१ शास्त्र दिने सौरिमपास्य जीवाहु
मं निशि तस्य पुनः पुरावत् स्मन्न बुधयोगः सैकता च बुधं गृहीत्वा कर्तव्येति दिवा निशं ज्ञाच्छशिनं विशोध्य वं
ध्वाख्य २३ मेतन्निशि वंदकं स्यात् वामं दिवेत २४ न्मृतिरहमसौ त्सदा विधुं शोध्य नथार्कियोगात् २५ रा
त्रौ वंधुसहमवं वंदकसहमं दिने चंद्रमध्ये बुधश्शोध्यो लग्नयोगादि पूर्ववद्वंदकसहमं स्यान्मृतिसहमे ।
शनियोगः शनिं गृहीत्वा सैकता च कर्तव्या देशान राख्यं नवमादिशोध्य धर्मेभ्यरं सं तन मुक्तं भवा स्यात् २६ अह ।
निशं विन पमर्थभावाद्विशोध्य पूर्वोक्तवदर्थसद्म २७ समरसिंहोऽपि न्मर्थसहमं द्वितीयाधिपात् द्वितीयश्च दि
नरात्रम् न्व्ययमर्थः द्वितीयाधिपात् द्वितीयं यावदर्थसममस्य वाति द्वितीयाधिपं द्वितीयभावाच्छोधयेदित्यर्थः के शाव

पद्मनौ यत्त्वेशान्त्वभं द्रव्य क्रमित्यर्थः सहमंशोध्यशोधकव्यत्यया दानीतन्तत्समरसिंहवाक्यज्ञानादेवे
ति सिताद्यपास्यार्कमथान्यदा ग्रहः यस्य दाप्राप्नवदस्या २८ त्यक्तमेचन्द्रात्त्यु निम्बामभथोनिशायां २९ शश्व
द्विणिज्यन्दिनवन्द्रकोन्त्या ३० चन्द्रमध्येबुधस्य दा शोध्यो लग्नयोगादिपूर्ववद्वाणिज्यसहमस्यात् शनिर्दि
वार्कन्निशिचन्द्रमार्कैर्विशोध्यसूर्येन्दुभनाथयोगात् स्यात्कार्यसिद्धि ३१ सनन्तान्विशोध्य मन्दे सितात्स्यात्तु विवाह
सद्म ३२ दिनेशनौ सूर्यः। शोध्यस्तु यात्क्रान्तराशीन्स्वरोग्रहो योज्यः रात्रौ शनिमध्ये चन्द्रश्शोध्यश्चन्द्राक्रा
न्तराशीन्स्वरो योज्यः उभयत्रापि सैकता यथासम्भवं विधेया गुरोर्बुधस्माद्यभवेन्न सूतिर्वामन्निशीन्दु ३३ शनि
तो विशोध्य षष्ठं क्षिपेद्युक्तदिशा सदैव सन्तापसद्म ३४ ऽऽरमपास्य शुक्रात् अत्र ताजिकसारे षष्ठभावाच्छो
धनमुक्तं तत्समरसिंहवाक्याज्ञानादेवेति ज्ञेयम् यदाह समरसिंहसन्तापसहमम्महर्निशमिन्दोर्मन्दात्तु
षष्ठतः पात्यइति अत्र यस्मात्पात्यस्य सएव योज्यो ज्ञेयः यथा मित्रसहमे शुक्रोऽपात्य उक्तस्तत्र शुक्रो योज्यो ने
तथात्र षष्ठभावो योज्य इत्यर्थः अत्रारमपास्य शुक्रादित्यग्रिमेण सम्बन्धः अह्नासदा प्रोक्तदिशाथ ३५॥ पु
नरप्यविद्यात्स्यात्तः प्रोह्यसदा पुरोक्ता प्रीत्याख्यमु ३६ कैवलदे ३७ हसंज्ञे ३८ यशस्समेजाज्यमपास्य भौमा
त् शनिन्विलोमन्निशि चाद्रि योगाद्यापार ३९ मारात्क्षमपास्य शश्वत् ४० पनीय पातः शशिनं विशोध्य।

सौरे र्विलोमं निशि पूर्ववत्स्यात् ४१ मंदं कुजान्मोत्थ्य रिपुर्विलोमं रात्रौ भवे ४२ ह्रोम विहीनपुण्यात् शौर्यं विलो
मं निशि पूर्ववत्स्या ४३ दुपायईज्यं रविनो विशोध्य वामं निशि ४४ ज्ञं तु विशोध्य पुण्याद्दद्युग्विलोमं निशिज
हृदिदम् ४५ स्त्रत्र पुण्यसहमाद्बुधं शोधयेत् पश्चाद्बुधयोजयेत् एवं कृते पुण्यसहमं तुल्यं दरिद्र सहमं भ
वति परं तु रात्रौ वैपरीत्य निमित्तं दरिद्र सहमानयनं कृतमिति सूर्यो च्च तः ०।१० सूर्यमपास्य नक्तं चंद्रं निजो
च्चा १२ द्गुरुना पुरोक्त्या ४६ दिने सूर्यो च्चमध्ये सूर्यः शोध्यो रात्रौ तु चंद्रो च्चा च्चंद्रमपास्यो भ पत्रा पिलग्न योगादिषु
रोक्त्या कार्यं कर्कोई नः ३।१५ मोक्ष्य शनि स्याज्जलाध्वान्यथा निशि ४७ पुण्याच्छनि विशोध्या न्हि वाम निशितु
बन्धनम् ४८ चंद्रं सिताद्रपास्योक्तः सशाकन्या रव्यमुक्तवत् ४९ पुण्याद्दर्कमपास्या पयोगाद श्वोन्यथा निशि
५० इति पंचाशत्सहमानि स्त्रथान्येषां सहमानामानयनमुक्तं याद वेन शुक्रं मंदे शाज्जहिमप्रमेशः शुक्रस्त
दा चंद्र पतेः सजायं जायाभिधं ५१ सूर्यसुता च्च पुण्यं स्या द्दंध मोस्ख नि शं स सौरं ५२ द्युरात्रमीज्यं सुहृत्ना द्दि
हाय भौमान्वितं दुःखगृहं प्रदिष्टं ५३ मंदं महीजाद्दिवसे निशायां विलोममङ्कः सहमं च सारं ५४ भौमं हिमांशो
र्व्यपहाय मेशेशः सस्तूर्यौ हि विलोमरात्रौ ५५ सूर्याच्छनिं सांगमिदं न थैवं गमागमाख्यं सहमं स्वि चिन्त्यम
५६ गुरुं सदैंदोस्तनुपुण्यजाख्यं ५७ गुरो रविं सांगमहन्यथो ह्येनं नक्तं विलोमं सुमहत्यगारं ५८ पुण्यगुरो र्यो

तद्दोक्तमन्यत् ५९शनेः कुजन्नोप्यकमङ्गयुक्तं ६० दिवारिपुं ह्यान्य १२ गृहान्सलग्नम् चतुष्प्यदाख्यं नि
शिवामम्मार्किम् ६१ लग्नान्सलग्नं व्यसनंसदैत न८२म न्स्थराजातद्युनिशं सलग्नम् कृष्याख्यकं ६३ चन्द्र
मसोर्कमह्निरात्रौविलोम ननुसंयुतंस्यात् हृष्याख्य ६४ मनानिमुनीरितानीति अथपितृव्यास्वेटकं स्मृम
बुद्धि— सहमानयनमुक्तम्मुक्तावल्याम् सूर्यंमन्दविशुद्धे पितृव्यभवनम्विलग्नाढ्ये ६५ षष्ठेषष्ठेशोनं सव्यय
मारवेटकम्भवति ६६ सौम्यम्विशोध्य चन्द्राल्लग्नाढ्याभृत्यसहमंस्यात् ६७ जीवस्सूर्यविहीनोलग्नयुतो
बुद्धिसहमंस्यात् ६८ रात्रौ न हि पूर्वोनं ज्ञेयं सर्वत्रपूर्ववद्देयम् अथान्यसहमानामानयनमुक्तं हि ह्याजनाजिके
लाभलाभेशोनं लग्नयुतं प्राप्तिसहमस्यात् ६९ लग्नचतुर्थेशोनं लग्नयुतस्यान्निधेस्सहमम् ७० धैर्यम्माहात्म्यसह
मम् ७१ ज्ञानसमं ज्ञातिसमंस्यात् ७२ मन्दस्शुक्रविहीनोलग्नयुतस्याद्दलसहमम् ७३ सुतपोलग्नविहीनः प
त्नमभावान्वितोथगर्भसहमंस्यात् ७४ चन्द्रोबुधेनहीनोलग्नयुतस्सन्यसहमंस्यात् ७५ एषाम्वैसहमानान्दि
नरात्रिकृतोनभेदोस्ति ॥ इतिसहमानयनम् ॥ अथसहमस्पष्टीकरणारोमकताजिके ॥ लंकोदयस्यभु
क्ताशाः स्वोदयस्यनयाहताः सहमांशोद्दयोरैक्यान्दशाभक्तान्दलीकृतम् सौम्यगोलेधनम्प्रोक्तं याम्यगोले
तदन्यथेति एतत्स्पष्टमुक्तं म्विश्वनाथताजिके ॥ वक्ष्येसहमराशीनांस्पष्टीकरणमुत्तमम् ॥ ६ ॥ ६ ॥

यस्मिन् राशौ तु सहमं तल्लंकोदयमानकम् विभजेदंशकैर्लब्धं पृथगेव निधापयेत् तथैव निजदेशोत्थमुदयं प्रा
प्रकल्पयेत् तत्पूर्वलब्धसंयुक्तं नख २० भक्तं लवादिकम् तद्दत्तं सौम्यगोलस्थे सहमे याम्यगे ऋणं अतोऽव सहमस्य
स्पष्टं जायते गणकोत्तमैः इति सहमस्पष्टीकरणम् उक्तं रोमकेन लंकोदयस्य भुक्तांशाः स्वोदयस्य तथा पुनः तद्वैकं दश
भिर्भक्तं फलमंशादिकं भवेत् सौम्यगोले धनं प्रोक्तं याम्यगोले तदन्यथेति अनयोः प्रयोजनं जीर्णताजिके सहमं
शः स्फुटं दृष्ट्वा पश्यति सहमं तदावलंबनस्य सहमस्यैव प्राप्तिः स्फुटः किं समेरोमकः प्राहेति ग्रहसहमानयनं
समरसिंहटीकायां तु कज्योतिर्विद्भिरुक्तम् ग्रहमग्रस्थग्रहांशाध्यलग्नं योज्यं ग्रहसहमं भवेत् एवं मुथहारा
शिसंयोगान्मुथहासहमं च भवति उक्तं च मुथहाराशिसंयोगान्मुथहासहमं त्वितः अथ भावसहमानयनमु
क्तं रोमकेन वर्षे जनौ दिवा कार्यं स्वामिहीनं तनुः सदा भावहीनं तथा रात्रौ लग्नं योज्यं स्फुटं भवेदिति अत्र सह
मस्य सहमाधीशस्य च सबलत्वे ग्रहाणां शुभाशुभं वा फलमविकलं स्यात् निर्बलत्वे न्यूनं स्यादिति ज्ञेयं अथात्र कि
ञ्चिद्विशेषविचारः एतानि सहमानि दैवज्ञादेः शुभाशुभफलजिज्ञासार्थमभिहितानि तत्र यस्य जन्मपत्रम
स्ति तस्य तावत् सहमविचारो भवति अथेदानीं तदीयभ्रातुर्यदि जन्मपत्राभावस्तदा तदीयपत्नीभ्रातृयला
भराज्यसहमानि चिकीर्षितानि सन्ति एवं पत्न्यादीनां भ्रात्रादिसहमानि चिकीर्षितानि सन्ति कथं ते षान्नि ।

ष्यत्तिरिति चेदुच्यते यस्य भावस्य शुभाशुभफलजिज्ञासाभीष्टा स एव भावो लग्नं कल्प्य सहम्यादि ग्राह्यं तु यथा।
स्थिता एवमन्यान्यस्तत्र सूर्येन चन्द्रान्वितमह्नि लग्नमित्याद्युक्तप्रकारेण पुण्यादिसहमं साध्ययतः पुनर्भ्रात्रादेः
प्रसूतिसहमानयने षष्ठभावादियोगश्चिकीर्षितस्तत्र भ्रात्रादिभावाद्यन्यष्ठ्यादिभावावस्थितस्यैवेति अन्ये तु लग्न
स्थाने भ्रात्रादिसहमं योज्यं षष्ठभावादियोगे पञ्चराशियुक्तस्तत्सहमयोगो विधेयः तदेतन्नस्पष्टमुक्तं मुक्तावल्याम
भीष्टसद्मा निशुभाशुभार्थं पित्रादिकानां विदधीत धीमान् प्रोक्तप्रकारैस्तनुवत् स्वसद्मसंयोजनेनेति गुरोर्मतं
मे इति एवं तद्भावस्यापि पित्रादीनां स्मरणसहममपि साध्यम् यथा मृतिरष्टमर्क्षादिन्दुर्विशोध्योक्तवदार्कियो
गादिति अत्र हि तत्तद्भावस्तत्तत्सहमस्य लग्नत्वं प्रकल्प्य तस्मान्मान्यवद्भावानानीय चन्द्रमिदानीमानीताष्टमभावमध्ये
विशोध्य शनियोगे सति मरणसहमं पित्रादेः स्यात् एतदप्युक्तं तत्रैव पित्रादिरिष्टसहमं तेभ्योप्यष्टमभावतः इ
ति एवमेकस्मादेव वर्षलग्नादनेकानि सहमानि भवन्तीत्यलं प्रसंगेन अथ सहमानां फलानि तत्रादौ सह
माधीशबलित्वाबलित्वलक्षणमुक्तं समरसिंहेन स्वगृहोच्चत्रिंशत्त्रैराशिकनवांशकगतानाम् प्राक्स्थाने
बलवान् यथोत्तरस्थानगो हीनः यस्य बहवोधिकारास्तद्बलमन्वेष्यमुदयदृष्टौ च बह्वधिकारोपि यदा न वी
क्ष्यते लग्नमस्य न बलं स्यात् स्वल्पाधिकारयुक्तो विलग्नदर्शी बली खेटः दिवसे च वर्षलग्ने दिनखेटानां नि।

शागतोयाम् बलमधिकं क्रूरस्याने चशुभैरशुभमन्यथातु शुभमिति दिनखेटाः पुंग्रहाः अन्येषां स्त्रीग्रहणा
मिति अथ सहमस्य बलाबलमुक्तं रामकेन स्वस्वामिवा शुभैः खेटैः सहमं युतवीक्षितम् भवेद्बलयुतं स्वामीक्ष
वान् यस्य वा भवेत् विपर्यये निर्बलत्वमष्टमाधिपसंयुतम् क्रूरेत्थशालसहितं तत्फलं नैव हायने सहमस्वा।
मीपतिते ६।८।१२ भवने रिष्टकरोत्यचिरात् सहमे शुभयुतदृष्टे सहमारिष्टं विनाशयतीति यद्वापि स्वपतिमित्र
शुभेक्षितसंयुतं सहमसुद्भूतनाथमुदीरितम् बलि निजार्थकरं यदि वान्यथाक्षयकरं भवनं च विचिंतयेदिति
ननु बहूनां वर्षप्रवेशे पुण्यायश्वराज्यगजादिसहमानां नरधिपानां च सबलत्वं दृश्यते परं तु तत्फलं तेषां न भव
तीति चेदुच्यते प्रथमं जन्मनि प्रागुक्तरीत्या सर्वाणि सहमानि साध्यानि ततः स्वामिनो बलाबलविवेकं सहमस्या
पि बलाबलविवेकं विधाय येषां सहमानां सर्वप्रकारेण नैर्बल्यं निर्णीतं तानि वर्षे फलदानासामर्थ्यात् कदाचिद
पि न विचारयेत् येषां तु सर्वप्रकारेण सबलत्वं तान्येव वर्षे विचारणीयानि उक्तं च संज्ञातंत्रे आदौ जन्मनि सर्वेषां
सहमानां बलाबलम् विमृश्य संभवो येषां तानि वर्षे विचारयेदिति अथ पापशुभग्रहसम्बंधेन युतिदृष्ट्योः फ
लं संज्ञातंत्रे पापयुक्तशुभदृष्टे चेदशुभं प्राक् ततः शुभम् शुभयुक्तं पापदृष्टमादौ शुभमसत्परे अत्र वर्षस्य प
रमासार्द्धं विभागद्वयं प्रकल्प्य युतिदृष्टिफलयोः कालभेदतः कल्प्यः लग्नात्षष्ठाष्टरिष्फस्थं ६।८।१२

ता॰ र॰ ४६

धर्मभाग्ययशोहरम् शुभस्वामिदृशाप्राप्ते सुखधर्मादिसंभवः सूतौ षष्ठाष्टरिःष्फस्थमन्दे पापहते पुनः पुण्य
धर्मार्थसौख्यप्रपन्नो दृग्योगफलं तथा सहमान्यखिलानीत्थं सुतो वर्षे च चिन्तयेत् शुभयोगक्षणात्सौख्यमन्यथा वीर्यात्तु
सारतः दारिद्र्यमृतिमांद्यारिकलियुक्तो विपर्ययेऽपि इति पूर्वोक्तप्रकारेण दारिद्र्यादिसहमानि तदधिपानि च चेद्बलयुक्तानि
तदा तत्तत्सुवृद्धिदुःखं च कल्प्यं तेषां निर्बलत्वे तत्तन्नाशादिना तत्तत्सौवस्थ्ये सुखमित्यर्थः जीर्णताजिके एवं समस्तसहमे
शुभयुतदृष्टे च मुथशिलीकृते पुंसां ज्योतिर्विद्भिश्चिन्त्यं शुभाशुभं नास्यतद्विषयमिति समरसिंहः जन्मनि च वर्षे ल
ग्ने सहमान्यखिलानि वीक्ष्य फलं सूह्यम् वर्षेश्वरोऽथ लग्नेश्वरोऽपि यस्मिन् स्थितः स तदा फलदायीति एवं सामान्यतः
सर्वसहमफलविचारः कर्तव्य इति अथ पुण्यादिसहमानां विशेषफलविचारो जीर्णनवीनादिताजिकग्रन्थेभ्यो
लिख्यते तत्रादौ पुण्यसहमविचारः यत्राब्दे पुण्यसहमं शुभं सोऽब्दः शुभावहः अनिष्टेऽस्मिन् शुभो नेति पुण्यमा
दौ विचारयेत् सबलं पुण्यसहमं धर्मसिद्धिं धनागमः शुभस्वामीक्षितयुते व्यत्यये व्यत्ययं विदुः सर्वार्थे पुण्यसहमे दृ
व्यापायस्तु नान्यथा अन्यान्यपि सर्वार्थपाणि स्वनामफलवन्ति हि जन्मकाले निधनं गोहेव वर्षे क्रूरयुते तथा पुण्यसद्मसु
खार्थप्रदं नरधीशेश्च निर्बले १ गुरुसद्म शुभैर्युक्तं दृष्टं वा स्वामिना यदि उपदेष्टृसुखं वर्षे विपरीते विपर्ययः ज्ञानसद्म
युतं दृष्टं स्वामिना च शुभग्रहैः बहुविद्यावबोधः स्याद्धि विद्याभावोऽन्यथा भवेत् ३ यशःसहमाधिपतौ विनाशगो पाप

राम ४६

युतदृष्टे प्रकारोतियशोनाशम्यापार्जितधनंयशोपलब्धिश्च यशसस्सहमाधिपतौशुभखेटयुतेमुथशिलीकृतेपुसांध
मंचयंधनलब्धिंकरोतिनियतम्महाहवेविजयम् यशसस्सहमाधिपतौनष्टग्रहयुजिचपापमुसरिफे अयश
स्तेजोभ्रंशोवाहनवस्त्रार्थपदनाशः यशसः सहमेष्वेवंफलंप्रकल्प्यचरोमकःप्राह अत्रान्येषामपिसहमानां
स्वामिनः फलमेनादृशमेवशुभाशुभम् ४ मित्रसद्मशुभैर्युक्तंदृष्टंवास्वामिनायदि नानाविधंमित्रसुखंलोकेवैरं
विपर्यये ५ मान्द्यांत्यशुभदृष्टंयुतंतथास्वामिनावर्षे एकांतकृत्यकरणेविचारणेवापिगोपनेनविपरीतेदं आशा
शुभयुतदृष्टाघष्टाष्टमरिष्फवर्जिताशुभदा प्रकरोतिवांछितार्थेनामवशात्सौख्यदंपुंसां तदधीशेपिफलंस्या
त्यापेक्षणयोगतोदुःखं ७ सामर्थ्यंशुभयुग्दृष्टंस्वामिनाप्रभुताभवेत् बलाधिकंसुखंदेहेविपरीतेशुभंवदेत् ८ भ्रा
तृसद्मशुभाक्रांतंदृष्टंवास्वामिनायदि मिथःसौख्यंसोदराणांकलहोविपरीतके ९ भ्रातृसद्मस्वरेनष्टेतत्रज
वाशस्तदाभवेत् तस्मिन्नभ्युदितेवीर्ययुतेभ्रातुःसुखंभवेत् १० गौरवसहमंचयदापतियुक्तदृष्टंशुभग्रहै
श्चापि सुखनिचयंधनमानंराजश्रीभूषणांवरसुतलब्धिंशुभमुथशिलगंपुंसांगौरवसहमंशुभग्रहैर्दृष्टं कीर्ति
ज्ञानप्राप्तिंडुनसुखवाहनार्थवस्त्रकरम् गौरवसहमंचयदास्वसद्महेयुतमुथशिलीकृतंभवति मानभ्रंशकु
र्योद्रुननाशंसर्वसौख्यपदहीनं मिश्रग्रहयुतदृष्टंगौरवसहमंहिमिश्रमुथशिलीकृतं आदौशुभंचकुर्या

दशुभंचविनिर्गमेपुंसांअत्रसर्वत्रसहमेषुमिश्रग्रहयुतेएतदेवफलंवाच्यमित्यर्थः १०राज्यंशुभयुतदृष्टंस्वेशेन
चमूथशीलितंसौम्यैः राज्यप्राप्तिकरस्यात्तदधीशेपूर्वेलक्षणायुतेच बलहीनेतदधिपेनोक्रूरैर्युक्तेनयादृष्टेरा
जसहमेमूसरिः फेराज्यभ्रंशश्चकोशनाशश्च ११पितृसहमंशुभयुतं शुभग्रहेर्मुथशिलगंस्वपतिनाच भव
तिचपितृतसौख्यंवाहनवस्त्रार्थधनानिचयम् अस्तगतेबलहीनेपितृसहमेशेष्टमेलग्नात् क्रूरहतेमूसरिः
फेमरणंतातस्यपरदेशे चरलग्नस्थेतस्मिन् स्थिरभेगेहेऽन्यभेमार्गेमातापित्रोः सद्मनाशेनष्टेनाशस्तयोर्भवेत्त
उदितेवीर्ययुक्तेवातयोस्सौख्यमप्रजायते सहमस्वात्तदधीशश्शुभेन्यशालीयुतःक्रूरैः वर्षस्यपूर्वभागेरोगस्ता
तस्यचोतराद्धेशम् बलाढ्येसहमाधीशेनृपान्मानोपशोक्रमः १२ एवंभ्रमातृसहमेफलंतेयथोदितम् १३ सु
त सहमंशुभयुक्तंशुभग्रहैर्मुथशिलीकृतंस्वपतिनाचभवतिहिसुतस्यलाभश्शुभदृग्योगात्तीवशुभम् सुत
सहमन्वितदीशः पापयुतः सौम्यमुथशीलः पूर्वंसुतस्यदुःखंपश्चात्सौख्यंभवेद्वर्षे सुतसहमस्यापयुतंमुथ
शिलगंचासुतस्यनाशस्स्यात् मिश्रग्रहेश्चयुक्तेसुतस्यसहमस्यापमूसरिःफम् प्रकरोतितत्रकष्टंसुतस्यव
र्षेतथाकलहम् पुत्रसद्मेश्वरेनष्टेपुत्रनाशंविनिर्दिशेत् तस्मिन्नभ्युदितेपुत्रस्थितेपुत्राप्तिमादिशेत् सूनोसुते
श्वरेवर्षेपुत्रस्याधियोभवेत् दृष्टस्वमित्रसौम्यैश्चेत्पुत्रलाभकरोमतः १४क्रूरदृष्टेजीविनास्येसहमेनिर्बलाधिपे

वर्षे मूर्छा भवेत्पुंसां विपरीते सुखम्वदेत् १५ जलसद्मशुभैर्युक्तं दृष्टं वा स्वामिना यदि जलेनाधिकता देहे विपरीते
त्यतामता १६ शुभयुतदृष्टे कर्मणि मुथशिलगे वा स्वपतियुतदृष्टे नूतनदेशपुराणां स्वामित्वम्भवति नियमेन।
वलवति सहमाधिपतौ क्रूरायुतौ शुभैर्दृष्टे भवति हि धनचयलाभो वाहनवस्त्रार्थभूमिलाभश्च पापाक्रान्तेन।
स्मिन् धननाशान्नृपतितः एवं च पापैर्दृष्टे तस्मिन् पूर्वार्जितधनचयविनाशम् कर्मपतौ सूरिः केपापैः खेटे तत्थे
व फलम् कर्मणि सहमाधिपतौ शनियुतदृष्टे च कर्मवैकल्यम् पत्यौ वक्रे दग्धे वैकल्यं भवति बुद्धिनाशश्च १७।
मांद्याधिपतिः पापः पापैर्युतदृष्टितो भवति मांद्यम निधनाधिपमुथशिलगे मांद्यान्निधनं तदा ऽदेश्यम् मांद्या।
धिपश्च सौम्यः शुभयुतदृष्टो न मांद्यं स्यात् मिश्रग्रहयुतदृष्टे स्वल्पतरं मांद्यभावं च शुभमुथशिले च सहमेवाह
नशस्त्रार्थलाभश्च १८ मन्मथसहमं च शुभैर्दृष्टं युक्तं तथा स्वपतिना च मन्मथविलासहर्षाधिकं भवेन्नैव विप
रीते १९ कलहकसहमं क्रूरा क्रूरैर्दृष्टे युते च मुथशिले कलहकयोगाद्धि धनं विचिन्तयेत्तस्य पुरुषस्य कलहकसहमे सौ
म्यासौम्यैर्दृष्टे तद्राजयं प्रवदेत् मिश्रग्रहैश्च दृष्टे कलहक्लेशौ च सम्भवतः २० क्षमासद्मशुभैर्युक्तं दृष्टं वा स्वा
मिना यदि सहिष्णुता भवेद्वर्षेऽन्यथा क्रोधाधिको भवेत् २१ शास्त्रसद्म शुभैर्दृष्टं युतं स्वेशेन वा तथा वेदे स्यात्तेन
त्परत्वं विपरीते विपर्ययः २२ वन्धुसद्म शुभाक्रान्तं शुभदृष्टं तत्थेश्वरः पितृव्यभ्रातृभिस्सौख्यं कलहश्चान्यथा।

भवेत् २३ बन्धुकसहमं च शुभैर्युक्तं दृष्टं स्वामिना च तथा स्वातंत्र्यं स्याद्धर्षैः पराश्रयत्वं च विपरीते २४ मृत्योस्सह
मं क्रूरैर्दृष्टं युक्तं च निर्बलाधीशम् मृत्युर्विनाशस्त्विन्त्याद्विपरीते कष्टसंपत्स्यात् २५ परदेशाख्यसहमं स्वेशशु
भैर्युक्तदृष्टं वा परदेशे सुखलाभो यात्रा वानैव विपरीते २६ शुभनाथदृष्टस हितं धनसहमं सौख्यदं द्रव्यात्
अर्थसहमं शुभयुतं पापैर्दृष्टं च पापमूसरिः फम् पूर्वं धनचयलाभं कुरुते मध्ये व्ययमनर्थम् क्रूरादिदृष्टि।
सहितं रिपुयोगाद्भवति धनहानिः पापाश्रितमथ दुःखं प्रकरोति नर्थो र्थविलयं च रिपुदृष्ट्या शत्रुभयं शुभ
पापानां च तस्करभयम् हितदृष्ट्या निजमित्राद्धनं च मानो यशश्च सुखम् धनसहमस्याप युतं सौम्यैर्दृष्टं शु
थशिलीकृतं नृणाम् पूर्वं धनचयनाशं पश्चादर्थागमात्सुखदम् अर्थसहमं च दृष्टं शुभाशुभैर्मुथशिलीकृत
मुसाम् प्रकरोति वस्तु लाभं वाहनकनकौघरत्नयुतम् २७ परदारसद्म युक्तं दृष्टं स्वास्वामि शुभखेटैः परनारी
गमनसुखं विपरीते तत्र दुःखं स्यात् २८ यद्यन्यकार्यसहमं शुभेन युक्तं विलोकितं वापि सेवादिनस्तु खंस्या
त् परोपकारश्चैनेव विपरीते २९ वणिक्सद्म शुभैर्दृष्टं युक्तं स्वास्वामिना यदि सत्यालीकात् सुखं स्याच्चेन्तस्मा दु
खं विपर्यये ३० कार्यस्य सिद्धिसहमं शुभपतिदृष्टं युतं सुथशिलं च शुभकार्यस्य च सिद्धिः स्वरया नूनं स्या।
हाहवे विजयः क्रूरैस्तद्विपरीतमपराजयो भवति युद्धवादादौ मिश्रग्रहैस्तु दृष्टं तु द्वविवादे जयः प्रोक्तः ३१ परि॰

पसहमं सौम्यैर्दृष्टं युक्तञ्चसौम्यमूर्थशिलम् तस्याप्रिस्यान्निश्चैः कष्टादथपापमृत्युपैनैवम् ३२ प्रसूतिसह
मं युक्तन्दृष्टं स्वेशशुभग्रहैः सुत्याधानादिकम्वर्षे विपरीतेनसम्भवः ३३ सन्तापसहमं सौम्यै स्वामिनादृष्टसं
युतम् सन्तापमानसी पीडानाशोदुःखविपर्यये ३४ श्रद्धा शुभयुतदृष्टास्वेशेनचधर्मबुद्धिस्यात्नविप्रासोपि
च लोके विपरीतेनिःफलंसर्वम् ३५ प्रीतिसद्मशुभाक्रान्तं दृष्टंवास्वामिनायदि सन्तोषाधिकतावर्षे नराश्यमि
परीतके ३६ वलसद्मयुतं सौम्यैर्दृष्टंस्वपतिनायदि सैन्यजातसुखंवर्षे विपरीते विपर्ययः ३७ देहसद्मयुतं क्रूरैर्देहसं
पाद्यादिपीडनम् शुभस्वामियुतं दृष्टं सर्वांगेदृढतामता ३८ जाड्यासद्मयुतं सौम्यै स्कार्यविस्मरणंभवेत्॥
शास्त्रविस्मरणंवापिस्वामिक्रूरैः शुभंफलं ३९ व्यापारसद्मसौम्याढ्यं दृष्टम्वास्वामिनातथा व्यापारेलाभमादेश्य
हानिस्याद्विपरीतके ४० पानीयपानसहमङ्क्रूरयुतं जलभयंकरोत्यद्धे असंगतेनदीशवुडनंस्यान्नैवंविपरीते॥
४१ शत्रुसद्मयुतंक्रूरैः शत्रूणांनिष्फलंभवेत् तन्नाशःस्यात्नदुत्यतिः शुभस्वामियुतेस्मिन्ने ४२ शौर्यसद्मशुभस्वामियु
क्तं शास्त्रादिसंग्रहः शत्रुमारणयत्नादौ सिद्धिर्नैवान्यथाभवेत् ४३ उपायसहमंयुक्तं — दृष्टंवास्वामिसद्ग्रहैः सि
द्धिर्वाञ्छितकार्यस्यसाधनेस्यान्नचान्यथा ४४ दरिद्रसहमंक्रूरैर्युतंदृष्टंयदातदा निर्द्धनत्वविनाशःस्याद्विपरीतेद
रिद्रता ४५ गुरुतासहमंदृष्टंयुक्तंवास्वामिसद्ग्रहैः स्वमंडलेमहत्वंस्यादीशत्वेवानचान्यथा ४६ जलपथसह

मंदृष्टंयुक्तंवास्वामिसद्मसैः सुखंपोतात् नद्यानीतजलाद्वासुखंभवेन्नैवविपरीते ४७ वंधनाख्यसहमंयुते।
क्षितंस्वामिनानहितदाक्षितंधनम् पापवीक्षितयुतेक्षितंवधनम् पापभेसुखशिल्लेविशेषतः ४८ भार्यास
द्मशुभैर्दृष्टंयुतस्वास्वामिनायदि भार्याविलाससौख्याद्यंनान्यथागृहजसुखम् ४९ गजाश्वोष्ट्रादिसह
मंस्वामिसौम्यैक्षितंयुतम् तेषांचतुष्पदानाञ्चसुखंवृद्धिःसयोन्यथा ५० भृत्यसद्मशुभाक्रांतंदृष्टंवास्वा
मिनातथा स्वभृत्यतः सुखाधिक्यंवैमनस्यञ्चिपर्य्यये सन्मातिसह मञ्चशुभैर्दृष्टयुक्तंस्वपतिनाचसवृद्धिरद्धिरेवं
साम पिकी वाभवेत्स्फूर्तिः ५२ सहमंव्यसनाख्यञ्चक्रूरदृग्युतिसंयुतम् द्यूतवेश्यानुरागस्याद्विपरीतेनसम्भवः
५३ पितृव्याख्येटसहमंशुभस्वामियुतेक्षितम् पितृव्याखेटजंसौख्यन्दुःखंस्याद्विपरीतके ५४ हक्कसहमंस्वा
मिशुभैर्दृष्टंयुतञ्चद्दृष्टिद्विस्यात् क्रूरयुतेविपरीतन्नरधीशेस्तंगतेभवेदाभ्यम ५५ ऋणसहमेविपरीतन्ना
जिकविज्ञैःफलंज्ञेयम् फलमेषाङ्कूथनीयंकुलजात्यानुमानतोयथायोग्यम् ५६ अयमर्थः द्विवार्षिकबाल
स्योद्वाहसन्तत्यादिसन्यपिसम्भवेनवाच्यम् येषांकुलेवाराज्यादिनसम्भवतितत्रसन्यपिसम्भवेनवाच्यम्
तथादेशांतरगतभर्तृकानांकुलस्त्रीणाम्वन्ध्यादीनाञ्चपुंसकानाञ्चसन्यपिसम्भवेप्रसवसम्भवोनवाच्यःएवम
न्यत्रापिज्ञेयम् अज्ञातजन्मनःप्रश्नलग्नादपिसहमविचारः कर्तव्य इत्युक्तंसंज्ञातञ्चेप्रश्नकालेपिसहमस्मिन्वा

यैंप्रभृतिच्छया सर्वेषामुपयोगोत्रचित्रं पृच्छंतियज्ज्ञनाः अथोक्तसहमफलानिवर्षप्रवेशदिवसान्कानिदि
वसैः स्युरित्युक्तन्ताजिकमुक्तावल्याम् स्वेशोनितस्यसहमस्यल वा विनिघ्नास्वोयोदयेनखखवह्नि ३०० हृ
ताभवन्तितस्मात्प्रिद्दैतुकिसिमाख्यदिनानियहानतद् शास्तुनदसम्भवएवमेव अत्रप्रकारान्तरमुक्तंयादवेन
सहमेश्वरयोः कार्यमन्तरंराशिपूर्वकम् तद्युक्तार्केभवेद्यादृक् तादृक्संक्रांतिभे फलम् एवमप्यत्रयेक
पक्षस्साधीयानितिचेदुच्यते रोमकसम्मतत्वात्पूर्वोक्तएवपक्षस्साधीयान् तथाचरोमकः सहमेश्वरसह
मपयोरन्तरभागान्निजोदयाभ्यस्ताः खखवह्नि ३०० भिर्विभक्तालब्धन्तस्माद्धिकिसिमाहइति अथसन्दिग्धा
र्थानांसहमानामर्थः संतानंत्वेउपदेशोगुरुज्ञानंविद्याशास्त्रश्रुतिस्मृती मोहो जाड्यंबलं सैन्यमंगंदेहोजलं
द्युतिः गुरुतामण्डलेशत्वंगौरवंमानशालिना निग्रहानुग्रहविभूराजाछत्रादिचिह्नभाक् माहात्म्यमंत्रगां
भीर्यधृतिविद्यादिशालिना सामर्थ्यंदेहजाशक्तिः शौर्यंयत्नोरिनिग्रहे आशेष्टोत्कामतिर्दैस्मिन्स्ह्लावदः पुराश्र
यः पानीयपतनंवृष्टिर्जलेकंस्यान्मज्जनम् आधिव्याधीतापमात्रेसपिराडबान्धवास्मृताः सन्तानलोकचरित
रहितराधानंप्रसवस्मृतः दासत्वपरकर्मोक्तमन्यान्नस्पृहंस्वनामनइति ॥ इतिश्रीमद्दैवज्ञवर्यपण्डितदामोद
रात्मजबलभद्रविरचितेहायनरत्नेसहमाध्यायश्चतुर्थः ४ अथवर्षेशादिविचाराध्यायः तत्रवर्षेशनिर्णयोमु

न्या ज्ञानं विना न भवत्यत आदौ मुथहा निरूप्यते तत्र मुन्थाशब्दस्य व्याख्यानमाह यादवः प्रसूतिलग्नभ्रमणेन भा
वान्मुन्थानि मुथेति च रूढि रस्याः शुभाशुभाख्यं च फलं व्यनक्ति स्थानाश्रयादेव वदामि सम्यक् १ मुथहात्यति
प्रकारमाह समरसिंहः जन्मगतवर्षराशौ द्वादशभक्ते तदूर्ध्वे तच्छेषे लग्नाद्गणिते यत्र च विश्राम्यति मुन्थहा
सा स्यादिति अयमर्थः जन्मतोगतवर्षसमूहे द्वादशभक्ते शेषे जन्मलग्नाद्यत्र धनसहजादिभावे वि
श्रामं प्राप्नोति स एव मुथहा स्यादिति जन्मचक्रे प्रत्यब्दमेकराशिभ्रमणवशाद्यत्र यत्राश्वादिभावं याति स भावस्तद्व
र्षे मुथहा स्यादिति तट्टीकाकृत् तेजस्सिंहोपि जन्मोदयादिनि विलेख्य तु भावचक्रे प्रत्यब्दमेकभवनं मुथहा भु
नक्ति नि वा मनापि। जन्मलग्नजराश्यादि राशिचक्रे प्रजायते प्रत्यब्दं मुथहा राशि रिति मणित्थोपि हि चन्द्र १२
भक्ताश्च गताब्दपिण्डाश्शेषे न्यिहास्यादथ जन्मलग्नात् भ्रमेण युक्ता मुथहा पुराणैश्शुभाशुभस्यापि निरूपणा
यताजिकतिलकेपि अशेषजन्मोदयपूर्वभावचक्रेन्थिहे कम्भवनं भुनक्ति एतस्य षड्रणितपूर्वकमुक्तत्वात्
कमुक्तावल्याम् सैकागताब्दा विहृताः पतङ्गैः १२ सञ्छेषभावे मुथहा जनुर्भात् भावान्तरांशार्क १२ लवा
नु मासं भुक्तिर्भवेन्मासफलार्थमस्याः या मुन्थहायाः खलु मासभुक्तिर्गतैष्यमासान्तरवासरेस्ताम् भवेद्वाप्र
म्प्रतिवारमस्याहद्दिर्भवेत् घस्रफलार्थमेवमिति प्रसूतिलग्नभ्रमणेन भावान्मथ्नातीत्यवदन् यादवोप्यनु

कूलः केचनसर्वत्र जन्मलग्नांशयोजनंकुर्वन्ति तन्नूवैल्कवाक्यानांविचारेणयुक्तिसहं अतएवस्वजन्मलग्नात्प्र
तिवर्षमेकैकराशिभोगान्मुथहाक्रमेणोक्ता पश्चादेन श्रीमन्नीलकण्ठदैवज्ञैः सामान्यतः स्वमतमभिधायस्वजन्मल
ग्नं रविनष्टपातशरद्युनसाभमुखेन्थिहास्यादितिश्लोकोत्तरार्द्धेनताजिकसारकर्तृमतमभिहितम् तद्यथायाताभ
वसंघाद्विभिर्विभक्ताच्छेषेन्थिहास्याद्रथ जन्मलग्नात् जन्माङ्गभागैस्सहितेति अथवालग्नांशयोजनं ध
नसहजादिभावांशयोजनोपलक्षकं यथाजन्मलग्नंसिंहो द्वादशांशमितः प्रथमवर्षेनत्रैवमुथहा पुनर्द्वितीयभा
वः कन्यायान्दशांशमितः द्वितीयवर्षेकन्यायान्दशांशमितामुथहा एवंसर्वत्रज्ञेयम् अथमुथहाविचारेणप्रा
कारमुथहेशमुथहयोः शुभमशुभंवाफलमुक्तंसमरसिंहेन कस्मिन्राशौमुथहाकष्टैर्वेदस्तत्रकोधिपस्तस्याः ज
न्मनिवर्षेतनुलमन्वेष्यहीनमाधिकंवामुथहाधिपतिः षष्ठाष्टमगोद्वादशगश्चतुर्थश्च अस्तमितोवक्रीवाक्रू
रदृष्टोवीक्षितोयुतः क्रूरैः क्रू[illegible]युर्थसप्तमसंस्थः क्रूरेणवाविजितः भव्योनभवतिवर्षेवाष्टमभवनाधिपेनयुक्तदृ
ष्टः क्रूरदृष्टामरणसमकष्टयोगद्वयेनमरणाकरः यदिमुथहेशोष्टमभावाधिपेनयुतः क्रूरदृष्टोवादृष्टस्तदामरणंस
मंकष्टंयदिमुथहाधिपतिः षष्ठाष्टमगस्त्याद्युक्तलक्षणयुतोष्टमाधीशयुतदृष्टश्चमुथहेशोभवति तदामरणंस्यात्
अथमुथहाधीशदशायाम् अष्टमाधीशान्तर्दशायस्मिन्कालेसमायाति तत्रैवमरणंवाच्यम् ताजिकसारे मुथाधिपो

त्यपविनाशगतो विवीर्यो दुष्टस्तनुस्तप्तमुभवर्गगतोऽब्दकाले कष्टं नृणामधिकरोति भयं विवादं लोकैः स्वथानिजजनैः
कलहं नितान्तम् तेजस्सिंहः मुथहाधिपतिः षष्ठाष्टमान्त्यास्तगतोऽस्तगः वक्रो वा नितान्तधनान्यव्याधिं दद्यात् शत्रु
च ताजिकभूषणे भाग्ये च लाभे सहजे च केन्द्रे चेद्वर्षकाले मुथहाधिनाथः करोति पुंसां विपुलं प्रतापं मैत्रीं नृपैस्सन्म
तिवर्द्धनञ्च समरसिंहः मुथहाधिपतिः केन्द्रे स्वोच्चमित्रस्वराशिगः करोति विविधार्थाप्तिं सुहृत्सौख्यविशेषतः अ
यं दुष्टमुथहापवाद इति जीर्णः दशमे चापे पुण्ये स्वामिस्वकरो भवेन्नृणां मुथहा लग्नद्वितीयपञ्चमसहजे चोपक्र
माह नैदन्ते लग्नास्तषष्ठद्वादशचतुर्थसप्ताष्टगा नवरासविशेषतस्तु न दोशोदग्धे शुभसंयुते श्रेष्ठा ननु धनसहजा
नामध्ये यत्रास्ति मुन्थहा तस्य पूर्वोक्तजातकफलं तत्काले यच्छति शुभेशा प्रतिभावे तस्य माणा मुन्था फल
शुभेशमुन्थायां पूर्णं ज्ञेयम् क्रूरेशमुन्थायाद्धिः स्विन्यूनं ज्ञेयमित्यर्थः अथ मुथहायाः द्वादशभावफलानि ते
जस्सिंहेनोक्तानि आरोग्यताकायसुखानि पुष्टिम्मनःप्रसादं नृपतेः सुखञ्च प्रतापवृद्धिं विजयं रिपूणां स्वय
स्वधनं मुथहातनुस्था ऽमिशाशनस्थितघनादिवृद्धिमुपक्रमाच्चिन्तितकार्यसिद्धिम् स्ववर्गसन्तोषणमिष्टवर्गास
मागमं वित्तगतेऽत्र हायाम् २ महोद्यमं कायबलप्रवृद्धिमारम्भसिद्धिं च सहोत्थसौख्यम् सर्वोपकर्तृत्वमन
त्यमैत्रीं तृतीयगेत्थान्नृपतिप्रसादम् ३ रुजाम्भवृद्धिं तनुपीडनञ्च निरुद्यमत्वञ्च वपुःकृशत्वम् भयं रिपूणाम्

सुखप्रवृद्धिन्तुर्यैस्थिहाद्दक्ष्मा ॥ गुप्रद्दु:खंधसद्बुद्धिदृद्धिं द्विजदेवभक्तिमनापमाहात्म्यपशः प्रवृद्धिम् सुताप्तसौ
ख्यं जननाप्रसादमिनागमस्यन्त्रमगेन्थिहायाम् ५ रिपूदयश्चौरभयंक्षतशस्त्रनिरुद्धमत्वन्नृपतेर्भयन्वका
योर्थहानिं व्यसनागमन्त्र षष्ठे स्थिहा दर्शतिनिष्टवैरम् ६ चिन्तामनोमोहमनल्परोगम्पीडाकलत्रादि निजे
ष्टकष्टम् वित्तार्थनाशङ्कमतिम्मयन्त्र पशोविनाशः मुथहास्तसंस्था ७ दुष्टामयार्तिम्बलकान्तिनाशम्मि
त्रभीतिं व्यसनागमन्त्र मोहम्मनेर्वन्धनदु:खमर्थं धर्मप्रणाशन्निधनस्थितेन्था ८ भाग्योदयन्धर्मधनार्थ
वृद्धिन्नृपोत्तमै: प्रीतिसमागमन्त्र स्ववर्गसन्तोषसुखंयशश्चदत्तेन्थिहाभाग्यगतार्थसिद्धिम् ९ नृपप्रसा
दस्वजनैश्च सौख्यं महन्नप्रतिष्ठा स्वजनोपकारम् धर्मार्थलाभं विमलंपशश्च वशित्वसौख्यं दशमेन्थिहाया
म् ॥ १० ॥ मनोरथाप्तिं शुभवुद्धिप्राप्तिंसुताप्तसौख्यंस्वजनैश्च सौख्यम् धर्मार्थलाभं मनस: प्रसादंवशित्वमै
श्यं मुथहापसंस्था ११ व्ययेनेत्रपीडनमगकार्यनिरुद्यमत्वस्वपरैर्विवादम् धर्मार्थहानिंरिपुराजभीति
मभीष्टपीडां मुथहाव्ययस्था १२ येराशय: क्रूरयुतास्तथात दंनस्थितास्तत्रगतेन्थिहासा नद्दानु जन्माङ्गनमत्र
भावोद्भवस्यनाशश्च फलस्यविद्यात् तन्वादिभावे मुथहास्तियत्र नद्भावजद्दर्गभवंफलं तदा भव्याशुभंवी
र्यवशेन दद्नेवीर्यं नतोस्याश्च विभाविचिंतयेदिति अथवर्षतन्त्रे मुथहायाद्वादशभावफलानि शत्रुस्वय

हा. र. ५२

स्थान स्तनुस्थिलाभं प्रतापवृद्धं नृपतेः प्रसादम् शरीरपुष्टिं विविधोद्यमांश्च ददाति सौख्यं मुथहातनुस्था १ उत्साहतो
र्थागमनं यशश्च स्वबंधुसन्मानं नृपाश्रयश्च मिष्टान्नभोगा बलपुष्टिसौख्यं स्याद्वर्थभावे मुथहा यदा चेद् २ पराक्र
माद्वित्तयशःसुखानि सौदर्यसौख्यं द्विजदेवपूजा सर्वोपकारस्तनुपुष्टिकांतिर्नृपाश्रयश्चेन्मुथहा तृतीया ३ शरीरपीडा
रिपुभीः स्ववर्गवैरं मनस्ता[illegible]द्यमलं स्यान्मुथहा यदा सुखभावगायां जनापवादाभयवृद्धि दुःखम् ४ यदीह
हा पंचमगा स्ववेशे सदबुद्धिसौख्या[illegible]त्मजवित्तलाभः प्रतापवृद्धिर्विविधाविलासा देवद्विजार्चा नृपतेः प्रसादः ५ क्ष
तत्वमंगे रिपुपीडनं च भयं रुजस्तस्करतो नृपाद्वा कार्यार्थनाशो मुथहा रिपौ चेद्दुर्बुद्धिवृद्धिः स्वजनैस्तु तापः ६ कल
त्रबंधुव्यसनादि भीतिरुत्साहभंगो धननाशः द्यूनोपगा चेन्मुथहा न सौख्याद्रुजा मनो मोह विरुद्धचेष्टा ७ भयं रिपोस्त
स्करतो विनाशो धर्मार्थयोर्दुर्व्यसनामयाश्च मृत्युस्थिता चेन्मुथहा नराणां बलस्य यस्याद्गमनं सुदूरे ८ स्वामित्वमर्थो
पगमो नृपेभ्यो धर्मोत्सवः पुत्रकलत्रसौख्यम् देवद्विजार्चोपरमं यशश्च भाग्योदयो भाग्यगतेन्थिहायाम् ९ नृपप्रसा
दं स्वजनोपकारं सत्कर्मसिद्धिं द्विजदेवभक्तिम् यशोभिवृद्धिं विविधार्थलाभं दत्तेम्बरस्था मुथहा पदाप्तिम् १० यदी
न्थिहा लाभगता विलाससौभाग्यनैरुज्यमनःप्रसादाः भवन्ति राज्याश्रयतो धनानि सन्मित्रपुत्राभिमतान्नयश्च ११ राम
व्ययोधिको दुष्टजनैश्च सङ्गो रुजस्तनौ विक्रमतो व्यसिद्धिः धर्मार्थहानिर्मुथहाव्ययस्था यदा नरस्य ज्ञनतोपि वै ५२

रम १२ अन्योपि विशेषस्तत्रैव क्रूरैर्दृष्टः सुतदृशाः ४।१०।७।१ योभावो मुथहात्रचेत् शुभनतद्भावगान्यस्येदशुभञ्च
पिवर्द्धते वा मनः स्वामिनास्वामिमित्रेणा वलाढ्येनशुभेनवा मुथहासंयुतादृष्टा भावोन्यशुभपोषिका स्वस्वा
मिशत्रुखेरेनक्रूरेणाल्पवलेनवामुथहासंयुता दृष्टा निंद्या मिश्रैस्तु मिश्रदा अत्र मिश्रैरुत्तमाधमग्रहैर्यु
तदृष्टामुन्यासवलग्रहस्यफलदा भवंति उक्तञ्च यादवेन उत्तमाधमखगैर्विमिश्रिता निश्चय स्तुवलशालि
नोग्रहादिति समरसिंहः जन्मनि मदरिपुमृत्युव्ययाब्धिगाब्देचतनुधनादिस्था क्रूरहतातद्भावसत्तिकृत्सौ
म्यशसंयुताशुभदा हिल्लाजताजिके जन्मनिचवर्षकाले निषस्थानस्थिता हता क्रूरैः अत्यन्तमशुभदात्री
उभयत्रशुभातिसौख्यमुस्यात् जन्मचतुर्थस्थानेवर्षस्याद्यत्रकुत्रापि सौम्ययुताजनकस्यचवसुभूलाभप्रदा
यपापयुता नृपभीतिकरीमृत्यौ जन्मनि शुभसंयुतावर्षे चिरवसुलाभकरी सा पापयुता क्लेशकारिणी प्रोक्ता एवंच
षष्ठभावादिषुफलमूह्यं स्वगं भमतः वर्षेयस्मिन्भवेन्मुथहा सौम्यैशसंयुताभवति एषोजन्मनियः स्याद्भावस्त
द्वृद्धिसौख्यमब्दे स्यात् एवं पापैरशुभजन्मनियद्भावगामुथहा पापैर्युताचदृष्टा वर्षेयोभावएषः स्यात् तस्यच
नाशोवाच्यः फलमस्याः स्वामिपाकेस्यात् वर्षेप्यनिष्टगेहस्थितायद्भावगाजनुषिक्रूरयुता तद्भावस्यचनाश
करीशुभयुताशुभदा मुथहेशो मुथहावाजन्मनियुक्तेसिता सौम्यैः वर्षस्यपूर्वभागे शुभफलयच्छतिस्वकीयंचय

चे च वर्षे काले फलं च वर्षोन राहु स्यात् पापस्य दृष्टियोगे अशुभं फलमेव तत्र स्यात् मुथहाफलं समस्तं धिषणा।
र्ये रोगादि तमिति अथ मुथहाया ग्रहस्थानयुतिदृष्टिफलं वर्षतंत्रे यदीं स्थिता सूर्य गृहे युता वा सूर्येणाराज्य
नृपसंगमं च दत्ते गुणानां परभागमाप्तिस्थानां तरस्येति फलं दशोपि परभागं परममयो ला चंद्रेण युक्ते दुगृहे
थ्यहष्टे दुनापि वा धर्मयशो... हिं नैरुज्य संतोष मतिप्रहर्षं दत्तानि पापेक्षणनो तिदुःखं कुजेन युक्ता कुजभे
कुजेन दृष्टा च पित्तोष्ण रुजं तनोति शस्त्राभिघातं रुधिरप्रकोपं सौरे स्थिता सौरिगृहे विशेषात् समरसिंहः।
भौमे शनिना युक्ते सविशेषं शनिगृहेथ्यैवं बुधेन युक्ते रा युते स्थिता पितद्दापि वा स्त्रीमतिलाभसौख्यं धर्मयश
श्चाप्यतुलं विधत्ते कृत्यं च पापेक्षणयोगतः स्यात् समरसिंहः सितबुधपदे गुरुदृष्टा स्त्रीमति लाभोऽशुभेक्षणात्क
ष्टम् युते सिता वा गुरुणा गुरोभे यदीन्थिहा पुत्रकलत्रसौख्यम् ददाति हेमाम्बररत्नभोगं शुभेत्थशालादिहरा।
ज्यलाभम् शनेर्ग्रहे तेन युते स्थिता वाथ... न्थिहा वातरुजाग्नि धने मानक्षयं वह्निभयं च नस्य हानिस्त्व जीवक्षणात
श्च शुभाप्तिम् तमो मुखे चेन्मुथहा धन... पशस्सुखन्ध्वंसमन्वितिश्च स्थितेऽत्य योगे स्वणांतः पदाप्तिसुवर्णरत्ना
म्बरलब्धयश्च तत्र ष्टभागे न शुभप्रदा स्यात्तनुस्थगापाद्रिपुभीतिदुःखम् पापेक्षणादर्थसुखस्य हानिःश्च ज
न्मनीत्थं रहविनाशः समरसिंहोपि तनुस्थे मुथहायामापदुःखम्पिपेक्षपरितापः जन्मगतायामथ्येवर्षि

तं परहस्तगं स्वयमदृश्यं राहुमुखादिलक्षणं वर्षितन्त्रे भोग्या राहोर्लवास्तस्य मुखमष्टङ्गतालवाः तत्तत्सप्तम
भमपुच्छमिति मृश्येति फलमन्वरेते गताभुक्ताः वा मनोपि राहोर्मुखभोग्यलवास्तु भुक्ताः एषु तत्र यात्सप्तमकं तत्पु।
च्छमिति अत्र योग्रहो जन्मनि यस्मिन् राशौ स्थितो वर्षेपि तद्राशिगतस्यान्तरामुन्थायुतिदृष्टिफलम्पूर्णमभ्य च्छ
तीति याद्दवः तेजसिंहेन मुथहायोगं ... योगफलमेवोक्तं ऽनेतर्कयुक्तामहद्दीशनान्तु पैस्सङ्गस्य दाप्रि स्वगृहे हा।
द्रुणोऽयम् भौमार्कियुक्तं हन्त धातु जाप्तुः अन्ते विशेषान्मुथहाशनेर्गृहे जीवान्वितायान्मजदारसौख्यदायुतेन्दु
नारुक्क्षयरोप्यकीर्तिदा शुक्रेणायुतार्थकलत्रशर्मदा सौम्यान्विता स्यान्मुथहार्थबुद्धिदा कवेर्गुरोर्वायुतिदृष्टिगे।
स्थिहाराज्ञास्यगा धर्मधनेशतावहा तत्पुच्छगाच्चारिजनापदुःखदा ऽन्ते विशेषोऽस्ति शुभैर्युतेक्षिता अन्योपि विशे
षस्तेनैवोक्तः नीचस्थितेन विबलेन हतेन पापैः केन्द्रयुतापि रविणा मुथहा न भव्या जन्मन्यनिष्टगृहगा विबला।
दृक्काले पापार्दिता न तु गता विकारकर्त्री अत्र विशेषान्य पललक्षणं सर्वग्रहाणां नीचादिगत्वं शुभफलनाशकत्वे
यम् स्वन्यत्व नत्रैव जन्मो ... कयनिवर्षविलग्नतोपि स्थाने थिहास्तिनिजनाथबलादियुक्ता तत्स्थानकोत्थफ
लदा न तु तेन थ्वारो मांद्यमृति च मृतिं गारिकृतापदोऽन्ये इति भौमार्किंयुक्ज्वलनरुग्भयदेथिहा स्यात् क्रूरैर्हे
ताजनकयोर्भयकृच्चतुर्थे यद्वा वगाद्वजनुषोरपि निदिनेऽन्यतन्वाशदावलयुतात्र तु तन्फलाप्तिरिति स्थयोक्ता

हा.
र.
५४

नांमुथहाफलानां पाकः स्वामिदशायां भवतीत्युक्तं ताजिकभूषणे यन्मुथहायाः फलमुक्तमत्र शुभं विमिश्रं त्वशु
भं स्वविशेषात् तत्कल्पनीयं मुथहेशपाके वलानुमानान्ननुबुद्धिमद्भिः विशेषमाहयादवसूरिः जनुर्विलग्नेस
निसायनांशे यत्रैथिहान [illegible] पोस्मिन् शुभोशुभं त्वस्वगेन भव्यं फलं वदेद्दोमकसमं तनेदिति इति मुथ
हाविचारः अथाज्ञातजन्मनः प्रश्नपत्रीकरणमुक्तं ताजिकभूषणे जननसमयलग्नाज्ञानभावे सुधीभिर्विधिवद
नलपृच्छाकाललग्नं प्रसाध्य म् शुभफलमशुभं वा कीर्तयेत्सर्वमस्मान्निगदितनदुग्राग्च्छास्त्रबुद्धेर्विचारान् तत्का
लहोरारवचरानुसारं वर्षविचारं विदधीत धीमान् प्रश्नार्कतुल्योऽत्र स वर्षभानुर्यदानदाद्स्य भवेन्नवेशः
पृच्छाविलग्नस्य विहायराशिं विभाजयेदंशकलाकलापं स्ववाणचेद्दे १५० रिह राशिपूर्वं फलं विलग्नात्त
मुथहास्थितिः स्यात् चतुर्थभावाधिपतिर्विचिन्त्यस्वजन्मलग्नाधिपतिर्वलार्थं प्रश्नपत्रे मुथानयनमुक्तम्फल
प्रदीपे त्यक्त्वाभं प्रश्नलग्नस्य कलिकाः स्वासभू १५० हृताः लब्धाराश्यादिका मुन्था प्रश्नपत्रे भवेत्स्फुटा इति प्रश्न
पत्रीकरणं अथ वर्षेशविचारः उक्तञ्च योगसुधानिधौ विविधभावविभूषणविग्रहा सुनयना नयनान्वितमन्म
था युवतिवन्नविभाति पतिं विना शरदनश्शरदाम्पतिरुच्यते अथ पञ्चाधिकारिषु त्रैराशिकेशसत्ता दौ त्रै
राशिकेश्वरा उच्यन्ते उक्तञ्च ताजिकभूषणे वर्षस्वामिविचारार्थं मेषात् त्रैराशिकेश्वरा दिवारात्रिक्रमेणादौविन्न ५४

नीयामनीषिभिः ननु त्रैराशिकशब्देन किमुच्यत इति चेदुच्यते मेषादिद्वादशराशीनां मध्ये मेषादिचतुष्टयं प्रथ
मो राशिः सिंहादिचतुष्टयं द्वितीयो राशिः धनुरादिचतुष्टयं तृतीयो राशिः एवं निष्पन्नास्त्रयो राशयस्त्रैराशिकश
ब्दवाच्याः त्रैराशिकस्वामिन आह तेजःसिंहः भास्वत्सितार्किभृगुजाः खुरजाच्चतुर्णां चतुःस्वामिनो गुरुशशिज्ञकुजा निशेशाः सिंहानुत
त्रिनिमयात्क्रमतः स्वदेशाः शन्यारमन्त्रिशशिनो धनुरादितश्च विनिमयाद्दिनरात्रिव्यत्ययात् सदृशाः दिवारात्रौ चेशाः
मणित्योपि रविभृगुशनिशुक्रे ज्येन्दुसौम्यावनेयाः शनिकुजगुरुचन्द्राः स्वामिनो हि त्रिराशौ गुरुशशिबुधभौमादि
त्यदेवेज्यसौराः सितशनिकुजदेवेज्ये दिवारात्रिलग्न इति समरसिंहेन रूने त्रैराशिकेश्वरा यवनमतेनोक्ताः स्वमतेना
न्ये प्रोक्ताः तद्यथा मेषादिचतुस्त्रिराशिकेश्वरा रविसितार्किभृगवो हि गुरुशशिबुधभौमा निशि शनिकुजगुर्विन्दवः सत
तं दिवसे दिनपसदृशो रात्रौ रात्रिपसदृशो च अनयोर्यो बलयुक्तो ज्ञेयस्त्रैराशिनायकः खेटः ताजिकमुक्तावल्यामपि रवि
भृगुशनिशुक्राः त्रिपरातेनेन क्रियतोइह दिवेशास्युः सदेशाश्च तद्वत् शनिगुरुकुजचन्द्रा रात्रिनाथास्तथैवामरगु
रु शशिसौम्यसुताश्चक्रमेणोक्ता अनयोस्त्रैराशिकेश्वरयोर्विषयव्यवस्थोक्ता तत्रैव दिवा दिनाधीशसदृशयो
र्योरात्रौ तु रात्रीशसदृशयोश्च त्रैराशिकेशो बलवान् ग्रहः स्यान्नैसर्गिकस्तुल्यबले विचिन्त्य इति दिनाधीशस
दृशयो रात्रीशसदृशयोर्वा मध्ये यो बलवान्स ग्राह्यः बलसाम्ये तेजःसिंहाद्युक्तानिसर्गात्त्रैराशिकेश्वरा ज्ञेया

हा० र० ५५

इति अथ वर्षेशार्थं पञ्चाधिकारिण आह समरसिंहः अथ वर्षैश्वर्ययुक्ते पञ्चान्वेष्याः पुरेन्थिहाधीशाः हायन लग्नस्वामी नत्रैराशिकपतिरस्तदनु दिनवर्षेऽरविरिन्दुर्निशि चेत्कोऽजन्मलग्ननाथः अत्र सूर्यशब्देन सूर्याक्रान्तराशीश्वर इन्दुशब्देन चन्द्राक्रान्तराशीश्वर उच्यते यथैवान्यत्र नेजसिंहेनास्यहमुन्थं वर्षाधिपाः स्युरिह पञ्च रवीन्दुराश्या रक्ताधिपोह्नि निशि चन्द्रमन्थे हि ह्युः सम्भूतिलग्नविभुरब्दविलग्नपश्च त्रैराशिपश्च पुनरेव बलं विलोक्य मणिन्था पि दिवा विलग्ने रविनायकोपि रात्रौ विधोर्जन्मविलग्नपश्च वर्षप्रवेशे तनुपो मुथेशस्त्रिराशिनाथः कथितोऽधि कारे वामनोऽपि जन्मलग्नाब्दलग्नेशौ तु निशार्केन्दुराशिपौ त्रिराशिनायकं थेशौ ज्ञानव्यासप्रयत्नतः ताजिकभू षणेपि जन्मोदयाब्दोदयमुथहेशा वर्षप्रवेशो दिवसे कर्क भेशः निशीन्दुभेशस्त्रिगृहेश एवं वर्षाधिपत्ये ह्यधिकारि णः स्युः मुक्तावल्यामपि मुन्थेशो वर्षलग्नेशस्त्रैराशिकनायकाः दि

राशयः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
दिनेशाः	सू	शु	श	शु	सू	च	बु	मं	श	मं	ह	च
रात्रेशाः	गु	च	बु	मं	[illegible]	शु	श	शु	श	मं	बु	च

वार्कराशिनाथश्च रात्रौ चन्द्रर्क्षनायकाः जन्मलग्नेश्वरश्चैवं वर्षपा श्चाधिकारिणः एतेषु बलवान्लग्नं पश्येद्यः सोऽब्दनायकः अनीक्षमाणो लग्नं च सबलोप्यब्दपो न हि याद्वोपि जन्मलग्नपतिरिन्थिहाधिपोऽहर्निशं रविशशाङ्कराशिपः त्रिराशिपतिर ब्दलग्नपः पञ्च हायनपतित्वयोग्यकाः लग्नं प्रपश्येन्न धिवीर्यमेषां वर्षेश्वरः स्यादथ हत्थभावे योऽधिको नाब्दविभुर्वि ५५

राशिसं॰	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
राशीश	मं	शु	बु	चं	सू	बु	शु	मं	गु	श	श	गु
रात्रेश्वरा	गु	चं	बु	मं	सू	शु	श	शु	श	चं	बु	मं
हद्देश	शु	मं	गु	चं	शु	मं	बु	चं	शु	मं	गु	र

स्थापि ह्यपनेशः वीर्ये समानेपि तत्तुं प्रपश्येद्दृष्ट्याधिको वर्षपतिर्वि-
धेयः ताजिककौस्तुभेपि एषां यः स्वचरस्तत्तनुमुद्द्दृश्यापश्येत्स
वर्षाधिपो दृक्समे पि बलमस्य जन्मनि समेनेकाधिकारी नृपः न
स्याद्थ्येषु यद्दापतिस्तस्य दिनोपश्येत स्याद्यके पौरात्रौ चन्द्रभपात्रनोच्य
द्विविधुः प्रोक्तस्त्रिभेशस्तदा नपश्येत्तन्मचन्द्रो न चंद्रेत्यशालः सचेन्नैव पश्येत्तदालग्नपः स्यात् नपश्येच्चलग्नं तं
ल्लग्नेशोस्तमेशः समेशं विना मृत्युरेव प्रदिष्टइति वामनोपि दृष्ट्याभावेतु संन्याह्येस्तस्मादल्पवलोपदृः समसं-
ख्यावले जाते नदाद्दृष्ट्याधिकः पतिः यादवः दृष्टौ समायां वहवो धिकारा यस्य स्युर्वर्ष्यो शरदीश्वरस्सः समर-
सिंहोपि वर्षपतित्वेदृष्टे पंचसु राशिषु पंचवर्गिकाणां मध्ये यस्य बहवो धिकारास्तस्यैव वर्षेहि पारिकल्प्यमत्र दृष्टिस्स-
मत्वे जन्मलग्नपवर्षलग्नेशयोर्मुन्थाधिकारपंचकमध्ये यस्य वहवोधिकाराः स एव वर्षाधिप इत्युक्तं ताजि-
कसारे यदाव्दलग्नं हृष्टवान भोगाः पश्यन्ति चेन्नचाद्विवौकसांहि मध्ये धिकारो वहवोपि यस्य दृष्टिस्तदाच-
न्द्रमसेत्यशालः केनापि सोव्दाधिपतिर्विनेत्यशालं तदा यस्तनुपः प्रदिष्टः ताजिकतिलकेप्येवमेवोक्तं पश्येन्न
लग्नं यदि पंचमध्ये कोवातदावव्दाधिकारनाथः एवं नचेत्स्याद्दहवीर्यवेदोन्त्यस्याप्यभावे व्दविलग्नपेन स्यान्नूश्य

शीलेशस्ती स्वरो स्याभावे भवेन्मुथहनाथईश इति अथ पंचाधिकारिणां हष्टभावे वर्षलग्नेशो ब्दपइत्युक्तं मुक्तावल्या
म् पंचाधिकारिणो लग्नं न पश्यन्ति यदा तदा वर्षलग्नस्वरोय स्तु सत्त्वाब्दपतिर्भवेत् एवं विधे विषये प्रकारान्तर
मुक्तं ताजिकभूषणे पश्येन्नकश्चिद्यदि वर्षलग्नं तल्लग्नराशि जननेपि येन दृष्टोधिपः स्यान्नचतत्र दृष्टस्तदैस्थिहे
शोपि विचिन्तनीय इति अथ पंचाधिकारिणां दृष्टभावे यादवसूरि मतेन परिणामे मुथहेशो वर्षपः नतु कज्योतिर्विन्मते
न वर्षलग्नेशः गणेशदैवज्ञमतेन पंचाधिकारिमध्ये जन्मनि वर्षलग्न निरीक्षकस्तत्र विषय व्यवस्था त्रयाणामेषां मध्ये यः
स्थानादि षड्बलेनाधिकबलस्स एव वर्षेशः ननु पूर्वं यादवेन बहुवीर्यं खेटं उक्तं त्वत्र बहुवीर्यखेटः सामान्यपंचवर्ग्यो द्वा
शाधिकबलः विशेषबलो पंचरूपाधिकबले भवति नतु तन्न्यूनबलः अत्र तु त्रयाणां मध्ये यस्यैव यस्यैव किञ्चिद्बलाधि
क्यं तस्यैव वर्षेश्वरत्वमिति सर्वं सुस्थं यदैते त्रयोपि समबलास्तदा यादवगणेशदैवज्ञनाजिकनीलकोक्त्या मुथहे
शस्य वर्षेश इति तत्त्व अथाज्ञात जन्मनः प्रश्नपत्रे वर्षेशानयनं ताजिकसारे प्रश्नागपो वर्षपतिः प्रकल्प्यस्तु ये — ।
स्वरो जन्मविलग्नाथः मुन्थाधिपः प्रश्न विलग्नतश्चैत्रराशिपो पञ्चपतिः पूर्ववदिति यदा पुनर्मुथहेशो वर्षेशो जातस्त
दा विशेषमाह समरसिंहः मुथहेशो वर्षपतिः स्यात्प्योस्मिन्नलग्ने फलं न शुभं जन्मनि यस्मिन्राशौ तस्मिन्वर्षे स्थितः फ
लं पूर्णमन्त्र्यमर्थः मुथहेशो जन्मनि शुभस्थानगो वर्षेपि शुभस्थानगतस्तदा शुभं फलं पूर्णम् उभयत्रानिष्टस्थानगस्तदा

अशुभम्फलम्पूर्णयदा जन्मनि शुभस्थानगो वर्षे अशुभस्थानगस्तदा वर्षपूर्वार्द्धेऽशुभम्फलम् वर्षोत्तरार्द्धे शुभम्फल
म्विपरीते विपरीतम्फलं ज्ञेयमित्यर्थः अथ चन्द्रादृपत्वे विशेषो मुक्तावल्याम् चन्द्रेऽब्दपेऽनुयेनेन्दुर्भवेन्मूर्णोत्थशा
लक्तनु सवर्षेशो भवेन्नूनं नो चेन्मुथशिलेनतदा चन्द्रराशीश्वरोऽब्देशस्सचेदिन्दुर्भवेद्यदा तत्फलंस्मूर्यवद्वेद्यं त्रै
ष्मध्याधमं तदा चन्द्रधात्वनुसारेण रवि नू क्रयेत्सिसम्मतमिति अत्र चन्द्रस्थे त्रैराशिकेश्वरस्तदा चन्द्रस्य वर्षेश्व
रो ज्ञेयस्त्रैराशिकेश्वरत्वाभावे येन चन्द्रो मुथशिली सएव वर्षपः निर्विशेष उक्तस्तेजस्सिंहेन दृष्ट्यादिकैरपि समे ह्रि
रवि निशीन्दुस्त्रैराशिकोऽन्यविभुताभूदसौ न चेत्स्यात् स्याद्वा तदा मुथशिली च खगेन स्यात् पः पतिस्स तनमूर्त्ते शशि
राशिपस्तु ग्रहह्नाभरतोऽपि त्रैराशिके शोऽभवेद्यदीन्दुस्थे इदम्बरत्वेऽपि खगेन येन मुख्यास्व्ययोगो ऽस्य स ईश उक्तो वि
नानमिदं ग्रहद्रूपः स्यादितिमुख्ययोगोऽस्य शालाख्यः अत्र विशेषान्तरमाह वैद्यनाथः वर्षे चन्द्रे त्र्यशालानु
योऽब्दपस्तस्य जन्मनि कम्बूलमिन्दुनाजन्मराशौ वर्षेतद्दोनममिति अत्र पञ्चाधिकारिणाम्मध्ये पञ्चवर्गीबला
युतोऽपि लग्नदृशहुङ्कः फोक्तनिर्बलग्रहलक्षणयुतो वर्षेशो न भवतीत्यपि विशेषो ध्येयः अथ वर्षेशसामान्यफलमा
ह समरसिंहः सयदि शुभयुतदृष्टः षष्ठाष्टान्यई।८।१२ गृहवर्जितोऽस्युदिनः सर्वाधिकारयुक्तो जन्मनि वर्षे च सद्दशाबु
द्धः तद्दोषमुत्तमस्यात्स्वामित्वम्पुष्टिबलमतीव सुखम् महतः स्थानस्याप्तिनदनु च जन्मग्रहानुमाराच्च अयमर्थः

वर्षेशो जन्मनि सत्स्थानगतः शुभदृष्टश्चेद्भवति तदा शुभं वर्षफलमविकलं स्यात् दुःस्थानादिगतः पापदृष्टश्चेद्भवति तदाशु
भफलमविकलं वाच्यं मिश्रत्वे मिश्रफलं ताजिकसारे केन्द्रत्रिकोणायगते जन्मनाथे सौम्येन युक्ते सकलस्तदाब्दः षडष्टरि:
फोपगते विवीर्ये कष्टप्रदोसौ गदितो मुनीन्द्रैः सुख्यादृष्टयुग्मे समागतानां नाशनाय तत्र वीर्ययुतस्तदब्दम् रम्यसुखं या गा
मने विलासकुर्वति तेन व्यस्तमतो विलोमम् अथ समाधिपतौ त्रिषडायगे स्वबलस्थगे सकलसबले शुभम् व्ययविनाशगतेः
दपतौ तदा न च शुभं गदितं मुनिभिर्नृणामिति अथ विशेषमाह तेजः सिंहः मैत्रसौम्ये स्वे च वर्गे स्थितो थन्यत्काष्ठान्यादि दृ
८।१२।६ जयो वा नरस्य: मित्रे स्वसौम्ये दृष्टयुक्तो वक्रयुक्तो दते वा देशः सर्वशर्माखिलाब्दम् वक्रे थवाब्दजनुषोरपि सर्वका
र्ये स्यात् मांद्यलोभ्यविफलत्वधनक्षयाद्यम् अस्तहते पि च तदेवन थैवलग्ननाथे थिहाधिपदशापतयो विचिंत्याः
जन्माब्दयोरपि हतेब्ददशाधिपेरिष्टं नागेब्दमसदन्यशुभेपियोगे अब्ददशाधिपो वर्षेशः वर्षेश्वरो मुथशिली च भ
वेद्यदैकोनाथेन तत्सदनधातुफलददाति रम्यविरूपमपिवीर्यवशात्तयोस्तल्लक्ष्मा वैक्षणाच्च परिचिंत्य धिया विधेयम् अ
त्र वर्षेशो वर्षलग्नाधीशेन मुथशिलं दृष्टे वर्षलग्नाधीशो वा बलवान् तदा भूपात्सुखं वाच्यं तथा वर्षेशो वर्षलग्नपेन स
हेशराफयोगं करोति लग्नपो वा हीनबलस्तदा भूपात्सुखं वाच्यं उक्तं च जीर्णताजिके वर्षलग्नेश्वरो भूपः सेनानीश्चन्द्रसूर्ये
पः मुथहाधिपतिर्मन्त्री पुरेशो जन्मलग्नपः रसमस्यादि धातूनां तनोत्येवं राशिकेश्वरः बलवद्भिरिमैस्तेभ्यः शुभं हीनेन तदन्य

श्चेत्तिनेजस्सिंह्रः संभूतिलग्नमुथहाव्दविलग्ननाथाववर्षेशतद्विह्निनसौम्यखगोन्यशालः स्वस्थानगाश्शुभहशश्च सुहृत्स्व
सौम्यवर्गेगताह्युदयिनः फलदास्सदासु पूर्णफलंतनुपरिपूर्णवलेद्दनाथेमध्येचमध्यमिहहीनवलेचहीनम् नष्टसमस्त
मपिनष्टवलेसदास्याद्दोस्थ्यादि [illegible] तिनेष्टफलम्विनष्टे सूर्येस्पष्टजनुषोश्च शनैश्चरस्येवकेऽवलेविफ
लतानिखिलक्रियाणाम् यद्भावपस्तनुभुजाव्दभुजा श्चवेन्यशालीवलीभवतितत्रफलन्तदुन्यम् केन्द्रेधिकारसहि
तोव्दपतिर्विपापः स्वीयाधिकारफलदस्सवलोदितश्च यद्भावगोजनुषिसौम्यखगोव्दकेपितद्भावगोयदितदास्वलु
तत्फलंस्यात् जन्मादृत्तनमुथहाव्दभुजोदिताश्ववीर्याधिकायदितदाव्दमतोवरम्यमिति अथवर्षेशादीनामवस्थाहि
ल्लाजेनोक्ता: दीप्तोदीनस्स्वस्थोमुदितस्सुप्तः प्रपीडितश्चेव परिहीयमानवीर्यः प्रवृद्धवीर्योविवीर्यश्च स्वोच्चस्थः किल
दीप्तोदैन्यंपु न रेतिनीचभवनस्थः स्वस्थस्वभवनसंस्थोमित्रस्थेत्वाश्रितोमुदितः रिपुराशिगतः प्रसुप्तोग्रहाभि
भूतः प्रपीडितश्चेवरविकिरणमुषि [illegible] प्तिः स्वचरः परिहीयमानवीर्यश्चस्वनीचमतिक्रान्तस्वोच्चाभिमुखः प्रवृद्धवी
र्यः स्यात् स्वाशकसस्थः सौम्यै [illegible] लोक्यमानोधिवीर्य्यश्च दीप्तेदीप्तिरनुत्तमानरपतेर्हीनेचदैन्यागमस्स्वस्थेस्वान्यमन
स्थितत्रभवतिश्रीकीर्तिसौख्यादिकम् आमोदेमुदितेनयथेप्सितफलप्राप्तिः प्रसुप्तेविपत् पीडाशत्रुकृताप्रपीडितनतोमो
ह्वयङ्गतेर्थक्षयः भवतिप्रवृद्धवीर्येगजतुरगसुवर्णरत्नाप्तिः तद्वदधिवीर्ययुक्तेमुक्तित्रयसंपदादिकंराज्ञः वर्षेशोलग्नपतिःस्वं

दशाधीशस्य यद्गुणोपेतः तद्गुणफलं च वर्षे निर्देश्यं स्वतःखुतमतमेतदिति अथ वर्षेशमूसरीःफफलं वर्षतंत्रे शुभेशरा
फे शुभमस्ति किंचिदनिष्टमेवाशुभमूसरिःफे इति विशेषांतरमाह समरसिंहः योभवति वर्षनाथस्तस्मिन् वर्षे दशाधिपः
सद्गृहगतपश्येदथ चक्रे क्वास्ते जन्मनि च वर्षे च क्रूरःशुभोथवापंकेन च दृष्टोपुनःकस्य गृहे केंद्रेन निकटेवा समगाति
सदितेः किमधिकारः इत्थमवलोक्यैतस्मिन् शुभयुतदृष्टे विलग्नगगनस्थे सर्वशुभस्वपरिपाकमध्ये प्रधान्यमाविशति मध्यबले
ऽस्मिन् मध्यंहीनगृहस्थभावेन सम्यग्विलोक्य जातकहायनयोः फलं निगदेत् वर्षस्वामिनि मंदे पतिते विबले निराश
तादैस्थ्ये इति वर्षतंत्रे योजन्मनि फलं दत्तुं विभु मूसरीफोस्य चेत् अब्दलग्नाब्दपभवस्तस्मिन्नब्देन तत्फलम् व्यत्याशे
फलमादेश्यमित्यशाले विशेषतः नोभयं चेन्नराज्यं स्ति जन्माश्रयमिति स्फुटम् अयमर्थः जन्मनि पंचमेशो गुरुः पंचम
भावं पश्यति तत्र वा भवति तेन पुत्रप्राप्तिकरो जातः पुनर्यस्मिन् वर्षे गुरुर्दशा तस्मिन्नेव वर्षे वर्षलग्नेशवर्षेशयोरीस
राफयोगो गुरुणा सह जातस्तदा तस्मिन्वर्षे पुत्रप्राप्तिर्नवान्यथाव्यत्यासेदीप्ताशात्रिक्रमणो मूसरिःफयोगाभावे इत्थशा
लवा फलं वाच्यं दृक्पूभावत्वात् इत्थ[illegible]मूसरिःफयोगयोरभावे जन्मकालाश्रयेणापुत्रप्राप्तिर्वाच्या इति हद्देयाहृशि॥
यःस्वेदआधनेत्रचयोमहः जन्मन्यब्दे च नो[illegible]त्तरात्म फलदः स्वसो अयमर्थः जन्मनि योग्रहस्वीयहद्दादियुतस्तस्मि
न् योग्रहो मुथशिलेन तेजो निक्षिपति तस्मिन् ग्रहे वर्षकाले पिता दृशि सति कोर्थः वर्षे तस्यामेव हद्दायां स एव ग्रहो

मुथशिलं करोति तदा सवर्षे क्रूरसौम्यबलाबलादिविवेकेनाशुभाशुभफलदो भवति अत्रोदाहरणमुक्तं नैव अ
देष्वरो गुरुर्मित्रहद्दे मित्रदृशाशशी म[illegible]धारमूदकूसवर्षेत्र्स्तेन शोभनः अयमर्थः जन्मनि मित्रहद्दास्थगुरुणास्ने
हदृष्ट्या चन्द्रेत्थशालङ्करोति वर्षे[illegible] श्वरो गुरुरमूदकनामयना दृशः कोर्थः मित्रहद्दास्थः स्नेहदृष्ट्या चंद्रेत्थशालवांश्च
तेन गुरोश्शुभफाधिक्याद्वर्षः शोभनः इत्यर्थः अन्योपि विशेषस्तत्रैव जन्माद्याङ्गपतीत्थिहापतिसमानाथाद्यधिकारबा
न् सूर्येन ष्टबलस्तगास्तिविलयकुर्यान्निरुत्साहनाम नीचत्वम्पितृमातृतोप्यभिभवञ्चन्द्रे स्त्रिकार्यस्यपो दारिद्य ञ्चपरा
भवो गृहकलिव्याध्याधिभीतिस्तदा भौमे बलत्वम्मीरुत्वमुद्येमोहपराभवौ जीवे धर्मक्षयः कष्टफलाञ्जीवनष्टनयः शुक्रे वि
लाससौख्यानां नाशः स्त्रीभिस्समं कलिः सौरे भृत्यजनाद्दुःखरुजोवातप्रकोपनं इति नष्टबलः पंचवर्ग्यां विंशोपकन्यून
बल इति अथ सूर्यादिग्रहसाधारण्येनोत्तममध्यमनिकृष्टबलयुतस्याब्दपस्य फलमब्दं तन्त्रे नत्रादौ रविफलमुक्त
यैन्द्रे पैवलि निराज्यसुखाम[illegible]र्थलाभः कुलोचितभवः परिवारसौख्यम् पुत्रयशो गृहसुखं विविधाप्रतिष्ठाशत्रु
विनश्यतिफलं जनिस्वे टयुक्ता अयमर्थः वर्षेशो जन्मनि स्वस्थानगः स्वोच्चादिगः शुभग्रहावलोकितो भवति तदा शु
भफलमविकलं स्यात् वैपरीत्ये शुभफलं मिश्रत्वे मिश्रफलमिति मध्ये रवौ फलमिदं निखिलं तु मध्यं स्वल्पं सुखं
स्वजनतोपि विवादमाहुः स्थानच्युतिर्न च सुखं कृशतापि देहे भीतिर्नृपान्मुथशिलो न शुभेन चेत्स्यात् अत्र रवेः शु

भग्नदेहः सौख्यं मुथशिलयोगेऽत्र शुभफलं स्यात्ततेऽपि त्रि सूर्ये बलेन रहिते द्यूनौ विदेशयानं धनक्षयश्चौरभयं च तं द्वाः
लोकापवादभयमुग्ररुजो निद्रुः स्वपित्रादितोऽपि न सुखं सुतमित्रभीतिः तेजः सिंहोऽपि सच्चोच्चमुख्यपारि पूर्णबले द्यूने
प्राप्तिः कुलोचितपदस्य पुनः प्रतिष्ठा स्थानच्युतो भवति भूधनकीर्तिमित्रलाभारिवर्गविजयादि वपुः सुखानि हद्दाहकाणक्षन
वांशकमुख्यमध्यवीर्ये तु मध्यमं त्वबलं फमादिमं स्यात् नीचादिनागतबले च विनष्टदग्धे रोगाधिदूरगतिदौस्थ्यजनापवा
दाः ताजिकसारे स्वोच्चादिपे म्वरसंगोस्व लेप्रतिष्ठाप्राप्तिस्ततो निजकुले बहुराज्यलाभः स्थानान्तराद्भवति भूधनकीर्तिमित्र
लाभस्तथा बहुसुखानि रिपोर्विनाशः पुत्रान्नृपात्स्वजननोत्थसुखं नराणां स्यान्मध्यवीर्यसहिते शुभमरौ दशायां कुर्यादव
रित्वमपि रोगभयं विवादं लोकैस्तथा नृपजनैः सह चापि वैरं नष्टे खौ भवति वैरिजनादि रोधो रोगागमो नृपजनाद्भयमुग्र
कं स्यात् द्रव्यक्षयश्च सुतनः कलहं स्वमित्राद्दग्धे च दूरगतिदौस्थ्यजनापवादः अत्र विशेषफलं हायनसुंदरे वर्षे स्वा
मीयदा सूर्यस्तद्वर्षे संस्थितो पिता पूर्णपश्यति वावर्षे न तदा राजभयं भवेत् ज्वरः पित्तभ्रमो वास्या हानिर्वा पूर्ववैदेशतः धा
तुव्यापारतो हानिर्विरोधो मित्रव[illegible] वियोगो देशगमनं यदि चंद्रमसा युतः पूर्णदृष्टो यथ शत्रूणां जेता द्रविणलाभदः॥
वायव्योत्तरतो लब्धिस्सौख्यं नेत्रे जाविवर्धनम् सद्योगानां मित्रसङ्गः स्त्रीसंगात्सुखमाप्नुयात् श्वेतकन्याणकाल्लाभो वि
शेषाच्च फलपत्तनम् शयनाशनवस्त्रादि मिष्टान्नस्वादुभोजनम् सौधोत्संगे स्थितो गीतनृत्यलोलुपमानसः स्त्री

वस्त्रलसुगन्धाढ्यो राज्ञो सुस्थितचेतसः श्लेष्मकोपः क्वचित्कालेवाग्निर्विभवतिध्रुवम् स्याद्भौमयुतदृष्टो कोभवेद्दि
द्रुमलाभकृत् स्वर्णलाभोयशोलाभः शत्रूणाञ्चपराजयः राजसन्मानमधिकमति पित्तप्रकोपनास्याद् स्त्रिणद्दिशोला
भोवह्नितस्करसाध्वस मृगाभयम् सौमयुतदृष्टेचभास्करेस्मूर्यो बुधेन सहितोयनिरीक्षितोपिस्यात क्रूराः किम
पिकष्टुरतो कदाचित् शत्रोर्भयंभवति किञ्चनकष्टमिष्टैर्विद्वेषिता स्वसदनेपिरुजादितस्यात् यदि गुरुयुतदृष्टः
स्याद्सौ चराड्रो विसृजति वितथमार्गपापमार्गं विहाय गुरुपदमथतीर्थे प्राप्नुयात्पुत्रसौख्यम् नृपकुलबहुमान्यस्त्री
प्रसङ्गेनलाभः सज्जनैस्सहसम्बन्धश्शत्रुनाशो धनागमः चितोत्साहो मनोभीष्टकार्यसिद्धिर्भवेन्नृणाम् रविरथ।
सितदृष्टस्संयुतो वा ज्वरार्तिर्भवतिशिरसि पीडाछर्दिरप्येतिवार्तिम् भवति जठरशूलकाशपित्तातिसारैरिपुभयमथचि
न्तास्थानतोभ्रंशमेतिस्यादाग्नेयदिशोलाभः पित्तकामलदद्रुता गलशुष्यतिशुक्रेणारविदृष्टोयुतोयदि शनिना यदि संयु
तोथ दृष्टस्तपनस्तापकरोनृणांरि[illegible]भः धनहानिरुदासनोद्यमात्स्यादिह फलं[illegible] शकरस्सुहृद्दृष्टि योगात् स्याच्चतुष्पदतो हानिरसि
तादपिमानवात् असौख्यमर्थक्षिमाशान्तोहानिश्शनियुतो रविः राहुणाप्यथयुतो यदि दृष्टो घमेशोधितिरमंगलकर्तानी
चकर्मनिरतोधनहीनः पीडितोभवतिदुर्व्यसनेनपुत्रमित्रसहजादिपीडितः कष्टमेतिसुखहानिरुद्गता आधिमेति
ननुनेत्रजैर्दिशोमूत्रकृच्छ्र सहशाकजादितः वियोगोबन्धुवर्गेभ्योविकाराः पीडयन्ति च नीचसंगरतो नित्यं राहुणा संयुतो।

रविः केतुनायुतदृष्टोर्कः स्थानभ्रंशमवाप्नुयात् बंधुमित्रकृतापीडा स्यौदास्यंशोचनीयता हानिर्नीचजनात्कष्ट मनु
जेनार्दितोभवेत् सर्वं शुभफलंदत्ते केतुनासंयुतोरविः इतिसूर्यफलं अथचंद्रफलंवर्षेशे वीर्यान्विते शशिनिवि
तकलत्रपुत्रमित्रालयादिविविधंसुखमाहुरार्याः स्रग्गंधमौक्तिकदुकूलसुखानुभूतिर्लाभः कुलोचितपदस्यनृपैःसखि
त्वम् वर्षाधिपःसशिनिमध्यबलेचकलानि मध्यान्यमूनिरिपुनासुतमित्रवर्गे स्थानान्तरेगतिरथोकृशतांशरीरे स्याच्चोद्भवस्य
यदिपापफलेस्तराफः नष्टेन्दुपेशशिनिशीतकफादिरोगश्चौरादिभीःस्वजनविग्रहमप्युशंति दूरेगतिस्सुतकलत्रसुखाय
यश्चस्यान्मृत्युतुल्यमतिहीनबलेनशशांके तेजसिंहेनचंद्रफलंसूर्यवद्क्रम ताजिकसारेपिवर्षाधिपेहिमकरेचोपरि
पूर्णवीर्येवित्तागमोनृपजनान्नृपतेर्द्दनाप्तिः सौख्यानिचात्रविविधानिकलत्रपुत्रस्वनादिवस्तुवशतः प्रकरोति
लाभं मध्योविधुर्नृपजनान्नृपतेर्विरोधंवित्तस्यपरस्वजनतः प्रकरोतिवैरं स्त्रीवर्गतः सततमल्पसुखंकृशत्वंवैरा
स्पदुःस्वजननंभयमुग्रकंच नष्टेविधौभवतिवातकफादिपीडावैरोदयोनिजकुलेनृपतिर्विरोधम् स्थानान्तरादरिभ
यत्वसुखंचदग्धेमृत्योर्भयंतनुभृतां [illegible]अगोस्वपाकेविशेषफलंहायनसुन्दरे वर्षेपोयदिचन्द्रः स्यान्पूर्णस्यशपति
वर्षेपवर्षेवास्त्रीप्रसङ्गेनमनुजस्सुखमेधते कन्याप्रसूतिस्त्रिनवस्तुनस्याल्लाभस्तथालंकरणस्यकश्चित् स्वप्ने
सुकन्यासहसङ्गमेतिलाभस्तुवायव्यदिशोपिभूयात् भुंक्तेतिमधुरंवस्त्राभरणप्राप्तिकृत्तमा किञ्चित्स्वपक्षतोवैरंलाभःस्या

दुनरादिशः चन्द्रः सूर्येणयुतोदृष्टोवाराजसङ्गमं कुरुतेसामोज्वरास्थिरोगान्नैगात्रेशूलादिविस्फोटः किञ्चिदपिवह्नि
नस्सुरनृपवर्गाद्भीतिं मेतिसाशंकम् [illegible]हत्यनुसमयमयपदिचेद्रस्सूर्ययुतदृष्टः भौमेनसहितश्चन्द्रोदृष्टोवानेष्ट
तुष्यदात भयम्बिधत्तेयाम्यानो[illegible] कचिज्ज्वरव्यथाभयञ्चस्खलनाङ्गमोशस्त्राद्रुधिरविक्रियाकासविस्फो
टकादिस्युर्भयंहानिरयाल्पिका सामम्बपुर्नृपाद्दराउभयंस्यादिन्द्रस्तुमकम् मङ्गलेनयुतोदृष्टो मङ्गलङ्कुरुतेशशी
बुधेनयुतदृष्टोवारोहिणीरमणस्तदा स्वर्णादिधानुसम्बन्धाल्लाभोवाहनवाजिनाम् मेधावृद्धिर्भोगयुतस्सदानन्दमयः
सुखी समस्तंरिपुपक्षस्याल्लिखनेपठनेभयम् स्यादुत्तरदिशोलाभस्वजनात्सुखमाप्नुयात् सदाशुभफलन्दत्तेबु
धेनसहितश्शशी यदिगुरुयुतदृष्टस्तारकेशोधनाप्तिं सुखवसनसुतस्त्रीसद्विलासंविधत्ते भवतिविशदविद्यालब्धिरै
न्द्रीदिशातः किमपिचधनदाश[illegible]तोमहालाभमेति वाहनाप्तिर्भवेद्भाग्याभगवत्यनिवत्सलः लोकेमानयशस्स्वा
र्णलाभस्तूत्तमसङ्गतः शुक्रेण[illegible]युतदृष्टश्चेतारकाधिपतिर्यदा मुक्ताभरणभूषादिलाभश्श्वेतकृपाणकात् जग
दीश्वरपदभक्तोलाभोजनाज्जातवस्तुनः सततं सुखमेतिस्त्रीसंगात्कन्याप्रसूतिः स्त्रियोलाभः स्यादनेनयदिशः सौख्य
लाभः पुण्यविवर्द्धनम् गीतान्नृत्तमवस्त्रादिशयनाशनभोजनः स्यादुत्तमगतिप्राप्तिः सविलासस्सहोदितः सुगन्ध
न्दिव्यवस्त्रादिलभतेमनुजोनमः सौरिणायुतदृष्टेन्दुरुद्वेगङ्कुरुतेभयम् नृपशत्रुभयाच्छोकंहानिम्बावारुणीदिशः

हो॰ र॰ ६१

कारागारप्रवेशोरत्नलाभोधननाशोभयम्भवेत् गात्रेरक्तविकारोगदद्रुतौनीचैनसङ्गतिः कुटुम्बमध्येकलहोदुर्बुद्धेर्व्यसनाग
मः हृच्छ्वासोगात्रसंकोचः शनियुक्तोशशीयदि स्यात्तमोयुतदृष्टेदुस्तदाशत्रुरुजादितः भयोद्वेगोशरीरेचरक्तवातस्यवि
क्रिया मित्रबन्धुजनैः क्लेशोहानिर्नैऋत्यभागतः वातज्वरजलादिभ्योभयंमूर्छाभ्रमादयः संगःपापात्मभिर्दुर्मनाशो
वातातिरुद्धता सर्वकार्यक्षमोचितसन्तोषोराहुयुक्तशशी केतुनायुतदृष्टश्चेदनुष्ठ्यगुरुत्वासक्तत पीडाचमित्रबन्धूनांर
क्तवातस्यविक्रिया मूर्छाज्वरामयः सर्पजलभीःकलहोसक्ततस्यान्नैऋतीदिशोहानिःकेतुनासहितश्शशी इतिच
न्द्रफलम् अथभौमफलंवर्षेतंत्रे भौमेदृष्टेबलिनिकीर्तिर्जयारिनाशः सेनापतित्वरणनायकताप्रतिष्ठा लाभःकुलोचि
तधनस्यनमस्यतोषिलोकेषुमित्रसुतवित्तकलत्रसौख्यमध्येदृष्टेवनिसुतेरुधिरश्रुतिश्चकोपोधिकोरुकटशस्त्रहति
स्तानि स्वामित्वमात्मगणतोबलगौरवञ्चमध्यंसुखंनिखिलसत्फलावैचिन्त्यहीनेल्पेसत्यजिभयंरिपुतस्कराद्देलो
कापवादभयमात्मधियाविनाशः कार्यस्यच्छिद्रगतिरोगभयंविदेशयानंस्वयोपनयतोगुरुदृष्टभावे कार्यस्यच्छिद्रसर्व
तः कार्यस्यनाशःगुरुदृष्टभावेसदेशंतुस्यात्तदृष्टिसत्वेफलंसर्वशुभोदयंस्यादितितेजसिंहः वीर्यान्वितेऽवनिसुते
वनिपाद्विपोर्वासेनापतेस्सधनताजनसंमतताचमध्यन्तुमध्यमबलेतुविदेशयानंचौर्यास्त्ररुक्ज्वलनभीन्यपकी
र्तिघाताःताजिकसारेपि वीर्यान्वितक्षितिसुतेनृपतेर्धनाप्तिःसेनापतेरिपुगणाद्विजयोरणाच्चसेवाधनम्भव

राम ६१

न्निमार्गवशाच्च सौख्यं स्त्रीसंगतश्च विविधं सुखमत्र विद्यात् मध्ये कुजे भवति लोहभयं विवादं कुर्यात् कृशान्वमखिलाङ्ग
मनल्परोगम् वैरोदयं नृपजनेषु धनक्षयश्च चौराद्भयं स्वजनतो ह्यथवा नराणाम् चौरास्त्ररुक् ज्वलनभीत्यपकी
र्त्तिलाभः पित्तोदयश्च भवति पारसुखा... दशो दुष्टाद्भयं निजजनाद्धनधान्यनाशः स्त्रीपुत्रमित्रकलहं स्थितिजे विनष्टे वि
शेषफलं हायनसुन्दरे वर्षपो यदि माहपो वर्षणायुतदृक् यदि पित्तरक्तप्रकोपोन्यदारदुर्व्यसनेरतः दुर्यने निरतोमि
त्रवान्धवैर्विग्रहोधिकः तस्कराग्निभयं स्यात्ते यदि भौमोऽन्निवर्षपः रविणायुतदृष्टोथवक्रो नृपकुलाद्धनम् सन्मा
न्मानमवाप्नोति कुर्यात्साहसमुत्तमम् रणेजयः प्राग्दिशातः सुखलाभो ज्वरस्तनो पश्चिमस्यामलाभोल्पभयं स्वि
त्तभयं क्वचित् चन्द्रेणायुतदृष्टश्चेद्रोगो नानार्थलाभदः सुहृदः सुखमुत्साहमाप्नोति मणिमौक्तिकान् पुत्रभ्रातृविवृ
द्धिस्स्यात्सुखं युवतिसङ्गमात् वस्त्राभरणभोज्यानां लाभो वायव्य दिग्भवः चान्द्रिणा धरणिजो युतदृष्टो वैरिवर्गपु
रितापमुपैति राजवह्निनृपभिर्दं... हानिः पीडनं मयशुगणस्य नितान्तम् रक्तपित्तप्रकोपस्स्याच्चिन्ताधनदरिद्भवा भौ
मेनयुतदृष्टश्चेद्बुधोशुभफलप्रदः भौमो गुरुयुतो दृष्टस्तीर्थप्राप्तिः सदेवगुरुभक्तः पुण्यमतिः शुभसंगतिमात्साधुभ्य
मार्थसंचयं कुरुते विख्यातस्सर्वजनेकुलमध्येसुप्रतिष्ठो भवति ईशानदिशो लाभः स्वल्पभयं किमपि सुखमसौ धत्ते भौम
स्सितयुतदृष्टः शत्रुक्रोधाद्भयं वपुर्दुःखम् सोपद्रवता हानिर्गमनं दुर्व्यसनमग्निदिग्भीतिः शनियुतदृष्टे भौमे दुःख

मुद्रासो विचिन्तितार्थसिद्धिं हानिर्दुर्व्यसनत्वं दुर्बुद्धिर्नीचसंगमतः उद्वेगः स्यात्स्वस्त्रीमाशाभयो हानिः सितेनेतरान् मनुजाद्वा
पशोर्हानिर्भीर्मस्थेच्छनि हृत्कृ युतः राहुणायुते दृष्टे चेद्वाहिर्तागो भयकरः चौराग्निनृपशत्रूणां भीतिदः सुखहानिकृत्
शरीरे वा तनकष्टं स्यादूयं येनेऽत्यन्तं दिग्भ्रमवम् तथोद्वेगो हानिरर्थे नीचसंगाद् धर्मकृत् स्यात्केतुयुते दृष्टे चेत् कुजो विद्युद्भ
यंकरः स्यान्मेघगर्जनाग्नीतिश्चौरगिनिरिपोरपि शरीरेपि रुजातं कौक्लेशश्चौरादेहे भयं शोकचिन्तापरो भूपद्वोमः
केतुदृष्टायुतः इति भौमफलम् अथ बुधफलं वर्षतंत्रे सौम्ये स्वेपे वलवति प्रतिवादलेख्यसच्छास्त्रसद्व वहनो विज
योर्थलाभः ज्ञानं कलागणितवैद्यभवं गुरुत्वं राजाश्रयेण नृपतानृपमंत्रिता वा अब्दाधिपे शशिसुते खलु मध्यवीर्ये स्यान्म
ध्यमं निखिलमेतदथाध्वयानम् वाणिज्य वृत्तिन मथात्मजमित्रसौख्यं सौम्येत्यन्थशालवशतो परथान किंचित् निखिलं प्राक्
पद्योक्तं वाणिज्येन वर्तनं जीवनं अत्र बुधे सौम्येन्थशाले प्राग्युक्तं शुभफलमविकलं स्यादन्यथा न अत्र मार्गे रातो बुधमवानि
निवाकोसमरसिंहवाक्येन पूर्णवले बुधे वर्षेशेन्त्र्यध्वयानमपि वाच्यम् सौम्ये स्वेपेऽमवले वलबुद्धिहानिर्द्दमं स्नयः परि
भवो निजवाक्यदोषात् निःसपनो विपदृतो वमृषेवसाद्यंहानिः परव्यवहृतेस्सुतवित्तमित्रे तेजसिंहः सेवार्थमानलि
खनादिफलं सुतादितोषो बुधे धिकवलेव्यवसायलाभः मध्येतु मध्यमखिलं निजवाक्यदोषात्सर्वार्थहानिरधमे नृनसा
शिनाच ताजिकसारेपि वर्षाधिपे शशिसुते सवले निसौख्यं सेवा धनं लिखनतः पठनादिलाभः स्त्री मित्रसौख्यमतु

लं सुतनश्च नूनं वाणिज्यतो धनसमागमनम्विलासः मध्यश्च सोमनयो निजवाक्यदोषात्सर्वार्थहानिमशुभमत्र ।
करोत्यनर्थम् स्त्रीमित्रपुत्रकलहं सुखमत्र चात्यम्वैरोदपन्नृपजनात्स्वजनाच्च नहृत् नष्टेवु धेन्नृपभयोन्नृजसास्त्रि
नाच्चक्रशोदपस्स्वजनतो श्वैलयोर्विवादः चौराद्भयं हृदि गलामयपक्ष्मनेत्रपीडा भवेन्निखिलमध्यमकश्च वदन्ये
विशेषफलं हायनसुन्दरे वर्षेत्नमपतिश्चाद्रियुतदृष्टो यसत्फलम् ददेद्दिव्याङ्गनाभोगान्धिषणामतिसुन्दरीम् । स्वध
र्मनिरतः पुत्रमित्रवर्गेणसंयुतः सुहृदां सुतकन्यादिवृद्धिस्सानन्दमोदितः कदाचित्स्याद्वपुः पीडालाभस्स्या
दुत्तरादिशः सर्वशास्त्रप्रवीणश्च वर्षेपस्स्याद्बुधो यदि रोहिणीनन्दनस्सूर्ययुतदृष्टो यदा भवेत् वपुपिज्व
रवाधास्यात्किञ्चिच्छत्रुभयम्भवेत् तथा राजकुलान्नीतिस्स्त्रीपुत्रस्वजनोत्सवः तीर्थप्राप्तिस्तथा लाभः पूर्वाशा
तः फलोद्गमः सुवर्णाश्वप्रवालादिपशुवर्गादिसञ्चयः अकस्मादपि लब्धिस्स्याद्बुधयुक्तोरविर्यदा स्याच्चन्द्रयु
तदृष्टः सुसौम्यो सौम्यकरस्स्मृतः कासदद्रुकृतां पीडां करोति गजसाध्वसम् पामाखर्जूरंगभंगः पशूनां वधपीडनं ॥
शत्रोर्भयम्विनाशो वा चिन्तादर्यव्यदिम्भवा सुहृद्भ्योपि विरोधस्स्यान्महिषादिरणाद्भयम् स्याद्भौमयुतदृष्टश्चेच्चन्द्र
जो दीर्घरोगकृत् कुले वा दुःकुलं कोयस्थानभ्रंशमवाप्नुयात् आधिर्वैरसुभीः क्लेशः संभ्रमः परसंगमात् शिरोर्तिः
स्वर्णकाराद्धा हानिर्याम्यदिशो भवत् गुरुणा युक्तदृक्सौम्यो भयव्याधिनिकृन्तनः शत्रुनाशो नरेन्द्रादिसन्मानो महनी

यता सत्यवक्ता पुण्यतीर्थे लाभो धर्मज्ञतेदृढः ईशानदिग्भवं सौख्यं मीनिला भय्यय च्छति भार्गवेणयुतो दृष्टो ज्ञो विज्ञा।
नकलापकृतं वहुस्त्री संगमाद्धामारति प्रीति प्रमोददः स्त्रीसंगमात्सुखप्राप्तिलाभः श्वेतनक्रयाणकात् स्वदेवगुरुभक्तः
साहसान्यो नाटकप्रियः सुरुसंगात्यमुत्साहं कुरुते मित्रसंगमम् राजचिह्नपद प्राप्ति शत्रुनाशं करोति च स्यादाग्ने
यदिशः सौख्यं वुधः शुक्रेण दृष्टः युक् सौरिणा युत दृष्टस्तु धर्मभ्रंशकरो वुधः संभोगसमये काश्यं शीतलत्वं प्रजायते प्र
मेहादि विकारो वा नीचसंगाद्धनव्ययः जीवे प्रीतिर्गृहे क्लेशो वेश्या दासी सुवारतिः वुधस्तमोदृष्टयुतः साहसं कुरुते धि
कम्· सर्वकार्ये कृतोत्साहः किञ्चिच्चिन्ताभ्रमोपि च स्यान्नैऋतिदिशालाभो वातोद्भूत रुजार्दितः किंचिन्नीचजनात्सौख्य
लभते मनुजः सदा रोहिणीतनयः केतुयुतदृष्टो यदा भवेत् शोकहानिकरो नीचसंगमाद सुखकरः इति वुधफलं अ
थ गुरुफलं वर्षतन्त्रे जीवर्द्धे प्रवलयुते परिवारसौख्यमन्यमो गुणाढ्य हिलता धनकीर्तिपुत्राः विख्यातता जगति सन्म
तिर्विक्रमाप्तिर्लाभो निधेर्नृपतिगौरवः स्यु स्थिरम् १ गुणेषु शौर्यादिषु न्याय्यहृद्वता अब्दाधिपे सुरगुरौ किल मध्यवीर्ये।
स्यान्मध्यमम्फलमिदन्नृपसङ्गमश्च विज्ञानशास्त्रपरतानशुभे सरापे हानिर्भ्रमर्थविलयश्च कलत्रपीडा जीवेद्रूपे ध्रु
म वलेनृपतोर्थसौख्य हानिस्त्यजन्ति सुतमित्रजनास्सभार्याः लोकापवादभयमाकुलतापि कष्टं हृतिस्तनौकफरुजो
रिपुभीः कलिश्चतेजसिद्दः धर्मार्थकीर्तिशुभवृद्धारिसन्धिलोकविख्यातता सुतसुखानि सवीर्यजीवे मध्येच मध्यमि

दमेव फलञ्च निन्द्यं धर्मार्थहान्यशुभबन्धुविरोधबाधा ताजिकसारेपि दिवार्चितो बलयुतः प्रमदाविलासं कुर्यात्स्व
मित्रसुततो विविधश्च सौख्यम् विनाशमो नृपतितो विलयं रिपूणाम्विश्वासतास्सकललोकजनेषु शश्वत् नाके स्व
रस्य सचिवः खलु मध्यवीर्यो लोके विरोधमशुभं प्रकरोति भूपात् वैरोदयस्वजनतश्च परैर्विवादं कुर्यात्कृशत्व
मपि चौरभयं सदासौ निन्द्यो गुरौ खलु भवेन्नृपतोर्थनाशो धर्मार्थहान्यसुखबन्धुविरोधपीडा पादाक्षिगुल्मजठरे ज
घनेषु नृणाम्वातार्तिहानिरभयं ननु संशयस्स्यात् विशेषफलं हायनसुन्दरे वर्षपो यदि गुरुर्युतदृष्टो दीप्तिहृद्दिश
तिधान्यधनाप्तिम् राजमान्यसुतसंततिकर्ता कांचनादिमणिमौक्तिकलाभः पुण्यतीर्थादिगमनं लाभस्तूत्तरदिग्भ
वः वस्त्ररत्नविभूषादिलब्धिः कृतममानुषात् रविणा युतदृष्टश्चेज्जीवः शत्रु निकृन्तनः स्यात्तो राजकुले तेजो वृद्धिर्वा
धाज्वरादितः शिरोवार्तिर्वातपीडा किंचिद्राजभयम्भवेत् स्वल्पः पूर्वदिशो लाभः साहसात्कलहः प्रियः विधुयुतदृ
ष्टो जीवो ललनाभोगं करोति सुखवृद्धिम् शुभशयनासनभोजनसुतसुहृदाप्तिमधिपसन्मानं सितवस्तुनस्तु ला
भः स्त्रियोपि वरभोगसौख्यमधिकतरम् वायव्यदिशो लाभः कासादिव्यसनमपि किंचित् भौमेन युतदृष्टश्चेद्धनसौ
ख्यपदप्रदः रणोजयो रक्तवस्तुव्यापाराल्लब्धिरुत्तमा यशोनीरोगता सौख्यं स्यात् दक्षिणदिशस्तथा नृपाद्भयं ज्वरं किं
चिद्धोमहर्षे युते गुरौ बुधेन युतदृष्टश्चेदतिसौख्यपदप्रदः वित्तलाभः सुखं दुःखं समाप्यमानाः शत्रुमित्रयोः लाभश्च योस मौ

देवगुरुपादरतः सदालब्धिकृतरतः किंचित्किरोतिर्वृद्धिर्वैभवम् सितयुतदृष्टेजीवेधनहानिः क्लेशतारिपोः काचित्तु वृद्धिभ्रं
शोयुवतिविरोधजिजोहानिरपि च रुद्रदिशः शनियुतदृष्टेधिषणोम्लेच्छभयंस्थानमानहानिः स्यात् द्यूतक्रीडामधुपानेकेलिरात
स्वाधमैः संगः विरफोटकादिविहतिर्वाताधिक्यंजलाद्भयंकरभात् हानिर्मनुजात्स्थानत्क्षयाणकादपिचमहिषभयम् चिन्ता
वरुणदिग्भूताधनहानिरपिध्रुवम् महिषात्करभात्प्राप्तिः काचित्केतुनियुतेगुरौ सैंहिकेयेनयुतदृग्गुरुर्वेश्मनकष्टदः वंधुपीडा
वपुर्वातपीडितज्वरपस्मरणा सुहृद्द्वियोगाद्दुद्वेगोमनस्तापोमृतेर्भयम् कुलेशोकः परभ्रंशोजलसर्पभयंभवेत् स्यात्तदाग्नेयदि।
शोभीतिर्भवेदसितमानुषात् हानिर्वायुतदृष्टस्त्वेद्गुरुराहुग्रहेणच स्यात्केतुयुतदृष्टस्त्वेन्तुरराजपुरोहितः पुत्रभ्रात्रादिसंव
न्धात्स्थानभ्रंशमवाप्नुयात् देशभ्रमणशीलस्याच्चिन्तावैनीचसङ्गमात् अशुभंकुरुतेकेतुयुतदृष्टोगुरुर्यदि इति
गुरुफलम् अथशुक्रफलंवर्ष्यतन्त्रे शुक्रस्त्वपेवलिनिरुजताविलाससस्तद्वस्त्ररत्नमधुराशनभोगतोषाः स्वे
मप्रतापविजयावनिताविलासोहास्यंनृपाश्रयवशेनधनंसुखञ्च १ अब्दाधिपेभृगुसुतेखलुमध्यवीर्येस्या
न्मध्यमंनिखिलमेतदथाल्पवृत्तिः गुप्त्र्ययदुःखमखिलसुनिवहृत्तिः पापारिवीक्षितयुतेविपदोर्थनाशः २ शुक्रेव्द
पेऽधमवलेमनसोतितापोलोकोपहासविपदोनिजवृत्तिनाशः द्वेषः कलत्रसुतमित्रजनेषुकष्टादन्नाशनञ्चवि।
फलक्रियतानसौख्यम् नैजसिंहः शुक्रेकलत्रवरवस्त्रवरान्नपाननीरोगताखिलविलाससुखंसवीर्ये मध्येचम

ध्यमखिलंखलुगुप्तदुःखन्निंद्येरिवलासुखपदञ्जनहास्यनाच४नाजिकसारेपिदैन्येष्वरस्यसचिवः परिपूर्णवीर्योदृष्टा
ह रान्नवनितासुविलासहास्यम् आरोग्यनाखिलविलाससुखञ्चलाभंक्षेमप्रतापविजयसुमतिञ्चदद्यात्१मध्योनु
पात्स्वजननस्त्वरितोविरोधंश्लेष्मार्तिकञ्चसुतदारभयञ्चकष्टम् कार्यार्थहानिमपिमोहरुजोदयञ्चकुर्यान्नसौख्यमि
हस्वीपदशाप्रवेशे२ निंद्योसितेखिलजनकलहोनितान्तंस्याद्वैरितोनृपजनादसुखञ्चतत्र सौख्यार्थहानिरतिशोक
भयस्त्रिवादोरगधेस्वपाकविषयेमतिसंस्रयञ्च विशेषफलंहायनसुन्दरे वर्षाधिपोयदिभृगोस्तनयोथदृष्टोयुतश्च
वाहनविभूषणानादिलाभः कन्याप्रसूतिरथधर्मपदार्थसार्थबुद्धिप्रकाशकुशलत्वमुपैतिजन्तुः१भृगुतनयोरविणा
युतदृष्टः कष्टमेजाठरंकुरुते ज्वरबाधाचशिरोर्तिर्नेत्रेवादुष्टतोरिपोर्भीतिः२वपुषिदुर्बलतानृपतेर्भयंदहनभीतिमि
त्रकृतःकलिः किमपिकाशमुपैतिधनव्ययंभवतिहायनकेरवियुक्तवि३ चंद्रेणयुतदृष्टश्चेद्भार्गवःपशुनाशकृत् नख
दंतशिरोबाधायातिकामलपित्ततो स्त्रियःसौख्यमवाप्नोतिक्वचिद्धानाङ्गवाव्यथा भौमेनयुतदृष्टश्चेदुशनाधनलाभकृत्
पित्तप्रकोपतः पीडानृपाद्वाभोथयाम्यतः चतुष्पदाङ्गयंकिंचिदनुत्साहोविचित्रता सितस्सुतेनदृष्टोवायुतोथधन
लाभकृत् बुद्धिप्रकाशोमित्रादिपुत्रोत्साहोधिमानिता चातुरीचतुरोलाभःस्यादुदीचीदिशोध्रुवं गुरोश्चकृणयुतः।
स्यात्सुशीलदृढधर्मभाक् पुण्यपतोथपदप्राप्तिर्जातिबंधुजनात्सुखकृदंबिभिः प्रकुपितोरोगाद्यादिकृजनितसुखं।

लभते धनसन्मानं लाभः स्यात्सितवस्तुनः सितस्तु शनिना युक्तो वीसितो लाभदायकः पुरग्रामाधिपत्यं च मित्रप्रीतौ वि
वर्द्धनं वारुणी दिग्भवो लाभः कृष्णवस्तुकृतो भवेत् ज्ञातिसंबंधतः सौख्यं दैवे स्वल्पवातविक्रिया शीतज्वरोजलाद्भीति
र्महिषाश्वतो भयं स्त्रियाजरत्या संभोगः सितश्चेत्तु निदृष्टयुक् सितस्त्रमो युतो धनेन खदं तशिरो व्यथा पित्तकामलतः
क्षीणः शरीरे क्लेशमश्नुते नैऋत्यान्नीचतो हानिर्जलसर्पभयं भवेत् शीतज्वरोपद्रवः स्यान्नीचसंगाद्धनक्षयः सितस्तु
केतुयुग्दृष्टः सुहृद्भिर्बान्धवैः कलिः पुत्रादिकष्टं शत्रुभ्यो विग्रहो नीचसंगमात् हानिर्भयं नैऋते स्याद्दुष्टवातप्रको
पतः विस्फोटकाज्जलभयं फणिभीर्भ्रममूर्छनाः कृष्णवस्तुमनुष्याद्धा हानिश्चश्वदशनाद्भयं सितः केतुयुतो दृष्टोऽशुभ
न्देतेसदा फलं इतिशुक्रफलम् अथशनिफलं वर्षेतन्वे मन्देदृष्पे वलि निरूजमभूमिवेश्मक्षेत्राप्तिरर्थनिचयोयव
नावनीशात् आरामनिर्मितजलाश्रयसौख्यमङ्गपुष्टिः कुलोचितपदाप्तिगणाग्रणीत्वं १ स्वब्दाधिपरविसुतेखलु
मध्यवीर्ये मध्यफलं निखिलमत्र... तुकश्चात् दासोष्ट्रमाहिषकुधान्यरतेस्तु लाभः पापमफलमवतिपाप
युगीक्षितोन २ मन्देबले नरहितेब्दपतौ क्रियाणामन्यत्वमर्थविलयो विपदोरिभीतिः स्त्री पुत्रमित्रजनवैरकर
न्नभुक्तिसौख्यं स्थशालयुजिसौख्यमपीषदाहः ३ तेजसिंहः मन्दोजलाश्रयमहीरुहरोपकर्मवाणिज्यकृष्यवनिल
ब्धिपयोधिवीर्ये मध्येतु मध्यमधमेतु सुहृद्विपत्तिः कष्टक्रियाविफलतानिलरुक्विकारः १ ताजिकसारेपि मन्देब्द

पेधिकवलेवनपर्वताच्चलाभो महान्भवति भूरुहरोपणाच्च वाणिज्यतः कृष्यपतितोऽर्थसमागमः श्लेष्मावलान्निजजनात्सु
खमत्र नूनम् १ मध्यशशिनि स्वजनराजजनाद्विरोधस्त्वानानिर्किज्वरः पृष्ठगलेचनेत्रेदारिद्र्यदुःखपरिपीडनमत्र कुर्या
द्वैराग्यमर्थपरिहानिसुहृद्विरोधम् २ नि[illegible]सर्वे मेधमनुसुहृद्विपत्तिः कष्टं क्रियाविफलतानिलरुग्विकाराः कार्यार्थहानिर
थ पुत्रसुहृद्विपत्तिर्दौःस्थ्यं केजे भवति दृष्टिभयं च मृत्युः ३ विशेषफलं हायनसुन्दरे वर्षपोऽपदिशनिर्भयमार्तिपीडनं वपुषि
वातविकारात् पुत्रदारकलहो मतिहानिर्ग्रामयानमतिभीर्जलदेशात् १ नीचप्रसङ्गात्स्वजनाद्धानिः पश्चिमदेशतः कृष्णकपाणकात्सौ
रिदृष्टे नवर्षे सुभगफलम् २ विधुयुतदृष्टः सौरिः सुतयुवतीक्लेशदः सनीचकष्टम् मित्रविरोधोद्वेगः प्रवासिता वपुषि दुर्बलता ज्वरबा
धा च शिरोऽर्तिर्नृपवह्निभयं तथा च धनहानिः स्याद्वुद्वेगो मनुजे मेहाद्भिरपि रवियुते मन्दे शशियुतदृष्टः सौरिर्युवतीमरणानकष्टदो
भवति कुस्त्रिव्यथा विधने धनाशंकिन्त्विदा प्रोतिवधुवियोगः क्लेशो मित्रैः कफवातसंभवविकारः हानिर्वायव्यादि
शः स्वल्पसुखं वैश्यतोऽल्पभयं भौमेनयुतदृष्टः सौरिः स्थानभ्रंशोऽग्नितस्कराद्भयम् सहवांधवैर्विरोधो धनहानिर्दक्षिणादिशातः
न विन्ध्यास्यास्य स्वर्णकारस्त्रियोर्धनहानिदो रक्तवातविकारः स्यात्सौरिणामंगले युते बुधयुतदृष्टो मंदः करोति सौभाग्यसौख्य
धनलाभः हेमादिलाभः सुतजन्माऽऽमात्यतो योनरदिशो लाभः गुरुयुतदृष्टस्तु शनिर्गुरुदेववरतः सुवर्णधनलब्धिः सौख्यं नीर्थप्रा
प्तिर्महापदाप्तिश्च रौद्रोऽनः स्त्रीसंगात्सुखवृद्धिः स्याद्ग्रामभूम्यर्थलाभकृत् लाभः पूर्वदिशो भूयान्सौरिर्गुरुयुते स्मितः सितयु

नदृष्टः क्रोडः सुहृन्मसंगः सहोदरे मैत्री लाभस्तुनादि संमतिरागे यदि शोभवेल्लाभः प्रीतिरंगनृपात्यंतंमाननीयः कुलेभ
वेत् कफादिविक्रियासौरिः शुक्रेणायुतवीक्षितः राहुणायुतदृष्टोर्किः सन्निपातरुजाकरः मूर्छा च शीतलारोगः पित्तको
पोंगपीडनं जलसर्पारिभीर्नीचसेवधाद्धनसंक्षयः नैकृत्याद्धनहानिः स्यात्स्त्रीसारभ्रमादपि स्यात्केतुयुतदृष्टस्तु
शनिर्वातप्रकोपकृत् विग्रहस्सुतमित्राद्यैः क्लेशः पुण्यपरिक्षयः पापवृद्धिरथो हृद्रोगो नीचाद्दुःखमवाप्नुयात् आग्ने
यनैऋतीदेशाद्धनहानिः क्वचिद्भवेत् इतिशनिफलम् ताजिकसारे स्थानविशेषेणापि वर्षेशफलमुक्तम् सद्माश्चगे
षु परिपूर्णफलं खगेषु हद्दात्रिभागकनवांशगतेषु मध्यम् नीचारिवेश्मसहितेषु च दग्धवीर्यमस्तादिगेषु खलुन
ष्टफलं समन्तात् अत्रायं विशेषः यदि वर्षेशेनशुभग्रहइत्यशालं करोति तदा वर्षेशस्याशुभफलं न्यूनमशुभफल
न्यूनं ज्ञेयं यदि वर्षेशेन क्रूरग्रहईसराफं करोति तदाशुभं पूर्णफलं शुभफलं न्यूनं ज्ञेयमिती ति वर्षेशफलं स॰
माप्तम् अथारिष्टविचारः तत्रोक्तम्प्रवक्ष्यमाणान्वा वर्षफलं समपरिष्टेद्वत्यामरिष्यमाणं लातस्येत्याह मणित्थः वृथा
फलं हायनजन्म यस्मान्न जीवनं ह॰ ॰ रिष्टयोगात् रिष्टानि तस्मात्प्रथमं प्रवक्ष्ये पूर्वैर्विधिज्ञैः कथितानि यानि सु
ताव्याममपि रिष्टानि चेद्वर्षफले भवन्ति तदा तथा वर्षविचारणा स्यात् सभङ्गरिष्टस्यविनिर्णयोतः शिष्याव बोधाय॰
निरूप्यते त्रामणित्थः लग्नाधिनाथे मृतिभावसंस्थे भौमे सितेनेन स च भावसंस्थे अस्तङ्गते वा भृगुजे बुधे वा पापस्त्राभिघातो

वहुधापदस्थ तस्यभावसंस्थेलग्नाधीशेभौमेचाष्टमसंस्थेऽन्यथेः रात्रीश्वरेभास्कर मराउलस्थे षष्ठेव्ययेवामृतिभावसंस्थेत्रि
दोषतोसोवहुभिः प्रकारैः करोतिकष्टं विविधन्दशायाम् वर्षलग्नपरंध्रेशो चतुर्थीनिधनान्यगो मुथहासंयुतो यत्रतद्वर्षे
मरणप्रदो चेज्जन्मनाथोविवलोमृतीशोलग्नङ्गतोभास्कर दृष्टिमूर्तिः शस्त्राभिघातोवहुधाचकष्टंकुष्टशरीरंमरणंनतु।
ल्यम् मुथहालग्ननाथौचस्वयमण्ड[illegible]गतौ दृष्टौतोस्वयंपुत्रेणासर्वनाशकरोमतौ योगोयदामूसरिफोग्रहेन्द्रे दु
ष्टैः हतः सौम्यहतः कवूलः जन्माधिपः क्रूरयुतस्तदानीम्म हार्थनाशम्मरणेनतुल्यम् वलोत्कगः क्रूरखगावलेन
हीनापराशौ मरणा स्तदानीं दुःखमहात्राधिहतं चवैरंपरस्परं शत्रुविमर्दनंच दैत्येन्द्रपूज्येयदिजीवसंस्थाः सुरे।
ज्यपूज्येरिपुभागवर्त्ती स्वभेपिसौरव्यनहिवर्षमध्येदृष्ट्याफलंहायनजात्तदानीं अस्तंगतौभार्गवसोमपुत्रौ नीचस्थि
तोशात्रिपनिर्यदास्यात् नदायोविशंमर पंचकष्टंशरीरपीडामतुलांकरोति जन्मलग्नाद्वर्षलग्नमष्टमंयदिजायते तस्मिन्व
र्षेभवेत्पीडामृत्युःपापयुतेक्षणात् स्वष्टमलग्नेसुथहे म्परयोगोनिषिद्धइति ताजिकसारे। हद्देश्वरोहायनलग्ननाथाः
सप्तान्यगः क्रूरयुतः करोति मृतिंदशायांशुभयुक्तदृष्टिः फलंतदर्धंप्रतिमंकरोति नीचेत्रिराश्याधिपतिः परस्यगेहेथपा।
पेनविलोकितश्च कार्यस्यनाशंकुरुतेह्यकस्माद्वैरंचकष्टंपरतस्सदैव परेथिहेशोरविमंडलस्थोपदानदेवप्रवदंति।
सन्तः सप्ताष्टमस्थेनतुवर्षनाथेमहाभयंभूपकृतंचकष्टंतदांशुभागोशशिजेकवूलेमंदेनसार्धंनसुखंकदाचित् कलत्र

हानिर्मरणं चतुः खेऽकरोति वैरं बहुधा नराणां क्रूरः खगो योऽस्तमितोऽथ वक्री क्रूरस्य गर्वे यदि लग्ननाथः क्रूरस्तदा भगनसुशं
तिनज्ञा पुरं चवैरं पुरतो विनाश वर्षेनन्त्ये लग्नेशमुथशगेषे शेतनरस्थे वा कुजेसिते न्नजी वयोरस्तगयोः शत्रुघातो विपन्मृतिः
क्रूरमूसरिफो व्दे शोजन्मेशः क्रूरितः शुभैः कंवूले पि विपन्मृत्युरिन्थमन्याधिकारितः लग्नेशेष्टमगोष्टेशेनतो वा मृतिमादि
शेत् इत्थिहे शोब्द पवापि भेसंयाज रुजाविपत्त जन्मन्यष्टमगपापो वर्षलग्ने रुगाधिदः चंद्राब्दलग्नपौ नष्टवलौ वेस्याः
नरातिः व्यपावुनिधनारिस्थ जन्मेशान्दपमुथहाः एकर्सगास्तदा मृत्युः पापयुक्तादृशाध्रुवं जन्माब्दलग्नपौ पापयुक्तौ य
तिनमस्थितो रोगाधिदौ मृत्युकरावस्तगौ नेस्थितैः शुभैः अब्दलग्नाद्व्ययनजूरिष्फार्थस्थाः रुजानदाः एवं वर्षाब्दलग्नेश
जन्मेशौ रपि वं धनम् लग्नेपापखगान्तरे यदिगतं ह्युनेन था मृत्युकृदिति ताजकसारे सप्तमे पिकनेरीतिचिह्ना ह्वाकाह्वा यनसु
दरे स्यात् क्रूरकर्तरिपूर्तीलग्नेशो रुजरोगभयं करोति जातकभूषणे। स्यात्सुतेसितयुतेलग्नभर्तास्यान्मृतिः ८ स्थि
तिकरो मृतिकर्तो सूर्यलग्नकिरणो धिपव्रतरैशस्त्रपीडनकरो हिनराणां चदिथिहा पापयुताः षड् ष्टव्य पोप योगे हेति हना
शभीतीः करोतिवर्षेरविनंदने नयुजे क्षिनेवा पचनप्रकोपः मदननिधन ७।८ वंधु ४ मांत्य १२ शत्रु ६ स्थितो चेज्जन
नसमयलग्नादि थिहाब्दे स्पष्टमस्था खलगगनचरैश्चेद्युक्तदृष्टानि रिष्टं जनयति शुभदृष्टोऽन्यन्नरिष्टोन्यथा स्यात् कामिनि
भवनगास्तु हिमांशुलग्नपौ मृतिपतिर्यदि संस्थः द्वादशे १२ द्विषि ६ तथा युवि चरिष्टं स्यान्मृतौ चननुपो मुथहेशः

जन्मर्क्षनाथो निधनेऽथ लग्नात्स्यान्मृत्युकृत्क्रूरयुतेक्षितश्चेत् हिल्लाजदीपिकायां क्रूरस्य दृष्टासितगुरुस्य योयः केन्द्रे
गा दृष्टश्च शुभे मृतिः स्यात् समंदलग्ने द्युनगे महीजे वर्षेन रोसौ यम सद्म याति लग्नाधिपे क्रूरयुते द्युनाख्ये समस्तदृक्क्रूर
येत्थं न दृष्टे विनशपापेन च निश्चयेन वर्षेन रोसौ यमसद्म याति कुजस्तमोर्कसुताः सुखमाश्रिताय मकरं स नरः प
रिगच्छति मृतिगेनस्वशुभोशुभदृष्टयुग्विगतनैव्ययदृशाब्दगता मृतिः ताजिकसारे लग्नात्स्यात् षडगोहिमरुक्विदृ
ष्टः खलैः संयुतः स्याद्दिष्टं प्रकरोत्यसौ च गुरुणा नो वीक्षितस्सद्दृशा कष्टं स्याच्छनिना कुजे नद्दहनाच्छ स्त्राङ्गयं वा वि
दुः संदृष्टः प्रकरोति सौम्यखचरैः सौख्यप्रदः शोभनः रंध्रे शोथविलग्नपो पदि विधो लग्नाद्व्ययारिष्टगो नो सौम्यैरवलो
कितौ निधनकृन्मुन्थाधिपो वा तथा देवालकृतौ चंद्रेशलग्नेशमृती स्वराश्चेद्व्ययारिमृत्यूपगतौ विलग्नात् मृत्युप्रदा
जन्मपमुथहेशौ मृत्युस्थितौ क्रूरनिरीक्षितौ तथा इत्यरिष्टविचारः अथारिष्टभङ्गः वर्षतन्वे गुरुश्चेद्दे त्रिकोणवा पापा
दृष्टः शुभेक्षितः चंद्रलग्नेऽन्यदारिष्टं विनश्यार्थसुखं दिशेत् लग्नाधिपो बलयुतः शुभेक्षितयुतो यदा केंद्रत्रिकोणगो
रिष्टनाशयेत्सुखविनदः लग्ने द्युने शस्ततनुगः सुरेज्यः क्रूरैरदृष्टः शुभमित्रदृष्टः रिष्टं निहन्यादयशः सुखाप्तिं दिशेत्स्व
पाके नृपतिप्रसादं बलान्वितो धर्मधनाधिनाथो क्रूरैरदृष्टो तनुगो नराः स्यात् राज्यं गजाश्वा वररत्नपूर्णं रिष्टस्य नाशोप्य
तुलयशश्चयय

दासर्वेयोसुयहाधिनाथोलग्नाधिपोजन्मविलग्नपोवा केंद्रत्रिकोणायधनस्थितास्तेसुखार्थहेमांवरलाभदास्युः त्रिष
ष्टलाभोपगतेरसौम्यः केंद्रत्रिकोणोपगतेश्चसौम्यैः रत्नांवरस्वर्णयशः सुखाप्तिनाशोप्यरिष्टस्यततोस्यपुष्टिः तुंगे
शनिर्वाभृगुजोगुरुर्वा शुभेस्थशालीयवनाह्वनाप्तिंवलीकुजोवित्तगतोयशोर्थतेजास्यकस्याच्चसुखानिदद्यात् माणि
त्थः सुखाधिपः सोख्यगतोवलिष्टः सौम्यैर्जपशुक्रैः सहितोथदृष्टः ददातिसौख्यंविपुलमनोज्ञजायासुसौंदर्यगुणा
न्वितांच सुखहायाउपाचपे ३।२। १०।११ सूर्योवाधरणीसुतः तस्मिन्वर्षेशुभंसर्वंसफलमद्दायकं अष्टमलग्नापवादः।
संहितायाम् रुषकुलीरहृषालिमृगांगनाजननराशिविलग्नगृहाष्टगाः शुभफलाभृगुणाकथितास्तयोरधिपतीसुहृ
द्दैहिपरस्परम् यादवः यदिशुभाभवकृणदकोणगायदथवाङ्गपतिर्वलिकेन्द्रगः हरतिरिष्टगणाङ्गपापाचेननु
भूतान्नमतामिवविघ्नजं यदिखलोव्दतनोश्शशिनोथवात्रिरिपुलाभगवः सवलःशुभैः वलिभिरीक्षितयुक्ततथा हरे
दशुभमामयमामयजफलम् ननुयतिर्यदिवाव्दपतिः शुभाशुभविलोकितयुक्यदिकेन्द्रगः भृगुसुतोथहरेदशुभंव्दकृ।
कुलमशीलमिवाथजनेसुतम् वलिनिसौम्यखगेप्यवलेशुभेभवतिसर्वशुभंननुधारिणाम् विलसदमलतेजश्च
न्द्रमाकेंद्रवर्तीस्फुरद मलकमंधैः सौम्यखेटैश्चयुक्तःहृदकृ मृतिमहममवीर्यंवीर्ययुक्तश्चजीवोहरतिमरणकालंयोगि
वस्मिहवंद्यःहिल्लाजः जीवेविलग्नेननुपस्मरवत्रैराशिकेशोनभवत्यरिष्टम् मन्दस्तनोः केंद्रगतस्सएवसुश ॥

ह्लाह्नेशस्त्वशुभम्विनश्येत् त्रैराशिपो नखलवक्रविपुग्वलाढ्यस्सन्त्यानगः स्वलविपुक्तसितगुरुश्चजीवेत् शुक्रस्तुकेंद्रगहि
तोयदिपश्यतीज्यइंद्राप्तनुगंसकलमेत्तिलयन्त्वरिष्टम चन्द्रराशीश्वरोलग्नराशिपश्चस्वलैर्विपुक् रिष्टन्तदालयंयातिय।
थाव्याधिस्सदोषधैः अत्रविशेष उक्तस्ताजिकमुक्तावल्याम पष्टाष्टमहादशतुर्यसंस्थापापान्विनाक्रूरनिरीक्षितेस्थि।
ह्लानदीश्वरस्तह्दस्थार्कतुप्रोव र्षेश्वरोरंघ्रे रिपुव्ययस्थः अस्तङ्गतोलग्नपतिश्चनह्दटा८।१२ न्नासान्यतोन्येपिविनाशसं
स्थाः तथाद्व लग्नात्रिपताकचक्रेविद्ध्शशीजन्मपतिश्चरन्ध्रे पराजितावर्षपजन्मलग्नवर्षाङ्गसुथापतयस्तथैव
अस्तङ्गताजीवितपुण्यदेहनाथाइमेरिष्टकराहियोगाः अतोन्यथारिष्टहराःखचराःमुनिभिस्स्मृताः रिष्टकर्तृग्रहाणां
चवीर्यमेकत्रकारयेत् तद्वच्चरिष्टहर्तृणांस्थापयेच्चपृथग्वलम् तत्रारिष्टवलेयाज्येमृतिरोगवलेपुनः देहांगपुण्यजी
वानांवलंतद्ग्राहहद्दलः इष्टकष्टवलंसप्यारिष्टारिष्टवलेनथातयोरंतरजोधीमानरिष्टंतद्ग्रमादिशेत् सौम्यैरिष्टसमङ्केश
धर्मादिष्टंलयंव्रजेत् रिष्टकहृहद्दशान्तेरपदांतर्दशाधिरिपुपापिनोभवेत् तत्रमृत्युमपिनिश्चयंवदेज्ज्ञानकाप्युरवशात्तुए
वहि इत्यरिभंगविचारः अथराजयोगविचारः उक्तंचसुधानिधौ नृपास्पदंसर्वजनाभिमृग्यंलभ्यंचतद्भाग्यवशेनपुं
भिः तहृभ्यतेखेटकृतैस्तुयोगैस्तानत्रयोगान्कथयामिकांश्चित् तुर्येशांवुगतोवलीवलिशुभैर्युक्तःस्थितोराज्यदःकेंद्राधि
पात्रिसुताकगःसुरगुरुर्जन्मांगपोवेश्मगः योगेस्मिन्हितयेपिवाजिवलसत्कुंभींद्रसेनेनृपंतत्कुर्यात्समदद्विषद्गज

गणेशशार्दूलविक्रीडितं युवतिधामपतिस्तनुगो बली गुरुयुते क्षितिजमूर्तिगृहोद्भवं विविधभोगयुतं नृपसंपदा परिददाति
ददातिमनोरथं मेषूरणो १० स्वोच्चगतः पतंगः कर्कोदये वाक्पतिरिंदुरथे सूर्योऽस्य शालसुभवेन्नृपालस्समुद्रमुद्राकितभू
मिपालः ४ कर्कोदये वाक्पतिरिंदुराज्य समूयशाली नृपतिः स्वभेर्कः यस्य प्रसादादरिसुंदरीणां समुद्रसंदर्शनकौतु
कं स्यात् निशेशसूर्यौ सितवाक्पतीचक्षुर्न्यशालोपनिनान्यभस्थो वा पान्वितौ सेयुदि भूपऊर्व्या प्रशास्ति स्वछत्रय
शोवतंसः वर्षेश्वरो लाभगतो कुजो कौमेषूरणेचंद्रहृत्स्यशालः समुद्रसीमामिलां पुरीवसंपालयेन्यालितशत्रुजा
लः वीर्यशालिभूगुजेन्यशालिनिसाधिकारपदलाभकर्मजेस्त्वेच्छमंडलविमर्दनसक्षमो भूपतिर्गजरथोद्भनोरणेसर्वेशुभाः
केन्द्रगतास्त्रिलाभारिस्थाः स्वलावीर्ययुताः नृपस्यात् वातोद्धूलघ्रातुरंगरंशोभाहरस्फुरच्चामरवीज्यमानः पञ्चाधिका
रिपतिमिथिथशालेः केंद्रस्थितैर्बलयुतैर्नृपतिर्विधत्ते यस्य प्रतापतुलितं हि रुपवरसूर्यमित्रखतुरंगमरथोत्थित
रेणुजालैः उत्तरजन्म लग्नेश्वरेसशुभखेचरेश्च स्वशांकरनाधिपतेर्नभस्थौ स्ववीर्ययुक्तौ शुभवीक्षितौस्तावर्षेन
दास्यात्खलुराज्यलाभः लग्नाधिनाथेन हिमांशुना वा यदीत्थशालं कुरुतेम्बरेशः शुभस्त्वतुंगादिगतोम्बरस्त्वपश्ये नदा
स्यात्खलु राज्यलाभः हिमांशुकर्माधिपलग्ननाथा मेषूरणा १० स्याच्छुभवीक्षिताश्च स्वोच्चादिभस्थाश्शुभखेचराश्चे
त्तदा प्रकुर्युर्ध्रुवराज्यलाभम् हर्षस्थितेकर्मपतौ शुभग्रहे स्वतुगराश्यादिगतेनथो दिने शुभेक्षिते केन्द्रधनत्रिकोणे

गेराज्यस्य लाभोस्ति शुभैर्विलग्नगैः लग्नेश्वरस्स्वर्क्षगतो विलग्नेस्वतुङ्गनाथेन निजोच्चगेन दृष्टस्तदा तत्र नभीश्वरा
ज्यलाभो भवेद्भूमिपतेः क्रमेण स्वोच्चस्थितो लग्नगतः शुभग्रहः शेषैस्त्रिकोणायगतैर्बलान्वितैः अविच्छिन्नराज्य
पदाप्तिरुन्नतिस्स्यादल्पिकास्वर्क्षगृहादिसंस्थैः मीनोदये भार्गवजीवसंयुते लाभे कुजे राज्यपदाप्तिमादिशेत् वृ
षोदये सौम्यहिमांशुभार्गवैः केन्द्रे गुरौ सुः खलु राज्यसम्पदः शुभेन्यशालोम्बरयो विलग्ने राज्यप्रदस्स्वोच्चगृहा
दिसंस्थः लग्नेश्वरेश्वर्क्षगते विलग्ने स्वोच्चकुजे स्यान्खलु राज्यलाभः केन्द्रे हिमांशुस्स्वगृहे स्वतुङ्गे वीर्येन्यशालंकु
रुतेस्वपेन लग्नाधिपेनाथ चतुष्टयस्थो वर्षे न दास्यान्खलु राज्यलाभः केन्द्रस्थिते शीतकरे बलाढ्ये शुभैर्युते क्रूरविव
र्जिते च शुद्धे पिवास्यान्खलु राज्यलाभश्च्युद्रेश्वले नीचगते न राज्यं मणित्थः वाचस्पतिर्लग्नगतस्तु नीयो जन्माधिनाथः
सुखगात्रयस्य सर्वैरिहृदपरिहृत्यभुंक्ते बलं गजानां विपुलां च लक्ष्मीं जामित्रनाथेन तनुभावयाते लग्ने गुरौ मित्रशुभे
श्च दृष्टे क्रूरेरदृष्टे धनधान्ययुक्तो भवेन्नरः शक्रसमो बलेन धर्माधिनाथे सबलेथ नाथयुते शुभैर्लग्नगते रदृष्टे क्रूरैर्गजा
नां विपुलाञ्च लक्ष्मीं भुनक्ति जन्तुः शुभकर्मयुक्तः सौम्यग्रहैः कंटकगैरसौम्यैस्त्रिषष्ठलाभोपगतैर्विलग्नात् कीर्तिप्र
भापुत्रधनानि रत्नप्रवालवस्त्रादि समस्तलाभम् निजांशकस्थे त्रिदशेज्यपूज्ये दैत्याधिपे स्वोच्चमुपागते च निज
जांशकस्थे रजनीशपुत्रे भवेन्मनुष्यो मनुजाधिनाथः यदीन्यशालो गुरुशुक्रसौम्यैः कृतस्तदा राज्यभवो हि १

लाभः स्वोच्चस्थितेस्तैरन्वितोपदासौ बलेन शक्रप्रतिमो मनुष्यः धर्मैरतिः कांचनलाभयुक्तः प्रीतिः स्ववर्गैर्धनधा॰
न्ययुक्तः बली च भौमो धनभावसंस्थो भवेदकस्मादतुलं च तेजः निशाधिनाथे नहतेक बूले देवाधिपेज्येन तु कंटक
स्थे रत्नाश्वलाभं कुरुते तदानीं यश्च लक्ष्मीमतुलां करोति यदीन्थ शालो रवितोस्ति सौम्यः क्रूरै स्त्रिषष्ठायगतैः स है
व विजित्य सर्वान् दिवि वैरिसंदात्मुनक्ति राज्यं विपुलं च भोगैः सौम्येदृशुक्रा निजहद्द संस्थाः स्वयोरमंदा स्त्रिखलाभसंस्थाः त
दा धनं वा बहुलप्रभावान् भुनक्ति शक्रप्रतिमो बलेन द्वौ सूरिः फौ यदि शुक्रसौम्यौ गुरुस्तनौ यो पगतोस्ति यस्य भुक्ता
यशो राज्यफलं विधत्ते हस्त्यश्वनिष्पीडितवैरिवंदम् यदा सुथेशो निजभागवर्गी स्वोच्चं गतो मित्रशुभैश्च दृष्टः ददाति लक्ष्मीं
कुंजररत्नहेमप्रवालकाकुंसतनत्र रेभ्यः त्रिराशिनाथो यदि भूमिपुत्रस्तनुर्दभागे निजभागगो वा लग्नत्रिको णाय
गतो ददाति महीसुखं सर्वबलोपपन्नम् स्वोच्चं गते देवपुरोहिते च त्रिराशिनाथे निजवर्गसंस्थे परस्परालोकनमत्र या
ते ददाति पुत्रान् विपुलां च लक्ष्मीम् चतुर्थे सौरी यदि सोमपुत्रे च मूलवर्गी यदि पञ्चमांशे महाबलं भूरि धनं च धन
मित्रागमं कार्यविलासयुक्तम् मित्रस्य गेहे यदि भूमिपुत्रो गृहे स्थिते स्वोच्चगृहे कबूलो ददाति राज्यं विपुलं च मा॰
नोन्नाशं धनं वाजिगजादिलाभम् यदीन्दुसौम्यज्यसुरारिपूज्याः स्वोच्चं दुर्नाशश्च शगता यदि सुः लग्नात्रिकेन्द्रा
यगतास्स्वमित्रैर्दृष्टाश्च युक्ता निजवीर्ययुक्ताः गजाश्वरत्नाम्बरदेशलाभं स्त्रीपुत्रलाभं विविधं च सौख्यम् यच्चान्नि

पत्र ३

खेटाः परमर्द्दनञ्चकुर्वन्ति सर्वेवलिनोनराणाम् भाग्याधिपस्त्वोच्चमुपागतोवलीरवीन्दुवाचस्पतिभिर्निरीक्षितः भाग्यो
दयंस्याद्धनधान्यलाभोनृपप्रसादोनियतन्नराणाम् यदार्कपुत्रोवलवान्स्वतुङ्गसंस्थोप्यतुङ्गेभृगुजोवलाढ्यः यदानदा
म्लेछजनप्रसादाद्धुनक्तिराज्यंविपुलांश्चलक्ष्मीम् वर्षेनन्वे यदासवीर्योमुथहाधिनाथोलग्नाधिपोजन्मनिलग्नपो
वाकेंद्रत्रिकोणायधनस्थितास्तेसुखार्थहेमाम्बरलाभदास्युः तुङ्गेशनिर्वाभृगुजोगुरुर्वाशुभेस्थशालाद्यवनाहृतापि मु
ताजकसर्वस्वसारे स्यादिक्कवालेखलुराजयोगस्यादिन्दुवारेनृपराज्यविच्युतिः नृपात्मजानामिहराज्यलाभो
न्येषांप्रतिष्ठावसुलब्धयस्युः ताजिकालंकारेपि जननेजननेत्रगोचराःखचरास्त्वगृहोच्चसंस्थिताः त्वरिभस्था
विहायहायनेयदिनेस्युस्तकलार्थसिद्धिदाइति अथराजयोगभङ्गः मणित्थः व्ययेशशशांकोयदितत्रसौरिःषष्ठेभृ
गुर्हानिकरस्समन्तात् धनाश्वरत्नादिमहाङ्गनानांस्वचित्तवैकल्यकरोह्यकस्मात् धर्माधिपेवाविवलेचवित्तनाथे
विलग्नेशुभदृष्टिहीने क्रूरैर्युतेनाशमुपैतिलक्ष्मीस्सुसञ्चितानाशकृत्सुरक्षितापि ताजिकभूषणे नीचस्थितास्त्वास्तमि
तास्त्वपापानृपालयोगंदलयन्त्यलन्ते खलाःकुवर्गेविवलास्त्वसौम्याः कृतार्गलास्युर्नरपालयोगाः ताजिकसारेपि
नीचोपगावैरिगृहोपजाताःपापैर्युतावास्तगतानग्रहेन्द्राः हरन्तिराज्यंविपुलन्नराणान्तदासुखनाल्पतरंहिवर्षे
दुष्टवर्गोपगाः पापास्सौम्याश्चेद्वलवर्जिताः त्वप कुर्वन्तिनेराज्यंकष्टंकुर्वन्तिदेहिनाम् अस्तङ्गतोनीचमुपागतोवा

क्रूरारिसंपीडितमूर्तिकौवा देवेज्यशुक्रौमनुजाधिपत्यंसुखार्थलाभंहरतोनराणाम् सूनौव्योमपतिर्ग्रहस्ययदिचेत्तद्दस्तद्धाधिपतिर्नीचस्थास्तमुपागतः शुभग्रहप्रोक्तोब्दवेशोबुधैः सौम्याश्चन्यनिताश्रिताःखलखगाः केन्द्राश्रितावक्रिणोनिर्वीर्यायदिवातदाब्दसमयेलक्ष्मीः परिक्षीयते जनोव्ययेशोदशमेचवर्षेस्वस्वामिसौम्येक्षणयोगहीनः खेशारिदृष्टश्चयुतोश्रियंहरेन्नृपाद्वधंच्युमुरुधृस्यपूज्यम् अब्देशः पदयोश्चवास्तमयगोनीचारिगोवाभवेल्लग्नेशेनकृतेशराफयुतिकःखेशोथराज्येश्वरः क्षीणोनीचयुतश्चशुभोज्झितयुतिस्सद्योपिदृष्टाश्चयोराज्यच्युतिर्निवलेनविक्रमभिवक्षीणोविदेहेरुजम् पञ्चाधिकारिष्वपिनैववेकेंद्रत्रिकोणलाभक्रमगोवलीयान् पदेपिदृष्टाश्चयगाविवीर्यास्तदाभवेद्भूरिसुखार्थनाशः लग्नेश्वरेनीचपतौस्थशालेराज्यच्युतिर्हानिधियानृपस्य॥ खपे१० खनीचाधिपतौस्थशालेस्याद्राष्ट्रभ्रष्टिनृपस्यशून्यम् वर्षतन्त्रे अब्देन्थिहेशादिखगाःखलैश्चेद्युतेक्षिताश्चास्तगनीचगावा सौम्याबलोनानृपयोगभंगतदावदेद्धिनसुखस्यपंच इत्थंजन्मनिवर्षेचयोगकर्तुर्बलाबलम् विमृश्यकथयेद्राजयोगंतद्धंगमेवच॥ इतिश्रीमद्दैवज्ञवर्यपण्डितदामोदरात्मजबलभद्रविरचितेहायनरत्नेवर्षेशादिविचाराध्यायः॥ ॥ पंचमः॥

अथ हायनरत्नस्योत्तरार्द्धप्रारम्भः ॥ ❋ ॥

श्रीगणेशायनमः अथतन्वादिद्वादशभावविचाराध्यायः उक्तञ्चयादवेनाभावस्य रस्यानधिपस्यवीमान्दृष्टेपिवा कुंसहि
ताह्निंतस्समाः तथैवतन्वादिकभावजातंशुभाशुभंतद्धिदृणोम्यथाहम् द्वादशभावानांसंज्ञासमरसिंहेनोक्तातनु१धन२स
हज३सुहृत्४सुत५रिपु६जाया७मृत्यु८धर्म९कर्म१०पः११व्यय१२इतिभावाद्वादशकार्यस्थानानिलग्नाद्या इति अथ
सामान्यतोभावविचारउक्तोव्दतन्त्रे। योभावस्वामिसौम्याभ्यांदृष्टोयुक्तोयमेधते। पापदृष्टयुतोनाशो मिश्रैर्मिश्रफलं
वदेत् अत्रस्वामिशुभग्रहाणांयुतोदृष्टोवातद्भावसंबन्धिवस्तुसौख्यंकोर्थः तद्भावोक्तशुभपदार्थानांवृद्ध्या अशुभपदार्था
नान्नाशेनचसुखं पापैस्तद्भावोक्ताशुभपदार्थवृद्ध्याशुभपदार्थनाशेनचस्वस्यदुःखमेवमिश्रैः सौम्यपापैर्मिश्रंशुभमशु
भञ्च तत्रसौम्याधिक्येसुखाधिक्यंदुष्टफलपापाधिक्येदुःखाधिक्यंशुभफलंज्ञेयंतुल्यत्वेक्रूरसौम्यानांबलाबलविवेके
नफलनिर्देशः अत्रभावेशमित्रग्रहेणदृष्टोयुतोवाभावः स्वफलप्रदोवाज्ञेयः भावेशशत्रुणासौम्येनापियुतोदृष्टोवाभा
वः स्वफलनाशकोज्ञेयः भावाधीशोपिलग्नाद्भावाद्वाकेन्द्रगोभावशुभफलवृद्धिदः षष्ठाष्टमद्वादशस्थोभावफलनाश
कोज्ञेयइतिविशेषः भावनाथोयथापश्येद्भावंकार्यकरस्स्मृतः आक्रान्तोपिचयःपश्येन्यरतःकार्यसिद्धिकृदिति जीर्णता
जिके अत्रविशेषोभगवतागर्गेणोक्तः नीचस्थोरिपुगेहस्थोग्रहोभावविनाशकृत् उदासीनगृहेमध्योमित्रस्वर्क्षत्रिकोणगः
स्वोच्चगश्चग्रहोवश्यभावद्धिकरःस्मृतइति षष्ठाष्टव्ययभावेषुविचारमेवपरीत्यमाहसत्याचार्यः सौम्याःपुष्टिम्या

पाविपर्ययसंश्रिताग्रहाकुर्युः मूर्त्यादिषुनिधनान्तारिपुभावेषूक्तमान्फलंदद्युरिति अयमर्थः अष्टमस्थाःसौम्याः
मृत्युहानिंकुर्वंति पापामृत्युवृद्धिंकुर्वंति द्वादशेसौम्याव्ययहानिंक्रूराव्ययवृद्धिं षष्ठभावस्थाः सौम्याशत्रुहानिंक्रूराःश
त्रुवृद्धिंकुर्वंतीतिसत्याचार्यमतं षष्ठेसौम्याःशत्रुवृद्धिंक्रूराश्शत्रुहानिंकुर्वंतीतिताजिककर्तॄमतम् तदग्रेग्रहाणां
भावफलंप्रकटीभविष्यति अत्रविशेषमाहसमरसिंहः जन्मनियस्मिन्राशौशुभोशुभोवावर्षलग्नेपि यदिभव
तितदापूर्णंशुभंयच्छतिस्वधातुवशात् अत्रविशेषातस्माद्तेजस्सिंहः लग्नप्रभृत्यखिलभावपतौविनष्टेतद्भावजात्र
विषयस्सतिरित्यमत्रानहेरियेरिपुरुजोपनयोन्त्यनाथेनार्थव्ययप्रमृतिपम्,तिहानिरित्यमितिअथभावेषुवलिष्ठग्र
हलक्षणमुक्तंसंज्ञातन्त्रे लग्न१कर्म१०स्त्र७तुर्य४य११सुत५क९स्थोवलीग्रहः यथादिमविशेषेणसत्रिविंतेषु १॥
१०।४।७।११।५।९।३।२ चंद्रमाकुजःसत्रिषु १।१०।७।४।११।५।९।३ एच्छायांसूनौवर्षेचचिंतयेत् भावानवेत्यप्र
स्तास्सूरिःफाष्टरिपवोशुभाःदीप्ताशान्तिक्रमेशस्ताइमेपीतिविचिन्तयेत् अत्रसर्वापेक्षयालग्नस्थोग्रहोवलीत
स्माद्दशमस्थोहीनवलः एवंसर्वत्रद्वादशाष्टमषष्ठभावागणितागता अधिष्ठितग्रहदीप्ताशान्तिक्रमवर्तिनेतेनदाःशु
भफलदाइति एवंशुभभावेषुग्रहास्स्वदीप्तांशमध्येवर्तन्तःशुभाः तदतिक्रमेन्यूनफलदाइत्यनुक्तमपिज्ञेयम् भावविन्ता
रविशेषमाहयादवः यद्यद्भावपतिर्ग्रहोजनुषिसोत्राब्देधिकारीवलीनतन्माप्तिकरोथवाजनुषियद्भावाधिपोब्देसच पश्ये

नं स न त या वि धो य दि च नो प श्ये न्म लं स्व प्र व द्यः कश्चिन्नवचरो जनौ शरदियद्दस्थो त्र न स्मा प्नि दइति अन्यो पि विशेष उ
क्तो हायनसुंदरे यस्मिन् भावे भावनाथेन युक्तो लग्नस्वामी न स्वभाव स्य वृद्धिं कुर्यान्नित्यं मृत्युनाथेन युक्तो यस्मिन् भाव
वेन स्य हानिं सदैवेति अथ लग्नेशो यद्भाव स्वामिना सहेन्थशालं करोति तद्भाव सम्बंधिपदार्थानां वर्षे लाभ सुखादि
कं वाच्यं तत्रापि मणऊ खल्लासररद्दयोगादिसंभवे इन्थशालफलं न वाच्यं एवमिन्थशालासंवेपि यमयानकं तं
वीर योगादौ फलं यथोक्तं वाच्यमिति भाव विचाराध्यायानुक्रमपि ज्ञेयं अत्र जातक वर्ष प्रश्नादौ लग्नादि द्वादश भावाः
साध्यास्ततो यत्र यत्र भावे पद्यह्न सुक्र थितं तन्न ह स्वमि प्रायादि ग्रह योगतो वाच्यं उक्तं च चंडेश्वरेण यद्यद्भावेतु य
ह्न सुकथितं यवनादिभिः तत्कार्यं सत्त्वमाख्यातं ततः प्रश्नादि चिंतयेत् इति सामान्यतो भाव विचारः अथ विशेष भा
व विचारे आदौ तनु भाव विचारस्तत्र तनु भावे किं चिंतनीयमित्युक्तं चंडेश्वरेण आरोग्य पूजा गुण मान दत्तमायुर्वयो
ज्ञाति जदोष सौख्यं क्लेशाकृतो लक्षण वर्ण रक्षा तनुर्भागिनेय स्वबंधुस्तनौस्यात् अत्र तनुभावश्चे स्वामिसौम्याभ्यां दृ
ष्टो युक्तो वा स्यात् तदा देहे आरोग्यं लोकतः पूजा लाभः गुणोदयः सन्मानाधिकं शुभाचरणं आयुषि निर्विघ्नता लग्ने
श वयसा पुरुषेण सुखाऽधिकं स्वज्ञाति सौख्यं क्लेशनाशः शुभाकृतित्वं नाम कांति वर्द्धनं देहे शुभलक्षणोद्गमः लग्ना
धीशस्य संज्ञानतो क्तब्रा ह्मणादि वर्ण द्वारया सुखं मंगर क्षा भागिनेय जाया देहे सुखं भागिनेय विवाहादु त्सवे न वा

सुखमेवं पापैः सर्वं विपरीतं ज्ञेयं मिश्रैर्मिश्रं च पूर्ववत् ज्ञेयं अथ विशेषयोगास्ताजिकसारे लग्नाधिपे पूर्णबले निसौ-
ख्यमारोग्यतनाङ्गकान्ति विवर्द्धनञ्च अल्पं सुखं मध्यबले विनष्टे कष्टं व्यथा पापविरागने त्यसौख्यम् अत्र वर्षलग्नेशो जन्म
न्यपि पूर्णबलोपस्थितः स्युक्तन्ते जसिंहेन लग्ने ष्वरेऽब्दजनुषोरपि पूर्णवीर्ये नीरोगयतामतिमहत्त्व वपुस्सुखा-
नि लग्नस्य दृष्टसहिते विभुनाशुभैर्वा भावेषु चैवमखिलेषु फलं विलोक्यम् एवं पापैस्सर्वं विपरीतं ज्ञेयं मिश्रैर्मि-
श्रफलम्भवेत् केन्द्रस्थिते लग्नपतौ च सौम्यैर्दृष्टे युते वा नव पञ्चमस्थे सौख्यं विलासो विजयो भवेद्धा कम्बूलगे रा-
त्रिपतौ बलाढ्ये लग्नं यदा पापखगैस्समेतं सौम्यग्रहैर्नो सहितञ्च दृष्टम् ददाति माद्यं बहुलं स्वमानेन त्यावि वादं कु-
जनैर्नराणाम् शुभग्रहाः केन्द्रगता बलान्विता स्सद्योर्थलाभाय सुकार्यसिद्धये। पापग्रहाः पञ्चमकेन्द्रगा वा दारिद्र्य
दुःखाय भवन्ति तत्र सौम्यैर्ग्रहैरुपचयोपगैस्समस्तै लग्नात्तथाहि मकरात्सबलैर्नराणाम् दद्युर्धनानि विविधानि विल-
सद्दास्यं सौख्यागमं निखिलयोगजनात्पृथिव्याम् समरसिंहः लग्नेशे केन्द्रस्थे शुभग्रहैर्लग्नगे शुभे दृष्टे लग्नात्त्रि-
कोणसंस्थे क्षेमं देहस्यचन्द्रसूर्यशिले जातकलग्नाद्वर्षे षष्ठे नैवादशास्त्रहेः क्रूरैः दृष्टे युते च वाच्यं तद्वर्षे न शु-
भमन्ययोगेपि जन्मनि पापे वर्षे लग्नगतान्मुन्थहा न हि श्रेष्ठा क्रूरयुत दृष्ट चन्द्रे लग्नस्थे वाशुभं बहुशः लग्नात्सप्ता-
ष्टमगे भौमे वर्षे नशोभनं वाच्यम् जीर्णताजिके उदितो लग्नपो लग्नं पश्येत्सर्वैग्रहैस्थितम् सार्वभौमस्तदा योगो म-

तेवर्षपूर्वभागेऽशुभफलदाश्चोत्तरेत्वशुभाः येन्दुजन्मनि बलहीना वर्षे बलसंयुताः खेटास्ते वर्षे चरमभागे शुभफलदाः पूर्वभागके त्वशुभाः उभयत्र ये बलाढ्याः संपूर्णेऽब्दे शुभप्रदास्ते स्युः उभयत्र वीर्यरहितास्ते वर्षे निष्फलाः सकले ॥ अथ लग्नभावस्थितानां सूर्यादीनां फलं ताजिकपद्मकोशे अथ प्रवक्ष्ये यवनादितत्वं तन्वादिगानां रविपूर्वकाणाम् ॥ सामान्यतो भावफलं खगानां कौतूहलं दैवविदां हिताय रविर्लग्नगो वातपित्तं करोति कलत्रांगपीडां शिरोनेत्ररोगम् ॥ विवादं जनानां भवेद्दुष्टचिन्ता दृशोनेष्टकारी भवेद्धा यने स्मिन् १ तनुगतस्तनुते रजनीकरो विकलतां श्वककफज्वरपीडनम् भवति पापखगान्वितदृग्यदा तनुविनाशकरो बलवर्जितः २ धरणितनयलग्ने स्याद्व्रणो वातपीडा भवति रिपुविवादो नेत्रशीर्षे च रोगाः ज्वरवमनविकारादंगनारोगचकष्टं नृपभयमथ लोहादग्नितो वा भयं स्यात् ३ रजनिकरसुतः स्याल्लग्नगो हायनस्य बहुलबलविहृद्धिर्योषितां चापि सौख्यम् भवति रिपुविनाशो भूपपक्षाच्च लाभो धनजनसुखकारी मित्रलाभं करोति ४ जीवे लग्नगते हयानां वरसुखं प्राप्नोति हृद्धिं परां राज्यात्सौख्यसमागमं च बहुलं व्यापारतस्याज्जयः कीर्तिश्चापि विवर्द्धते रिपुजनानष्टं यत्नवप्रंपतथा जायासौख्यमथापि मौक्तिकधनं हेमश्च लाभो भवेत् ॥५ तनुस्थानगो भार्गवश्चेदिहस्यान्नृतिस्थाविहृद्धिं समृद्ध्यागमं च रिपूणां विनाशं तथा भूपमानं जयं भूषणाढ्यं नराणां करोति ६ मूर्तिस्थितो रविसुतः सुतलाभकारी स्वोच्च ७ स्थितः स्वभवने १०।११ चकरोति लब्धिं शेषेषु वैरिभयवा ।

युक्ता नाचपीडा जायाँ गक ष्टमध्य रोगकृदष्टमध्ये ७ तमोलग्नगः कामिनीनाञ्च पीडारिपोर्भीतिचिन्ताव्ययोव्यग्रता
च शिरोर्तिश्च भूपाद्भयम्मानभङ्गं नृस्थाने त्र पीडाङ्ग रोगी हृवर्षे ८ केतु फलं सर्वत्र राहुवद्धे यम् मणित्थः वहुचिन्तात
थोद्वेग शिरोक्षि मुखपीडनम् वहुरोगोङ्गनापीडा वर्षादौ लग्नगो रवौ १ प्रक्षीणश्चन्द्रमाक्रूरश्चाक्षीणः सौम्य एव च सौ
म्यदृष्टस्तथा सौम्यः पापदृष्टः स्वशोभनः शुक्लाष्टम्युत्तरं दलाद्यावत्कृष्णाष्टमीदलं तावच्चन्द्रमसः क्षीणाशुः प्रोक्तस्था
नेषु शोभनः लग्ने शीतकरे पुंसां श्वासकासादिपीडनम् वदनाक्षिविकारैश्च पीडितः कफरोगतः २ मूर्द्धवक्त्रादिरोगा
श्च कलहश्च धनक्षयम् रक्तपित्तप्रकोपश्च कुरुते लग्नगः कुजः ३ देहे सौख्यन्धियो वृद्धिं नृपमानं धनागमम् तेजो धै
र्यं स्त्रीवृद्धिश्च वर्षे सौम्ये विलग्नगे ४ सौख्यम्पुत्रकलत्रादेर्वपुरारोग्यसन्मतो लाभं सेवासुखम्भूपमानं लग्नगे गु
रौ ५ सौख्यलाभम्प्रमोदश्च कुलवृद्धिर्भवेन्नृणाम् मानम्भूमिपतेर्दैत्यदैवज्यो लग्नगो यदि ६ कफमारुतकोपश्च शिरो
रोगोदरपीडनम् इष्टद्वेषश्च वक्त्रपीडा वर्षे लग्नगते शनौ ७ देहे मन्दो नापीडा कलहश्च विभवक्षयम् पुत्रमित्रा
दिक्लेशं कष्टं राहौ वर्षे विलग्नगे ८ इति तनुभावविचारः १ अथ धनभावविचारः तत्र धनभावे किञ्चिन्तनीयमित्युक्तञ्च पाड
श्वरेण माणिक्यमुक्ताफलरत्नधातुवस्त्राम्बरस्वर्णहयादि सर्वम् रौप्यादि धान्यं क्रयविक्रयादि साधारणं तत्कथितं
द्वितीये २ अत्र धनभावस्वामिसौम्याभ्यां दृष्टो युक्तो वा स्यात्तदा माणिक्यमुक्ताफल रत्नवस्त्राम्व ॥ ८ ॥ १

वस्त्रणीदीनामागमात्सुखमम्बादितस्तु सत्तं क्रयविक्रयादुनागमः धान्यव्यापारादितो लाभः क्रूरैः सर्वं विपरीतं मिश्रैर्मिश्रं
॥ अथ योगाः वर्षतंत्रे वित्ताधिपो जन्मनि वित्तगोऽब्दे जीवो यदा लग्नपतीत्थशाली तदा धनाप्तिः सकलेपि वर्षे क्रूरे शरा
फे धनधान्यहानिः यादवेन तु जन्मनिधनभावस्थगुरोर्योग उक्तः यदि देवगुरुर्धने जनीशर द्विस्वादपि तत्र न धुनः मुथ
शीलयुतो न तदा धनं बहुलं स्यादिति निश्चितं वदेत् ताजिकसारे मुथशिलं विनैव योगोक्तः वित्तेश्वरो जन्मनि देवपूज्यो वर्षे
धनस्थो धनलाभकृत्स्यात् वर्षाधिनाथेन युतेक्षितो वा जीवस्तथा वर्षपतिर्बलाढ्यः धनपतिः कुरुते धनगो धनं प
दि सुराधिपपूज्यसमन्वित इति वर्षतंत्रे जन्मान्यशो बलोकी ज्योऽब्दे ऽब्दे शो बलवान् यदा तदा धनाप्तिर्बहुला विनाया
सेन जायाते एवंविधो गुरुर्धनभावे चेद्भवति तदा विशेषेणोत्तमफलमुक्तं यादवेन जनने धनहर्म्ये गुरौ शरदी शो
शरदीक्षितं धनम् धनगेहगते तथा धनैर्बहुभिः सेव्य इहार्थवान्नरः वामनेन तु गुरोर्धनभावे दृष्टिं विनैव यो
गोक्तः गुरुर्वर्षाधिपत्यं च सबलत्वं च विभ्रति धनाप्तिर्महती तत्र वर्षे भवति निश्चयात् एवंविधे सिते सौम्ये ऽथवा व
हु धनं भवेत् धनस्थाने शुभयुते धनाप्तिर्बहुधा भवेत् निर्बले पापयुक्ते च धनहानिस्तु जायते वर्षतंत्रे एवं पद्मा
वयो जन्मन्यब्दे तद्भावगो गुरुः लग्नेशेनेत्थशाली चेत तद्भावजसुखं भवेत् तथा जनुषि यै पश्येत् तद्भावमब्देऽब्दपो गु
रुः तदा तद्भावजं सौख्यमुक्तं ताजिकवेदिभिः सूनौ धनप्रदः स्वे दो धनाधीशश्चेत्तो यदि वर्षेनैष्टो वित्तनाशः न्य

निस्वे पापवाहदौ एवं समस्तभावानां सूनौनाथाश्च पोषकाः वर्षेनस्य बलात्तेषां नाशायोत्थाविचक्षणैः लग्नवित्तपांस।
योगे वित्तसौख्यविलासदः वामनः योगे लग्नेशवित्तेशो विंत्तसौख्यं न जायते अत्र वर्षेनस्य लग्नेशधनेशयोर्योगः शु
भफलद उक्तः वामनेनाशुभफलद उक्तस्तत्रान योर्व्यवस्था एकराशौ न योर्मुथशिले शुभफलम् सरिफे अशुभफ
लन्तदुक्तन्तेज सिंहेन स्वाङ्गेशयोर्मुथशिले सुखनोथलाभो नेस्त्वय्यौनतनुपेन धनपेसराफादिति समरसिंहः जन्म
नि चैतां मजन्मनि षष्टपनौ न स्थिते च वर्षोन्नः लघुवित्तस्य लाभस्स्यादेवं भौमे भवेद्योगः यादवेन तु जन्मनि षष्ठभाव
स्थबुधस्य योगोक्तः जनने शशिजेरिपुस्थितशरदीहापिगतेऽब्दके धनम् लघुभूमिसुतेन तथाविधे निजधातूत्थगदो
निरूपितः वर्षेशे सति शुक्रे धनगे सौम्येक्षिते च भूरिधनलाभः सौम्येप्येवं सबलेव्यवसायज्ञानलिखननो वित्तम्॥ वित्त
स्थिते गुरौ स्याच्छुभयुतदृष्टे धनी च बहुसेव्यः मुथहाराशिं जन्मनि पश्यन् वर्षे पितादृशि विशेषात् मातुसहमेस्तजी
वेशुक्रेवा सौम्यदृष्टियुजि स्वकुलोचितश्च वित्तं राज्यं भूपस्तरस्म भवति मन्देच धनोपगते धनव्ययोभीः स्यात्तिश्च
कार्याणाम् गुरुयुक्ते भ्रातृसुखं शुभदृष्ट्यानस्म भूतयो भ्रातुः स्वीये द्वितीयके वागुरौ च पापार्दिते हानिः हद्दाधिप
तौजीवे शुभदृष्टियुते धनप्राप्तिः विपरीते धनहानिर्मन्दस्थाने गुरौ न तथाप्येवम् द्विपदस्त्वनुष्ठदं नाविचार्य्यौ ता।
शिपदहोक धातुश्च धनसुहृदादिग्रहाणां यथोक्तकार्याश्च यो हेयाः धनलाभस्य च प्रश्ने लग्नेशेनेन्दुनाचनौथ्थः कु

हा
र.उ.
६६

स्नेयदीन्यशत्रं शुभयुतिदृष्ट्यां भवेल्लाभः लग्नेशधनेश्वरयोर्नेक स्त्रे वान्यमातुं वा लाभः यमयायोगे पितृथाशुभयुते वा
धनेभद्रं क्रूरग्रहैर्दृष्टैर्ल्लाभोन्यदास्यात् शुभं क्रूरमूथशिलेचतयोर्म्रियते प्रष्टा कथंचिदपि वा मनः गुरुर्जन्म
नि यद्वा शोनद्वा शौ वर्षलग्नगो जायते वित्तनीरुक् सुभस्वामियुतेक्षिते जन्मन्यर्के लग्नगते ऽब्दे धनस्थे धनं भवेत्
गुरौ पापादितैरं धनस्थे वा नृपाद्भयं सबले ऽल्पतो ने चलिपित्तानो द्युमेर्हृनम् वर्षतंत्रे जन्मलग्नगनाः सौम्याव
र्षे धनलाभदाः यादवेन तु बुधस्यैव योग उक्तः वित्तजन्मविलग्नगे ऽब्दे धनयोगे धनलब्धिरुक्तमाह इति वर्षतंत्रे ॥
त्र्यर्थायेसह मेशौ चेच्छुभैर्मित्रदृशेक्षितौ वलिनौ सुखतो लाभप्रदौ यत्नादरे दृशा मित्रदृष्ट्या मुथशिलेः योगयोः सु
खतो धनं नयो मूसरिफे वित्तनाशः कुर्नेयभीतयः क्रूरयोगे क्षणात्सर्वं विपरीतफलं भवेत् वित्तेशो जन्मनि गुरुर्वर्षे वर्षे
शनार्द्धन यद्भावगस्तमाश्रित्य लाभदो लग्नगस्त्वात्मनः वित्ते सुवर्णरूप्यादेः भ्रात्रादेः सहजस्थगः पितृमातृसमादि
भ्यो वित्ते सुहृदि पंचमे सुहृत्तनयतः षष्ठे रिवर्गाद्रिपुभीतिदः स्त्रीभ्यो द्यूने ऽष्टमे मृत्युरर्थहेतुः पथोंक ९गे ख१० नृप
देर्नृपकुलाद्राये ११त्ये १२ व्ययदो भवेत् यादवः तनुगेसबले जनो धनेशर्दे केन तु येन्यशालिनि शुभदृष्टपथं तु गा
नेहं गवहु वित्तं निजवंशजं नृपात् जननान्दकयोर्धनेनमो ग्रसनिद्व्यमसौम्यदृग्युतः जीर्णनाजिके चंद्रो लग्नप
तिर्वापि धनपस्य यगो भवेत् तदा न धनलाभः स्यादुत हानिर्भवेद्ध्रुवं धनेलग्नपतिर्द्यूने वित्तयो धनलाभकृत् धनेशुक्रे

राम
६६

द्गुरवोयदालाभोनहिस्तदा चरराशौलग्नगतेपापेचसमवस्थिते आर्योनामादिशेद्धानिंतत्रवर्षेसुनिश्चितं तेजःसिं
हः अर्थेगुरोजनुषितद्दशिवानृपादेः प्राप्तिस्तवागगशुभैर्हनगैश्चवर्षे सौम्यग्रहोजनुषिपूर्णवलोधनेचेत्तत्रस्थि
तोब्दसमयेपितदाधनंस्यात् द्रव्यंचवीर्ययुजिवित्तगृहेधाधनंस्यात् द्रव्यस्यहानिरघमैःखिलमित्यमूत्थम् भानौतभोयु
जिसितेत्त्वनभः स्थितेब्देस्याल्लग्नगयुगमुथशिलेविभुतास्वमानात् मन्देब्दपोब्दसमयेपिमृतावसौम्यदृग्युक्तिभाग्मृति
करस्तनुपेत्यशाली उत्तरतन्त्रे शीतांशुलग्नेश्वरवित्तनाथाः परस्परंसंयुतवीक्षितास्य धनत्रिकोणोदययायदा।
स्युस्तदार्थलाभमत्रवदेन्नराणाम् शशांकजीवज्ञसितावलाढ्यावित्तायधर्मात्मजकण्टकस्थाः स्वोच्चादिगास्युर्नच
पापयुक्ताः कुर्वन्तिलाभंप्रचुरंसुशीघ्रम् शीतांशुवित्तेश्वरलग्नपानांकम्बूलयोगेप्रचुरोर्थलाभः लग्नेशवित्तेश्वरयो
श्चनक्तयोगेऽन्यमर्त्याद्धनमेतिपृच्छकः वित्तस्त्रिविंशांशमयास्ययोगहृयोश्चपापार्दितयोर्नवित्तभाक् क्रूरैर्हतस्यैश्चशु
भदृष्टयुक्तैर्दूरेचिरादल्पधनस्यलाभः पापेक्षितेवित्तगतैश्चपापैर्हतस्यनाशश्चिरसञ्चितस्य लग्नेशवित्ताधिपतीत्थ
शालोयस्मिन्हिभावेषुमवीक्षितःस्यात् तन्व१र्थे२भ्रातृ३सुहृ४त्सुता५रि६जाया७सु७तद्वारतस्तिलाभम् धर्मे९
ध्यधर्मोद्गगन१०स्थितौशाल्लाभेस्वामित्राद्व्ययगेव्ययादिः लग्नेशवित्ताधिपतीत्थशालेरंध्रेधनाप्तिर्वधवन्धयुद्धात् वि
त्तेश्वरोलग्नगतःकुटुम्बे२लग्नेश्वरस्याद्धनगेनराणां लग्नार्थपौवित्तगतौविलग्नेवित्तोदयेशौसुखवित्तदौस्तः।

लग्नेशवित्ताधिपती विलग्ने निरीक्ष्यमाणौ गुरुचन्द्रमाभ्याम् शुभौ च नौ वीर्ययुतौ विशेषात् प्रष्टुः प्रकुर्युः प्रचुरार्थलाभं
वित्तेशजीवस्सितइन्दुजो वा पूर्णशशांको वृषकर्कमाश्रितो निरीक्षितो वा सहितः शुभग्रहैः पापैर्विहीनो गगना
र्थलाभगः प्रष्टुः प्रभूतार्थसुखास्पदप्रदः देवेज्यचन्द्रात्मजभार्गवानामेकोपि तुङ्गे स्वगृहे बलाढ्यः लग्ने धने कर्मणि
वा त्रिकोणे स्थितः प्रकुर्यान्महसार्थलाभम् अथ धनभावस्थितानां सूर्यादीनां फलानि पञ्चकोशे कुटुम्बाद्विरोधो नृपा
द्वीनिकष्टधनानि दिने स्थे रवौ मानवानाम् पशूनाम्प्रपीडा हरेश्चापद स्यु स्ससौम्या न्विनोद व्ययलाभं करोति १ कुटुंबाञ्च
यश्मित्रपक्षाच्चलभन्धनाढ्यश्च न स्थ शशांकः प्रकुर्यात् रिपूणां विनाशं तथा नेत्रपीडा भवेदन्दमध्ये नृपात्सौ भ
ख्यकारी २ धनस्थो धरण्यात्मजो द्रव्यलाभं शिरोर्त्तिं च नाना विरोधं करोति नथैौरथ्ये व हेर्भयं शोकमोहौ कलत्रेस्सिरोगं
करोतीह वर्षे ३ धनस्थः सुतः स्याद्यदा शीतरश्मेर्भवेद्द्रव्यलाभः कुटुंबाञ्जयश्च रिपोर्नाशनं मानकीर्त्योर्हि लाभः प्रतिष्ठा
धिका हायने स्यात्सुखं च ४ कुटुंबराशौ च गते सुरेज्ये धनादिभोगान् लभते मनुष्यः चतुष्पदानाञ्च समागमः स्यात्
द्वापने भूपजनाच्च लाभः ५ धनस्थे कवौ धान्यलाभो धनाप्तिर्भवेन्म्लेच्छजातेः सुखं सम्पदाञ्च नरो राजतुल्यो भवत्य
त्र वर्षे पशूनां हयानां गृहे स्यात्सुखं च ६ दिवानाथपुत्रो धनस्थो धनानां विनाशं विधत्ते कुटुंबाद्विरोधम् प्रकुर्याञ्च नेत्रोद
रे शुभ्रपीडां कफार्त्तिं च वर्षे भवन्त्येव दैव ७ जनापवादञ्च कुटुंबगञ्चेत्तमस्तथा भूपभयं करोति नेत्रोदरव्याधिभयानि दोषा

हनापहारश्च भयं तथाब्दे ८ मणिस्थः रिपुराजानलैश्चौरैर्विवादश्च विभवव्ययम् कुटुम्बकलहश्चवर्षे द्वितीयो भास्करो यदि
१ दृष्टस्थानगतं सौख्यमन्यनाप्तिश्च धेनवस्तुतः शरीरस्य रमारोग्यं द्वितीये रजनीकरे २ वह्निचौरनृपादिभ्यो भयं वा विभवक्ष
यम् दृशोरुक्कामिनीकष्टं धनस्थे धरणीसुते ३ शरीरं निरुजं नित्यं द्रव्यलाभो भवेन्नृणाम् इष्टस्वजनजं सौख्यं रौहिणेये
कुटुम्बगे ४ धनलाभस्तथारोग्यमप्रमोदो वंधुवर्गतः प्रचण्डस्त दृशभोगन्दे वेज्यो धनगो भवेत् ५ धनलाभं सुहृद्हृतिः
स्त्रीसुखं शत्रुसंक्षयम् कान्तिवृद्धिर्नृणामब्दे द्दैत्येज्यो धनगो यदि ६ पीडा वक्त्रे तथा नेत्रे धननाशो नृपाद्भयम् पुत्रेजा
यादिकष्टं च द्वितीये रविनन्दने ७ धनव्ययमनारोग्यं चिन्ता वस्त्रादिपीडनम् वक्त्रे लोचनपीडा च धनस्थे सिंहिकासु
ते ८ इति धनभावविचारः अथ सहजभावविचारः तत्र सहजभावे किं चिन्तनीयमित्युक्तं चण्डेश्वरेण भ्रातानुजसेवकसमृ
द्धिलाभ भृत्यादिमार्गं च वदेच्च कर्तुः यात्रादिचिन्तानिनयं समस्तं पर्यायमेतत्कथितं तृतीये अत्रापि सौम्यस्वामियुत दृष्टैः
पूर्ववद्विचारः॥ वामनः॥ सूर्ये सितेवा वर्षेशं सहजे भ्रातृतः सुखम् शुभदृष्ट धनैः सार्धं कलहः पापवीक्षिते शुक्रे दग्धे
शकटकः नैः सार्द्धं कष्टदं फलं जीवे सहजगे सौख्यं सोदराणां प्रजायते अत्र जीवे तृतीयभावे सुतरां कुलनाशः सोद
राणां चेति समरसिंहोक्तं दुष्टफलं निर्बलगुरोर्ज्ञेयः तदुक्तं यादवेन धिषणे सबले समाधिकारे सहजस्थे सहजोत्थ सौख्य
मस्मिन् अशुभासितयुक्ते विनष्टदग्धे सहजाव्याकुलतानि दुःखिनाच भ्रातृसौख्यं विलग्नाद्दनाथयुक्सहजेश्वरे विधौ

हार. उ. ८ सहजोसारे भ्रातॄणां रुचिर्भवेत् नत्र स्थितो बुधः सौम्ये स्थितो नुजविवृद्धिकृत भ्रातृसद्मेश्वरे न ष्टे नुज नाशस्तदा भवेत्
तस्मिन् चाप्युदिते वीर्ययुते भ्रातृसुखं भवेत् तेजसिंहः स्वस्वामिसौम्येक्षिते भ्रातृगेहे लग्नाधिनाथेन निरीक्षितो वा के
न्द्रे त्रिकोणायगतेन दृष्टे सुखं समुत्थं सहजप्रकल्प्यम् लग्नाद्भुक्मुत्थशिले सहजेन दृष्टे सौम्यादि सोदरगणे युतसौ
ख्यदायी वा दस्तु मूसरीफ नोत्रमिथो शुभे सारे विधौ सहजगे सहजानुरत्नम् जन्माद्वपोस्तु सबलो न च हृद्दिगतो खगुरौ
सहजगे रविलवं धुयोगः युक्ते निजेशसहमे सदृशाब्दपः स्युः भ्रातुर्पमो स्तु भयुते नु निजेशनाशात् अस्ते नृतीयपतिनस्त
नुयेद्वपे वा वादे मिथस्त्वपरभावपतेरपीत्यम् भ्रात्रीश्वरे जनुषि नाहृशिवापि वर्षे नत्थे शुभे स्थित युते सहजे सुसौख्यम्
समरसिंहः सहजपतौ सहजस्थे धिकारवर्जित लग्नपस्य मुथशिलि निवर्षपते र्वा सोदरयोगात् प्रीतिर्द्वयोः सौख्यं वर्ष
तन्त्रे क्रूरे सराफे कलहः शनौ भौमसे १।८ गे गुरुः जर्सैः ३।६ सृज्यनुजेमांद्यं वदेत्सहजगे स्फुटम। क्रूरे सराफ क्रूरदृश
लग्ने शाब्देश योसहजे शनेशराफ योगे मंदस्र्गे १०।११ सृजितु धेकुजर्सैसहजशुभैः युते स्थिते सोदराणां मिथः सौख्यसु
खं वृद्धीर्यान्विते न्दुगृहगो भृगुजोऽधिकारी सूर्यस्वदृयोः सहजबंधुगणस्य वृद्धो अत्र तेजसिंहेन ग्रहाणां स्थानान्युक्तानि
स्थानेकुजभृके इति जीर्णतां जिके जन्मलग्नाद्वलग्नेशोवुधगुक्तो वलान्विते सहजे सदृजातैः सौख्यं गुरौ चैव फलं वदेत् वि राम ८
क्रमस्त्यति र्वापि यदि सौम्यग्रहे स्थितः निराकुलस्तदा वन्धुर्दुःस्थः क्रूरग्रहे स्थितः रिपौ विक्रमप स्थिते नृहे शरिपुराशि
स्ततृको सह जाति दौः स्थ्यं तथा भगेशनुज भय सहजे महींजे। स्थानंगा च शशिनो बलिनो ऽष्ट काले सूतो च वंधु सहजा पर्याप्ति

पः भ्रातृपेक्रूरदृष्टेवा भ्राता रोगेन पीडितः सहजाधिपतिः केन्द्रे बली सहजसौख्यदः सहजे पापसंयुक्ते स्वाम्यदृष्टेनु
जेभयम् एवञ्च भ्रातृसहमे फलं ह्येयं प्रयत्नतः अधिकारी भृगुर्वर्षे सर्वे वा चन्द्रसंयुतः वर्षे स्याद्यत्र कुत्रापि सहजानां
सुखप्रदः यादवः अशुभास्सितयुते सरोजवन्धौ सति दग्धे स्वपतौ नते न दृष्टे जननी सहमेश दृष्टिहीने व्यसनं वन्धुषु नू
नमत्र वाच्यम् जनिवंधुपतौ समाविनष्टे जननीसद्मपतावपीह नष्टे खलखेचरयोगदृष्टिहीने व्यसनं वन्धुषु उग्र एव वा
च्यः जनिवन्धुगते वन्धुगे स्मिन्सवले गाढ पतौ न्यशालयोगे परदेशगवन्धुयोग सौख्ये खलदृष्ट्यासुसरीफके च कालेस्ते:
जीवास्यदेन्द्रे सहजे सुरेज्ये वलोन्कटे वन्धुसुतादिहर्षः सक्रूरयोर्वन्धुभसद्मयोर्वा दग्धेशयोस्स्याद्व्यसनाप्रिरेषाम् सहजाधि
पतौ च केन्द्रगे सहजे वा सहजान्सुखप्रदिष्टम् सचवन्धुसमाड्ग सौम्यखेटाधिकृतौ वन्धुजसौख्यमस्यवर्षे सहजस्य तु सौ
म्यपापयोगात्सहमेशे सशुभे पि सौख्यमेवम् उत्तरतन्त्रे दुश्चिक्यनाथ स्सहजस्य पश्येत्सौम्यास्तृतीयं सहजेश्वरञ्च प
श्यन्तिनान्ये त्वशुभाः सदास्य स्वस्थः प्रवाच्याः खलुवान्धवाश्च षष्ठेश दुश्चिक्य पतौ न्यशाले षष्ठे स्थिते वा सहजेश्वरे वा
तृतीयगे षष्ठपतौ च पापे क्रूरे स्थिते वा सहजा गदार्त्ताः अथ सहजभावस्थितानां सूर्यादीनां फलानि पद्यकोशे तृतीयगो
कोपि सहोदराणां पीडां करोत्येव हि वर्षमध्ये पराक्रमं राजक्रियाञ्च लक्ष्मीरिपुक्षयं कान्तिविवर्द्धनञ्च १ तृतीयस्थितः शी
तरश्मिर्यदा स्यात्तदा सोदराणां भवेत्सौख्यकारी धनाप्तिञ्च पुण्योदयं पुत्रसौख्यं प्रतिष्ठाविवृद्धिं करोतीह वर्षे २ तृतीयस्थि

नेस्मासुतेवान्यवानांभवेद्दंगकष्टंसुखंवाहनानां रिपूणांविनाशस्तथाद्रव्यलाभोनृपान्मित्रपक्षात्स्त्रयोहायनेस्मिन् ३ शशिसुतः सहजेयदिसंस्थितस्सकलतापविनाशकरः सदा भवतिमानविवृद्धिरथोयशस्ततुसुखंचकरोतिधनागमम् ४ तृतीयसंस्थः सुरराजमंत्रीभूपात्त्रयंकीर्तिविवर्द्धनंच शस्त्रावराणांच्चतथाधनानांकरोतिवृद्धिंमहतींचवर्षे ५ भृगुस्तृतीये हिसहोदराणांसुखंप्रकुर्याद्विविधैःप्रकारैः अर्थागमंकांतिविवर्द्धनंच्चजनोपकारंच्चकरोतिवर्षे ६ रविसुतोभवतीहतृतीयगोरिपुविनाशकरोहिधनप्रदः भवतिभूधनलाभकरस्तदास्वजनबंधुविरोधकरश्चसः ७ शशिविमर्दकरस्तुतृतीयगो धनसुतत्वरराजसमन्वरं प्रकुरुतेपशुवाहनसंयुतंसहजपीडनमाशुकरोत्यसौ ८ मणिस्थः राजमानंतथारोग्यंधनलाभंरिपुक्षयम् सर्वोपक्रमसिद्धिश्चतृतीयेब्दे दिनाधिपे १ सुखंलाभंभयंपुंसांधनागममनुक्रमात् धर्मेवृद्धिर्भवेत्सुंसांतृतीयस्थेहिमद्युतौ २ नृपमानधनप्राप्तिरिपुनाशोनिरामयं गेहेमहोत्सवंनित्यंतृतीयेभूमिनंदने ३ लाभालाभंसुखंदुःखंशत्रुमित्रैश्चसंगमम् वर्षकालेयदाचान्द्रिःसहमेकुरुतेनृणाम् ४ तृतीयेऽत्यसुखंलाभंसुहृद्बंधुसमागमम् नृणांस्त्रीपसनः सौख्यंसेवायाश्चसुखंगुरौ ५ तृतीयेत्य सुखंपुंसांधनव्ययउपद्रवः विवादंस्वजनैस्सार्द्धंवर्षेदैत्यपुरोहिते ६ सर्वदुःखादिमोक्षश्चराजमानंधनागमम् वर्षकालेयदासौरिस्तृतीयेकुरुतेनृणाम् ७ राजमानन्तथैश्वर्यमारोग्यंविभवागमम् शत्रुक्षयसुहृत्सौख्यंराहौवर्षेतृतीयगे ८ इतिसहजभावविचारः अथचतुर्थभावविचारः तत्रचतुर्थभावेकिंचिं।

ननीयमित्युक्तश्चपदेश्वरेण गृहंविधानंविवरप्रवेशोलतौषधिक्षेत्रखलादिवापीमित्रन्धनस्त्रीपरपुम्भयोगोगमागमौ
यानसुखादिकञ्च स्थानच्युतिर्लाभगृहप्रवेशौवुद्धिजनित्रीजनकश्चनष्टं देशादिकायोण्यपिलाभमस्यविचिंत्यमेननु
चतुर्थभावे३ अत्रापिविचारः पूर्ववज्ज्ञेयः यादवः अर्केचचन्द्रेसखलेचतुर्थेपितुश्चमातुः क्रमशः प्रपीडा सूर्येन्दुयु
स्थानगनेर्केजनताभ्यामिवरोधोह्यपमाननाच जन्मस्थसूर्यचंद्रराशिगेशनौवर्षेजन्माब्दयास्तुर्यपतीसवीर्यौनष्टान्य
भस्थौनुससौम्यमसुसुखंनयोस्यात्सुखंविलोमादर्केन्दुमेनन्तुखमीज्यकाव्ययोः भेस्थानेस्तनौभवेद्योहितुकेव्दकेचन
स्मिंस्तुमंदारयुतेविशेषात्पित्रोर्वर्ग्यास्याद्व्यवादरोगहक्षेत्रादिकानामिदमेवमूह्यम् तेजसिंहेन जन्मचतुर्थभावाधीश
स्थानिशनिभौमयुतेपित्रोरशुभमित्युक्तं पित्रोरूजोव्दजनुषोश्चसुखेशदग्धेशन्यारयोस्तनसुखेशपदेपिचैवमिति ताजि
कभूषणे कुर्यान्द्विलुप्तोविजिनोरिभीतिम्पितुःसुखेशस्सहमेश्वरोवा जीर्णताजिके सुखसंस्थेसुखाधीशवालग्नेशेन्य
शालके पित्रोःसुखंमूसरिःफेतयोर्दुःखम्प्रजायते सुखम्पश्यतिनुर्येशोतुर्यंचसहमेश्वरौ मातापित्रोःसुखंतत्रवर्षेभ
वतिनिश्चयात् मातापित्रोश्चसहमेक्रूरितेसुथहातयोः दशमस्थानदाहुःखम्पित्रोस्याद्यवनाविदुः जन्मकालेतुभव
ननदी श्वेवाब्दवेशनेदग्धेक्षेशोभवेत्पित्रोर्वानस्थानेऽर्कभूमिजौ वामनः मातापित्रोःसच्चनाथेनष्टे नाशस्तयोर्भ
वेत् उदितेवीर्ययुक्तेचतयोसौख्यंप्रजायते वर्षतंत्रे मातुःपितुश्चसहमेननुपेन्थशालेतुर्येपिवेन्थमवगच्छसुखा

निपित्रोः चेद्रक्षमाधिपतिनाकृतमित्थशालं पित्रोर्वियद्गयमनिष्टखगेसराफे १ मन्यान्तरे लग्नाधिपेनेंदुनाचमुथशी।
लसुखेश्वरः कुरुते सौम्ययुतदृष्टो गृहभूम्यादिलाभदः लग्नेसुखेश्वरश्चन्द्रस्तद्राशौ तुर्यसंस्थितो सौम्ययुक्तेक्षितो वर्षे
गृहभूम्यादिलाभदो लग्नेलग्नेशतुर्येशौ तुर्येवालग्नतुर्ययो चन्द्रान्वितौ वा सौम्याढ्यौ गृहभूम्यादिलाभदो हायनसिं
धौ जीवदृक्केंद्रगौ स्यातां सुखे वा जीवभार्गवौ निधानस्य भवेल्लाभः कृतेयत्ने च वत्सरे चंद्रार्कगुरुशुक्राणामेकः स्वांशे।
सुखेथवा स्वकीयां परकीयां वा निधिं दद्यान्नलीगृहः तुर्येलग्नेश्वरो युक्तो दृष्टो सौम्यग्रहेण वा तत्रमित्रेण संयोगो वर्षे
भवति निश्चयात् लाभेशस्य फलं ज्ञेयं पूर्ववन्मित्रसंगमे लग्नस्वस्वामिना दृष्टं तन्मित्रेणाथसंयुतं चतुर्थं च तदा वर्षे
देशसंपतिमादिशेत् सुहृदंशेन संयुक्ता दृष्टा सिताद्वा चतुर्थभात् गुरुतः शुक्रे युक्ताद्वावीक्षिताच्छशिना पिवा सु
खवाहनवृद्धिं च वर्षेतत्रविनिर्दिशेत् लाभे वा निधने वापि यदि पापो व्यवस्थितः चतुर्थे च स पापे च तदा दुःखागमं
वदेत् हिल्लाजः सुखाधीशस्य दशमं तस्मात्सप्तमकर्मभे शुभेलाभाय सौख्यस्य विनाशायाशुभान्विते सुखभावे शु।
भे दृष्टे शुभग्रहयुतेथवा धनभार्यालाभयोगः शुक्रदृष्टौ विशेषतः चतुर्थे क्रूरदृष्टस्तु शुभदृष्टिविवर्जितः धनभार्या
मरणादोवर्षे प्रोक्तः पुरातनैः अथ चतुर्थभावस्थितानां सूर्यादीनां फलानि पद्मकोशे पशोः पीडनं तुर्यसंस्थे रवौ स्यात्त
थेः कर्मरोगाहानिस्यन्नसुक्ताः नृपाद्भीतिकष्टं भवेन्मातृपीडा द्वरे हृद्यपि स्यान्नपीडाब्दमध्ये १ शशांके चतुर्थे च भूपा

ज्जयस्यात्कृषेः कर्मणो लाभवान्स्यात्सुखी च धनाप्तिं क्रये विक्रये वाब्दमध्ये सुखं वाहनानां रिपोर्नाशनं च ३ चतुर्थे कु
जे वन्हिपीडा नन्था निं स्वशोः पीडनं व्ययनां क्लेशकष्टं कृषेः कर्मणो हानिमप्यावकुर्यात्क्रये विक्रये चाब्दमध्येन पथ्ये व ३।
बुधश्चतुर्थः प्रकरोति सौख्यं द्रव्यागमं मित्रसमागमञ्च गोभूहिरण्यादिलभेत सौख्यमहत्सुखं वाहनमत्र वर्षे ४ सु
रेज्ये सुखस्थे सुखं वाहनानां क्रये विक्रये लाभकारी जनस्य भवेद्भूपपक्षाज्जयो हायनेस्मिन् महालाभदः स्यात्कृषेः क
र्मणो च ५ प्रथमदैत्यगुरुस्सुखगो यदा सुखकरः कृषिवाहनयोस्तदा धरणिवाजिसुवर्णसमागमो भवति भूपसमोम
नुजस्तदा ६ बन्धुस्थानगतो दिवाकरसुतस्स्याद्धायनेकष्टदो भीतिं हानिमुपक्रमे च कुरुते नेत्रोदरे पीडनम् बन्धूना
मथ पीडनं प्रकुरुते लोकापवादं तथा मनेष्वापि भयं यशोघ्नमरणं हानिं कृषीणां तथा ७ हिमांशोरिपुस्तुर्यगो वाहना
नां विनाशं तथा भूपपक्षाद्भयं च कफार्तिं च कष्टं तथा वायुपीडा विदेशे भ्रमं हायनेस्मिन्करोति ८ मीनान्यः दुष्ट
सुजनविद्वेषं भयं भूपालसंभवम् चतुष्पद मनुष्याणां भयं सूर्ये चतुर्थगे १ सुहृद्बन्धुकलत्रादिसौख्यं चैव धनागमं॥
गोमहिष्यादिलाभं च चतुर्थे यदि चन्द्रमा २ देशाटनं च संकष्टं सुहृद्दुःखं सुहृत्सपयम् कुटुम्बकलहं चैव चतुर्थे भूमिनन्द
ने मित्रस्त्रीबन्धुजं सौख्यं चतुरंघ्रि धनागमम् वर्षे चतुर्थगश्चाद्रि कुरुते नियतं नृणाम् ४ जायापुत्रसुहृत्सौख्यं नृपमानं
धनागमम् भूमिवाहनविद्याप्तिश्चतुर्थे हायने गुरौ ५ नृपमानमथैश्वर्यमारोग्यं विभवागमं मित्रस्वजनजं सौख्यं हाय

नेहिबुके भृगौ ६ मातृपक्षे भवेत्सुखं प्रवासं च धनक्षयम् ॥ असंतोषो राजपीडा चतुर्थे रविनंदने ७ चिंता दुःखं प्रवास
श्च प्रवादः स्वजनैस्सह ॥ चतुष्पदाः क्षयं यांति राहुस्तुर्यगतो यदि ८ इति चतुर्थभावः ४ अथ पञ्चमभावविचारः तं
त्र पञ्चमभावे किं विचारणीयमित्युक्तं वराडेश्वरेण ॥ नानाप्रयोगो विनयप्रबंधा विनेयविद्यातनयबुद्धिमंत्राः संधानग
र्भौ गर्भवादि किञ्चिन्मतानां सुतात्स्वसुतसंज्ञभावे ५ अत्रापि विचारः पूर्ववत् समरसिंहः वर्षपतौ सति जीवे पुत्रे चापत्यसु
त्ततः सौख्यं क्रूरार्दिते च दुःखं भौमे प्येवं फलं नाहरू रविबुधयोरप्यवस्थितयोः शुभसंयुते फलं पूर्णं वर्षपतौ सुतसह
मे शुभदृष्टे पत्यसंतोषः शुक्रे सुतसप्तपतौ वर्षेत त्स्थानगे च न नु पतिना कृतसुखे शिले च तनयं युवतिप्राप्तिः स्वबलप्र
मातोन ॥ अत्र जन्मनि पंचमसप्तमभावाधीशे शुक्रे वर्षे पंचमस्थे लग्नेशेन हृत्ते न्यथा लेक्रमेण पुत्रस्त्रीप्राप्तिः स्यादित्यर्थः
तेजःसिंहः जीवास्पदे जनुषि तत्र गते त्र चांद्रे सौख्यं सुतादसुखमित्थमिनात्मजे तु ॥ एवं बुधे सुतसुखं न च तत्र भौमे चे
वं सुते शनिपदे प्यवलेत दीशे ॥ अत्र विशेषमाह समरसिंहः मन्दस्थानगपुत्रेन त्नाथे तेधिकारिणा नु पुत्राप्तिः भौमे
न्दुजौ शुभगृहे शुभवीक्षितौ चेल्लाभे सुते पि च तदा सदपत्यसौख्यं पुत्राधिपे भृगुसुते तु कलत्रगा गनाथे त्यथा लक्ष्मि
पुत्रकलत्रसौख्यम् ताजिकसारे देवार्चिते जन्मनि यत्र राशौ वर्षे स राशिर्यदि पञ्चमस्थः तत्र स्थिते वर्षपतौ बुधे वा
भौमे पि वा पुत्रसमुद्भवस्स्यात् यद्राशिगा जन्मनि भानुसूनुर्वर्षे च तद्राशिगतस्त्विलग्नम् सन्तानकष्टं च कुजस्सुते

ता॰ र॰ उं॰ ११

राम ११

स्थौविलोमगः पुत्रहरोनिरुक्तः सुतगतस्सुतपस्सवलोयदा सुतसुखंवहुलंकुरुतेतदा यादवः सुतेसवीर्येशुभयुक्।
निरीक्षितेसुतंप्सरे केन्द्रगतेवलान्विते तथैवसाव्देसुतसौख्यमीरितंसुताल्पयस्याद्विपरीतगेतथा वुधक्षमाजौचशु
भा९ स्यदा १०य ११धी५गतौ चेत्ताशुभदृग्युतौसुखम् जनुस्सुते शेव्दकलत्रगेभृगौतनूपसुख्याख्ययुतौ
सुखंभवेत् सुतौपुत्रगतौसमानतनुगतेइ्ङ शोन्यशालेवलोद्रिक्तेपुत्रसुखंजनुस्सुतपतौसाव्देखरे ऽव्देथवाव्य
स्तेवासुतगेशुभेशुभमयोक्रूरार्दिते निर्वलेसुतौसुतपतौचदुःखमतुलंसादेपिसाव्देप्सरे वामनः पुण्यसद्यानिपुत्र
स्थेपुत्राप्तिः शुभवीक्षिते लग्नपुत्रेप्सरौपुत्रेशुक्रस्थद्रोथवागुरुः पुत्रदः पुत्रभवनंयदुच्चंस द्गृहोयदि स्वोच्चमथयातित
रित्पुत्राप्तिस्तुतदाभवेत् पुत्रसद्मेप्सरेनष्टेपुत्रनाशंसमादिशेत् तस्मिन्नभ्युदितेपुत्रस्थितेपुत्राप्तिमादिशत् वर्षेत।
न्ने यत्रेज्योजनुषिगृहेविलग्नमेतत्पुत्राप्त्यैवुधसितयोरपीत्थमूह्यम् यद्राशौजनुषिशनिः कुजश्चसोऽव्दे पुत्रानिं
ननुसुतगः ५ करोतिनूनं यद्राशिगोग्रहस्सूतौसराशिस्तन्यदाभिधः वलीजन्मोक्तसौख्याय वर्षेनदुःखदोन्य।
था चेत्तदाभिधोराशिर्वर्षेवलीतदाजन्मकालीनतद्भावोत्थशुभफलजनकोभवतिनिर्वलश्चेत्तदातद्भावोत्थाशु
भफलजनकोभवतीतिनियमः हिल्लाजः यदिलग्नेशपुत्रेशौमित्रेत्थोपचयस्थितौ गुरुज्ञवीक्षितौपुत्रेसौख्यकरौ
मतौ लग्नात्केन्द्रत्रिकोणस्थौ विषमांशगतावुभौ पुत्रजन्मप्रदावेतौसमांशेस्त्रीजनिप्रदौ नीचास्तारिगतावेतौयदि

हा॰र॰ पु॰ १२ वक्रग्रहान्वितौ तद्योगघातकावेतौ समर्क्षे विषमे पि वा अत्र संतानयोगकर्त्तारो ग्रहा विषमर्क्षे विषमनवांशे वा स्थिताः
पुत्रजन्मकराः समभे समनवांशे च कन्याजन्मकरास्स्युरिति विशेषः जीर्णताजिके लग्नेपुत्राधिपः पुत्रे लग्नेशो यदि संस्थि
तः भावी पुत्रस्तदा वर्षे वक्तव्य इति निश्चितम् शुक्रेन्दू लाभसुतगौ पश्यतो वा यथाक्रमम सुतान्सौख्यं सुतं लाभान्मंतनि
सत्र वत्सरे गर्भं गर्भाधिपस्तु इत्थं पुमान्सर्वग्रहेक्षितः भावी नृपस्तदा पुत्रः स्त्रीग्रहस्य तदाङ्गना पापखेटस्थितो गर्भेपु
गर्भेशो नैव वीक्षिते तदा गर्भच्युतिर्वाच्यान्यथा च द्गर्भसंस्थितिः सुताधीशो लाभगते शुभयुक्तेऽथ वीक्षिते वा लग्नपात्रिकोण
स्थे पंचमेशे शुभेक्षिते तथैव गर्भसहमे शुभस्वामियुतेक्षिते तस्मिन्वर्षे भवेद्गर्भमित्याह यवनेश्वरः जीवक्षेत्रगते चन्द्रे शु
क्रक्षेत्रगते कुजे स्वक्षेत्रस्थे भृगुसुते तदा गर्भस्य संशयः लग्नाधिपस्सुतस्थाने जायास्थानगतोपि वा सुतजायाधिपो ल
ग्नेन तदा गर्भस्तु योषितः जन्मलग्नात्त्रिकोणस्थः शनिपुत्रेशगुर्यदि तस्मिन्वर्षे भवेद्गर्भं देवशालमुनेर्मतम् विद्यागृहं चं
द्रबुधेज्यशुक्रैर्युतमीक्षितं वा स्वनवांशकं वा स्वस्वामिना दृष्टयुतं तदाब्दे सत्फूर्तिर्विद्यारुचिवृद्धिभावः विद्यागृहं क्रूरखगैन
युक्तं न स्वामिना न स्वशरीरके वा चंद्रे सैंहे स्वं सहितं तदाब्दे फलं पुरोक्तं विपरीतकं स्यात् समरसिंहः अस्मिन्वर्षे पंचम
मभविता लग्नपंचमाधीशौ भवतो यदि त्यशालं तदेवाब्दे भवेन्नूनं यदि वा मिथो गृहगतौ स्यातां चेत्संततिस्तदपि वाच्या ।
स्मिन्वर्षे शुभयोगादन्यथा न पुनः लग्नपपुत्राधिपती न पश्यतस्त्रैमिथो भवनमूक्रूरयुतौ स्यामुथशिलमनयोस्तसंतति राम॰ १२

नैस्यात् यदि सुतपत्तिर्विलग्नलग्नपचंद्रौ सुतेथवास्यानां त्वरितमेववाच्यं सविलंवं नक्रयोगेन हि: शरीरेचं लग्नेशुभसुत
पुत्रेद्वा पश्यगर्भोस्ति यदि लग्नपपुत्रपतौ पुरवेटौ तत्सुतो गर्भे अथ चंद्र: पुंराशौ पुंग्रहक्रन्सु शशिलग्नदापि सुतगर्भम् पू
र्वोदितमिश्रत्वे सूर्ये पुंखेटसंस्थिते पुत्र इति अथपञ्चमभावस्थितानां सूर्यादीनां फलानि पञ्चकोशे दिनेशे सुतस्थे
सुतांगेषु पीडा स्ववुद्धेश्च हानिर्निर्विवादो जनानां भवेच्छोकमोहादिकां गेषु रागोधनानिश्च भूपाद्वपन्नदशायाम् १ सुत
स्थानगो रात्रिनाथस्ववुद्ध्या जय[illegible]पक्षाच्चलाभं करोति सुतांगेषु पीडा भवेत्पापदृष्टः सुतस्यापिलाभं यदा सौम्यदृष्टः
२ सुतानां प्रपीडा कुजे पंचमस्थे रिपूणां विवादो भवेद्व्याग्रतात्व स्ववुद्धेर्विनाशो भवेच्चापि घातस्सशोकोदरे गुप्तपीडा त्व
मध्ये ३ सुतभवनगतश्चेत्सोमपुत्रस्सुतानामवनलसुखकरस्स्यादर्थलाभप्रदश्च भृत्यकजनसुखंस्याद्दृहशप्याम्वराणां
सुखमपि नृपपक्षान्मित्रपक्षाज्जयश्च ४ सुतस्थानगो देवमंत्री सुतानामभिवृद्धिस्ववुद्ध्या जयो हायनेस्मिन् रिपूणां विना
शं सुखं चापि भोगं तथा गोहिरण्यावाप्तिं करोति ५ सुतानामभिवृद्धिं भृगौ पंचमस्थे भयं क्लेशचिंतापदं वैवि नाशं रिपू
णां विनाशं तथावर्षमध्ये महाभोगवन्तं धनाढ्यं करोति ६ सुतगतस्सुतहानिकरश्शनिर्भवतिचोदरपीडनकष्टद: वि
कलतावहुतापकरो भवेन्नृपभयं प्रकरोति च हायने ७ स्ववुद्धेर्विनाशं सुतस्थानगश्चेद्विमांशो रिपुस्सन्तति:पीडनं च स्व
कीयोदरे वायुवाधां धनानां तथा सर्वथा क्लेशचिन्तां करोति ८ मणित्थ: पुत्रकक्कामिनीकष्टविघातंचातिमूढता द्रव्य

नाशः स्वेष्टदुःखवर्षे पञ्चमगे रवौ १ स्त्रीसुखं विजयं मानं राजपूजा धनागमम् सद्बुद्धिं सन्तनेत्सौख्यं यदा पुत्रोपगः शशी
२ पुत्रानिष्टं कामिनीकष्टं व्याधिश्चैवोदरे नृणाम् दुर्मतिस्स्वजनैर्वादः पञ्चमे भूमिनन्दने ३ जायापुत्रसुहृत्सौख्यं मानं
भूपालसम्भवम् प्राप्यते बुद्धितो द्रव्यं पञ्चमे शीतनन्दने ४ सद्बुद्धिस्सन्ततिप्राप्तिः सौख्यं लाभो भवेन्नृणाम् मन्त्रवि
द्यादिजं सौख्यं पञ्चमस्थे सुरार्चिते ५ जायापुत्रादिकं सौख्यं सद्बुद्धिविभवागमम् मन्त्रोपदेशकौशल्यं पंचमे भृगु
नंदने ६ जायापत्यसुहृत्कष्टं दुष्टबुद्धिर्धनक्षयम् उदरे वातपीडा च पञ्चमे रविनंदने ७ पुत्रसौख्यं सुतप्राप्तिर्दुर्मतिर्वै
रिविग्रहः नियतं जठरे पीडा सैंहिकेये तु पञ्चमे ८ इति पञ्चमभावविचारः ॥ अथ षष्ठभावविचारः ॥ तत्र षष्ठभावे किं चिं
तनीयमित्युक्तं चण्डेश्वरेण अस्त्रास्य्यतास्फोटगवोष्ट्रदासक्रूरोगकर्मापरहत्यशङ्का युद्धारितन्मातुलमाहिषाद्यं रोगोवि
चिंत्यो रिपुसद्मभावे १ अत्रापि विचार्यते पूर्ववत् अथ योगजीर्णा ताजिके वर्षेश्वरे शनौ षष्ठे पापान्विते च विलग्नेऽपि सन्निपा।
तास्सिरोगो रक्तज्वरगुल्मादिसम्भवः गुरावेवंविधे वातरोगस्तकफलो भवेत् वर्षेके बलगे जीवे रोगाल्पत्वं विनिर्दिशे
त् भौमेप्येवं रक्तरोगः पित्तमर्के तथाविधे एवंविधे हिमांशौ च कफरोगो भवेन्नृणां एवंविधे बुधे वातप्रधानो रोग एव हि ॥
एवंविधे भृगौ पित्तरोगः शुक्रस्तथाविधः नरराशिगतश्चेत्स्यात्कफरोगकरः स्मृतः वर्षेशः पापयुक्तो वा द्वादशे हष्टि
शूलदः ताजिकभूषणे तु वह्निकोणे शस्य शनेर्यत्र कुत्र स्थितस्य सन्निपातरूपं फलम् विलोमगामी यदि मङ्ग

गामीस्वामीसवर्षेऽकुरुते त्रिदोषम् ताजिकतिलके वर्षाधिपे रविसुते किल वक्रभुक्तौ स्यात्सन्निपातरुधिरामयपीडनं॥
च वामनेनतु जन्मलग्ने शनौ शनिगुरुभौमानां षष्ठगानां फलमुक्तम् शनौ जन्मविलग्नेशे वर्षे वक्रिणि षष्ठगे त्रिदोषपी
डा लग्नेशे गुरौ वर्षेरिपुस्थिते पापाक्रान्ते वातपीडाद्ये वक्रेऽन्यरुक् कुजे एवं पापादिसौम्ये वातपीडा भृशं भवेत् यादवो
पि जनुस्तनूपे धिषणो व्दषड्गे क्रूरार्दितो वायुभवो विकारः एवं कुजे कमलरोगउक्तो हसौम्य पीडापि च हायनेस्मिन् ए
वं रवौ द्वादशगे स्थिते मूलं षड्गे स चन्द्रे पि च पित्तरोगः तथैव शुक्रे रिपुगेन्यराशौ क्रूरार्दिते श्लेष्म भयं स्मृतिज्ञ एवं विधौ।
स्यात्कफरुक्तथैव ज्ञे पापदृष्टे पवनोन्यबाधा हिल्लाजः जन्मलग्नेश्वरः पापो वर्षाधीशेन वीक्षितः स्मृतदृष्ट्या रोगकर
स्स पापो मृत्युदायकः पापग्रहा ज्जन्मकाले केन्द्रगा वर्षवेशने लग्नगा रोगदा रोगस्था पापयुतास्तथा वर्षे जन्मनि वाल
ग्ने सग्रहाद्यधिकारकः रवेर्वा भूमिपुत्रस्य दिवसे व्दप्रवेशनः ज्वरपीडा सौम्यदृष्टे लग्ने तु सुखमादिशेत् रात्रिजन्मनि
चन्द्रेको न्निर्गते वृद्धिमागते कुजेन्यशाली वर्षे च चन्द्रो रोगविनाशदः शनौन्यशाली रोगस्य वृद्धिदो वन्हिजन्मनि कृ
ष्णपक्षे च भौमेन्यशालवान् रोगदो विधुः रोगनाशकरो मंदेन्यशाला व्दवेशने जन्मकाले चंद्रपुत्रे भृगुपुत्रे च निर्वै
ले वर्षे तु केतुसहितेन तदाव्दनिरविलङ्घ्यः व्दलग्नस्थमुथहा तन्नाथाः पापमध्यगाः सर्वे मृत्युकराः प्रोक्ता न्यूनारो
गकरास्मृताः सूनौ षष्ठगते भौमे वर्षे लग्नस्थिते रुजः जन्माव्दयोर्बुधे शुक्रे वलयुक्ते व्दलग्नतः षष्ठगो राहुपुच्छोऽनरा

नाशः खेचरः स्वंवर्षेप[illegible]मगेरवौ १ स्त्रीसुखलब्धिजय मानं राजपूजा धनागमम् सद्बुद्धिं सन्तनोति सौख्यं यदा पुत्रोपगः शशी
२ पुत्रार्तिर्ङ्गामिनीकष्टंव्याधिश्चैवारे नृणाम् दुर्मतिस्स्वजनैर्वादः पञ्चमे भूमिनन्दने ३ जायापुत्रसुहृत्सौख्यं मानं
भूपालसम्भवम् प्राप्नोति वुद्धितो द्रव्यं पञ्चमे शशिनन्दने ४ सद्बुद्धिस्सन्ततिप्राप्तिः सौख्यं लाभो भवेन्नृणाम् मन्त्रवि
द्यादिजं सौख्यं पञ्चमस्थे सुरार्चिते ५ जायापुत्रादिकं सौख्यं सद्बुद्धिर्विभवागमम् मन्त्रोपदेशको शल्यं पंचमे भृगु
नंदने ६ जायापत्यसुहृत्कष्टं दुष्टबुद्धिं धनक्षयम् उदरे वातपीडा च पञ्चमे रविनंदने ७ पुत्रसौख्यसुतप्राप्तिर्दुर्मतिर्वै
रिविग्रहः नियतं जठरे पीडा सैंहिकेये तु पञ्चमे ८ इति पञ्चमभावविचारः॥ अथ षष्ठभावविचारः॥ तत्र षष्ठभावे किंच्चि
त्तनीयमित्युक्तं चण्डेश्वरेण अस्तास्य्यतास्फोटगतोप्रदासक्रूरोगकर्मापरहत्यशङ्कायुद्धारितन्मातुलमाहिषाद्यं रोगोवि
चिंत्यो रिपुसंज्ञभावे ९ अत्रापि विचारः पूर्ववत् अथ योगजीर्णताजिके वर्षेश्वरे शनौ षष्ठे पापाक्रान्ते च विक्रिणि सन्निपा।
तात्सिरोगी स्यात् ज्वरगुल्मादिसम्भवः गुरावेवंविधे वातरोगस्स्तव्धमलो भवेत् वर्षेके बूलगे जीवे रोगास्त्यत्र विनिर्दिशे
त् भौमेप्येवं रक्तरोगः पित्तमर्के तथाविधे एवंविधे हिमांशौ च कफरोगो भवेन्नृणां एवंविधे बुधे वातप्रधानो रोग एव हि॥
एवंविधे भृगौ पित्तरोगः शुक्रस्तथाविधः नरराशिगतश्चेत्स्यात्कफरोगकरः स्मृतः वर्षेशः पापयुक्तो को द्वादशे दृष्टि
शूलदः ताजिकभूषणे तु वक्रिणो व्देशस्य षष्ठे नैर्व्रतकुत्रस्थितस्य सन्निपातरूपं फलम् विलोमगामी यदि मङ्ग

गामीस्वामी सवर्षे कुरुते त्रिदोषम् ताजिकतिलके वर्षाधिपे रविसुते किल वक्रभुक्तौ स्यात्सन्निपातरुधिरामयपीडनं ।
च्च वामनेन तु जन्मलग्ने शनौ शनिगुरुभौमानां षष्ठगानां फलमुक्तम् शनौ जन्मविलग्ने शो वर्षे च त्रीणि षष्ठगे त्रिदोषपी
डा लग्नेशे गुरौ वर्षेरि पुस्थिते पापा[illegible]न्तेवातपीडा स्याद्वेवं रन्ध्रोन्त्यरुक्कुजे एवं पापादिसौम्ये वातपीडा भृशं भवेत् यादवो
पि जनुस्तनूपे धिषणो द्वषड्रू क्रूरादितं वायुभवो विकारः एवं कुजे कामलरोग उक्तो हस्तोन्त्यपीडापि च हायनेस्मिन् ए
वं रवौ द्वादशगे स्थिते स्थूलषड्रूसचन्द्रे पित्तपित्तरोगः तथैव शुक्रे रिपुगे नृराशौ क्रूरार्दिते श्लेष्मभयं स्मृतिस्त्व एवं विधौ ।
स्यात्कफरुक्तथैव त्रे पापदृष्टे पवनोन्यबाधा हिल्लाजः जन्मलग्नेश्वरः पापो वर्षाधीशेन वीक्षितः सुतहृष्यारोगकर
स्तपापो मृत्युदायकः पापग्रहा जन्मकाले केन्द्रगा वर्षवेशने लग्नगा रोगदा रोगस्त्व पापयुतस्तथा वर्षे जन्मनि वाल
ग्ने सग्रहाद्यधिकारकः रवेर्वा भूमिपुत्रस्य दिवसे वर्षप्रवेशतः ज्वरपीडा सौम्यदृष्टे लग्ने तु सुखमादिशेत् रात्रिजन्मनि
चन्द्रेकौ निर्गते वृद्धिमागते कुजेन्त्यशाली वर्षे च चन्द्रो रोगविनाशदः शनौ त्यशाली रोगस्य वृद्धिदो वन्हिजन्मनि कु
षापक्षे च भौमेन्त्यशालवान् रोगदो विधुः रोगनाशकरो मंदेन्त्यशाला रव्दवेशने जन्मकाले चंद्रपुत्रे भृगुपुत्रे च निर्वे
ले वर्षे तु केतुसहिते तनदाव्दनि रिविलङ्घ्दः अब्दलग्नस्त्वसुथहानन्नाथा: पापमध्यगाः सर्वे मृत्युकराः प्रोक्तान्यूनारो
गकरास्मृताः स्तनौ षष्ठगते भौमे वर्षेलग्नस्थिते रुजः जन्माव्दयोर्बुधे शुक्रे वलयुक्ते दलग्नतः षष्ठगो राहुपुच्छाढ्येनदा

ह्निरिवलं गदः षष्ठाधिपो यदा लग्नेन्तदा शत्रुर्भवेद्ध्रुवम् वामनः जन्मकाले गुरुसितौ स्यातां यद्राशिसंस्थितौ वर्षकाले
च तद्राशिगते भौमे स्तमागते भवन्ति पिटकाः शीतं तथा शीतलिका स्ततो तद्राशिगे बुधे सैंहे गण्डमालादिरुग्भवेत् ॥ रा
हौ सप्तमगे तस्मिन्निखिलातंगदो भवेत् विबलो जन्मलग्नेशो यदि षष्ठं समाश्रितः रिपुदृष्टः पापयुतो स्तमितो दी
र्घरुग्ज्वरः जन्मलग्नेशवन्मुन्था समाधीशोपि कष्टकृत् जन्मलग्नेशवत्पुण्यसद्ममेशोपि कष्टदः लग्नेशे विबले
लग्ने क्रूरमध्यगते रुजः कन्यातुलामिथुनगे षष्ठे शुक्रे कफो भवेत् यत्र जन्मनि शुक्रस्यात्तद्राशौ षष्ठमाश्रिते व
र्षलग्नाद्दिविः सुते रोगस्मारकृतो भवेत् अष्टमस्थे गुरौ पापयुते लग्नगते कुजे मूर्छा स्याच्चन्द्रयुक्तापे लग्नस्थेङ्गव्य
था भवेत् जन्मन्यथ कुजो यत्र राशौ वर्षविलग्गे पापेक्षिते रक्तपीडा तस्मिन्स्यात्तु भवीक्षिते पीडा स्वल्पा थ योगे
रुक्पष्टे लग्नेशयोर्भवेत् जन्मन्यार्किः स्थितो यत्र राशौ वर्षे थ लग्नगे तद्राशौ शशिना दृष्टे श्लेष्मशीतोष्णरुग्भवेत् अत्र
तेजसिंहेन समरसिंहेन च शनिदृष्टिं विना रूक्षादिरोगाः प्रोक्ताः शनिदृष्टौ तु जाड्यनानामकुत्सितरोग उक्तः जन्मशनि
स्थानगे जेलग्ने रूक्षोष्णशीतरोगास्युः शनिनादृष्टे चास्मिन्सविशेषं जाड्यता भवति समरसिंहः षष्ठेशे वर्षभुजा लग्नभु
जा वाथ मुथशिलरोगः जन्मन्यधिकारिणि नाशवलेव र्षे चके तु बुधयुक्ते गदतीव गदोत्तं यस्तस्मिन्वर्षे समस्तोपि ते
जः सिंहः जन्माङ्कपष्ठविबलो यदि शत्रुगो व्देकूरार्दितो रिपुदृशास्तमितश्च रुक्कृत् इत्यमता विह विलग्नभुगिन्थिहेशा

वद्धार्तिर्दौहिमकरश्चमनोर्निद्रायी इत्यस्त्रनौमलिनदक्कालिनोद्भ रुक्कक्रूरदृयान्तरुड येस्तनिजेशवीर्ये सम्पूर्णपाप
दृशिदीर्घरुजोभव निरोगादिकञ्चभयमत्रमनुक्तमानात् अयमर्थः षष्ठभावस्याशादिमुक्तं स्वल्पंतदारोगभयमल्पमुक्तोश
नामाधिकोरोगाधिकं ज्ञेयमित्यर्थः विशेषमाह समरसिंहः अस्मिन्वर्षेमांद्यंमरणंवावीक्ष्यव र्षेलग्नमप्येवंगनदशोपूर्णि
मायांलग्नस्त्वनदोश्चैरौवीक्ष्यौते चत्वारोपिहिशुभदृष्टाःसौम्यमुथशिलाश्चेत्स्युःदृष्टारविचंद्राभ्यान्तस्मिन्वर्षेनमांद्यंस्या
त् क्रूरहतैश्वराशिस्तुयांदृष्टैर्ग्रहधातुः मांद्यम् षष्ठगृहस्थेरवेरेत्तद्दोषे रौवरोगसंभूतिः चत्वारोप्यशुभहतानाश्चा
द्रोदग्धापदेकण्ठाश्च निधनशेनमुथशिलंतदाग्रहाद्भूयसा मरणाम् यदिनिधनेशः क्रूरस्तद्दोषादनन्तरेणवहुमृत्युःव
लहीनेपुनरस्मिन्शुभेत्थशालेचनोवाच्यः पूर्वोक्ताश्चत्वारोयदिषष्ठाधीशमुथशिलकृतास्स्युःतदाघनरमांद्यंशीघ्रेस्मिन्शा
म्यतित्वरितमिति वर्षतन्त्रे चतुर्थैस्तेचमुथहास्तुनदृष्टाशनीक्षिता शूलपीडापापरवगैर्दृष्टैनत्यरिणामजम् अत्रपरिपा
कोवस्थायांशूलं परिणामाख्यम् जन्मषष्ठा धिपेमौमेवर्षेषष्ठगतेरुजा क्रूरेत्थशालेविपुलाशुभदृग्योगकस्तनुःरोग
कर्तायत्रराशावेशोस्यादनयोर्बली तस्थानंतस्यरोगस्यज्ञेयंराशिस्वरूपतः अत्रसंज्ञाध्यायेराशीनांकफवातपित्तादि
कंरूपोषणं शीतादिकञ्चप्रोक्तमस्तितद्बलेवेनरोगास्थितिरित्यर्थः याद्वः मुन्थाब्दलग्नस्त्वखलादितन्स्त्वेनत्यो
विवीर्यौखलगोचवास्तम् यातौशशीक्रूरखगान्तरस्थोयथ्यानयादीर्घरुजोभवन्ति लग्नस्थेखलखेचरेसहिमगोकुत्रा

१२ पिदेहेव्ययास्तूतौव [illegible] कुजेव्दन्तनुगोरोगोजनुःकेंद्रगे पापेस्मिंस्तनुगेभारोन्यशुभदावाजन्मगेज्योशनोभेव्देलग्नगनेर्कराशिगकुजे भूमौगगनेख
ज सुशीतलायारुजःवलोद्भिनेचसद्यानिप्रनष्टकेचनायके यदानदागदस्ययोनृणांभवेन्समाभवोसमरसिंहःाद्दो सौम्येन्य शालनोरोगनाशनंवाच्यंवर्केगु नत्रखेदेभूयोपि
७५ गृहेवामुथशिल्वेखगृहे गेनवक्रास्तसुर्यरश्मिप्रवेशवर्ज्येणचारोग्यंलभेशंहुः सौम्येन्यशालनोरोगनाशनंवाच्यं कोशेरिपूणांविनाशोस्तोमातृपक्षेलोषष्ठसंस्थेसुखाम्रिजे
गदःसमुदयेन अथषष्ठभावस्थितानामर्कादीनांफलानिपद्यकोशे रिपूणांविवादं वि
नानाम् नृपान्मित्रपक्षाज्जयश्चार्थलाभोभवेद्द्रव्यलाभःक्रपेविक्रयेवा १ अरिस्थानगोरात्रिनाथोरिपूणांविवादं वि
रोधश्चनेत्राङ्गपीडाम् व्ययंव्यग्रतांगुप्तचिन्तानतनोतिकलत्राङ्गपीडांकरोतीह्ववर्षे २ कुजःषष्ठगःशत्रुनाशंकरोतिस्वपक्षा
ज्जयंमित्रपक्षाच्चलाभम् हयानाञ्चसौख्यंभवेद्द्रङ्गनानांसुखंहायनेस्यादृशायाञ्चतस्य ३ रिपुस्थेवुधेवैरिणांवैविवा
दोभवेद्द्रङ्गनानाञ्चकष्टंकरोति व्ययंव्यग्रतांस्वेशरीरेचकष्टंकफार्तिम्महाकष्टमप्यत्रवर्षे ४ कष्टंरिपूणांरिपुगस्सुरेज्यो
भयार्त्तिदोषान्कुरुतेनराणाम् भार्याङ्गपीडांनयनेत्ररोगंज्वरातिसारंप्रकरोतिवर्षे ५ अरिस्थानगोहायनेदैत्यमन्त्रीजनाना
म्विवादोरिपोभीतिकष्टम् भवेद्गुप्तचिन्तावराङ्गप्रपीडाशिरोर्तिश्चनेत्रोदरेपीडनञ्च ६ षष्ठस्थितोभूधनलाभकारीसू
र्यात्मजोनृपसमंमनुजंप्रकुर्यात् धान्यावराणिविपुलानिकरोतिनित्यंकीर्तेर्विवर्धनमथार्तिविनाशनञ्च ७ रिपोर्विना राम
शंयदिसैंहिकेयःषष्ठस्थितस्स्यान्नृपतुल्यकारी गोभूहिरण्यावरलाभदश्चधनाप्तिकदुःखविनाशनञ्च ८ भवि १५
स्यःअन्नाग मन्नयाधेर्यराजमानंरिपुक्षयं सौख्यंपुत्रकलत्रादिवषेप्रद्योतनोयदि १ वातश्लेष्मादिकावाधावि हे षो

बांधवैस्सह नृपचौरोद्भवापीडा वर्षे षष्ठस्थिते विधौ २ दृष्टस्वजनतः सौख्यन्धनलाभं रिपुक्षयम् प्रमोदन्नृपतेर्मानं षष्ठ
स्थानगते कुजे ३ शत्रुपक्षविवृद्धिं च विवादं स्वजनैस्सह शरीरे रोगजां पीडां कुर्यात्सौम्यस्तु षष्ठगः ४ रिपुवृद्धिमथोद्वेगं
धननाशं बलक्षयम् दृष्टस्वजनविद्वेषं षष्ठे देवपुरोहिते ५ वातश्लेष्मभवां बाधां क्षयोन्यं निर्धनक्षयम् महाभयं गृहे
कष्टं वर्षे षष्ठगते भृगौ ६ देहे सौख्यं द्रव्यवृद्धिः प्रसादो भूमिपालतः स्त्रीपुत्रजनितं सौख्यं वर्षे षष्ठगते शनौ ७ नृपप्र
सादमारोग्यन्धनलाभो रिपुक्षयः कलत्रपुत्रजं सौख्यं वर्षे षष्ठे विधुन्तुदे ८ इति षष्ठभावः अथ सप्तमभावविचारः त
त्र सप्तमभावे किं विचारणीयमित्युक्तं च षण्ड्मरे यावन्तु क्रयस्वास्थ्यवाणिज्यवाद कामोजयोदासकलत्रचौर्याः निर
त्तिसुश्रेयगमागमाद्यं कलत्रभावे तु विचार्यमेतत् अत्रापि पूर्ववद्विचारः अथ योगाः यादवः स्मरगते द्यपतौ सबले सि
ते युवतिसौख्यमतीव गुरोर्दृशा सबलभूमिसुतेन विलोकिते बहुसौख्यमुपयोज्य परस्परम् शशिजदृष्टियुते च तथासि
ते प्रथमयौवनया परयोषया रविजदृष्टियुतेपि च हृद्यया स्मरवशो ह्यवशोरमते नरः गुरुयुतेपि च नूतनवल्लभा भवति
तत्र च संततिरागतः वामनः जन्मलग्नाधिपे वर्षलग्नात्सप्तमगे सति उदिते सबले चैव दारसौख्यं प्रजायते शुक्रो ज
न्मनि यद्राशौ वर्षे वर्षे स्मरो यदि तद्राशौ सप्तमस्थायि पुंसः परिणयस्तदा ताजिकसारे शुक्रास्पदे लग्नगते विवाहस्यु
इत्युक्तं लग्नास्तनाथयोर्योगे विवाहाप्तिः प्रजापते षष्ठाधिपेशुभे षष्ठस्थिते प्राप्तिः स्त्रियो भवेत् तेजसिंहः दृग्वेसितेसु
विवाहसद्माधिपतौ सबले स्याद्गृहस्थता॥ तस्मिन्गते लग्नगते भार्यानाशो भावाद्धि पेन था॥

हा॰ र॰ ७ १६

वतिजातमसौख्यमाहुः शुक्रास्तदेशुवतिव्यसनं कुजे स्यात् जीवे च हद्दपविवाहपतौ विवाहो भौमेब्दपे शशिदृशा तु
विपर्ययः स्यात् जीर्णताजिके पंचारिसप्तदशमे हि त्रिलाभेषु शीतगुः शुक्रेक्षितोथ जीवेन शुभं स्यात्समहाभवम् शेषेक्षि
तस्त्रिया साहं शत्रुत्वमायने ध्रुवम् जन्मलग्नात्सप्तमेशेऽब्दपशुक्रयुतेक्षिते स्त्रीसुखं बहुलं तत्र वर्षे भवति निश्चया
त शुक्रो जन्मनि पद्माशो सराशिः केन्द्रकोणगः गुरुणा सहितो वर्षे कांतः कांतासुखप्रदः लग्नहद्दाधिपः शुक्रः स्थाने कें
द्रत्रिकोणगः विवाहसद्मेशो वा वर्षे कांतासुखप्रदः भौमे वर्षेश्वरे शुक्रदृष्टे स्यादनितागमः शुक्रे वर्षेश्वरे भौमदृ
ष्टे लाभस्त्रियो भवेत् सूतौ वाब्दे शुक्रभौमदृष्टे स्त्रीसहमे तथा वर्षे तत्त्वे लग्नास्तनाथयोरित्थशाले स्त्रीलाभमादि
शेत् स्वामिदृष्टं स्त्रीसहमं शुक्रदृष्टं विवाहकृत् नष्टेन्दौ शुक्रपदगे मेशुनं स्वल्पमादिशेत् जन्मशुक्रर्क्षगो भौमः स्त्रीसु
खोत्सवकृद्बली नष्टलक्षणमुक्तं वामनेन क्रूराक्रांतः क्रूरयुक्तः क्रूरदृष्टश्च यो ग्रहः विरश्मितां प्रपन्नश्च स विनष्टो
बुधैः स्मृतः इति अधिकारिपदस्थेर्के स्त्रीभ्यो व्याकुलता निशि इथिहाधिकृतस्थाने गुरुदृष्ट्या विवाहकृत् अधिकारि
पदे पञ्चाधिकारिराशौ इत्थिहारार्कियुग्द्यूने क्रूरितेसहमे स्त्रियाः स्त्रीपुत्रेभ्यो भवेत्कष्टं पापदृष्ट्या विशेषतः स्मरोद्यू
नाधिपश्शुक्रोऽब्दे द्यूने बलवान् भवेत् लग्नेशेनेत्थशालश्चेत्स्त्रीलाभं कुरुते सुखम् स्मरोद्यूनाधिपे वर्षे स्त्रीसद्मेशेक्षि
यास्सुखं जन्मास्तपेन्थिहानाथवर्षेशाः स्वेशुनेन तथा यादवः जन्मेश्वरे वर्षपतौ सितेनेत्थशाले सुखमेव नार्याः वि

राम १६

वाहसत्याधिपतौ चलग्नदृष्टाधियेवा सबले सितेन युते सितेवाजनिषष्टनाथे स्वे च तृयाने स्तुभदृष्टयुते न नून् विवाह्वे
हे खलदृष्टियुक्ते नष्टे विलग्ने विबले च दुःखम् स्त्रीजन्म थै वास्त्र मदे कुजे पि दुःखम भवेन्स्त्री भवमव्दकाले सूर्यस्तो।
क्रूरयुते सितेन तथास्यान्सप्तमस्त्रीसुतदुःखदात्री सवीर्यखेटस्य दृगस्त सूर्ये स्त्री दुःखमीज्येक्षणजस्सुखञ्च देवे
ज्यशुक्रे सितकेवले स्यात्रिगाच योषासुखलाभदाच जननस्तुक्रगराशिगते जनुस्तनुपतौ सबले परिणायनम्॥ युु
वतिधामपते भृगुजाद्दपि युवतिजं च शुभांस्तुभमीरयेत्नाजिकसारे मदपतिर्मदगस्सबलो यदा खलखगैः सहितो
नचवीक्षितः मुनिवरैर्गदितं बहुलं सुखं युवतिवर्गभवं विविधं नत्दा हिल्लाजः द्यूनेन्दौ लग्नपे वापि कन्यालाभस्सु
निश्चितम् द्यूनपोलग्नगाश्चेद्दृष्टो मायीप्रदो ध्रुवम् स्वर्क्षे शुक्रे चन्द्रयुक्ते दृष्टे वा योषिदाप्यते सूर्योवानलवांछा
भेक्रूरकन्याप्रदो मतः समराशौ चंद्रसितौ त्रिकोणस्वनवांशके बलिनौ लग्नपुत्रस्थौ भार्यालाभकरौ मतौ सौम्यः के
न्द्रत्रिकोणस्थे द्यूनशेङ्गनाप्रिकृत् लग्नगे सप्तमाधीशे भर्तारिगकरी प्रिया सप्तमे लग्नपे भार्यादेशकारी पतिर्भवेत्॥
लग्नेशो लग्नगो जायाधीशस्सप्तमसंस्थितः द्वौ वालग्नास्तगौ वर्षे जायाप्रीतिसुखप्रदौ लग्नेशास्तपयोः स्नेहदृष्ट्या।
सौख्यमिथो वदेत् क्रूरदृष्ट्या कलिं दृष्टे रभावे मध्यमं वदेत् सबले धनभावे च भार्याद्रव्यं लभेन्नरः सबले छिद्रभावे तु भार्याहृ
भर्तृधनं लभेत् वर्षेश्वरेऽगुरौ द्यूने व्यवहाराङ्गनाप्रयः वेश्यानुरागी मदपे विनष्टे नीचगे पिवा क्रूरान्विते च मदपे परयोषिदवा

सप्तमेक्रूरखचरः शुभदृष्टिविवर्जितः भार्यामरणदः प्रोक्तो विनष्टो वास्तनायकः चूडामणौ युद्धं भाविनवा वर्षे लग्नेशेस
प्तमाधिपौ शत्रुस्थानांतरा युद्धं भवतीति सुनिश्चितम् लग्नं लग्नस्य पूर्वं स्याद्यदि पापसमन्वितम् तदा घोरं भवेद्युद्धं पा
पौवे स्रेत पार्श्वक लग्नास्तनाथयोर्योगे रणं दीर्घं समादिशेत् मंदे वक्रे च सवले वहुयुद्धं भवेत्तदा स्वगृहोच्चगते भौमे
दशमस्थे स्याद्रणं प्रचुरम् लग्नस्थे मध्यन्तरं द्यूनस्थे सत्यनि प्रचुरम् लग्नद्यूनपती पापौ पापांशस्थौ तु युद्धदौ तावे
व वक्रिणौ केंद्रे षष्ठपो वा रणप्रदः लग्नेशे द्यूनगे त्वेवा वर्षे स्यात्तु पराजयः लग्ने सैवा स्तपे षष्ठे शत्रो रेव पराजयः
लग्ने क्रूरे जयः प्रष्टुः सप्तमे विहिषो जयः मूर्त्तौ क्रूरे जयः प्रोक्तः क्रूर दृष्ट्या पराजयः संधिं कुर्यात् सुहृद्दृष्टि लग्नेशा
स्तपयोर्मिथः आये पि सवले संधिर्विवले विग्रहो भवेत् उदयचतुर्थैः क्रूरैः सप्तमदशमस्थितैस्तथा सौम्यैः वि
जयो भवति हि यद्वै द्यूनोदयौ शुभैश्चापि चरलग्ने शुभयुक्ते संधानं भवति भूमिपालानाम् दशमोपगते सौम्ये वि
तं दत्त्वा परो याति हायनसिन्धौ यदि क्रूरग्रहो वर्षे जाये शं लग्नपं ध्रुवं नपश्यति तदा नष्टं विस्मृतं माप्यते
यस्मिन् राशौ भवेच्चंद्रस्तद्राशेरधिपेन चेत् दृश्यते चंद्रभावर्षे तदा नष्टं च लभ्यते धनपो निस्सृतस्स्याद्दुदिनो भव
निस्सृदः तदा च विस्मृतं नष्टं प्राप्यते निश्चयाद्रनम् हिवुकास्तान्तरालस्थै र्ग्रहैः शुभफलप्रदैः यात्रासिद्धिं विजानी
याद्शुभैर्नैव निर्दिशेत् सप्तमे स्वामिसौम्याढ्ये दृष्टे वा स्यान्निवर्तते चरात्मकस्य प्रमदाख्यस्य भावस्य पापग्रहैः ग्रु

तस्य वर्षप्रवेशे प्रभवेन्निवृत्तिः प्रवासजातस्य च नान्यथा स्यात् अथ सप्तमभावस्थितानां सूर्यादीनां फलानि पद्मकोशे
कलत्रे र्कयुक्ते कलत्रांगपीडा स्वकीयांगपीडा तथा तद्दशायाम् शिरोर्तिश्च मार्गाद्भयं वै विवादो गुदे पादयोः पीडनं वर्ष
मध्ये १ कलत्रे शशांको यदा पापदृष्टो ज्वरं वा न पीडाम्ब यदा रूणञ्च कलत्रांगकष्टं कफोत्यति वाधास सौम्यान्वितश्चा
र्थलाभं करोति २ कलत्रे स्थिते क्ष्मासुते स्त्रीषु रोगं तथा चात्मनो मार्गतो नीव कष्टं भयं वैरिणां वै विवादो जनानां दशा
ने स्तुकारी भवेद्धायनेस्मिन् ३ शशांकात्मजे सप्तमस्थे द्गनाना विलासादि सौख्यं भवत्यत्र वर्षे प्रतिष्ठाधिका गोहिरण्याम्ब
रा प्रिजयस्य वेदात दशायां तथैवं ४ कलत्रे सुरेज्ये कलत्रादि सौख्यं स्वपत्निर्भयं शत्रुनाशं करोति सुखं वा तु नाना
विलासादिकं वा नृपाल्लब्धलक्ष्मीर्भवेद्धायनेस्मिन् ५ कलत्रे भृगौ जायते हायनेस्मिन् कलत्रादि सौख्यं विलासादिकं
च रिपोर्नाशनं स्नानवानाञ्च सौख्यं भवेद्वस्त्रहेमादि सौख्यं नराणाम् ६ जायास्थानगतो दिवाकरसुतः स्याद्दु
नानां रुजो मार्गोद्भीतिकरः पशोश्च मरणं राज्याद्भयं व्ययं तो क्लेशानां च विवर्द्धनं प्रकुरुते मिथ्यापवादं तथा देह
वायुसमुद्भवा च जठरे पीडा भवेद्धायने ७ वातप्रमेहातिमथो नराणां गुह्येद्रियार्तिर्व्वितमो द्युनस्थम् विषादि पीडा।
श्च तथांग नानाकष्टकरो भवेद् नृपाणाम् ८ भणित्यः वस्तिवक्षः शिरोरोगैः स्त्री पीडा नागरालनम् वर्षगस्तु यदा।
द्यूनो भास्करः कुरुते नृणाम् १ स्त्री सुखं च पतेर्मानं लाभो मानं राज्ञ्य वेन वाणिज्याज्जलमार्गाच्च सप्तमे यदि चन्द्रमा २

जायाकष्टन्तथा हानिः पीडा आत्मन एव च देशभ्रंशं भयं सौकुर्यो ह्नौ मस्तु सप्तमे ३ मार्गोल्लासोङ्गनासौख्यं वाणि॰
ज्याच्च धनागमं चेद्रजः कुरुते नित्यं हायने सप्तमोयदा ४ वाणिज्याद्वा वदारान्न मार्गोत्थैव धनागमम् स्त्रीसुखं राजस
न्मानं सप्तमे सुरमन्त्रिणि ५ दयिता पुत्रजं सौख्यं वाणिज्याद्विभवागमं मार्गोल्लासं भयं मोदश्च सप्तमे भृगुजे नृणाम् ६ स
नतङ्गमने भीतिः सुहृत्कष्टं धनक्षयं प्रवासं शत्रुतो भीतिः सप्तमे रविनंदने ७ प्रवासम्पीडनं चाङ्गे स्त्रीकष्टं पवनोत्थरु
क् कदिवस्तो भवेत्पीडा सैंहिकेये च सप्तमे ८ इति सप्तमभावविचारः ॥ अथाऽष्टमभावविचारः ॥ तत्राष्टमभावे किं वि
चारणीयमित्युक्तं च पद्मस्वरेण आयुर्विरोधो निधनं च बाधं भेदोथ शास्त्रो धनिरूपणञ्च वैषम्य दुर्गादिकशत्रुरो
धो नद्यादि सन्तारणानष्टरोगाः छिद्रं रणं भ्रातृरिपुश्च दृष्टं विचारणीयं पतिधने समस्तम् अत्रापि पूर्ववद्विचारः । त्त्वथ यो
गाः याद वः वर्षेशे वनिजे बलेखल हते शस्त्रान्मृतिर्मृत्युगे ८ तस्मिन्वह्निभयापधार्ये गोऽस्तिभौर्हि पदमे ३ । ६ । ७ । ८ चौरोग्र
लोकाद्भयमत्र १० स्थे स्मिन्नृपते भयं हि बुकमे मातुः पितुर्भ्रातुलाद्भ्रन्ध्रा ८ न्यत्रगतेकुजे मृतिसमं मृत्युर्न चेज्येक्ष॰
णात् वर्षतन्त्रे व्ययभौमस्य यत्र कुत्रावस्थितस्य फलमुक्तम् भौमे व्ययेक्रूरहतेऽप्यसाघातो बलोज्झिते अग्निभी रंत्र
मेक्रूरनराद्धि पदमे मृतिः जन्माष्टनाथेन गते थिं हेश लग्नाधिनाथे हतमृत्युशीले स्याद ल्पमृत्युश्च दिवाब्दवेशो
सार्केव्ययेभूपभयं महीजे वर्षतन्त्रेतु कुजार्कयोर्योगे द्विसे व्ययेशेन्नृपभयमुक्तम् लग्नेथिहापतिसमापत्यो मृतीशा

च्चेद्रिःस्यशालिनइमेनिधनप्रदास्युर्चेत्याकरिष्टसमयेमृतिरेवनत्रसार्कैकुजेनृपभयंदिवसेब्दवेशे क्रूरखेचरदशासंम
येचेद्रिस्यादिजातकोक्तदशारिष्टेवर्षेलग्नेस्थिहापति इत्यादियोगोत्यत्तौमरणंदशारिष्टासंभवेदुःखमित्यर्थः रवौज
नौशुक्रकसूसरीफेकेंद्रेऽब्दनाथेनृपभीतिरोगौजन्मारमेब्देशशिजेब्दकेंद्रेब्देशेहिदुर्वर्षमिदमब्दहन्ति तस्मिन्बुधेकेवल
मष्टमस्थानेभौमारिदृष्ट्यापिनशोभनोब्दः तथाष्टगेहेसवलेकुजास्मिपुत्रे विदेशेमरणंस्त्ववश्यः एतेयोगास्ताजिकसिध्याव
न्यथैवोक्ताः शुक्रेसराफसहितोजन्मकालेचभास्करः वर्षाधिकारीकेन्द्रस्थोज्वरराजरुगाप्तिकृत भौमस्थानेधिकारींदुः
पुत्रवर्षेरुजस्तदा बुधोधिकारीभौमेनक्रूरदृष्टोस्रगार्तिदः भौमयुक्तेबुधेसार्के विदेशंवधनम्मृतिरिति तत्रोभयोर्विरोधेएते
योगान्तराएवज्ञेयाः वर्षतन्त्रेभौमस्थानेधिकारीन्दौगुप्तनृपभयंरुजः मन्दोधिकारीरवेलोहहतेपीडाकरस्मृतः अस्मि
न्योगेष्टमस्थचंद्रोज्ञेयइतियादवः जन्मस्थभौमसंगतेब्दवेशेचंद्रेष्टमस्थेनृपपीडनानि भौमेष्टमेभयवन्हेः प्रहारोवा।
नृपाद्भयम आरेरवस्तेचतुर्थ्याद्धाः पातोदुःखरुजोसृजः अत्रप्रथमयोगेहीनाधिकारेकुजेरविपुत्रेऽष्टमस्थेवन्ह्या।
दिभयंद्वितीययोगेऽधिकारिणिभौमेदशमस्थेवाहनात्पात इत्याहयादवः हीनाधिकारे पिकुजेष्टमस्थसार्केस्तिभी।
तिर्नृपपीडनानि भौमेम्बरस्थे १० ध्यधिकारिणिस्याद्वाहात्मपातः खलुवर्षवेशे जीर्णताजिके वर्षेश्वरोगुरुः पाप
दृष्टोवर्षेष्टमेस्थितः द्रव्यहानिकरोमंदोवलहीनोशुभेस्थितः वर्षलग्नात्सप्तमगोपवादकलिकारकः लग्नाष्टमे

शयोरित्यशालो मृत्युर्भयप्रदः पापदृष्टोद्दयोजीवोधनस्थोधनहानिदः वर्षनेत्रे पतिनेन्नक्रूरदृशारेत्यशालेमृतिंवदे
त् कुजहद्दास्थितेनाशः सौम्यदृष्टेशुभंवदेत् पतिनेन्क्रूराक्रान्तेनथाबुधेभौमहद्दास्थितेनाशोम्बादिद्व्यस्येत्यर्थः यादे
वेनाष्टमस्थस्यबुधस्याधिकारहीनस्यभौमेत्थशालयुतस्यफलमुक्तम् शेत्वधिकारहीनेष्टमस्थेमृतिः स्यात्कुजमूथ
शीले लग्नाधिपेनष्टदग्धेयोषिद्दोषशुभान्विते दग्धादिलक्षणंवामनेनोक्तम् क्रूरैःक्रूरदृशादृष्टोयुक्तोवार्केग्र
हांतिगः सविनष्टोग्रहोज्ञेयोदग्धःपीडितउच्यते अत्रपादवेनजन्मलग्नवर्षलग्नेशयोस्सप्तमगयोस्सूर्यसहि
तयोः फलमुक्तम् जन्माङ्गाधिपतौसमानतनुपतौवावर्षलग्नात्स्वगेसार्केदृष्टहनेस्त्रियासहनदावादाद्विदुः स्वानिच
जन्मन्यष्टमगोजीवोनाधिकारोकलिःपृथुःजयःशुक्रेक्षणाद्युक्तःप्रत्युत्तरवशेनच नादृशेगुरौशुक्रवीक्षितेस्त्रीवादे
प्रत्युत्तरवशेनजयोभवतीत्यर्थः भौमेन्यगेधनेसूर्येवादा [illegible] विनिर्दिशेत् अत्रयादवेनयोगद्वयमुक्तम् भौमेवर्ष
तनोर्व्ययेसतितदावादन्यथार्थोरवौद्व्यस्थेरिपुगोत्रवाद [illegible] दुष्टेक्षणेनोत्कटःरिपुगोत्रकलिर्भीतिः संख्येकु
जहनेव्दपे दग्धोजन्माङ्गपोवर्षेष्टमोरोगकलीदिशेत् सूत्यब्दपोरधिकृतोभौमस्थानेगुरुर्हतःपापैर्वादस्स्फुटोब्दे
वंताद्दृशौदोशनेःपदे सूत्यब्दयोर्भौमस्थानेगुरुर्वर्षेधिकारीपापैर्हतस्तदाप्रकटोवादःअथचन्द्रस्सूत्यब्दयोस्स्थानेस्था
नेस्थितः वर्षधिकारीपापैर्हतस्तदापिवादस्यादित्यर्थः सूत्यब्दपोरधिकृतेचन्द्रेबुधपदेहते क्रूरैर्विदेशगमनम्वाद

स्याद्धिमनस्कता मेषेसिंहेधनुष्याद्देव्ह्पेरन्ध्रेसितोभयम् मृतौमृतीशलग्नेशौमृत्युदौपापदृग्युतौ· यत्रस्थैजन्मनि
कुजस्सोव्देलग्नोपगोयदा बुधोवर्षपतिर्नष्टबलस्तत्रनशोभनम् सार्केशनौभौमयुतेस्वाष्टस्थेयात्दनाङ्गयम् सा
केभौमेष्टमस्थेतुपतनंवाहनाद्भवेत् वामनः वर्षेष्ठारेकुजयुतेरन्ध्रस्थेमरणाङ्गयम् उदितेमृतिसद्मेशेसत्यङ्·
तेजीवसद्मपे पुण्यसद्मेष्ठरः पुण्यसद्मनोऽष्टमगोयदि मृत्युकृत्पुण्यसहमेनृथाजन्माष्टमेष्ठरः राशिजन्माष्टमो
मुथसस्त्वनिर्वेशयुक्तथावर्षाष्टमसंपुण्यस्थस्वेशयुक्तम्मृतिप्रदम् क्रूराक्रान्तंपुण्यसद्मयदिजन्माष्टमेष्ठरः॥
षष्ठेषुमद्वारशेवानदामृत्युरसंशयः सुथहेशोव्दपोवापिक्रूराक्रान्तोरिमृत्युगः जन्मलग्नाष्टमाधीशोन्म्यगोमृत्युवि
निर्दिशेत् पुण्यसद्मनिलग्नेवाचंद्रःक्रूरसुसप्तमः मृत्युकृद्यदिवाक्रूरोधनव्ययकृतस्थितौ मृतिषष्ठगतश्चन्द्रो
क्रूरदृष्टोमृतिप्रदः जन्मलग्नाष्टलग्नेशौनिधनेनिधनप्रदो वर्षतन्त्रे सक्रूरेजन्मपेमृत्यौमृतिश्चेदिन्यिहार्किंयुक् भौमस्तु
तेक्षगोनत्रमृतिस्यादात्मघाततः मृतिरन्ध्रपतिर्मन्दोष्टमेव्देलग्नपेनचेत् इत्थशालीक्रूरदृशानत्कालेमृत्युदायकः॥
मन्दोष्टमेमृतौशेत्थशालीमृत्युकरस्मृतः शुभेत्थशालात्सर्वेपियोगानांशुभदायकाः मृत्युकर्त्तारोग्रहाश्शुभग्र
हैरित्थशालादरिष्टंपरिहृत्यपरिणामेशरीरारोग्यदास्स्युः विशेषमाहतेजसिंहः स्वोच्चादिगोवलयुतोमृतिगेहनाथः
क्रूराहतोर्करहितोग्रहदृग्युतोवा लग्नान्नदोशमपिवायदिवीक्षितेरुक्लेशादिनुनवलुभवेदवलेन्यथात्वम् ॥ लग्ने

शमूसरिफतोब्दपतिस्तुभयो भौमोब्दपोगुरुदृशाप्यवलोननिंद्यः वन्धंचमृत्युपतिरायपतीत्यशालोभयोष्टमेनमलिने न
लेनेत्यशालो यादृवः अब्दपेऽवनिसुतास्थिमंयुते युद्धभीर्भवति मुथहेश्वरे मुन्थहा भवनतोष्टमेस्थिते स्यान्मृतिश्शरीरि
देहधारिणाम् जन्मागजन्माष्टपतीचवर्षेमुथागतोमृत्युकरौप्रदिष्टौ जन्माष्टपेऽब्देमृतिगे चमृत्युर्मन्दाद्यमुथामृति
दारयुक्दृक् जन्माष्टमेशोब्दरिपुत्थयाष्टस्थितेमृतिस्याद्दथवर्षकाले जन्माङ्गवर्षाङ्गपतीमृतिस्थौतदाभवेतांमृ
तिदौनराणाम् पापेष्टमेपापकृतेत्थशालेमृत्युर्भवेद्दर्षनिवेशकाले यद्वैजनौभूमिसुतेब्दतन्स्थजीवेखलाढ्येथकु
जेगुरौवा समाधिकारेह्यनुजैर्विवादोमन्दान्वितेशीतरुचौचतद्वत् यद्राशिगोजन्मनिसोमजन्मातद्राशिगेब्देजनने
वलिष्टे चंद्रेविवादोनिखिलैर्निरुक्तंतैर्वैमनस्यंपरदेशयानम् अथाष्टमभावस्थितानांसूर्यादीनांफलानिपद्मको
शे रवौचाष्टमेपीडनंबंधुकष्टंसदुःखस्सपोपद्रवोव्याधिशोकौधनार्तिः कलत्राङ्गपीडासुतादेर्व्रणोवातपीडाभवेद्व
र्षमध्ये १ निधनगतशशाङ्कःकष्टवंतंकरोतिज्वरवमनविकारंचोदरेगुप्तपीडांभवतिकफविकारोनेत्ररोगाभङ्गोजलभ
यमरिवादोद्रव्यनाशोब्दमध्ये २ कुजेचाष्टमेशत्रुपीडांगकष्टंव्रणस्योदयश्चागनानांचरोगः धनानांविनाशोभवेच्चस्त्रा
घातस्तथाव्यग्रतागुप्तचिंतानरस्य ३ निशानाथपुत्रोयदारंध्रसंस्थोनरंमृत्युतुल्यंकफार्तिंकरोति ज्वरादिप्रकोपोभ
वेन्नेत्रपीडाभयंव्यग्रताहायनेनदृशायां ४ ज्वरवमनकफार्तिर्नैधनस्थेसुरेज्येवहुलकठिनरोगःकर्णयोर्नेत्रयोश्च भवतिम

यमारिभ्यो योषिदङ्के- षुपीडाव्रणकृतवह्नुपीडाह्नायने स्मिन्नराणाम् ५ मृत्युस्थितो मृत्युभयम्मनुष्यं शुक्रः करोतीह जना
पवादं ज्वरादिपीडामथभीतिकष्टं नेत्रे च रोगो रिपुभिर्विवादः ६ निधनगो निधनं कुरुते शनिर्ज्वरविमर्दकफार्तिजनापवा
दः नृपभयं धनहानिभयम्मृधे भवति तापकरः पवनोदयः ७ छिद्रस्थितो मृत्युसमं मनुष्यं राहुस्तथा भूपभयं करोति
ज्वरातिसारं च कफार्तिदोषं विषूचिकावायुभयन्नराणाम् ८ मरिगस्थः चक्षुरुग्धनहानिस्स्याद्बहुपीडाकलेवरे पि
त्तजाविषभूपालव्यालपीडाष्टमे रवौ १ अष्टमस्थे ल्पसन्तोषो द्रव्यनाश उपद्रवः श्लेष्मचक्षुविकारश्च वर्षान्तर्गते च निशा
करे २ रक्तपित्तप्रकोपश्च महापीडा धनव्ययः विपत्तिरिष्टवर्गस्य अष्टमस्थे धरासुते ३ लाभं सौख्यं प्रमोदञ्च राजपूजां
रिपुक्षयम् विदधाति नृणां वर्षे सौम्यो मृत्युगतस्सदा ४ धनव्ययमनारोग्यं कलहं मित्रवर्गतः वियोगश्च प्रवासश्च जायापु
त्रादिपीडनम् ५ अल्पलाभमनारोग्यं जायापुत्रादिपीडनम् धर्मनाशं प्रवासश्च भृगुपुत्रेष्टमस्थिते ६ रोगपीडा महाव्या
धिः पुत्रजायादिपीडनम् व्यसनं द्रव्यहानिश्च हायनेष्टमगे शनौ ७ धनव्ययस्त्वनारोग्यम्विवादो बन्धुभिस्सह स्त्रीकष्ट
श्च प्रवासश्च राहुरष्टमगो यदि ८ इत्यष्टमभावविचारः अथ नवमभावविचारः तत्र नवमभावे किञ्चिन्तनीयमित्युक्तश्च ण्डेश्वरेण
स्वाध्यायदीक्षा सुरगेहयात्रा चक्रस्य चेष्टा मठधर्मकृत्यम् गुरोस्तु कार्यं ह्यभिषेचनञ्च जलाश्रयश्शालकदेवरादीन् भ्रा
तुर्भगिन्याः श्वशुरस्य चिन्ता पुण्यञ्च पुण्ये कथितम्महद्भिः अत्रापि विचारः पूर्ववत् अथ योगाः वर्षतन्त्रे भौमे स्वर्ये त्रि

नवमेऽक्रूरयुक्ते वलान्विते गुणावह स्तदा मार्गः स्वरक्षाद्यैः स्थिरलग्नः त्रिधर्मस्थोऽल्पः सूर्यः कंवूलो मार्गसौख्यदः अन्येप्रे
षणयानं स्यात्स चेन्नाधिकृतो भवेत् वर्षेशस्तु यस्त्रिनवगः स्वगृहोच्चादिगः कंवूली चन्द्रस्य शालवान् मार्गप्रदो भवति
स्ताद्दृशो कोऽधिकाररहितः अन्यप्रेषणयानप्रदः अधिकारः स्वगृहादिकोत्तेयः ममादिरेषां पर्यन्तं समरसिंहवाक्यं न सर्वे
पुस्तकेषु समरसिंहवाक्यं ममगमनं भविता न वेति लग्नेश्वरेन्दु चंद्रे वा नवमे शामुथशिले सत्रिनवमस्थे वा भवेद्गमनं लग्न।
स्थनवमपतौ लग्नाधिपमुथशिले च संचारात् रहितो पि यातिन पुनर्नवमदृशा वर्जिते योगे लग्नपतौ केन्द्रस्थे सहजगश्च
मुथशिले च विक्रूरे गमनं स्यादस्मिन्वा चंद्रे वा केन्द्रस्थमुथशिले नगतिः नृपायात्राप्रश्ने पाधन स्थिते निरधिकारिता क्रू
रे पृष्ठगतानामशुभं भौमे निभयं ससकटकं समरं मन्दे च चौरजलभयमकवूलक्रूरतो नभयम् धननाथे नीचस्थे वास्त।
मिते शोभनं न पुनः लग्नपशशिनोः क्रूरार्दितयोर्व्याकुल्यमीशाचित्तेर्तिः सक्रूरो लग्नकोणान्तरगस्तदा प्रिक्षद्गपातः आ।
कोणान्तरगेऽस्मिन्मार्गे तत्तुर्यमध्यस्थे अनुचरजनस्य तुर्यविलग्नांत स्थेन भद्रमितरेषां सुखहायाद्यूनसंस्थः स्वगृहो
च्चमतश्शशी विदेशगमनं कुर्यात् क्लेशः पापेक्षणाद्भवेत् वामनः शुक्रेऽल्पे त्रिनवगे पथि सौख्यसम्प्रजायन्ते तस्मिन्नस्त
गते वक्रे क्रूरयुक्ते गमोऽशुभः वुधेऽल्पे त्रिधर्मस्थे देवयात्रां समादिशेत् गुरौ त्रिनवगे ऽदेशनृणां शुभगमो भवेत् योगे
धर्मशालस्तशोऽस्थिति तं गमनं भवेत् गुरोर्नव मा भौमे नृणाम्शुभगमो भवेत् हिल्लाजः यत्र जन्मानि मन्दस्यान्तराशिर्नवमे

ष्टनः जन्माधिकारीत्तः क्रूरयुतोत्रसकदाध्वदः जन्माधिकारिणिबुधेकुजास्यदगनेसति पापयोगाद्रहिनेसुयानं दिन
बुधैः जन्माधिकारसहितौजीवेन्दूपापसंयुतौ वर्षेनवमगौमन्दस्थानेदूरगमप्रदौ जन्माधिकारीवाभौमः शनिस्थानेस्थु।
भान्वितः लग्नान्नवमगोवर्षेदूरयात्राप्रदायकः सर्वेमार्गगतावर्षेमार्गसद्मस्वरेगमः जीवस्थानेत्रिधर्मस्थेकुजेनत्रशु
भोगमः बुधस्थानेकुजोलग्नाधीशदृष्टसुयानदः सर्वेभौमस्वराशिस्थोवर्षेनवमगोभवेत् स्वगृहेसंस्थितोयात्रामुत्त
मांसंप्रयच्छति वर्षेधिकाररहितः शनिर्धर्मेकुयानदः वर्षेधिकाररहितेगुरौनवमसंस्थिते दूरयात्रानतन्नृपाद्धनमा
नादिलब्धयः भौमेदृष्टेचपतितेस्वजनाद्दूरतोगमः नवमाधीशकंतुल्ययोगपात्राविनिर्दिशेत् स्वगृहोच्चगतश्चन्द्रोन
वमेयदिसंस्थितः सुखहासप्रभेनत्रविदेशगमनम्भवेत् हायनेसिन्धौ वर्षेशेसबलेमार्गेवर्षेयात्रासुखप्रदात।
स्मिन्सद्गतेवक्रेनिर्बलेदुःखदोगमः गुरुभेनवनमर्क्षेदृष्टसबलोदृष्टसुयानदः मन्दोदृष्टोनधिकृतोनवमस्थः कुया
नदः गुरुरेवम्विधोवर्षेदूरयात्राप्रदायकः एवन्विनवगोभौमः क्रूरदृष्टः कुयानदः जन्मलग्नाधिपामार्गाधिपोवान
वमस्थितः त्रिगोवायानदस्सौम्योजन्मकालेकभावगः सएववर्षेमार्गस्थशुभयात्राप्रदायकः स्वल्पाशोधर्मपश्चो
घ्रोदृष्टदंशोविलग्नपः मन्दगश्चोभयोरित्यशालेकस्नाद्गमोभवेत् स्वल्पांशोलग्नपश्चशीघ्रोवद्धंशोधर्म्मभावपः।
अल्पगश्चोभयोरित्यशालश्चिंतितमार्गदः वर्षेशवर्षलग्नेशयोगश्चिंतितमार्गदः सुन्यालग्नपयोर्योगोवर्षेस्याच्चिन्ति

नाध्वरः तत्रैतेन सिंहेन वर्षेशलग्नेशायो विंशशालेन्त्र चिन्तितयात्रायोगउक्तः पंथांगपेमुथशिलेब्दभुजा विचिंत्यस्या
च्चिन्तितस्त्र विपरीतगतेन्यथशालेइति वर्षतन्त्रे वर्षेशो बलवान्या पापुनः केन्द्रेधिकारवान् अधिकारेगतिसंस्रवेसे
नापस्येपिवावदेत् एवंविधेकुजेजीवयुतेकोन्निर्गतेपुनः परसैन्योपरगतिर्जायाख्या तिसुखावहा एवंविधेके
न्द्रवर्त्तिनिबलयुतेऽधिकारवतिक्रूरग्रहरहितेभौमेयोग उक्तस्तेन सिंहेन केंद्रेब्दपेविमलिनसबलेचसाधिकारे
धिकारगतिरुक्तस्यवैभवाद्यम् केंद्रेकुजेगुरुयुतेखलनिर्गतेरिसैन्योपरिप्रगतिरब्जपादिसौख्यम् यादवः याता
द्यं विबलबलानुसारिवेद्यंमुन्थायामशुभशुभखेटभाजिस्वान्नाब्दपेकि[illegible]तो जनुर्नवेशोमार्गेशादपिसद्दमा
च्चिन्त्यमेवंताजिकतिलकेजामित्रगस्तुमुथहाभवनाच्छशाङ्कः स्वोच्चादिगोवरगतोगमनम्विदध्यात् द्रव्यार्जना
दिगमनेखलुपुण्यसद्भावीर्य्येणताजिकविदासुधियात्रवाच्यम्। अथयात्रायांदिग्ज्ञानमुक्तं रोमकेन अग्निराशिभे
वेत्पूर्वादक्षिणा पृथिवी भवेत् वायुराशिःपश्चिमाचसौम्याशाजलभेस्मृता अत्रयात्रायोगकारकाणांग्रहाणाम्मध्ये
योबलवांस्तदधिष्ठितराशौगमनंवाच्यं बलसाम्येतन्मध्येकेंद्रस्थग्रहाधिष्ठितराशौगमनम्वाच्यं तदभावेपिनवमभावरा
शिदिग्गमनंवाच्यमितिविशेषःचण्डेश्वरः वर्षलग्नात्त्रिकोणस्थेभृगौवाबलान्विते विदेशंयातिगेहस्थोविदेशस्थो
गृहंव्रजेत् सुखव्योम्निस्थितेसौम्येगमनंनतदाभवेत् तत्रैवगमनंपापेवक्रीखेटोयदानहि भाग्यपोलग्नपोवास्याच्चंद्र

गोवाविशेषतः चन्द्रलग्नेश्वरौ भाग्येगमस्तत्राप्यावितितः चन्द्रोलग्नपतिर्वापिकेंद्रे खेटैस्सहागमः सिद्धेपिगमनेतत्रागम
नन्वेतिनिश्चितम् द्यूनपेधर्म्मगे यानमवश्यन्निर्दिशेद्बुधः चरराशिषुकेंद्रेषुशुभयुक्तेषुनिश्चितम् ग्रामादौगमनम्ब्रूयात्सा
पयुक्तेचिराद्भवेत् चरस्वभावाद्दशमादशुभशनिरीक्षणात् अशुभेक्षण योगाच्चप्रयाणमितिकथ्यताम् उदयद्यूनचन्द्राणांक
र्तरीपापसंभवा यात्रायास्त्वनदावाच्यंभयंचौराशिशस्त्रजंकर्तरीशुभसंभूतागमनप्रतिबंधका हिल्लाजः तृतीयधर्म्मगोभौमो
नष्टवीर्यःशनेःपदे पुण्यनाशकरः सूर्योवर्षेशोहीनवीर्यवान् त्रिधर्म्मगः पापकरोनष्टोमन्दोब्दपस्तथा मन्दोब्दपस्त्रिधर्म्म
स्थोधर्म्मदोवलसंयुतः गुरुस्त्रिधर्मगोवेशोन्नृपाद्द्व्यकरोवलः मुन्थात्रिधर्म्मगापुण्यप्रदापापयुतान्यथा दग्धेनष्टेक्रू
रयुतेधर्मेशेज्ञातिनाशनम् जीर्णताजिके मूर्तिम्मूर्तिपतिः पश्येद्भाग्यपश्यति भाग्यपः भाग्यंलग्नपतिर्लग्नम्भाग्यपः पश्य
तिध्रुवं भाग्येलग्नेपतिस्त्रिष्वलग्नेभाग्यपतिर्य्यदा भाग्यलग्नपतीस्वर्षेवर्षेभाग्योदयोभवेत् अथनवमभावस्थितानाम्मु
थहानाम्फलानिपद्मकोशे धर्म्मस्थितोर्कश्चसहोदराणाम्पीडाकरःक्लेशविवर्धनश्च धर्मप्रदोराज्यपदःप्रदश्चनदृष्ट
मैधेस्वदशाद्भुगश्चेत् पुण्योदयन्धर्म्मगतश्शशांकोभाग्योदयस्त्वार्थसमागमस्त्वतीर्थाटनंभूमिपतेश्चलाभंशुभेक्षि
तःपुत्रसुखंसितेन्यत् २ धर्म्मङ्गतेभूमिसुतेचवर्षेपुण्योदयोवित्तसमागमश्च भाग्योदयोमानविवर्द्धनञ्च महाप्रति
ष्ठाम्बरलब्धिरत्र ३ धर्म्मस्थितश्शशिसुतस्सुतलाभसौख्यमर्थागमंसततमङ्गलमाशुकुर्यात् भूपाज्जयोभवतिकीर्तिविव

हुनश्च भाग्योदयो रिपुविनाशनमत्र वर्षे ४ वाचस्पतिर्द्धर्मगतो नराणां करोति धर्मस्य हलं सुखञ्च भाग्योदयप्रश्नार्थस
मागमञ्च तीर्थाटनं पुण्यमतिम्प्रकुर्यात् धर्मस्थितो धर्म्मकरः कविस्स्यान्नरेन्द्रतुल्यं च नरं करोति सुखप्रदो वाह
नभूषणानां गोभूहिरण्याम्बरलाभमाशु ६ भाग्योदयं भाग्यगतः शनिश्च द्दयोर्थदः शत्रुविनाशनञ्च कीर्तिश्चि
यम्मानमथापि दत्ते सहोदराणां भयमार्तिदश्च ७ धर्मस्थितो धर्मविवर्द्धनो गुर्जयन्नृपाच्छत्रुविनाशनञ्च भाग्यो
दयञ्चार्थसमागमञ्च करोति पीडां पशुबांधवेषु ८ मणिन्थः जाया पुत्रविवादञ्च मतिं धर्मे क्रियादिषु विक्तो हेगा
कुलत्वं नवमे तपनोपदि १ नवमे धर्मलब्धिश्च मनस्संतोषमेव च यशोवृद्धिर्नृपान्मानो वर्षा रौ च निशाकरे २ पाप
लब्धिर्भवेत्पुसा मृद्वेगं विभवक्षयम् कलहं बंधुवर्गैश्च नवमे धरणीसुते ३ धर्मबुद्धिस्तनोद्वेगं दैन्यं जायाप्रपीडन
म् चंद्रजः कुरुते वर्षे नवमस्थो परान्नृणाम् ४ धनलाभो राज्यसौख्यं धर्मकार्यं भवेत्सदा प्राप्नोति विविधान्भोगान्देवे।
ज्ये नवमस्थिते ५ शरीरे चैव मारोग्यं सद्बुद्धिर्विभवागमं पुत्रजायादिकं सौख्यं नवमे भृगुजे नृणां ६ जायापुत्रसुहृ
त्कष्टं धननाशं नृपाद्भयम् दुर्मतिः पापबुद्धिश्च नवमे भास्करात्मजे ७ विद्वेषश्च वपुः पीडा दैन्यं राजादिपीडन
म् धर्मकार्ये विलम्बश्च राहुर्धर्मगतो यदि ८ इति नवमभावविचारः अथ दशमभावविचारः तत्र दशमभावे किञ्चि
न्तनीयमित्युक्तं च पदे श्वरेण आकाशवृत्तान्तजलप्रपातः स्थाने पितुः कार्यसुखादिमान पुण्यं नृपत्वं च तथाधिकारो

मुद्राच्युतिस्तद्दशमेविचिन्त्यम् आत्रापिपूर्ववद्विचारः अथयोगाः वामनः वर्षेश्वरेगगनगेराज्याप्तिःस्याद्बलान्विते भ
वेन्स्थानान्तरप्राप्तिरन्यकेंद्रगते१४। ७सातिवर्षेशोर्कश्चतुर्थस्थः पूर्वार्जितपदाप्तिदः वर्षेशोर्कोलाभगगनस्तरव्यस्था
न्नृपमंत्रिभिः वर्षेशस्तूपोर्लग्नगोदशमस्थोवाराज्यदस्स्यादितियादवः वर्षेश्वरेवाम्निहरेश्चलग्नस्वस्थेसवीर्येकु
लरूपराजन्ता नीचस्थेक्रूरयुतेर्के स्वस्थेस्याद्धनंनृपात् समरसिंहः लग्नेगगनेथरविस्थानेमुथहागमेहि राज्याप्तिः
जन्मनिसिंहगतेर्केवर्षेबलिनिप्रभोःपदप्राप्तिः चंद्रेभौमस्थानान्तरकारकत्वंस्यात् अथवर्षेशश्चेद्दोदशमगोभौमस्था
नेस्थानलाभदोभवतीत्याहयादवः इलाजभस्थिते समापत्तावद्धनभोनिशाकरेपरास्यदाप्तिस्त्विहवर्षवेशनेइतिमन्दस्थानेभौमे
पश्यतिमुथहांकुकर्मेतान्नृपभीः दशमभवनेएतेयोगाइतिकेचित् गगनपवर्षपलग्नाधीशानांमुथशिलेहि राज्याप्तिः नृ
पसहमपेहनाथेरतोस्थशालेचनृपयोगाःजीर्णताजिके दशमाधीश्वरस्तूर्यो जन्मकालेद्दवेशने दशमस्थोविलग्नेशे।
स्थशालीराज्यदायकः पापार्दितोनसुबलोराज्येशोराज्यनाशदः सारेशनोधिकारेणहीनेव्याकुलताभवेत् तेजस्सिंहः ज
न्माङ्गपोब्दसमपाद्दिकर्मनाथः कर्मेश्वरोजनुषिलग्नपतिश्ववर्षेकमोङ्गदृष्टियुतिनस्सबलःपदाप्तिकुयोनदैन्यरिवलभाव
फलंस्विलोक्यम् व्योमादृपेव्दजनुषोश्चहतेव्ययाष्टहिस्थेशुभेदहहिनान्यशुभेपियोगे कम्बोध्नितेसहमपेशनिदृष्टे।
युक्तेकर्मस्थानिर्दशमेपपिविनष्टदाधेवर्षात् [illegible] शौच्चगोकर्मगोस्तूर्यपुत्रेनेरुज्यमर्थाधिगमश्चजीवे सूर्येनृपाद्वाड्रुव।

ता.र.
उ.
२४

लात्कुजे यैर्विधुधेभिषग्ज्यो तिषकाव्यशिल्प्यं ॥ ब्रुवे सुव्ययोगे हि शे कर्मेशे च वलो द्विसिते स्तूतावहे च नस्तु भं नत्वाव्दे मूर्तिपे द्विप
।२२ तथायारवः द्व्येशेन समासु जन्मनि तनूनाथे न्यशालेन तथा द्व्येशेन समाङ्ग पेन शुभयुक् मुन्येश्वरस्यापि वा वर्षे।
शेन जनुः स्वपेन च तथा योगे तु राज्यादिकं सूर्ये स्वेन धिकारके जनितनूपा पे युते चापि तत् वर्षाङ्गाद्दशमे तु राज्यसह
मे सौम्यास्त्रियुक्ते तदा न हृद्धिर्जनि वर्षे स्वस्थिति स्वौ लग्नेश योगे गनके नेहृज्जन्मनि कर्मपे हृक्किसि मयाते च नस्ये समा
कर्मेशे जनि सारये समुदिते दृष्टेयुते च ह्वये जनौ स्वपे वा नृपसारये वा समुद्गते राज्य पदाप्तिगौरवं समापतौ जन्मनभौमहो
भुजासमूथशीले यन भोङ्ग नाथयोः स्ववंशमाने न नृपत्वलब्धिता सारे शुभे हि जनने पि राज्यहि ह्लाजः वर्षेश्वरे स्वौ च नस्था
नगरविनंदने जन्माह्न कालयोः पापाक्रान्ते स्यात्कर्मनाशनम् ता हशे च शनौ वक्रे दग्धे निष्फलता भवेत् सर्वकर्मसु कर्मेश
कर्मभावौ शनी सितौ युक्तो वा कर्मवैकल्यं कर्मसत्वं फलं तथा लग्नाधिपेन वार्केण इत्थशालं करोति चेत् दशमेशास्त
द्वावर्षेवश्यं स्यान्नृपदर्शनम् कर्मेशस्यारनाथा यातौ यदा लग्नपभास्करौ स्वगो लग्नेश्वरौ वा स्यान्नृपेण सह सङ्गमः चू
डामणौ लग्नेशस्वोच्चनाथेन तुङ्गादिस्थेन वीक्षितः स्वभीष्टपदलाभापलग्ने लग्नेश्वरे तथा सौम्यस्वामियुते दृष्टे पद
प्राप्तिः स्थिरे तथा एवमेव पदस्था नेहाब्दिके स्वल्पसिद्धिकृत् उदिते राज्यपे राज्यं चरवर्ज्ये शुभग्रहैः पदस्थे ये युते राम
दृष्टे क्रूरैश्चापि पदच्युतिः पदेशश्चेन्न दपश्येन्न दनस्यास्थिरं भवेत् लग्ननाथपदाध्यक्षावन्योन्यं यदि पश्यतः लग्नना २४

यनभोनाथचन्द्राव्योम्नि पदार्थदाः स्वोच्चेलग्नेशुभःखेटःसौम्यदृष्टः पदप्रदः सप्तमेचाष्टमेशुक्रेपदलाभस्वभावतः
बुधेनगुरुणावापियुक्तेशुक्रेमहत्पदम् सचन्द्रेस्वामिनःप्रीत्यासकुजेकलहादितः पदन्नैवसमेसौरेस्यात्साकैर्मि।
ध्यातुतत्पदम् पदसिद्धिश्शुभैर्युक्तेपापयुक्तेपदच्युतिः स्थिरोदयेपदप्राप्तिश्शुभस्वामियुतेक्षिते इत्थमेवपदस्था
नेसास्वल्पाकिंतुहृष्टिके लग्ननाथनभोनाथौचन्द्राद्यौचफलप्रदौ मध्यपेसशुभेराज्यंराज्यभ्रंशस्सपापके प
दावाप्तिर्भवेच्छीघ्रोदयेलग्नेशुभान्विते समरसिंहः दशमस्वामीलग्नेपश्यतिलग्नन्नृपाल्लाभः राज्ञश्चिन्नंकीदृक्
तत्रापिविनिर्दिशेदेवम् लग्नेशदशमपत्योस्नेहदृशास्याच्छुभश्चितम् क्रूरदृशाविपरीतन्दृष्ट्याभावेचमध्यमम्प्रोक्त
म् ॥ अन्यत्रापिस्वकीयस्वामिनासार्द्धंप्रीतिर्हर्षतुलालिनि लग्नेवश्यंसमादेश्याकन्यालग्नेचमध्यमा अथदशमभा
वस्थितानां सूर्यादिग्रहाणाम्फलानिपद्मकोशे यदादिनेशोगगनाश्रितस्स्याद्राज्यार्थदोमानविवर्द्धनश्चहिरण्यभू
म्याम्बरलाभकारीचतुष्पदाङ्गेषुरुजोविवृद्धिः १ कर्मोदयंप्रकुरुतेगगनेशशाङ्कोद्रव्यागमन्नृपकुलाद्रिपु पक्ष
नाशम् व्यापारतोवहुसुखम्महतीम्प्रतिष्ठांकीर्त्तिन्तथाधनयुताम्प्रकरोतिवर्षे २ कर्म्मस्थितोभूतनयोहमध्येकर्मो
दयच्चाथसमागमञ्च राज्यार्थलाभञ्चमहाप्रतिष्ठांकरोतिमानम्यसुघातनञ्च ३ गगनगश्शशिजोयदिहायनेभवति
वाहनसौख्यकरस्तदासुतविवृद्धिधनाम्बसमागमोविलसनञ्चतथानृपतेर्जयम् ४ व्योम्निस्थितश्चेत्सुरराजमन्त्रीहेमा

म्वराप्तिश्चजयङ्करोति भूपप्रसादात्क्षितिगोधनाप्तिं स्याद्व्ययेनेशत्रुविनाशनञ्च ५ गगनगेभृगुनंदनसंज्ञके नृपसमो
मनुजोथमहाजयः भवतिगोधनधान्यसमागमोवहुसुखंकृषिवाहनयोस्सदा ६ गगनगः कृषिहानिकरश्शनिः
पशुजनेस्वजनोदरपीडनम् नृपसमस्मनुजस्त्रमहाधनस्त्वकुरुतेक्रयविक्रयलाभकृत् ७ सिंहीसुतोदशमगःक्रयवि
क्रयेषुलाभन्नरन्नृपसमस्करोतिवर्षेभूपाज्जयंसननमङ्गलमाशुकुर्यात्कीर्तिश्रियंभवतिवाहनहानिकारी ८ मणि
न्यः राजमुद्रादिजंसौख्यंसिंहारम्भःसुखन्यनम् प्रख्यानस्वशविस्तारस्वर्षेदशमगेरवौ १ व्यागमस्वस्त्रलाभंरोगना
शन्तथैवच प्रतिष्ठाकीर्तिलाभश्चवर्षेदशमगेविधौ २ व्यापारस्धनलाभश्चप्रसादस्सूमिपालतः तेजोवृद्धिस्तथा
रोग्यंदशमस्थेमहीसुते वाणिज्याद्राज्यवर्गाच्चधनलाभंसुहृत्सुखम् वलंकान्तिविवृद्धिश्चव्ययेनेदशमेवुधःस
त्कीर्तिर्भूभृतास्मानंधनलाभंसुहृत्सुखम् गेहेमहोत्सवोनित्यंदेवेज्येदशमेयदि नृपमानंसुहृत्सौख्यन्धनलाभं
रिपुक्षयं सर्वारम्भाःप्रसिद्ध्यन्तिदैत्येज्येदशमेनृणाम् व्यापाराद्धनहानिश्चभयंभूपालसंभवंसुखेदैन्यम्प्रवास
श्चदशमेरविनंदने भूमिनाशोभयन्नित्यंदेहपीडाधनक्षयः दुष्टस्वजनविद्वेषंराहोदशमसंस्थिते इतिदशमभाव
विचारः अथलाभभावविचारः तत्रलाभभावेकिंचिन्नीयमित्युक्तंचण्डेश्वरेण कार्यस्यसिद्धिः क्षयवृद्धिलब्धिर्गजा
श्ववस्त्रासनयानशय्या विद्यार्थलाभोयशनर्षलाभः कन्यासुवर्णस्यचलाभकार्य्यम् ॥ ॥ तनूरुहादेश्वसुरा

दिकस्त्वसमस्तलाभः खलुलाभभावे अत्रापिपूर्ववद्विचारः अथयोगःजीर्णताजिके वुधेवर्षेश्वरेसौम्यसंदृष्टेधनल
भेगे लाभोवाणिज्यतस्सौम्यलग्नगेमुथहायुते लिखनात्पठनाल्लाभोवर्षेभवतिनिश्चयात् वर्षेश्वरेवुधेषष्ठाष्टा
न्त्यगेक्रूरसंयुते नीचकर्मकृतोलाभस्स्वल्पोऽस्तेपापवीक्षिते वुधेलग्नगेनादृशेचनलाभस्स्यात्कदाचननेजस्सिंहः॥
लाभाधिपेतनुभुजाविहितेत्थशालेवीर्यान्वितेचपरिवारधनादिवृद्धिः॥ एवम्फलन्तुमुथहापतिनाङ्गभोक्तास
वेंपिलाभगृहगाधनदास्सवीर्य्याः वामनःवर्षेश्वरेलाभगतेसौम्यग्रहयुतेक्षिते लिखनात्पठनाल्लाभस्तथैवव्य
वहारतः वर्षेतत्त्वेसवीर्योऽङ्गःसमुथहालग्नेर्थसहमेशुभाः तदानिरवतद्रव्यस्यलाभःपापदृशान्नतु ताजिकभूषणे
गगनभवनसंस्थामुन्थहावर्षकालेलिखनपठनलाभंसत्वयुक्ताकरोति निजपतिसहितासारन्ध्रशत्रुव्ययस्थाविन
रतिवहविघ्नप्राप्तिकालेनराणां लाभेलाभेशःशुभैर्दृष्टयुक्तःस्वोच्चस्थस्त्रेदूरसंस्थस्स्वसूर्य्यात् मानङ्गाम्याव
प्तिमुर्वीविभूषायोषाहर्षोत्कर्षयुक्तंकरोतियादवःजन्माङ्गपेलग्नपतौत्थशालेमुन्थेश्वरेणापिसमेश्वरेण द्रव्येश
मुखास्यशुनेचलाभेजन्माब्दयोर्लाभशुभेःकेचलग्नगेसहमयेचरवलोतेंदेवमन्त्रिणिधनस्सुनिरुपाजन्मवित्तभु
जिवर्षतनूपमुथशीलितिनिजोचितलाभःहिल्लाजःलग्नलाभपतीलाभेलग्नेवालग्नलाभपौ लग्नेलाभादिगोवास्या
ल्लाभेलग्नाधिपाभवेत् एकोपिहितयदायोगःतदालाभस्तुनिश्चितम् चंद्रयोगविशेषेणपूर्णोलाभःप्रकीर्तितःलाभेल

ग्नाधिपस्तिष्ठेल्लाभाधीशेनसंयुतः तदालाभंकरश्शीघ्रञ्चन्द्रयुक्तोविहङ्गिदः लाभपोलग्नपोलाभेलग्नपस्तत्सुराथ।
वा पञ्चमेवलवान्सौम्यस्तदालाभस्सधर्मकः लग्नलाभपयोर्दृष्टिर्लाभेलाभकरीमता निष्फलाकथितायोगाय
दिचन्द्रोनपश्यति सर्वेग्रहेक्षितेलाभेलाभोविंशविशोपकः एवंसर्वेषुभावेषुवाच्यंसर्वग्रहेक्षणात् शशिलाभप
लग्नेशाश्चान्योन्ययुतवीक्षिताः लग्नात्रिकोणविनस्थाः शीघ्रंलाभप्रदामताः तिर्यक्योनौगतेलग्नेतिर्यक्योनिग
तोथवा लाभेशश्शुभदृष्टश्चेत्पशुलाभस्तदाभवेत् विलग्नसप्ताष्टमगाः पञ्चमस्थाःशुभग्रहाः वाचंद्रलग्नपौषष्ठे
वलिनौऋणलाभदौसमरसिंहः नृपतेर्गौरवलाभोमेस्यादितिलग्नलाभपत्योश्च स्नेहदृशाशीघ्रंस्याद्विपुहकृपाव
हुदिनैरेव आयेशेकेन्द्रस्थेशशियुतदृष्टेचपूर्णफलमस्तिस्थिरराशौपरिपूर्णंचरेल्पमर्द्धंभवेन्मिश्रेदेवगुरौकेन्द्रगते
नस्वोच्चादिगते चनृपशुभाशापूर्णफलाक्रूरग्रहपीडितेशीघ्रनाशस्स्यात् अथलाभभावस्थितानांसूर्यादीनाम्फला
निपद्मकोशेरविलाभगोलाभकारीनृपात्स्याद्द नाप्तिश्चधान्यांवरवैहिरण्यम् विलासादिसौख्यंरिपूणांविनाशंसुताङ्ग
षुपीडाभवेत्तद्दशायाम १ रिपोर्नाशनंलाभमस्थेमृगांकेवहुद्रव्यलाभंक्रयेविक्रयेच नृपात्सौख्यलाभस्सुतस्यागम
श्चप्रतिष्ठाविहङ्गिर्भवेद्धायनेस्मिन् २ अवनितनयलाभेराज्यलाभोर्थलाभोभवतिरिपुविनाशोमित्रपक्षाज्जयश्च
हयभवनहिरण्यंप्राप्यतेचांवराणितनयसुखविनाशोजायतेहायनेस्मिन् ३ लाभस्थितः शशिसुतोजयसंपद।

श्वधान्यां वराणि बहूलानि करोत्यवश्यं कांजे र्विवर्द्धनमथार्ति विनाशनञ्चस्याह्वायनेयपशुविवर्द्धनमत्रलाभः जयोमान
वानां सुरेज्ये च लाभे भवेद्रोह यानाङ्ग जानाञ्च लाभः सुतस्योदयो जापतेशत्रुनाशः प्रतिष्ठाविवृद्धिर्नृपाच्चा
पि सौख्यं ५ कविर्लाभगोलाभकृत्स्वर्णदस्स्याज्जयम्मानवानां करोतीह वर्षे सुतानाम्विवृद्धिस्सुखं राजप
क्षाद्धि पूर्णां विनाशं तथा मित्रवृद्धिः ६ लाभस्थितो भास्करसूनुरत्र हिरण्यगोभूमिरथाश्वलाभम् अर्थागम
र्कीर्तिविवर्द्धनञ्च सन्तानपीडाञ्च करोति वर्षे ७ लाभस्थितश्चेत्तवतु सैंहिकेयो नरन्नरेन्द्रगणसङ्गतोति हिरण्य
गोभूधनसञ्चयञ्च शत्रुक्षयम्पुत्रभयन्तथैव ८ मणित्थः वाजिवृषादिद्रव्याप्तिः प्रमोदस्स्वे सूर्यगतः नृपप्रसाद।
मारोग्यमब्दे लाभगते रवौ १ पुत्रवस्त्रादिकप्राप्तिर्द्धनस्यालयसम्भवः श्वेतकुपाणकाह्लाभोवर्षे लाभस्थिते विधौ २
जायापुत्रसुहृत्सौख्यम्प्रतापो विभवागमः शत्रुक्षयन्नृपात्सौख्यं लाभगे भूमिनन्दने ३ द्रव्यलाभन्तथारोग्यमप्र
मोः प्रीतिविवर्द्धनम् शुभकृपाणकाह्लाभो लाभस्थाने परा बुधः ४ आयुरारोग्यमैश्वर्यं जायापत्यसुहृत्सु
खम् नृणाञ्चतुष्पदप्राप्तिर्दैवेज्यो लाभगो यदि ५ जलमार्गाद्धनप्राप्तिस्तथा शुभकृपाणकात् प्रियागमस्तथा सौ।
ख्यं लाभगे भृगुनन्दने ६ द्रव्यागमन्तथैश्वर्यमारोग्यं योषितां सुखं भूरत्नाप्तिर्नो लाभो वर्षे लाभगते शनौ ७ शरीरा
रोग्यमैश्वर्यं स्त्रीसुखम्विभवागमः सङ्कीर्णवर्णतो लाभो राहुर्लाभगतो यदि ८ इति लाभभावविचारः अथ व्ययभा

वविचारः तत्रव्ययभावे किं विचारणीयमित्युक्तत्वाण्डेश्वरेण त्यागादिभोगादिविवाहदानकृष्यादिकर्मव्ययसञ्ज्ञकत्व
पितृव्यमातृष्वसृमातुलानां युद्धं स्यादिति युद्धपराजयश्च सम्प्रेषणात्त्वेम्बसुरादिवित्तं कुलतत्त्वे तत्कथितमव्ययाख्ये।
अत्रापि विचारः पूर्ववत् अथ योगाः जीर्णताजिके। लग्नाद्व्ययेनष्टवलो व्ययाधिरि पुसंस्थितो नृभे भृत्यसपोन्यदेहे
स्याच्चतुष्पदनाशनम् वर्षेश्वरे सिते षष्ठे स्थिते भृत्यक्षयो नृभे चतुष्पदेष्वादिनाशो विवले क्रूरवीक्षिते दशमस्थे सभौ
मेन्द्रो स्याच्चतुष्पदनाशनम् व्याकुलत्वञ्च भौमाख्ये चन्द्रे व्ययगतेन तथा षष्ठगे व्ययपतौ स्वे सपापे पशुमाक्षिते भृत्ये
स्समद्भू लिवेषे व्ययाष्टस्थे पितृस्फलम् मंदे व्ययेवलयुते रिपुरिष्फगते तथा भूतासनं कुमारोपो जलाश्रयकृतिर्भवे
त् वामनः व्ययस्थे वर्षपे मंदे गुरौ वास्तुभवीक्षिते आवासनिर्मितौ भूमिप्राप्तिं नरो विनिर्दिशेत् यादवः भौमे चतुष्पदयुते
दशमे चतुर्थे मंदावलोकितयुते स्वहतिस्तथार्तिः षष्ठे सिते व्ययाधिपतौ चतुर्थे क्रूरेण दृष्टे च युते रुगार्तिः ताजिकसारे
मन्दान्विता रात्रिपतिर्व्ययस्थो देवार्चितः षष्ठगतो विलग्नात् नदार्थनाशं प्रकरोति शीघ्रं भूपादथो चौरजनाच्च दुः
खात् अत्र विशेषमाह तेजः सिंहः भावादिमे हृजनुषोरपि वीर्ययोगाद् दृष्टुः फलं स्वमवलाः फलहानिदास्युः कल्यम
नादिषु विलग्नमतश्च केंद्रमुख्यानि विलानि भवनानि मतानि तज्ज्ञैः त्रैलोक्यप्रकाशे द्वादशे शोभनः खेटो विवाहा
दिषु सद्व्ययं क्रूरोप्यसद्व्ययं राजदस्युभ्यः कुरुते ग्रहः व्ययेसूर्ये नृपाद्दण्डश्चन्द्रे स्त्रीणो च कष्टनः कुजे क्रीडाविनोदादौ

बुधेतुक्रयविक्रयात् जीवेधर्मव्ययस्तत्र शुक्रेवेश्यादिकर्मसु शनौव्ययेव्ययः क्रौर्यैन्नविनष्टोयदाग्रहः वर्षतंत्रे यत्रभा
वे शुभफलोदृष्टोवाजन्मनिग्रहः वर्षेतद्भावगस्तादृक्तत्फलंयच्छतिध्रुवम् ताजिकभूषणेप्राच्यां विचारानुमतंनि।
तांतमयोदितं द्वादशभावजातम् फलंस्वलस्वोस्यनभस्वराणांतद्योजनीयंहिदशासुतेषामिति अथद्वादशभाव
स्थितानांसूर्यादीनांद्वहाणांफलानि यत्रकोशे व्ययस्थितश्चेन्नखलुभास्करो सो स्त्रीविग्रहाद्वेगकरोंघ्रिरोगकृत् व्य
यत्र्वशोषोदरनेत्रपीडाङ्करोतिचिन्तारिपुभिर्विनाशम् १ शशांकोव्ययस्थोरितः पीडनंस्यात्तथासद्व्ययंनेत्ररोगङ्करो
ति विवादक्लेशनानामहाकष्टसाध्यङ्कफार्तिर्ज्वरगुल्मोदयंतत्रवर्षे २ व्ययश्चापरोभूमिपुत्रेव्ययस्थेभवेन्नेत्रपीडाथक
र्णेविकारः शिरोर्तिर्जनानांविरोधस्तथास्यात्कलत्राङ्गपीडाभवेदत्रवर्षे ३ बुधेद्वादशस्थेरिपूणांविवादोव्ययोगुप्तचि।
न्ताचकर्णेविकारः दशानेसकारीभवेन्नेत्रपीडाकफार्तिश्चकष्टंतथाद्वायनेस्मिन् ४ रिष्फस्थितस्सुरगुरुर्वेहुलव्य।
यात्कष्टंत्रुप्रवादनृपभीतिकरोहिवर्षेनेत्राङ्गपीडनकफार्तिजनप्रवादहानिर्भयंभवतिशोफविकारकारी ५ व्ययगत
भृगुजेस्यात्सद्व्ययोवातपीडारिपुजनपरिवादोनेत्रयोश्चापिरोगः भवतिरिपुभयंचशोकमोहादिकष्टंज्वरवमनविकार
मृत्युतुल्यंचयच्च ६ व्ययस्थानगेहायनेसूर्यपुत्रेव्ययोविक्रयेक्लेशचिन्ताचकष्टम् रिपूणांविकाराङ्गवैदर्श्यनाशश्शि
रोर्त्यक्षिपीडातथाद्वायनेस्मिन् ७ स्यानभ्रंशोभवतिनियमान्मानतानांव्ययस्थेसिंहीपुत्रेरिपुभयमथोभूत्यमृत्यु।

म्विधत्ते शीर्षे कर्णे व्यथनमुदरे नेत्ररोगन्नराणां लक्ष्मीहानिस्स्वजनकलहः कामिनीनाम्भ्रपीडा ८ मणिन्यः हष्टि रुग्द्व्यना
शश्च विद्वेषो बन्धुवर्गात्तः । देहे पित्रोर्द्वा पीडा वर्षे सूर्य्ये व्ययस्थिते १ द्रव्यक्षयं सुधात्म्यत्वं नेत्ररुक्कलहो गृहे वर्षकाले व्या
यस्थाने चन्द्रः कुर्यादिदम्फलम् २ हृशो रोगवपुः कष्टं धननाशन्नृपाद्भयम् सुतजीवादिजं दुःखं हायने द्वादशे कुजे ३ स्वा
त्यलाभमनारोग्यम्बहुव्ययन्नृपाद्भयम् स्ववर्गे कलहन्नित्यं कुर्यात्सौम्यस्तु रिष्फगः ४ स्वजनैर्विग्रहं दुःखं क्षयोन्यत्ति
र्द्धनव्ययः प्रवासो नृपतेर्भीतिर्देवेज्ये व्ययसंस्थिते ५ मित्रस्वजनविद्वेषस्सन्मार्गविभवव्ययः निस्सङ्गत्वम्प्रवासश्च
द्वादशे भृगुजे नृणाम् ॥ ६ ॥ पादास्त्रिहृदये पीडा द्रव्यनाशन्नृपाद्भयम् कलहम्बन्धुवर्गाद्यैः कुर्यान्मन्दो व्ययस्थितः ७ ध
नव्ययन्त्वकष्टन्त्वराजपीडा रिपुक्षयः जायापीडा भवेन्नित्यं स्वर्भानुर्द्वादशे यदि ८ अथ ग्रहाणां भावफलं स्वस्वदशा
सु फलदमित्युक्तं ताजिकभूषणे खेचारिणां भावफलानि यानि तानीह कल्प्यानि दशासु तेषाम् राहोस्तु यद्भावफलं नि
रुक्तं शनैर्दशायां खलु तत्प्रकल्प्यमिति विशेषमाह यादवः स्वोच्चस्ववेश्मास्तगनीचशत्रुहद्दादिवर्गस्थितखेचराणा
म् बलाबलत्वादि विचार्य्य सम्यक्प्रोक्तानुसारेण वदेत्फलन्तु इति व्ययभावविचारः ॥ इति श्रीदैवज्ञवर्य्य पण्डितरामो
दरात्मज बलभद्र विरचिते हायनरत्ने द्वादशभाव विचाराध्यायः षष्ठः ६ ॥ अथ दशाविचारः ॥ तत्र दशाशब्देन शुभाशुभ
भ फलपाककाल उच्यते अथ पूर्वोक्तानां फलादीनां विभागज्ञानन्दशाज्ञानेन विना दुर्ज्ञेयमिति दशानयनमवश्यम्व

क्यम् यदाहस्तूर्यस्तूरिः यदपि स्फुटितमत्रसमाफलन्तत्तु धनादिगतैः खचरैः स्फुटयत् दिनविभागमृतेनहि गम्यते नदह
मत्रदशानयनं स्फुटं १ यादृशोपि विविधभावफलोन्यफलं खगोदिशति तद्वदनेहसि सा दशा इति तदानयनं नयसम्मतं
परिवदामि विदांसफलं स्फुटं १ अथ दशानयनप्रकार उक्तो वर्षतन्त्रे स्पष्टान्सलग्नान्खचरान्विधाय राशीन्विनात्वल्प
लवानुपूर्वम् निवेशनं स्मादधिकाधिकांशक्रमाद्यं स्यात्तु दशाक्रमो वै १ ऊनस्वि शोध्याधिकतः क्रमेणांशाद्य विशुद्धां
शकशेषकैक्यम् सर्वाधिकांशोन्मितमेवतस्यादनेन वर्षस्वमितिस्तु भाज्या २ शुद्धांशकास्तान्गुणयेदनेन लब्धं ध्रुवांके
न भवेद्दशायाः मानं दिनाद्यं खलु तद्ग्रहस्य फलान्यथासान्निगदेतु शास्त्रात् ३ अयमर्थः दशानयने सलग्नानां सर्वे
ग्रहाणां राशीन्विहाय सर्वेन्यूनांशो ग्रहः पूर्वे लेख्यः पुनस्तस्मादूर्ध्यायथा यस्य यस्यांशाधिकं यथा सर्वे ग्रहलग्नं निवे
श्य एवं निवेशितास्सर्वे ग्रहा हीनांशसंज्ञकास्स्युः वर्षेन्स्य यं दशाक्रमः स्यात् पुनरूनहीनमंशाद्यं ग्रहमधिकांश
ग्रहाद्विशोध्य क्रमेणाकिंचिदधिकांशं तदग्रिमाद्विशोध्य एवं सर्वे ग्रहाः शोध्याः शेषांशानां नाम पात्यांशा स्युः शुद्धांशास्य
पुनः पात्यांशानां योगः कर्तव्यः स योगः हीनांशसाम्याभावे सर्वग्रहमध्ये योधिकांशस्तत्तुल्यमेव स्यादिति व्याप्तिः
ननु हीनांशसाम्येपि न दृष्टं तः पात्यांशस्य नेनानीनपात्यांशयुतिः सर्वाधिकांशस्तत्तुल्या भवत्येवेति स्यादेतन्न यदि
साम्यांशाः परस्परस्य पात्यांशशून्यत्वं पात्यांशाभावे दशाद्यभावोपि स्यात् न चेष्टापत्तिर्दशाभावेनुभावमुन्यावर्षेष्टा

दिफलस्योच्छेदापत्तेः किंच ग्रहांशसाम्ये समांशापरखगस्य दशाभावो यदि प्राचीनानामाचार्याणामनुमतः स्यात्तर्हि ए
कराशिगानामेकांशगतनिवलीनिजातकोक्तिवद्बलिन एकस्यैव दशा स्यादित्युक्तं स्यात् अंशाद्यस्य समत्वे दशाचवीर्या
धिकस्य पूर्वस्यादि निवक्ष्यमाणहिल्लाजवचने निर्बलस्यानन्तरं दशेत्याशयो वगम्यते अन्यथा समांशापरखगस्य दशा
भावेन तत्क्रमाकांक्षाभावात्तन्निर्णायकं हिल्लाजतजः सिंहादिवाक्यं बलिनः पूर्वं दशा स्यादिकमुन्मत्तप्रलपितमिव
स्यात् अपि च लग्नग्रहाणामष्टानामप्यंशसाम्ये सप्तानां पात्यांशशून्यत्वादेकस्यैव समग्रवर्षं दशा स्यात् नह्येकस्यैव द
शाफलेशुभमशुभं वा समग्रवर्षं भवतीति वा लोपि प्रतिपद्यते न चान्तरदशाविदशाफलभेद इति वाच्यम् पात्यांशाभा
वेन तद्दशायामन्तर्दशाद्येरपि मग्नकुसुमायमानत्वात् अत एव श्रीमन्नीलकण्ठदैवज्ञैः ऊनं विशोध्याऽधिकात् इत्युक्तम्
ननु ऊर्ध्वस्थग्रहशोधनमधःस्थितग्रहे उक्तम् अत्र ऊनांशग्रहेण तस्मादधिकांशेभ्यः शोधिते सति ग्रहाणां दशादिनानां
तुल्यत्वेपि न कापि क्षतिः तस्माद्धीनांशसाम्याभावे पात्यांशयोगः सर्वाधिकांशमितो भवति वर्षतन्त्रवाक्ये अव्ययानामने
कार्थत्वादेवशब्दो वाशब्दवाची ज्ञेयः हीनांशसाम्यकदाचिद्भवत्यतः श्रीमन्नीलकण्ठदैवज्ञैः पात्यांशयोगस्सर्वाधिका
शान्मितो भवतीत्युक्तः अन्यथा पात्यांशयोगमनुक्त्वैव लाघवात्सर्वाधिकांशैर्भोज्यादंत्यमिदं ध्रुवमित्यलमतिप्रसङ्गेन
पुनः पात्यांशयोगेन सर्वं रीतन्नवर्षस्यमितिः सौरी ॥ ३६०॥ सौरसावना वा ३६५।१५।३१।३०॥ सवर्णितांशज्याद्यह्न ।

त्वधिज्ञानार्थं मूलं विशोध्याधिकतद्युक्तं ततो दशा

व्यं दिनाद्यं तस्मिन् वर्षे ध्रुवांकः स्यात् अनेन ध्रुवांकेन ग्रहाणां पात्यांशा गोमूत्रिकसंज्ञेन गुणनप्रकारविशेषेण गुणिताः षष्ट्यो

पर्युपरि लब्धेन युक्ताः संतो ग्रहाणां स्वस्वदशानां दिनघटीपलरूपाणि दशामानानि स्युः। अत्रोपपत्तिः। तत्र हीनांशग्रहस्याद्यादशा

तत्रागमएव प्रमाणं। यतो वसिष्ठनारदादिभिराद्यैः संपूर्णा फलतोक्ता। पुनर्दशादिनज्ञानार्थं त्रैराशिकद्वयं तद्यथा। यदि पात्यांशयो

गेन वर्षदिनानि लभ्यंते तदैकेनांशेन किमिति लब्धमेकांशस्य दिनादि फलं ध्रुवकाभिधं। पुनर

न्योनुपातः। यद्येकेनांशेनेदं दिनादिफलं लभ्यते तदा ग्रहस्य पात्यांशैः किमित्येवं राशिकेन ग्रहाणां द

शादिनानि स्युरिति सर्वमुपपन्नं। अत्रोदाहरणम्। तत्राब्दप्रवेशे स्वल्पांशो बुधोस्तीति स प्रथमतो

विलेख्यस्ततः किंचिदधिकांशं लग्नं ततः सूर्यो धिकांशः एवं सर्वे स्थाप्याः। ततः ऊनांशो बुधः ०।२।

१८।२४। अधिकांशः लग्नमिदं ८।५२।५२ विशोध्य शेषं ०।६।३४।२८ लग्नस्याधः स्थाप्यं एवं सर्वेषां

पात्यांशा जाताः एषां पात्यांशानां योगः २८।१६।३१ हीनांशसाम्याभावात्सर्वाधिकांशस्य दशा

दिनाः २८।१६।३१ तुल्यो जातः अनेन वारद्वयं षष्ट्या ६० सवर्णितेन १०१७९१ सौरी वर्षमितिः ३६०

वारद्वयं षष्ट्या ६० सवर्णिते जाता १२९६००० भक्ता लब्धो दिनघटीपलात्मको ध्रुवकः १२।४३।५५

बु	ल	सू	शु	गु	मं	श	चं	ग्रहाः
२ १८ ३४	८ ५३ २	९ ४४ ५९	१६ २६ २६	१९ २२ ३२	१९ ५७ ८	२१ ५७ ३	२८ १६ ३१	हीनांशाः
२ १८ ३४	६ ३४ २८	० ५१ ५०	६ ४१ २७	२ ५७ ६	० ३३ ३६	१ ५९ ५५	६ १९ २८	पात्यांशाः
२९ २२ ६	८३ ४४ २८	१ १९ ३४	८५ ४२ १७	३३ ४६ ४३	७ ६ ४४	२५ २६ ४६	०० ३१ २२	दशामानं दिनादिकम्॥

अनेन ग्रहाणां पात्यांशा गोमूत्रिकया संगुणिता षष्ट्यापर्युपरि लब्धेन युता जातानि ग्रहाणां दिनादि दशामानानि अथ प्रकारांतरं ताज

कालंकारे पात्यांशनिघ्नाः दशसौरवर्षाहः हृष्टशभक्ता दश्यवादशाहाः सौरवर्षमितिः ३६० बुधपात्यांशाः २।१८।२४ गुणाः ८।३०।३४ सर्वाधिकांशे भे

[illegible]

र्षप्रवेशकालार्के राश्यादौ योज्यानि तन्मेर्के दशाप्रवेशास्सुः उदाहरणम् वर्षारंभे सूर्यः ०।३।१९।३६।५९ तस्मिन्काले ऽयं
सूर्य्यस्थितस्तस्मिन्नेव काले पूर्वप्रकारेणानीतासु दशासु प्रथमतो बुधदशा सैव्यैवं जाता दिनाद्या २९।२२।६ पु
नर्वर्षप्रवेशकालार्के० ३।२९।३६।५९ बुधदशाहाः २९।२२।०६ अंशादौ योजिताः ०४।०८।५८।०५ ॥ जातो
ऽस्मिन् दशाप्रवेशार्कः एवमग्रेऽपि अथात्र वर्षफले संक्रान्तिदिवसान् पञ्चाङ्गपत्रे दृष्ट्वा तत्र दशाप्रवेशमालस्य फ
लानि वाच्यानि अत्र स्वसाम्प्रदायिकाः कस्मिन्काले दशाप्रवेशो जात इति संशय्य सौरसावनदिनादि वर्षमाने न
दशाहांश्च समानयन्ति तत्र दशाप्रवेशकालज्ञानार्थं वर्षप्रवेशवारादौ प्रथमदशादिनानि योज्यानि उपरि सप्ततष्टा
नि द्वितीयदशाप्रवेशे वारघटीपलात्मकः कालो भवति पुनर्द्वितीयदशाप्रवेशकाले द्वितीयदशादिनानि योज्यानि तृती
यदशाप्रवेशकालो भवति एवमग्रेऽपि उदाहरणम् श्रावणकृष्णनवम्यां शुक्रवासरे सूर्योदयाद्गतघटीपलेषु ।
०५।३६ वर्षप्रवेशः अस्मिन्वर्षप्रवेशकाले प्रथमं बुधदशा जाता सौरसावनदिनात्मिका २९।४७।५० पुनर्वर्षप्र
वेशवारादौ ०६।०५।३६ बुधदशाहाः २९।४७।५० योजिताः ३५।५३।२६ वारस्थाने सप्ततष्टे शेषं शनिवारो ।
जातः वर्षप्रवेशादेकोनत्रिंशद्दिनान्तरं शनिवारे सूर्योदयाद्गतघटीपलेषु ५३।२६ द्वितीयदशाप्रवेशो लग्नस्य जा
तः पुनरस्मिन्काले ००।५३।२६ लग्नदशाहा योजिताः पूर्ववत्तृतीयदशाप्रवेशवाराद्यः कालो भवति ।०॥

एवं सर्वत्र वामनेन तु मुन्था फलज्ञानार्थं लग्नवन्मुन्थादशापि कर्तव्येत्युक्तम् सर्वग्रहाणां मुन्थायां भुक्तांशान् स्वां
स्व पीडयेदिति यत्र यत्र ह्रयोर्बहूनां वा ग्रहाणामंशादि साम्यं तत्र दशाक्रमज्ञानमुक्तम् हिल्लाजेन अंशाद्यस्य
समत्वे दशा च वीर्याधिकस्य पूर्वं स्यात् वीर्यस्यापि समत्वे स्पष्टाल्पगतेर्दशा पूर्वा १ वर्षतंत्रेपि शुद्धांशसाम्ये वालि
नो दशाद्या वक्तस्य साम्येल्पगतेस्तु पूर्वा अत्र शुद्धांशानां भ्यान्यांशानां साम्ये धिकवलग्रहस्याद्य दशा नेन त्युक्तम्।
एतो दशाक्रमज्ञाने हीनांशक्रमेणोक्तम् अत्र हीनांशसाम्याभावे पात्यांशसाम्याभावे पात्यांशसाम्यं भवति उदाहर
णम् तत्र हीनांशा ग्रहाः पात्यांशाश्च लिख्यन्ते अत्र सूर्यबुधशुक्राणामंशसाम्यं पद्यप्यागतम् तथापि वल

गु	सू	बु	शु	श	
३ ५	७ ८	११ ११	१५ १५	१९ १७	हीनां शा.
३ ५	४ ३	४ ३	४ ३	४ ३	पात्यां शाः

विचारं विनैव हीनांशक्रमेण बुधशुक्रापेक्षयान्यूनवलस्यापि रवेः पूर्वं दशा ततो बुधस्य
ततः शुक्रस्य ततः शने एवं हिल्लाजवचनस्य स्ववचनस्यापि वैपर्थ्यं भवति तस्माच्छुद्धा
शाराशिं विना शुद्धा यथावस्थिता येंशास्तेषां साम्ये इत्यर्थः शुद्धांशनाम्यान्यांशानां सा
म्ये इति व्याख्यानं देवानांप्रियस्य सम्मतमिति अथ गतिसाम्येपि दशाक्रमज्ञानं पा
हृतिभूषणे गतिसमत्वे सप्तमेवेशात्मो क्राद्येरुदयक्रमादथ चेत्तत्साम्ये तु पाठक्रमात् अयमर्थः गति
साम्येपि सूर्यवशेन प्रथमोदितस्य पूर्वं दशा तस्यापि साम्ये लग्नसूर्यचंद्रभौमेत्यादिपाठक्रमाद्दशा स्यात् अथ लग्नग्रहयोरंशसा

ध्ये पूर्वानीतलग्नवलग्रहवलयोर्मध्ये यस्याधिकं तस्याद्यादशा वलसाम्ये लग्नस्य गन्यभावाल्लग्नेशग्रहयोर्मध्ये यस्या
ऽल्पगतिस्तस्याद्यादशा उक्तञ्च ताजिकसारे वीर्यसमानेन तु खेटयोश्चेत्स्यानान्त दालग्नपखेटयोश्च यस्याऽल्पभुक्तिः
खलु पूर्वकोसौ ज्ञेयो ग्रहज्ञैरिह पाकमार्ग इति गतेरपि साम्ये उक्तवल्लग्नेशग्रहयोर्मध्ये पूर्वोदितस्याद्या दशा उदय
साम्येपि कथितपाठक्रमेण दशाक्रमो ज्ञेय इति अथ मासप्रवेशे दशानयनमुक्तं मुक्तावल्याम् पात्यांशयोगेन भजेद्‌
त्रैष्यमासान्तरंस्याद्गुणकोथ तेन पात्यांशकास्संगुणिताद्दशास्स्युरुक्तक्रमान्मासफलेदशानाम् हीनांशकानुक्रम
तो यथा स्थूलवैक हन्मासमिते यदाप्तम् पृथक् पृथक् तद्गुणितांश्च तेशाः दिनानि वा मासफलेदशानामिति समर
सिंहेन सर्वग्रहाणां भोग्यांशेभ्यो दशानयनमुक्तम् सर्वग्रहाभुक्तांशानेव संस्थाप्य भोग्यभागेभ्यः जातांक भुक्तवर्षयल
ब्धं तेन संगुणयेत् प्रत्येकं भुक्तांशायोयस्यास्ति राशिसंख्याकः तस्यास्ति तत्प्रमाणदिवसाघटयः पलानि स्युः व्याख्या
सर्वग्रहाणां सलग्नानां भुक्तांशान् कर्मभूमौ संस्थाप्य त्रिंशतस्त्रिंशन्मध्ये शोधिताः संतो भोग्यांशास्स्युस्तेभ्यः पूर्वोक्तप्र
कारेण यो जातांकस्तेन वर्षपरिमाणं भाज्यम् अयमर्थः पूर्वग्रहभागा हीनांशक्रमेण स्थाप्य पिताः इदानीन्तु भागा
स्त्रिंशन्मध्ये शोधितास्स्ततो भोग्यभागा वै परीत्येन हीनांशाजातास्ते पुनर्वैपरीत्य क्रमेण पात्यांशाः कर्तव्यास्तेषां यो
गेन वर्षम्भजेत् यल्लब्धं तेन यस्य यस्य ग्रहस्य यो यो राशिसंख्याकोंऽशसंघसंख्याकोस्ति तत्र तत्र हांशस्वरूपाः ।

प्रत्यक्भुक्तांशादिहानीस्यात्तांशकवसेन स्थापितास्तान् गुणयेत् गुणनेकृते सति तत्क्रमाणा तत्तद्ग्रहांशवशतो दा
शादिवसाह्यास्युः उदाहरणम् तत्र हीनांशाद्या ग्रहाः अत्रैव चक्रन्यासः एषां भोग्यांशानामेवं परीत्यक्रमेणाशोध
नेपात्यांशास्युः पात्यांशानां योगः २७ अनेन वर्षसंख्या सौरी ३६० भक्ता लब्धो दिनादि ध्रुवकः १३।२० अनेन ग्रहा
णां पात्यांशा गुणिता जाताः सौरदशादिवसाः अयं दशाक्रमः समरसिंहेन प्रचुरत्वस्यो(?)भिहितः अत्र केचित्सर्वग्रहभु
क्तांशैक्राशीनाल्लोक्य(?) यो भवेदल्पस्त्येवं समरसिंहवाक्ये राशिशब्दस्य संघवाचित्वेन कथ्ये सर्वग्रहभुक्तांशसंघो ह्यवलो
क्य यो भवेदल्पस्त्वेवं समरसिंहो ब्रूयात् तत्रोक्तमनोराशिपदेपादानसामर्थ्यात् राश्यादिग्रहाणां सलग्नानां दशा प्रागु
क्तविधिना विधेयेत्याहुः कथमेषादिषु राशिषु प्रथमतोल्पराशिगो ग्रहो लेख्यः ततस्तदधिको ग्रहो लेख्यः एवमु
त्तराधिकाराशिस्थाः सलग्नास्सर्वे ग्रहा लेख्यास्ततः पूर्वपूर्वतनहोराश्यादिरग्रिमाग्रिमग्रहाच्छोध्यः एवमग्रेपि
शोध्याः तेषां राश्यादियोगस्यांशान्विधाय तैर्वर्षमानं भाज्यं यल्लब्धं स दिनादि ध्रुवकः स्यात्तेन सलग्नग्रहाणां कृतांशा
नामंशादि गुणनीयं यल्लब्धं तत्साद्दिनादिका दशा स्यात् उदाहरणम् पात्यराशिग्रहाणां योगो राश्यादिः १०।०।०।०।० अने
नांशीकृतेन ३०० सौरवर्षमिति ३६० भक्ता लब्धं दिनादि ध्रुवकः ०।१।१२ अनेन शोधिता ग्रहांशाः शीघ्र(?)नागुणिता जाताः
सर्वेषां दशादिवसा यादवेन तु राश्यादिग्रहाणां दशाप्रकारान्तरेणोक्ताः लग्नादिरिष्फान्तगतग्रहेषु यो ल्पो भपूर्वो हि

हा० र० उ० ३२

खगस्सचादौस्थाप्योधिकोस्मादधिकस्ततोग्रे चैवंक्रमाल्लग्नमुखान्विलिख्यलग्नंचाग्रखगात्यजेत्तदनुतंस्त्वे योविलग्ना
दधःस्थाप्यस्तद्विहगनन्दग्रखगतःशेषस्तुपूर्वादधः एवंसर्वेखगान्विशोध्यचततःसंस्थापयेत्पूर्ववल्लग्नात्सर्वखगा।
धिकंतुविवरंसर्वाधिकाधोलिखेत् शुद्धांशयोगेनभजेच्चवर्षंलब्धेनलग्नादिखगाधरस्थान् शुद्धांशकान्संगुणयेद्दशा
स्यात्स्पष्टकृत्स्यात्समसदादिनाद्याः द्वौवात्रयश्चेत्समराशिखेटास्तदल्पभागःप्रथमोनिधेयः समानभागोल्पफलैस्तु।
लिप्तानुल्येल्पवेगस्तुगतोस्मायाम् पूर्वादितोयोथविलग्नखेटौसमौतदालग्नदशैवपूर्वाइतिउदाहरणम्॥ तत्रल

चं	ल	सू	बु	शु	बृ	श	मं	ग्रहाः
१ १५ १४ १०	२ २५ ४० ५०	३ १० २५ ४०	४ २ ४८ २०	४ १० ३० ३०	६ ८ २५ ४५	८ १५ ५० ५५	१० ० ० ०	हीनराशयः
१ १५ १४ २०	१ १० २६ ४०	० १४ ४५ ५०	० २२ २२ ४०	० १५ ४२ १०	१ २१ ५५ १५	२ १७ २५ ११	१ ४ ९ ५	प्राप्यराशयः॥
४५ १० ०	४८ ३२ ०	१७ ४१ ४६	२६ ५१ १२	१८ ५० ३६	५८ ५४ १८	९२ ५४ १२	४० ५८ ४४	दशादिनादि ३६०

ग्नादिक्रमेणसर्वेग्रहाः शोधितग्रहाश्चलि
ख्यते अत्रसर्वखगाधिकंविवरंराश्यादि २॥
॥२४॥३०॥५५॥ सर्वभावप्राप्तेवर्तमानस्य
चंद्रस्याधस्ताल्लिखितं अथैषांशुद्धानां।
योगोराश्यादि॥१३॥१४॥२३॥२५एषामंशाः
४० ४।२४५सौरवर्षमानं३६० भक्तंलब्धोदिना
दिध्रुवकः०।५३।४०।५०॥ अनेनग्रहाणांस

ल	सू	बु	शु	बृ	श	मं	चं	ग्रहाः
२ २५ ४० ५०	३ १० २५ ४०	४ २ ४८ २०	४ १८ ३० ३०	६ ८ २५ ४५	८ २५ ५० ५५	१० ० ० ०	१ १५ १४ १०	लग्नादित्यपचयेन गाः
० १५ ० ०	० २७ ७ ३०	० १५ ३२ १०	१ १९ ५५ १५	२ १७ २५ १०	२ २४ ३४ ४५	१० ० ० ०	१३ २४ २३ २५	योगाः
१३ १२ १०	१९ ५० ५०	१२ ५८ ४४	५४ २६ २७	६८ ५५ १८	७२ २२ ९	४९ ५२ १५	७५ २५ ४९	योगाद्ग्रहदिनादि ३६०

नरराश्यादीनि गुणितानि जातानि दशाहास्सौराः अत्रान्तर्दशाप्रकार उक्तस्तत्रैव मुद्दांशयोगेन भवेत्स्वकीयं दशादिनाद्यं
स्वफलनहन्यात् मुद्दा शकांस्वान्निजनतः क्रमेणचान्तर्दशायोविदशापि चैवम् १ राश्यादिग्रहस्य मुद्दांशयोगेन अथ
हीनांशक्रमदशारूपणामाह सएवपूर्वोत्यभुक्तांशकमार्गतोन्तर्दशाक्रमो यैः समवादि विप्रैः नवोधितैर्यावनसम्प्रदा
यैनचिंतितानचापि फलार्थयुक्तिः १ तथाहि योत्यांशखगोन्यगोस्य पूर्वादशातस्य तदा कथं स्यात् अत्यान्तयोगस्थित
भूरिभागस्वेटस्यचित्रेयमतोहि हेया २ अत्रलग्नस्यैवसर्वापेक्षया मुख्यत्वात् तत्समीपवर्तिनो ग्रहस्याद्या दशा
दूरवर्तिनः पश्चादिति सयुक्तिक विचाराभावाद्धीनांशमार्गदशावश्यं त्याज्येति यादवोक्तिः ननु यादवोक्तदशासाधने
किं मूलम् पूर्वोक्तसमरसिंहवाक्ये राशिशब्दोपादानात्समरसिंहवाक्यमेव मूलमिति चेत्तन्न यतो राशिशब्दो मेषादिराशिवाचकः।
संघवाच … कश्चद्वैराशीपुञ्ज मेषाद्याविन्यमरसिंहोक्तेरत्रराशिशब्दः संघवाचीसंपन्नः कथं त्र्यंशकशब्दः स्विंशद्भागवा
चकोस्ति राशिशब्दस्य मेषादिवाचकत्वे सत्यपि त्र्यंशात्मकत्वात्तेषां राशीनां पृथगंशशब्दोपादानव्यर्थं स्यात् अत एवस
वग्रहभुक्तांशानेवं संस्थाप्येति पद्यद्वयेन समरसिंहेन भोग्यभागेभ्य एव दशानयनं स्वीयमतान्तरेणाभ्यधायि नभोग्यरा
शिभ्य इति अमुमेवाभिप्रायमनस्यभिधाय समरसिंहाभिप्रायज्ञैस्तेजस्सिंहवामनादिभिः साक्षाद्दशादिग्रहणमेवा
कारि कैश्चिद्राशिग्रहणमपि तद्यथा तेजस्सिंहः स्पष्टांशादीन्स्प्रवेटान्सलग्नान्कृत्वा शाद्यं भुक्तमादापतेषां योत्यांशः

ततदंशास्तुपूर्वमस्याप्यास्तस्मादप्यधोयोधिकांशइति वामनोपिभुक्तभागादिकाः खेटाः कर्तव्यालग्नसंयुताइतिमुक्तावा
ल्यामपि न्यूनांशस्यदशादिनानद्रनुवहूंशस्यचेतिक्रमादिति ताजिकभूषणेपि आदौहीनलवस्ततोधिकलव
स्तस्मादनल्पांशकइति ताजिकसारेसांगेषुखेटेषुलवादिनायोहीनस्तद्दशान् प्रथमंविलिख्येति ताजिकालंका
रेपि आदावल्पलवस्ततोधिकलवइति ताजिकतिलकेपिस्पष्टीकृतांगयुतसप्तदिवौकसांयोभागादिनालघुतरः
किलतद्दशादावितिग्रहरत्नाभरणेपि सलग्नसप्तग्रहहीनभुक्तभागान्विलिख्यप्रथमन्त्वेति ताजिकरत्नमालाया
मपि सलग्नसूर्यादिषुखेचरेषुयोल्पांशकःसः प्रथमंविधेयइति इत्यादिबहुनिबन्धासिरशिराहित्यप्रतिपा
दकानिसंति यादवेनतुकिंमूलमङ्गीकृत्यराश्यादिग्रहदशानयनमभाणितदभिप्रायंवयन्नजानीमः अथच
तथाहीन्यादिपद्येनतत्पाणयुक्तिरुक्तासाचिंत्यानहिवाचनिकेर्थेयुक्तिःप्रभवेत् पूर्वोक्तवाक्येषुस्वल्पांशग्रहक्रमणद
शानयनाभिधानात् अथचलग्नादित्योदुपानामधिकबलवतस्याद्दशापाततोन्येति जातकपद्धतौश्रीपत्युक्ते
र्लग्नात् द्वादशस्थस्यसूर्यचंद्रमसोरन्यतरस्यबलिष्ठस्यादौदशाफलदाभवेन्नवेतिसंदेहः कस्यापिमनसिजाग
र्तितराम् तद्व्यान्किञ्चिज्ज्ञाव्रस्थोग्रहोल्पांशः शुभमशुभंस्वफलदानुसमर्थएवनतुहीनांशादिग्रहाणामाद्या
शोक्तानतोन्येषामितितत्राल्पांशानांकथंप्रथमतःफलदातृत्वमुच्यते आदौसंपूर्णफलदंमध्येमध्यफलप्रदम् अन्ते

तुच्छफलं लग्नं सर्वस्मिन्नेवमेवहीनिनारदकश्यपोक्तेः सर्वस्मिन्ग्रहे भावे च यथा यथा राशिसमीपवर्त्त्यंशस्थितत्वम्भ
वति तथा तथा महत्फलदातृत्वमस्ति यथा यथांशोपचयस्तथा तथा तुच्छफलदातृत्वमस्ति प्राग्ग्रहापेक्षया किञ्चिन्न्यू
नमितियुक्तिः एवञ्जीर्णताजिकशास्त्रमूलभूतं हीनांशक्रमेण दशानयनं श्रीमन्नीलकण्ठदैवज्ञैर्नवीनमतताजिककं
र्तृभिश्चोक्तं एतत्स्पष्टं मुक्तावल्यां राश्यादिहीनक्रमतो ग्रहादेः केचिद्दृदन्याध्वनिकादशाह्वान् राशीनपास्येति पुरातनोक्ती
रमन्यमानास्तदुराग्रहेणइत्यलमतिप्रसङ्गेन ॐ येषामपिमतान्याहुरभियुक्तास्तु ज्योतिर्विदः विहीनराशिक्रमतोद
शाह्वान्यथास्थितं सैजैगुरित्थमेके त्वितुयुक्तायनभागकेभ्यो राश्यादिकेभ्यस्त्वपरे शकेभ्यः
१ यत्त्वत्रस्तुनवरस्विन्धिकरोमकाद्याम्लेच्छास्तथा चक्रतिनस्मरसिंहपूर्वा राशीन
पास्य जगुरत्यलवाद्दशाद्यं तद्वादिगस्य खचरस्यबलाधिकत्वादिति अथ ग्रहाणान्ना
मीरदशामुक्तावल्याम् येवर्षमासदिनलग्ननिरीक्षकाः सुस्तेनत्रततन्निमित्त दशापतयोन
चान्ये आद्याद्दशाधिकदशाश्चततस्तदूनस्येतिक्रमेणविदुषः प्रवदन्तिवर्षे पृथ
क्पृथक्दृष्टिकलादिके नवर्षादिसंख्याद्युमुखन्निहन्यात् भजेद्गगोकोनचनन्मतेन ल
ब्धं दशाह्वाद्युफलेन नाड्यः अत्र लग्ननिरीक्षकाग्रहाहीनांशक्रमेण दशाप्रदास्युरिति

चं	श	मं	ल	बु	शु	बृ	सू	ग्रहाः
३ ०	८ २०	११ ३०	१५ ३०	१७ ५०	२२ ५०	२६ ५०	२८ ०	हीनांशा
२७ ०	२१ ४०	१८ ३०	१४ ३०	१२ १०	७ १०	३ १०	१ ०	भोग्यांशाः
५ २०	३ १०	४ १५	२ २०	५ ०	४ ०	२ १०	१ ०	पात्यांशा
७१ ६	४२ २४	५३ ३०	२० ५३	६८ ४२	५३ २०	२८ ५३	१२ २०	दशादिना
५०	२०	०	२०	२०	०	२०	०	दि

ताजिकसारोक्तिर्नैयुक्तिसहायनस्यासौरदशादृष्टिमूलभूतादृष्टिरहितस्याल्पांशस्वेदस्यसबलस्यापिदशाभावात् उ
दाहरणम् वर्षलग्ननिरीक्षकाः सूर्येन्दुबुधगुरुशनयः सन्तितेषांदृष्टिः कलादिकासू ५० चं ४० बु ३० गु २० श १० व
र्षसंख्या सौरी ३६० स्वस्वदृष्ट्यागुणितादृष्ट्यैक्येनभक्तालब्धादशाहाः सू १२० चं ९६ बुध ७२ गु ४८ श २४ अनेनैवक्र
मेणसूर्यादीनांवर्षेदशास्युः अथमासलग्ननिरीक्षकाः सूर्यभौमशुक्रचंद्रास्तेषांदृष्टिः कलादिकासू ४ मं २४ शुक्र
१५ चंद्र १० अत्रमाससंख्या ३० अनेनैवक्रमेणस्वस्वदृष्ट्यागुणितादृष्ट्यैक्येन ९० भक्तालब्धामासदशाहाः सू १३।२० मं ८।२०
शु ५।१० चन्द्र ३।२१ एवंदिनप्रवेशलग्ननिरीक्षकाश्चंद्रगुरुशुक्रशनिभौमास्तेषांदृष्टिकलादिकाचं ४५ गु ३० शु २० श १५ मं
१० दिनप्रवेशयोरन्तरालघटिकाः ६० कल्पिताः स्वस्वदृष्ट्यागुणितादृष्ट्यैक्येन १२० भक्तालब्धादशाघटिकाः चं २२।३०
गु १५ शु १० श ७ मं ३० अथभावनसौरदशान्तत्रैवशोध्यलग्नादयोभावास्तीयस्तीयाप्यभावत : पृथक्पृथक्शेषां
शास्तेकल्प्यादिवसाः क्रमात् १ लग्नादीनामथैतेषांसौरसावनत्तोक्तवत् अयंदशाक्रमोभावदशाक्रमणिकाभि
धः १ अत्रप्रकारांतरस्तत्रैवोक्तः एवंभावांतरांशास्ते पृथक्त्रि ३०० शताहताः स्वस्वोदयोद्धतालब्धंस्युः स्वसौर
दशाः क्रमात् १ दिनाद्यालग्नपूर्वाणांस्वस्वामिफलदायकः सौरसावननक्षत्रासाम्प्रकर्तव्यानिरुक्तवत् २ अत्रभाव
स्वामिनांवलेनशुभमशुभंवादशाफलंभावदशादिनेषुवाच्यम् एवंसौरसावनार्थमनुपानः यदिमाससौरदिनै ॥ ३० ॥

मोसमैारसावनदिना।३०।२६।१०।३७।१० निलभ्यंते नदानन्तद्भावसौरदिवसैः कानीति एवंमाससौरसावनदिनानिभा
वसौराहैर्गुणयानि त्रिंशत्ताभाज्यानिलब्धा दशापासौरसावनाहास्युरिति अथभावनासौरदशायाम्पकारान्तरेणैव
विशेषस्तत्रैवोक्तः व्ययसंध्यूनलग्नांशास्तेस्युर्भुक्तांशकास्ततोः लग्नोनलग्नसंध्यंशास्तेतुभोग्यास्त्र्वया स्मृताः १ ॥
लग्नसंधिविहीनार्थसंध्यंशास्तेर्थभावजाः परत्राप्येवमेवांशास्ताध्यासफलभावजाः २ सौरसावननोवैषांविधायाक्त
विधानतः अपरदशाक्रमोपहाभवेद्भावक्रमाभिधः ३ तत्रलग्नैर्थ्यभागोन्यदशाद्याकीर्तितानतोः तदुक्तभावदिनजाः १
ध्यानेस्यात्पुनस्ततोः ४ अत्रोदाहरणम् लग्नभावः ३।४।३८ धनभावः ४।०।१९।४ सहजभावाच्छोधितो० २७।१५।५
६ जाता सौरदिनात्मकोलग्नदशाव्यथ धनभावः दशादिनाद्या एवंसर्वत्र अथभावांतरांशाः २७।१५।५६ त्रिंशत्या ३० गु
णितापष्ट्योपर्यूपरिलब्धेनयुताः ८१।७९।४० कर्कोदयेन ३४३ भक्तालब्धानि २३।२३।५०।५० लग्नतसौरदशादिनानि
एवंसर्वत्रवर्षप्रवेशकालादिषुदिवसेषुलग्नांशस्यचंद्रस्यफलंशुभमशुभंवाज्ञेयम् एवमन्यत्रापि अथव्ययभाव
संधिः ३।२७।४१ ६ लग्नभावेहीनाः ३।४।३।८ जाता १६।२२।२ लग्नभुक्तांशाः अथलग्नभावो ३।४।३८ लग्नसंधौ ३।१७।४१
।६ ऊनः १३।१७।५८ जाता लग्नभोग्यांशाः अथलग्नसन्धिः ३।१७।४१।६ धनसंधौ ४।१४।५७।२ ऊनः २७।१५।५६ जाता धनभा
वदशासौरदिनाद्या पूर्वागतसमैव अत्रप्रथमवर्षप्रवेशकालेलग्नभोग्यांशदिनतुल्यलग्नदशापुनर्द्वितीयादीनां ज्ञेया व्यय

भावदशाप्रांते लग्नभुक्तांशदिवससमालग्नदशान्तानयेति अथैते दशादिवसाः २७।१५।५६ मासमसौरसावनदिवसैः ३०।२६
।१७।२७ गोमूत्रिकया गुणिताः ८।३०।३४।५४।३५ त्रिंशताभक्ताः २७।४१।१८।४९ जातानि सौरसावनदिनात्मकानि दशादिनानि
एवं सर्वत्र अथ मासप्रवेशे भावानां राशा द्वादशभक्ता मासप्रवेशे ग्रहाणां भावनसौरदशादिनानि स्युः दिनप्रवेशेपि भावांतरां
शाः षड्भक्ता दिनप्रवेशे ग्रहाणां भाव नसौरदशा घट्यः स्युरिति विशेषः अथ स्थूलभावनसौरदशा ताजिकसारे भावस्य चो
र्ध्वांकमितिः शरघ्नी हीना रवरामैः दुत्तवैर्दिनाद्यास्य च्छादशा लग्नमुखादिकानां ज्ञेयाः फलान्यत्र बुधैः स्वभावात् उदाहरण
म् लग्नं ३।४।३।८ अत्रोर्ध्वांकमितिः ३ शरघ्नी १५ स्वत्रयोदशांशेन दिनादिना १।९।१४ हीना १३।५०।४६ जाता लग्नदशा दिना
दिका एवं समस्तभावानां दशा ज्ञेया एते दशाहा अंशादित्यागात्स्थूलाः अत्र शून्यमिते भावोर्ध्वांके द्वादश राशयः पञ्च
गुणाकर्तव्या इति विशेषः अत्र सर्वत्र भावानां दशादियोगः षष्ट्यधिकं शतत्रयं भवति अत्र वर्षे भावदशा त्रैलोक्यप्रका
शे उक्तानन्तादिभांकगुणिता चिह्न ४ दिनादिरामनाड्यो ४।३७ दशास्तनुमुखेशवशाद्भवन्ति तासां व्ययारिमृतिगास्य न शो
भना स्याद्वर्षे दशासु सरलाख्यिषणे जगादेति १ अथ वर्षे कालहोरादशा उक्तं च मुक्तावल्याम् वर्षेस्व रांशप्रमितानि के
चिन्मो चुर्दिनानि द्युसहोरदशानाम् कालस्य होराधिपतिक्रमेणानन्ता धनोपापमथ प्रवच्मि १ वारप्रवृत्ते गतनाडि
कास्तु द्विघ्नाशराप्ताागतकालहोरा दिने प्रवृत्तस्य तु कवषट्कानुक्रमेणायस्यादथ वर्तमानः २ आद्यादशानस्य परापरेषा

न्त्यषष्ठषष्ठक्रमतोखिलानाम् शराप्तशाखास्तुगताभिधानमेष्यन्तु तद्वाणविशुद्धशेषम् ३ उभेतु वर्षादि ७ बलेन निघ्न
शरोद्धृते स्तोगतगम्यमाने दिनादिके आदिदशाधिपस्य गम्यो न्मितादौ तु दशाहितस्य ४ परापरेषान्तु यथास्थिता ।
स्सुगतोन्मिता चेन्निदशाहितस्य गतेष्यमासान्तरतस्तुमासे याते ष्यघस्रान्तरतो दिनेपि ५ अत्रोदाहरणं तत्र श्रा
वणदिनतवम्यां शुक्रवासरे उदयाद्गतघटीपलेषु ५।३६ वर्षप्रवेशः तत्ररविः ३।१।३६ दिनमानं ३३।३० अत्रकालहो
रेशानयनार्थं वारप्रवृत्त्यायन यस्तु गमोपायो मिश्रकृतः रेखास्वदेशान्तरयोजनैः पलैर्निजाग्निघ्नहीनैः शरवेदघट्यः
४५ युतोनिताः प्राक्परतो दिनार्द्धयुक्ताः स्फुटस्तैर्दिनपप्रवेशः तत्र मध्यरेखानगरात्कुर्गराटाभिधात्पूर्वदिशि काशी च
तुःषष्टि योजनानि ६४ एतानि निजचतुर्थांश १६ हीनानि ४८ जातानि काश्यां देशान्तरफलानि एभिः पलैः शरवेद
घट्यः ४५ पूर्वदेशत्वाद्युता जाताः काश्यां ध्रुवांकः ४५।४८ अयंस्वदिनार्द्धेन १६।४५ युतो ६२।३३ अहोरात्रघटि
का ६० हीनो जातः सूर्योदयाद्गतघटी २ पलेषु ३३ वारप्रवृत्तिकालः अथवारप्रवृत्तिघटिकाः २।३३ इष्टघटिका
सु ५।३६ हीनाः ३।३ जाता वारप्रवृत्ते घटिकाः ३।३ द्विगुणिताः ६।६ पञ्चभक्ताः लब्धागतकालहोराः १ दिनाधिपाच्छु
क्रात्पृथक्कृष्यमाणेन याद्वितीयस्य कालहोरा वर्षे अस्य च आद्यादशातः षष्ठषष्ठानुक्रमेण चन्द्रशनिगुरुभौम
रविशुक्राणां सौरवर्षे ३६० सप्तमांशेन ५१।२५।४२।५१।२५ दिनादि दिना सौरसावनवर्षे ३६५।१५।३१।३१।२४ सप्तमांशो

नदिनादिना ५२।१०।४७।२१२५ वामिनाक्रमेणै कैकस्यदशा वर्षे स्यात् अथादिमदशाधीशस्यदशागतगम्यकालानय
नं तत्र पंचभक्तशेषं ११६ गतसंज्ञं पञ्चसुहीनं ३।५४ जातङ्गम्य संज्ञं अथगतं ११६ वर्षाद्दि ७ लवेन ५१।२५।४२।५१।
२५ गोमूत्रिकयागुणितं षष्ट्योपर्युपरियुतं ५६।३४।१७।८।३१।३० पञ्चभक्तं लब्धं आद्यदशापतेर्दिनाद्यं दशामानङ्गतसं
ज्ञं ११।१८ ५१।२५।४२।४२ अथगम्यं ३।५४ वर्षाद्दिलवगुणं षष्ट्योपर्युपरियुतं २००।३४।१७।८।३१।३० पञ्चभक्तं ल
ब्धमाद्यदशापतेर्दिनादिदशामानं गम्याभिधं ४०।६।५१।२५।४२।१८ अत्र वर्तमानहोरास्वामिनो ग्रहस्यादौ दशागम्य
कालमिताज्ञेयेति तत्र कालहोरेशक्रमेणैव षाड्विलवमितान्येषान्दशा पुनस्सर्वेषां ग्रहाणां प्रान्ते वर्षसमाप्तौ वर्तमानका
लहोरास्वामिन एव गतकालमिता दशा ज्ञेयेति एवं मासप्रवेशकालयोरन्तरसप्रमांशमिता मासप्रवेशहोरेशादिदशा
ज्ञेया तथैव दिनप्रवेशे होरेशादितो दिनदिनप्रवेशकालयोरन्तरसप्तमांशमिता घटिकादिदशा दिनप्रवेशे ज्ञेया अत्रापि
वर्तमानहोरेशस्य गतगम्यम्पूर्ववत्साध्यमिति अथ देवकीर्तिमतेन वर्षप्रवेशादौ हद्दादशानाजिकमुक्तावल्यासुक्ता
हद्दांशारविसङ्गुणास्तनुगतान्श्रीदेवकीर्त्याश्रयाद्धद्दास्वामिदशादिनान्यथ ततो योहद्दपस्तत्क्रमात् मासे हद्दलवा।
दिनानि खलु मासस्य दिने तत्प्रवेशस्य हि घटिका वै मिता खलु दशा चक्रे ग्रहाणां स्मृताः १ लग्नेकग्रह हद्दांशभुक्तभोग्यां
शसंगुणात हृद्दशास्वादिन ३० भिर्भक्ताहिद्विधा तेगतगम्यके २ गम्यातुल्या तत्र दशा हद्देशस्यादिमा भवेत् ततः परः परे

मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी
बृ	बु	शु	मं	बृ	बु	श	मं	बृ	बु	बु	शु
७२	७२	९६	८४	७२	८४	७२	८४	१४४	८४	८४	१४४
शु	शु	बु	शु	शु	शु	बु	शु	शु	बृ	शु	बृ
७२	७२	७२	७२	६०	१२०	९६	४८	६०	८४	७२	४८
बु	बृ	बृ	बु	श	बृ	बृ	बु	बु	शु	बृ	बु
९६	९६	६०	८४	८४	४८	८४	९६	४८	९६	८४	३६
मं	श	मं	बृ	बु	मं	शु	बृ	मं	श	मं	म
६०	६०	८४	८४	७२	८४	८४	६०	६०	४८	६०	१८
श	मं	श	श	मं	श	मं	श	श	मं	श	श
६०	३६	७२	४८	७२	२४	२४	७२	४८	४८	६०	२४

षांस्तु यथावत् पुस्तकस्थिताः ३ भुक्तगुला दिनप्रख्यावर्षान्तेन्याग्रहहद्दालग्न। हद्देशानो हद्दादशास्वास्वंस्य शकावधिः ४ यातैष्यमासान्तरवासरायैहन्यास्त्वरामा वधिभोग्यभागैः ननु स्वहद्दाधिपतिक्र मणाद्यो मानलैः ३० सन्निभजेद्दिनाद्यं ५।। फलं यदा प्रद्युसदा दशानां मानं भवेन्मा सफलं स्फुटं स्यात् अत्रोदाहरणं तत्र वर्षप्रवेशोस्य स्थूलगं राश्यादि ४।८।५३ ।१० अत्र संजातं त्वोक्तं मेषे गतक्षोष्टशरे षुभागा इत्यादिना हद्दाशा द्वादशगुणा भौमादि पंचग्रहाणां वर्ते मानहद्देस्व

मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी
बृ	शु	बु	मं	बृ	बु	श	म	बृ	बु	बु	शु
६	८	६	७	६	७	६	७	१२	७	७	१२
शु	बु	शु	शु	शु	शु	बु	शु	शु	बृ	शु	बृ
६	६	६	६	५	१०	८	४	५	७	६	४
बु	बृ	बृ	बु	श	बृ	बृ	बु	बु	शु	बृ	बु
८	८	५	६	७	४	७	४	४	८	७	३
मं	श	मं	बृ	बु	मं	शु	मं	मं	श	मं	मं
५	५	७	७	४	७	७	५	५	४	५	१
श	मं	श	श	मं	श	मं	श	श	मं	श	श
५	३	६	४	६	२	२	४	४	४	५	२

रमारंभ्यशौरदशादिनानिवर्षेभवंति अथात्रासिंहलग्नेषडंशमितागुरुहद्दागतावर्तमान शुक्रहद्दापंचांशाःवधिव नेनं तत्रवर्तमानहद्देश्वरदशागतगम्यज्ञानार्थंवर्तमानहद्देश्वरस्यपृष्ठसंस्थग्रहाणांहद्दांशाः स्पष्टलग्नांशेषु८।५३। १०हीनाःशेषंलग्न"हद्दायाभुक्तं२।५३।१०भुक्तंवर्तमानहद्देश्वरस्यहद्दांशेषु५हीनजातंलग्नस्यहद्दायाःभोग्यं२।६।५०। भुक्तंभोग्यंचद्वादशगुणंषष्ट्योपर्युपरियुतंचजातानिभुक्तानि३४।३८भोग्यानि२५। २२दशादिनानि तत्रभोग्यदशादिनानिवर्तमानहद्देश्वरस्यादौज्ञेयानिततःक्रमेणा न्येषां तद्यथा सिंहलग्नेवर्तमानहद्देश्वरस्यशुक्रस्यभोग्यदिनादिकादशा२५।२२त तश्शनेर्दशादिनानि८४बुधस्य७२भौमस्य७२गुरोः७२प्रांतेभुक्ताशादानीतान दशा ३४।३८वर्तमानहद्दास्वामिनएवज्ञेयाः एवंषष्ट्यधिकंशतत्रयं३६०दशादिनानि भवन्ति अत्रमध्येयदिराशिसमाप्तिःस्यात्तदापुनःराशिप्रारंभहद्दास्वामिनोदशाज्ञे याः यथात्रभौमदशायांसिंहलग्नसमाप्तौराशिप्रारंभहद्दास्वामिनोगुरोर्दशापुन र्ज्ञेया इति अथमासप्रवेशेराश्यादिलग्नं२।१५।१७अत्रापिपूर्ववन्मिथुनलग्नेष डंशमितावुधहद्दाषडंशमिताशुक्रहद्दाचगतावर्तमानहद्देश्वरोगुरुःपंचांशावधि

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
बृ १२	शु १६	बु १२	मं १४	बृ १२	बु १४	श १२	मं १४	बृ २४	बु १४	बु १४	शु २४
शु १२	बु १२	शु १२	शु १२	शु १०	शु २०	बु १६	शु ८	शु १०	बृ १४	शु १२	बृ ८
बु १६	बृ १६	बृ १०	बु १२	श १४	बृ ८	बृ १४	बु १६	बु १६	शु १६	बृ १४	बु ६
श १०	श १०	मं १४	बृ १४	बु १२	मं १४	शु १४	बृ १०	बृ १०	श ८	मं १०	मं १८
मं १०	मं ६	श ८	श १२	श ४	मं ४	श १२	श १२	श १२	मं ८	श १०	श ४

अथदिनप्रवेशेलग्नहद्दायादिनदशाघटयात्मिका सीराः

वर्तेनेनस्यभुक्तं ३।१७ भोग्यञ्च १।४३ मासेहद्दत्वा दिनात्सुक्त्वाहर्त्तेमानहद्दांशा एवं हद्दास्वामिदशादिनानि तत्र भोग्य
दिनानि १।४३ मिनादशा आदौ गुरोस्ततः पुस्तकलिखितक्रमेणान्येषां दशादिनानि मं ७ श ६ बु ६ शु ६ अत्रे भुक्त दिवस
मिता ३।१७ गुरोरेव दशा एवं सर्वत्र अथ दिनप्रवेशे लग्नराश्यादि १।१२।१७ अत्र वृषलग्ने अष्टांशा मिना शुक्रहद्दा गता
वर्तमान षडंशमिता बुधहद्दा भुक्तं ४।१७ भोग्यं च १।४३ बुधवर्षदशा है ७ २ गुणितं त्रिंशद्भक्तं जातं बुधदशाभुक्तं घटिका
त्मकं ८।३४ भोग्यञ्च ३।२६ यद्वांशादिभुक्तं भोग्यञ्च द्विगुणं घटिकादि दशाभुक्तं भोग्यञ्च भवति अत्र भोग्य घटिकात्मिका
आदौ वर्तमान हद्देश्वरस्य बुधस्य दशा ३।२६ ततः पुस्तकलिखितक्रमेणान्येषां हद्देश्वराणां हद्दांशा द्विगुणाः दशा घटि
काः स्युः गुरोः १५ शनेः १० भौमस्य ६ शुक्रस्य १६ प्रान्ते भुक्तं घटिकादिका ८।३४ बुधस्य दशा एवं सर्वत्र अथैषां सौराणां द
शादिवसानां सौरसावनीकरणार्थं सुगमोपायस्तत्रैव हि प्रस्वशैलविम्बांशाः १३७ युताश्चेने रविलास्पष्टाः पले युक्ताः ति
३१ भागाढ्या जायन्ते सौरसावनाः इति उदाहरणं शनिदशादिनानि सौराणि ८४ एषां शैलविम्बांशो दिनादिकः ०।३६।
४७ द्विघ्नः १।१३।३४ दशादिवसेषु ८४ युतः ८५।१३।३४ पलेषु ३४ दशादिनानां ८४ क्षुण्णिभागेन युतः ३६ जातानि श
नि दशादिनानि ८५।१३।३६ सौरसावनानि एवं सर्वेषु दशादिवसेषु सौरसावननाकर्त्तव्येति अथ मासदशा सौरसाव
नीकरणे प्रकारान्तरस्तत्रैवोक्तः वर्षा ३६५ कं भागेन ३०।२६।१७ यदा नसादनादशाद्मासः स्युर्द्युसदां दिनादिकाः नरे
१५।३१

हा० र० उ० ३८

सूर्यमासांतरवासरैः कियन्मिताः प्रसाध्या इतिवात्र मासजाः अथ वर्षे ग्रहाणां निसर्गदशा तत्रैवोक्ता राशीश्वराद्धीन्दुवले
ज्ञभौमविच्छुक्रजीवार्कपतङ्गजानां त्रिघ्नाः शशी ३ ह्यौ ६ नवकं २७ नखानि ६० धृतिः ५४ कृतिः ६० पूर्णशरा १५० दि
नानि षडंशतुल्यास्तेनासां नाडिकाद्यु फलेदशाः भवेयुर्दिवसारंभवर्तमानमहद्दनः वर्षे चंद्रस्य सबलत्वे चंद्रराशौ
शुक्रमतो निसर्गदशेश्वरास्युः वर्षदशायाद्वादशांशेन मासदशाज्ञेया वर्षदशाषडंशेन घटिकाद्या दिनदशा भवति नै
सर्गिकदशाघस्रा विधुवीर्याच्चयेस्मृताः तदादिमदशाभुक्तभोग्यं चन्द्रस्य याद्भवेत् १ चंद्रराशौ शभुक्तैष्य भागैर्निघ्नाश्च तन्
दशाखाग्निभक्ता गतैष्यन्तरं तादृशो स्याद्दिनादिकं २ चंद्रेश्वरस्य मध्ये तु तत्क्रमेणान्यखेटजा अत्रोदाहरणम् वर्षप्रवेशे
स्पष्टश्चंद्रः ०२।८।१६।३१ चंद्रराशीश्वरो भौमोऽस्य राश्यादि ८।१९।५७।८। अस्यैवाद्यादशा दिनात्मिका ६ अथ भौमभुक्तांशैः १९।
५७।८ दशा ६ गुणिता ११९।४२।४८ भोग्यांशैश्च १०।२।५२ गुणिता ६०।१७।१२ त्रिंशद्भक्ता जातं भुक्तं ३।५९।२५ गम्यं च २।०।२५
दशामानम् तत्रादौ भौमस्य गम्यादिनानि मिता दशा २।०।३५ ततो बुधस्य दशादिनानि २७ शुक्रस्य ६० गुरोः ५४ रवेः ६० शनेः
॥ १५० अंते भौमस्यैव गतदिवसमिता ३।५९।२५ एते स्थाप्याः एवं मासप्रवेशेपि दशाज्ञेया अथ नैसर्गिकादिदशादि
वसानां मासे दिने च स्पष्टीकरणमुक्तं तत्रैव नैसर्गिकायेदिवसा निरुक्ता गौरी मतान्मास फलार्थमत्र गतैष्यमा ॥ ॥

राम० ३८

सांतरसद्भुणास्तेखागमुहूर्तास्पष्टतराभवेयुः १ निरुक्तवच्चाद्यदशागतैष्यमाद्यंतयोस्पष्ट पितत्रमासेवलम इमतो।
क्तानांगोरेवन्यष्टतामता प्राग्दशाभुक्तभोग्यन्तुकुर्याद्दर्षदशोक्तवत् १ नैसर्गिकदशाहानांतह्देवस्फुटीकृतः प्राग्दशे
ष्यगतत्वंतुमासेकुर्यान्निरुक्तवत् २ गतैष्यदिनविश्लेषनाडिकाद्यनुसारतः साध्यादिनफलेप्रोक्तात्कर्मणाघटिका
दशा ३ दिनप्रवेशेदिनप्रवेशलग्नवर्तमानदहदेशस्यादौनिसर्गवशाद्दशानक्रमेणान्येषान्दशादिनानितेयानि अथ
दशाफलविचारस्तत्रदशाफलविचारेविशेषफलमाहतेजस्सिंहः सम्यग्धियाद्दपदशाधिपयोश्च पूर्वम्वाच्यम्फ
लंतदनुजन्मखगानुसारात्। वर्षोद्भवं जनिभवञ्चदशाविपाककालेत्यमत्रचवलत्रितयम्विमृश्यम्। सूतौच
वर्षसमयेचदशाविपाककालेचयोवलयुतस्सकलापितस्याश्रेष्ठादशांत्वपरहर्षियुतस्सधातुस्थानादिभेदवश
पाकफलेन्दुवीर्यात्। योजन्मनीहसवलोविवलोहकालेतत्कालमध्यमवलश्चदशानदीया। आद्यस्मृतालघुफ
लाविफलापरेहेत्रयाविपर्ययफलावलवेपरीत्ये वर्षेचजन्मनिवलीविवलोविपाके पाकेवलीचविवलः प्रसवा
हकाले। कालत्रयेपिखलुमध्यवलाखयोमीदातुंसमावहुफलंनचयोगजातम्। योवीर्यवान्जनुषिमध्यवल
श्चवर्षेवीर्योझितास्त्रितदशासमयेदशायाः पूर्वंतुपूर्णफलदोल्पफलापराह्केकार्यौविपर्ययविधिर्विपरीतवीर्ये
वीर्योझितस्त्रिसमयेवहुदुःखदायी यावद्दलंतुखचरस्यफलंतुतावत्। यावन्यहान्यधिगतस्सदशोवलीयान्सावतिचैव

हा॰ र॰ ३९

फलस्तु सत्वाद्वीर्यात् आधारमिन्दुजबलं निखिलग्रहाणामाहुर्बलस्य खलु दैवविदः पुराणाः तस्मात्तु शुभाशुभमशशा
ङ्कबलादिनोत्थं स्युः फलं निजदशासु शुभाशुभं च इति अथ दशाफलविचारे विशेषमाह समरसिंहः वर्षपतियोज्या
नो वर्षदशायाश्च स प्रभुः कथितः निजधात्वनुसारवशात्तस्या देशं फलं विदुः तेजः सिंहोपि वर्षेश्वरो निखिलव
र्षदेशेश्वरोत्र प्रोक्तो बलाबलवशात् शुभाशुभं च धत्ते स्वधातुजफलं प्रथमं ततोथ सम्यक् त्रिकालजनितं बलमस्य बोध्य
म् अयमर्थः वर्षे वर्षेश्वरस्यैव दशाफलं ज्ञेयम् अन्येषां ग्रहाणां निजदशामितैर्दिनैर्वर्षेशदशायामंतर्दशाफलं ज्ञे
यम् एतत्स्पष्टमुक्तं तु कज्योतिर्विद्भिः वर्षस्वामिदशांतरे निजफलान्यन्योपि सूक्ष्मादशा इत्यत्रापि येन ग्रहेण वर्षे
श इत्थशालं करोति तस्यैव फलं पूर्णं ज्ञेयम् अन्यस्य फलं किंचिन्न्यूनं ज्ञेयमिति समरसिंहः अथ सूर्यादीनां ग्रहाणा
श्चतुर्विधदशाफलानि ताजिकसारे वामनोक्तानि क्रमेणालिख्यंते गजाश्वलाभं स्वबलकान्तिवृद्धिं करोति भूपत्वमथो स
खित्वम् सुवर्णरत्नाम्बरभूमिलाभं दिवापतिः पूर्णबलो नराणाम् १ मानोदयं ग्रामपुरे सुदेशे वाणिज्यतो वा बहुलार्थ
लाभं ददाति दारासुतमित्रभूपैः प्रीतिं नृणां मध्यबलो दिनेशः २ स्वबंधुमित्रस्वजनैर्विरोधं भ्रमोदयं दीप्तिबलार्थ
नाशम् करोति नूनं स्वदशाप्रवेशे तापार्तिकृत्स्वल्पबलो दिनेशः ३ शत्रोर्भयं स्वान्नृपतेर्भयं च जनोपघातं स्वधनं ध
नाशम् करोति रोगागमनं च शोकं स्वलक्ष्यं दग्धबलो दिनेशः ४ लग्नात्त्रिलाभारिनभःस्थितो कोतिं नृणामप्यसौ वर्षफलो दशायां

पानित्वसौमध्यवलस्त्र्शुभत्वंसम्पूर्णवीर्योत्तिशुभो निरुक्तः ५ वामनः नृपतित्वम्प्रधानत्वंतेजोहस्त्यश्ववाहनम् स्वद
शायाम्फलंचैवदत्तेपूर्णवलोरविः १ व्यापारन्तुपुरग्रामात्द्रव्यलाभंसुखानिच स्वदशायाम्फलञ्चैवदत्तेमध्यबलोरविः
। २ रोगघातंभयंशोकंभृत्यवंधनविग्रहैः नानानर्थान्महाशोकन्दत्तेनष्टबलोरविः ३ तेजोभ्रंशन्तथाघातंनैःस्वंवंधुषु।
विग्रहं स्वदशायाफलंचैवदत्तेनिंद्यवलोरविः ४ इत्यर्कः नृपास्पदत्वन्नृपतेर्हनाप्तिंशत्रोविनाशंसुखमद्भुतञ्च स्त्रीरौप्य
शुक्लांवरमौक्तिकाप्तिंकरोतिसम्पूर्णवलोमृगांकः १ वाणिज्यतोर्थागमनञ्चलोकेभूपत्वमन्त्रावरमित्रलाभम् दत्ते
स्वगेहादतुलञ्चसौख्यंधर्मोदयंमध्यवलोमृगांकः २ वैरम्स्वमित्रैर्निजवंधुदारैस्सौख्यार्थनाशंप्रकरोति।शीघ्रंश्लेष्मो।
दयम्वातकफोदयञ्चकांतिक्षयन्नष्टवलोमृगांकः ३ भिक्षाटनंक्लेशविवादवैरंधनप्रणाशंप्रकरोतिपुत्रैः वैरंकफा
र्तिम्मनसिप्रमोहंरात्रीश्वरोदग्धवलोनराणां ४ लग्नात्त्रिवित्तायगतोपिचन्द्रोनिंद्योहिदत्तेर्द्धफलंदशायाम् यानि
त्वसौमध्यवलस्त्र्शुभत्वंसम्पूर्णवीर्योत्तिशुभोनिरुक्तः ५ वामनः परप्राप्तिर्नृपाद्राज्यस्त्रीलाभंसुखसंपदं स्थान
प्राप्तिर्मनस्सौख्यंदत्तेपूर्णवलश्शशी १ वाणिज्यंसफलंकुर्यात्स्वगेहेपिमहासुखम् ज्ञातिप्राधान्यमैश्वर्य्यंदद्या
न्मध्यवलश्शशी ५ देहेमांद्यंसुहृद्द्वेषंमहाम्लानिंधनक्षयम् मित्रवैरम्मनस्तापंदत्तेधमवलश्शशी ३ तेजोहानिं
महाक्लेशंशीतज्वरकंरपरम् कुर्यान्नष्टवलश्चंद्रोदोस्थंपापसमाचरन् ४ इतिचंद्रः क्षितिसुतस्सवलः ए तनाधिपतनु

भृत्तोप्रकारोतिरणेजयम् कनकताम्रधनानिदद्यात्सौविविधसौख्यपदन्नृपसंगमं ३ नृपजनैः कलहोवनिनंदनेभ
वतिमध्यवलेखवलक्षयः प्रतिकरोतिननोरुधिरामयं रिपुभयंसुतदारभयन्नृणां २ विवादखलैर्विग्रहपुत्रदारैः
स्तथावैरितोभीतिमुग्रान्नराणां करोत्येवभौमोविनष्टोविनष्टं फलंकृत्स्नकंचाल्पसौख्यन्निनांतं ३ विधानार्थनाशस्व
भृत्यैर्विरोधंमहासंगरेमृत्युकष्टंस्वदेहेकुजेदग्धवीर्येस्ववीर्यस्वनाशोभयंशत्रुतोरक्तपीडानराणां ४ लग्ना
त्रिषष्ठायगतोमहीजोनिंद्योपिसोर्द्धःफलदोदशायाम् यातित्वसौमध्यवलःशुभत्वंसंपूर्णवीर्योतिशुभोनिरु
क्तः वामनः कुजः पूर्णवलोदद्यात्संग्रामेविजयश्रियम् दण्डनाथपदप्राप्तिः सेनानायकएवच मध्यवीर्यकुजः
कुर्यात्तेजस्वित्वंजयंरणे राज्यतंत्रस्यपत्यंचराज्यंवालभ्यमेवच २ हीनवीर्यकुजः कुर्यात्दुःक्लेशंमहागद
म् देहेघातंतुवैकल्यंरक्तस्रावसुखानया ३ विवादंविग्रहंयुद्धंसकष्टंचमहाभयम् स्वदशायाफलंचैवदत्तेनष्ट
वलः कुजः ४ इतिभौमः सद्बुद्धिताप्योगमनंचराज्यंसौख्यंस्वहस्ताजितवित्तमुग्रम् सम्पूर्णवीर्यान्वितसोमसूनु
र्दत्तेविलासंस्वजनैश्चभृत्यैः १ सद्बुद्धिवृद्धिंसुतवित्तलाभंविद्याविलासंस्वजनैश्चसौख्यम् सोमात्मजोमध्य
वलोदशायान्दत्तेहिसौख्यंविविधैःप्रपंचैः २ कष्टादपंसौख्यवलार्थनाशंकीर्तिक्षयंभीतिमथार्तिमुग्रम् प्राप्नोतिवैरं
स्वजनैश्चभृत्यैर्निन्द्योविपाकेखलुचंद्रसूनुः ३ स्वजातिवैरंवहुदुःखमुग्रंकुर्याच्चलोकैःसहचाल्पसौख्यम् । विद्या

र्थनाशंकुमतिंक्लशन्वंदत्ते विशेषेणबुधोहिदग्धः ४ न्यत्कारिरंग्रान्यमनोन्यतोद्वेनिन्द्योपिसोर्द्धम्फलदोदशायाम्।
यातिन्वसोमध्यवलग्रशुभत्वंसंपूर्णवीर्योतिशुभोनिरुक्तः ५ वामनः। सेवयासुखसंपत्तिर्धनलाभोमहायशः। स्वबु
धाराज्यलाभन्त्वकुर्य्यान्नूर्णवलोबुधः १ धर्मसिद्धिस्तुकर्माप्तिरतुलासुन्नतिन्तथा। पठनाल्लेखनाद्व्यन्दद्यान्म।
ध्यवलोबुधः २ देशाद्देशांतरप्राप्तिंघातुम्वंधुकुलक्षयम् वंधनंवुद्धिदोषणदद्यान्निष्वलोबुधः ३ माननाशंमहाक
ष्टंधनहानिम्महद्भयम् कलिंगेहेतथाकीर्तिन्दद्याद्दीनवलोबुधः ४ इतिबुधः ऐश्वर्य्यलाभन्नृपतेश्चमानंकान्तुग्र
मंराज्यसमागमञ्च दत्तेनराणांसवलस्सुरेज्योहेमाम्वराद्यंविविधं — विलासम् १ व्यापारतोर्थागमनंगुरुत्वंभूपे।
सुहृत्वंसुतदारसौख्यम् प्राप्नोतिमित्राम्वरधर्मलाभम्वाचस्पतिर्मध्यवलस्वपाके दारिद्र्यदुःखैःपरिपीडिताङ्गः ध
मार्थनाशंरिपुजंभयञ्च स्त्रीपुत्रमित्रैःकलहंसुरेज्योनष्टोविनष्टंप्रकरोतिसर्वम् दुष्टाङ्गयोनिर्धनधर्मनाशंरिपो
र्भयंवानृपतेस्तथैव सुखस्यमित्रसुतैर्विरोधंकरोतिदग्धस्सुरराज्यपूज्यः लग्नात्षडष्टान्त्यमभिन्नसंस्थोनिद्यो
गुरुश्चार्द्धफलोदशायां यातिन्वसोमध्यवलग्रशुभत्वंसंपूर्णवीर्योतिशुभोनिरुक्तः वामनः मण्डलस्वामिनां...ओनरैं
द्रत्वमथापिवा धनमैश्वर्यमारोग्यंदद्याज्जीवोवलाधिकः विज्ञानशास्त्राधिगममाचार्यत्वन्नृपात्सुखं सौख्यराज्याधि
कारन्त्वदद्यान्मध्यवलोगुरुः देहेरोगंमनस्तापंदारिद्र्यन्धर्मनाशनम् पराभवंरिपोर्भीतिंदद्यान्न्यूनवलोगुरुः।

ता.र.
उ.
५१

धननाशं स्थाननाशमाधिव्याधिसमुद्भवम् दंतपीडां करोत्येव वर्षे नष्टबलो गुरुः इति गुरुः राज्यं कलत्रं च सुखं विलासं
दत्ते धनं कांचनभूपमानम् शुक्रस्य संपूर्णबलस्य पाके पुत्रोदयं मित्रसमागमं च स्त्रीप्रसंगो यानगमनं च सौख्यमि
ष्टान्नपानं वरसुंदरीं च दैत्याधिपो मध्यबलो हि दत्ते गोवाजिचित्राम्बरवित्तलब्धिं इतस्ततः संभ्रमणं च दुःखं शोक
रोगं निविज्ञानयशोऽर्थनाशम् सहोत्थमित्रात्मजकामिनीभिः क्लेशं सितो नष्टबलो ददाति कष्टम् पुत्रस्त्रीरोगभयं च क
ष्टं सुखार्थनाशं स्वजनैर्विरोधं प्राप्नोति दग्धे भृगुजे नितांतं स्वमित्रदारादिभयं च पुंसां लग्नाद्व्ययाष्टारिगृहं वि
हाय दैत्याधिपश्शेषगृहे द्वदः स्यात् निंद्योऽपि मध्यं शुभकृन्निरुक्तः संपूर्णवीर्यो निशुभप्रदः स्यात् वामनः रा
ज लक्ष्मीकलत्रं च पुत्रमित्रसुखभोगसंपदाम् तद्दशायां फलं चैव वदंते पूर्णबलो भृगुः १ इत्येवं सर्वशास्त्रज्ञस्त्वय
शाश्च महद्धनम् स्वदशायां फलं चैव दद्यान्मध्यबलः सितः २ भ्रमतां निष्फलां सेवां स्त्रीप्रसादं सुखं भवेत् स्वदशा
यां फलं चैव दद्यादल्पबलः सितः ३ पुत्रशोकं गृहभ्रंशं पथि मृत्युं धनक्षयम् स्वदशायां फलं चैव वदंते नष्टबलो भृगुः
४ इति शुक्रः दद्यात्संपूर्णबलोऽर्कपुत्रो नीचाधिपत्यं गजवेश्मलब्धिम् दुर्गादिसंस्थानमथो सुखाप्तिं ग्रामाधिपत्यं वनयाति
परांगनाप्तिम् १ खरोष्ट्रकोशादिक दुर्गरक्षां शनैश्चरो मध्यबलो नितांतम् करोत्यनर्थागमनं कलत्रसुखार्थनाशं स्वज
नैर्विरोधम् २ धनक्षयं चौरभयादिभीतिं करोति वैरं स्वजनैश्च मित्रैः पतंगजो नष्टबलो नराणां सुखं न किंचित्स्वदशाप्र ५१

वेश्मे३ वियोगदुःखैः परितप्तदेहमित्रार्थनाशंमरणं प्रकुर्यात् खवंशजोद्गयबलोनिनान्तंदुःखंस्वदारैस्वसुतैर्नितान्त
म् ४ लग्नात्त्रिषष्ठायगतोर्कपुत्रोनिंद्योपिसाप्यर्धफलोदशायाम् यानिन्वसौमध्यबलश्शुभत्वंसम्पूर्णवीर्योनिशु
भोनिरुक्तः १ वामनःस्फुटनोदेशभूपत्वंभिन्नदेशाधिनाथता खदशायाम्फलञ्चैवदत्ते पूर्णवलश्शनिः १ कोशगुप्तिः
खरोष्ट्राणांदुर्गमार्गोदिरक्षणम् खदशायाम्फलञ्चैवदत्तेमध्यबलश्शनिः २ वियोगंविग्रहंव्याधिम्बिकारान्मरु
तोमृति स्वदशायाम्फलञ्चैवदत्तेधमबलश्शनिः ३ नीचसेवागृहोद्वेगस्तथाचोरादनक्षयः स्वदशायाम्फल
ञ्चैवदत्तेनष्टबलश्शनिः ४ इतिशनिः अथलग्नदशाफलमुक्तम् वर्षेनेत्रेदशातनोस्वामिफलेनतुल्यंफलंददा
तीन्यपरोविशेषः चरेफलामध्यशुभाधमाचद्विमूर्तिभेस्याद्विपरीतमूह्यम् अनिष्टमिष्टञ्चसमंस्थिरसैकमाहु
कार्यैः फलमुक्तमाद्यैःसत्स्वामियोगेक्षणतः शुभंस्यात्पापेक्षणात्कष्टफलंचवाच्यम् हायनेजन्मेपि पूर्वेत्रिभा
गेचरमेशुभास्यान्मध्याद्वितीयेत्वधमातृतीये॥ स्थिरेत्वनिष्टाप्रथमेत्रिभागेशुभाद्वितीयेचसमातृतीयेपूर्वेत्रिभा
गेद्वितनावनिष्टामध्याद्वितीयेशुभदातृतीये दशाविलग्नस्यबुधैर्निरुक्ताजेयंफलंस्वेशभवंत्रिभेदैरितिलग्नद
शाविशेषफलंहिलाजे हेममुक्ताफलद्रव्यलाभमारोग्यमुत्तमम् कुरुतेस्वामिसन्मानंदशालग्नस्यचोत्तमा ला
भकष्टेनवित्तस्यमैत्रीहीनस्यसेवनम् मनसाविकृतिंयातिदलमध्याविलग्नजा विदेशगमनंक्लेशंतुद्विना।

शंकुलिंच्यथा महाहानिस्त्वकुकनेन ष्टालग्नदशाफलम् क्रूरलग्नदशामध्येसौख्यंस्वल्पंधनव्ययम् देहेदुःखंतथा।
कष्टंमातुलस्यचजायते। स्वामिमित्रशुभैर्दृष्टेलग्नेमध्यफलंभवेत् इतिलग्नदशाफलम् अथग्रहाणांवर्षेशफलव
द्दशाफलमित्युक्तंतेजस्सिंहेन। वर्षेश्वरत्वविषयेयुसदायदुक्तंपूर्वंफलन्निजदशासुतदेवचिन्त्यम् श्रेष्ठत्वमध्यमध
मत्ववलानुसारात्सम्यक्ततोग्रहवलंप्रथमंविचिन्त्यम्।इतिग्रहाणांदशाफलानि।अथात्रदशानयनंवर्षतन्त्रे॥ द
शामानंसमामानेप्रकल्प्योक्तेनवर्त्मना। अत्रदशासाधनीयाप्राक्पात्यांशवशेनतु आद्यंवत्तदशापाकपतेस्तत्क्रमतो
ऽखिलाः। अयमर्थः॥ पूर्वंहीनांशवशेनपात्यांशाः॥ निष्पादितास्तत्रपात्यांशयोगेनवर्षस्यानामिषिक्तंदशामानं
भजेल्लब्धमन्तर्दशानयनेध्रुवकोदिनादिकस्तेनग्रहपात्यांशाः पूर्ववल्लोमक्रियागुणिताषष्ठ्योपर्य्युपरियुताग्रहस्या
न्तर्दशामानंदिनादिकंभवेत्॥तत्रप्रथमंतोमहादशास्वामिनएवान्तर्दशा॥ ततोलिखितक्रमेणतदग्रिमान्तर्दशानन्त
स्सर्वाधिकांशग्रहानन्तरंपुनरपिहीनांशक्रमेणमहादशास्वामिपृष्ठपर्य्यन्तमन्तर्दशाज्ञेया अत्रोदाहरणम्॥
तत्रशुक्रमहा‾ दशादिनाद्या ९७॥४२॥१७ इदमेवदशामानंवर्षस्यानामिषिक्तंकल्पितं॥तत्सर्वपात्यांशयोगेनअ
नेन २८॥१९॥३१ प्राग्वद्धृतंलब्धोदिनादिस्सर्वग्रहाणामन्तर्दशाध्रुवकः ३।१२।२८।३० अनेनशुक्रस्यपात्यांशाः ७।
७।२७गुणिताः षष्ठ्योपर्य्युपरियुताः जातादिनाद्याशुक्रदशायांशुक्रान्तर्दशा २२।५१।१३।२६ एवंसर्वेषामप्यन्तर्दे

शास्साधनीयाः एवमन्तर्दशाभ्योपि विदशास्साध्या इत्युक्तं वामनेन अन्तर्दशादिनानि स्युस्तेभ्यः प्रोक्तेनवर्त्मना साध्या
नि विदशायाश्च दिनानि फलसिद्धये १ शुभयोगेक्षणान्नेन्यानन्फलं परिचिंतयेत् अथग्रहाणामन्तर्दशाफलानि ता
जिकसारे नृपप्रसादन्धनधान्यलाभं सुखागमम्मित्रसुतोदयञ्च इनेदिवानाथदशाविपाके विधोर्दशास्त्रीस्वजनात्प्र
मोदम् १ सेनापतेर्वानृपतेर्धनाप्तिम्मित्रार्थलाभंवहुलंसुखञ्च भानोर्दशायांयदिभूमिसूनुः करोति रक्ताम्बरधान्यला
भम् २ सुखार्थनाशोरिपुरोगभीतिर्निरुद्यमत्वम्व्यसनागमश्च कुर्यात्तदानीं सकलार्थनाशोवुधस्यतिग्मांशुदशाविपा
के ३ हेमाम्वलाभंस्वजनात्सुहृत्त्वंस्त्रीपुत्रतोवाविविधञ्चसौख्यम् दिवाधिनाथस्यदशाप्रवेशेजीवस्सदत्तेसुनृपेण
सङ्गम् ४ वैरोदयंसत्पुरुषान्वितानांधर्मार्थनाशंविविधञ्चकष्टम् शुक्रस्यचेह स्वपतेर्दशायांदशाप्रकुर्यात्कुमतिंक्लशत्वं
५ सुच्छत्रभूपालभयम्विवादं देहेक्लशत्वंस्वजनेषुवैरम् सौरीदशातीव्रकरस्यपाकेनृणामपायान्यसिरुजं विधत्ते
अत्रस्वदशायांस्वान्तर्दशाफलंपूर्वोक्तंग्रहाणांदशाफलमेवज्ञेयम् इत्यर्कदशायामन्तर्दशाफलं पित्तास्त्ररोगंस्वजनै
क्लशत्वंभूपाद्भयञ्चार्थभयम्विरोधम् कुर्याच्छशांकस्यदशाविपाकेभानोः प्रविष्टास्वरयार्थनाशं सुखार्थनाशन्नृपतेः
र्विरोधंकुस्त्रीप्रसंगंकुजनैर्विवादम् भौमस्यताराधिपतेर्दशायांदशानृणांदेहभयंक्लशत्वम् यानाम्बरत्नार्थसुवर्णला
भंनिजेष्टहृद्भिप्रियतांचलोके वौधीशशांकस्यदशाप्रविष्टवुद्धेर्विहृद्भिप्रकरोति सौख्यम् पुण्योदयस्त्राद्धजदेवभक्तिं नृ

र: हनाप्तिं सुतमित्रसौख्यं दत्ते शशांकस्य दशाप्रवेशे प्राप्ता दशा देवपुरोहितस्य लाभं नृपाद्राजजनात्सुहृत्त्वं सत्पुत्रमित्राद्ब
उ: हुलार्थलाभम् शौक्री दशा चंद्रदशाप्रवेशे कुर्याच्छरीरे परमां च पुष्टिं स्त्रीबांधवैर्मित्रसुतैश्च वैरं शत्रूदयं कांतिबलार्थनाशं
१३ करोति चंद्रस्य दशाविपाके पाको हि मंदस्य कलत्रकष्टं इति चंद्रदशायामन्तर्दशाफलं धनागमं कांचनभूमिलाभं प्र
षणन्मित्रसुतादिकानां दशास्वरांशोर्धरणीसुतस्य दशाविपाके प्रकरोति सौख्यम् हिरण्यनारीरजतार्थलाभं करोति
सौख्यं विजयं परिपूर्णम् ताराधिनाथस्य दशाप्रयाता भौमस्य पाके तु शुभानुरागं असद्व्ययं मित्रसुतैर्विरोधं भयं परिपूर्ण
मसुखं नराणां करोति भौमस्य दशाविपाके शशांकसूनोर्विविधं च कष्टम् सुखार्थनाशं निजमित्रकष्टं करोति नूनं स्वज
नैर्विरोधम् कुभोजनं भूमिसुतस्य पाके दशाप्रपन्ना सुरपूजितस्य ४ खलैर्विवादं स्वजनैर्विरोधं रोगोदयं राजभयं परिपूर्ण
म् करोति शुक्रस्य दशाप्रवेशे कुजस्य कष्टं बहुलं नराणाम् ५ चक्षुःप्रपीडां स्त्रकरोति पुंसां पापारुक्शत्रुभयं क्षितीशा
त् शौरी दशा भूमिसुतस्य पाके यदि प्रयाता स्वजनैर्विरोधम् ६ इति भौमः मानार्थलाभं प्रकरोति पुंसां लाभं क्षितीशात्स्व
जनाच्च सौख्यम् प्राप्ता हि सूर्यस्य दशा दशायां सौम्यस्य नित्यं विविधं विलासम् १ कष्टं शरीरे निजबंधुवैरं सौख्यार्थनाशं
च भयं क्षितीशात् वातव्यथां चंद्रदशाप्रपन्ना चान्द्रेर्दशायां स्त्रकरोति नित्यम् २ व्रणोदयं दद्रुविचर्चिकाग्निं सुखार्थ राम
नाशं बहुलं च कष्टम् करोति सौम्यस्य दशाविपाके दशा हि भौमस्य परैर्विवादम् ३ आरोग्यता साधुजनेषु सौख्यं भोगान्वि ४३

वित्ताद्विजदेवसेवाम् दशायदादेवगुरोः प्रयाता चान्द्रेर्दशायाम्प्रकरोतिमानम् ४ रौप्याम्बरस्थानचतुष्पदानांलाभ
ञ्चसौख्यम्विविधंविलासम् शौक्रीदशासौम्यदशाविपाके प्राप्ताप्रतिष्ठाम्प्रकरोतिपुंसाम् ५ वातातिंहत्कष्टमनल्परोगं
कान्तेर्विनाशंनृपतेर्भयञ्च सौम्यस्यपाके यदिसूर्यसूनोर्दशाप्रयाता बहुवित्तनाशम् ६ इतिबुधः स्त्रीपुत्रमित्रैर्वि
विधाम्विलासंप्रपूजनन्देवगुरुद्विजानाम् शत्रोर्विनाशंप्रकरोतिभानोर्दशाप्रयाताचगुरोर्दशायाम् १ माणिक्यमु
क्ताफलहेमलाभंसौख्यानिधत्तेविविधानिपुंसां चान्द्रीदशाजीवदशाविपाके सर्वार्थलाभम्विपुलन्नितान्तम् २॥
मानंनृपाद्राजजनात्सुहृत्त्वंरिपोर्विनाशंप्रकरोतिलाभम् वित्तस्यभौमस्यदशादशायांगुरोर्नराणांबहुलंसुखञ्च
यशः प्रणाशंस्वजनैर्विरोधंकरोतिमिथ्याकलहंस्वदारैः शशाङ्कपुत्रस्यदशाप्रयातागुरोर्दशायामसुखञ्चकष्टम्॥
वातोदयंवानकफोदयञ्च धर्म्मार्थनाशंरिपुरोगभीतिंभृगोर्दशाजीवदशाविपाके नृणाम्विधत्तेनृपतेर्भयञ्च परैर्वि
रोधंबहुलञ्चकष्टंकफोदयन्धर्मधनस्यनञ्च सौरीदशाजीवदशाविपाके नृणाम्विधत्तेनृपतेर्भयञ्च इतिगुरु
दशायामंतर्दशाफलं दुष्टाङ्गयंभूमिपतेर्भयंच पित्रोरयंदेहबलार्थनाशं भानोर्दशादैत्यगुरोर्दशायांनृणांविधत्ते
परमञ्चकष्टं स्वल्पार्थलाभंकफशोनपीडांस्वमित्रदारैःस्वजनैश्चपुत्रैः क्लेशंचदत्तेमृगजस्यपाकेदशाचनाराधिप
तेःप्रमोहम् वेश्यानुरागंचविपक्षभीतिंनिवातास्वरुग्धर्मधनस्यपञ्च दशाचभौमस्यभृगोर्दशायांप्राप्ताचपुंसान्नसुखंकदाचित्

र सहृद्दिहृद्विं द्विजदेवभक्तिं विद्याविनोदं प्रभुतां च कीर्तिम् लाभञ्च शुक्रस्य दशाप्रवेशे धीदशास्त्री जनितं च सौख्यम् हिरण्यवस्त्राम्बर
उ भोजनानां लाभं नृपात्सत्सुरूपैः सुहृत्त्वम् पाके भृगोर्देवपुरोहितस्य दशाप्रपन्नाप्रकारोति द्रोहं स्ववर्गे सुपरैर्विनोदं सुखार्थलाभं प्रक
४ रोति पुंसाम् प्रमादनिद्राकलहं दशायां शुक्रस्य मांदीमहीशानाञ्च इति शुक्रदशायां मन्दशाफलम् क्लेशं प्रवासं भयमिष्टहानिं करो
ति वैरं सुतमित्रदारैः शनेर्दशायाञ्च रवेर्दशायां करोति पीडां परमां शरीरे कष्टेन लाभं च सुखञ्च मा चांद्रं ह्रोग दुःख
विविधं करोति आलस्यनिद्राभयसुग्रवैरं चांद्रीदशा भास्करपुत्रपाके क्लेशागमं सौख्यधनार्थनाशं कुधर्मसिद्धिं
पशुपुत्रहानिं कौजीदशा सूर्यसुतस्य पाके करोति वैरं निजबन्धुमित्रैः सुखार्थलाभं निजपुत्रमित्रैः प्रीतिं च धत्ते विवि
धंविलासम् मन्दस्य पाके शशिनंदनस्य दशा नराणां नृपसङ्गमञ्च ४ धर्मानुरागं विजयं नराणां नृपप्रसादं बहुलञ्च
लाभं शौरेर्दशायां धिषणस्य जाना दशा सुखार्थागमनं करोति ५ सुरार्चनं ब्राह्मणदेवभक्तिं सुखार्थलाभं नृपते
सुहृत्त्वम् ॥ ॥ शौक्रीदशा सूर्यसुतस्य पाके करोति पुंसां विविधांश्च भोगान् ॥ ॥ ६ ॥ ६ ॥ इति शनाव
न्तर्दशाफलम् अथ लग्नेशस्यान्तर्दशाफलमेव लग्नदशान्तर्दशाफलं ज्ञेयमिति अथ शुभाशुभसूचकान्तर्दशा वामनेनो
क्ताः चन्द्रारजीवा १ बुधजीवशुक्रा २ दिवाकरेन्दू ३ रविजज्ञशुक्राः ४ रवीन्दुशुक्रा ५ बुधजीवमन्दा ६ जीवज्ञशुक्रा ७ रवि राम
नः क्रमात्सुः १ एवमन्तर्दशायाश्च पाचकाः शुभदा ग्रहाः अन्येत्वशुभदा ज्ञेया एवञ्च विदशाफलमिति २ अथ गोरीमतेनेन दशा ४

नयनंमहादेवमतेनच गौरीमतादशाजन्मर्क्षेमासदिनानिदिनेषडंशादशान्तेयावर्षेद्वादशांशोमासः महादेवमतेआ
दौनः ३ वर्षैदशादिनानिशेषाणिदिनप्रवेशेदशाघटीरूपानेचदशानयनमुक्तंमुक्तावल्याम् जन्मनक्षत्रतः प्रोक्तादशागौ।
रीमताह्वया सूर्येन्दुकुजराह्वीज्यशनिज्ञशिखिभार्गवाः १ दशेशावन्हिभात्तेयाक्रमात्त्रिः परिवर्तनात् स्वदशाद्विव सा
र्केषांधृति १८ स्त्रिन्त्राति ३० मूर्छना २१२ वेदेषवो ५४ नागह्नता ४८ मुन्यष्टा ५७ क्षितिसायका: ५१ मूर्छना २१ष
ष्ठि ६० रेतेभ्यो द्वादशांशेनमासजाः ३ षडंशतुल्यास्त्वेतासांनाडिकाद्याफलंदशाः अथवारुद्रनक्षत्रात्त्रित्रिभिर्भै
र्देशेश्वराः ४ एतदेवमवंतीतिमहादेवेनभाषितम् अथगौरीमतोक्तस्वदशाक्रमस्यदशादिमायाभवशात्स्पेता साभुक्तभो
ग्यसर्वघटीविनिघ्नासर्वर्क्षनाडीविहृतादिनाद्यंद्विधायदाप्तंत्विहभोग्यमुक्तंनस्यग्रहस्यैवलिखेदधस्तात् दशाप्र।
माणंपरतोग्रहाणांयथास्थमग्रेपिलिखेदधोधः प्रांतेपुनर्भुक्तघटीसमुत्थंदिनाद्यमाद्यस्यलिखेन्नवगास्येति उदा
हरणम् कस्यापिरोहिणीजन्मनक्षत्रंमारोहिणीचंद्राधःस्यात्ततः प्रथमवर्षेचंद्रस्यदशाद्वितीयवर्षे भौमस्यतृती
यवर्षेराहोर्दशा एवमग्रेपिज्ञेयम् अथास्यजन्मनिरोहिणीनक्षत्रस्यभुक्तघटिकाः ४० भोग्यघटिकाः २० तत्राष्टमवर्षप्रवेशेशुक्रदशा
जातानस्यादिनानि ६० भुक्तघटी ४० घटीगुणानि २४०० सर्वर्क्षघटीभक्तानि ४० जातानिशुक्रदशाभुक्तदिनानि॥ अथदशादिनानि ६० भोग्य २०
गुणानि १२०० सर्वर्क्षघटी ६० भक्तानिजातानिशुक्रदशादिनानितत्राष्टमवर्षेआदौशुक्रदशाभोग्यदिनानि २० ततोरवेः १८ ततश्चंद्रस्य

नस्य ५१ केतोः २१ पुनः प्राप्ते शुक्रदशाभुक्तदिनमिता ४० ज्ञेया अत्र गौरीमतमहादेवमतदशावलराममतदशा च मासप्र
वेशे मासप्रवेशदिननक्षत्रात्ज्ञेया दिनप्रवेशे दिनप्रवेशस्पष्टलग्ननक्षत्रात्ज्ञेया यथा मेषेऽत्र योदशांशविंशतिकला
पर्यन्तमश्विनीनक्षत्रमेव ज्ञेयम् अस्या एव नामान्तरं मुद्दादशेति मुद्दशानयने सुगमोपायो मिश्रकृतः जन्मर्क्षसंख्या
सहिता गतान्दा द्व्यूनिताः नंद ९ हृतावशेषाः आचंकुराशीशबुकेशु पूर्वा ग्रहा द
शास्वामिन इत्थम हे अत्रान्तर्दशा सुगमोपायेन सामुद्रिकग्रन्थे उक्ताः वेदा ४ नागाः
८ शरा ५ सप्त ७ दिग्न १० सांद्र ६ क ९ शराः ५ रसाः ६ सूर्यादीनां गुणकास्तैर्निघ्ना स्वदशा
मिति १ षष्ठ्या प्राप्तान्तर्दशा नश्यजायते तिपरिस्फुटा यस्य वर्षे भवेत्तस्य प्रथमा
च दशा भवेत् २ अन्यास्तदग्रिमस्थाना देवमन्तर्दशा अपि पापवर्षे भवेद्दुःखं शु
भवर्षे सुखाप्रयदति ३ अथ सूर्यादीनां दशान्तर्दशाफलम् तत्रैव सूर्ये राजकुला
ड्डीतिः पीडा स्यान्नित्यसंभवा विपत्तयश्च बंधूनां मित्राणां च व्ययएव च १ शांतिरिपुप्र
तापानां नैरुज्यं धनसंपदाम् कुरुते नगनश्चन्द्रो दशायां चण्डरोचिषः २ कुजो वि
जयमत्युग्रं हेमरत्नं नृपात्सुखम् चौद्रिश्चात्तुकुलाड्डीतिं कुष्टपामादिकानां दान्

सू	चं	मं	रा	बृ	श	बु	के	शु	ग्रहाः
कृ	रो	मृ	आ	पु	पू	श्ले	म	पू	नक्षत्र
उ	ह	चि	स्वा	वि	अ	ज्ये	मू	पू	नक्षत्र
उ	श्र	ध	श	पू	उ	रे	अ	भ	नक्षत्र
आ ३	श्ले ३	उ ३	स्वा ३	ज्ये ३	उ ३	श ३	रे ३	कृ ३	महादेवमतेन
१८	२०	२१	५५	४८	५७	५१	२१	६०	योग ३६०
१॥	२॥	१॥॥	४॥	४	४॥॥	४।	१॥।	५	योगः ३०
३	५	३॥	९	८	९॥	८॥	३॥	११	योगः ३०

३ दारिद्र्यपापव्यसनं रोगेभ्योपि परिच्युतिः विलासस्त्रिविधं धर्मक्रियातत्परमानसम् ४ पित्तज्वरं च रोगादीन्देहस्या
गं च भार्गवः मातृपितृभयञ्चैव वित्तनाशमय एव च ५ शनिर्नृपाद्भयं दैन्यं वैरिवृद्धिं धनक्षयम् अर्थनाशोन्यदेशेषु
गमनं गौरवाल्पता ६ शत्रुराजकुलाद्भीतिरनर्थो बहुधा भवेत् इति रविमुहूर्तफलम् चान्द्र्यां स्त्रीसुतभूलाभो वस्त्राभरणा
संयुतं स्वपक्षवैरकन्याया जन्म निद्रारतिस्तथा १ इन्दोर्दशायां मार्तण्डे विजयारोग्यसंपदः भौमे चौराग्निकोशनाशो
रक्तपित्तादिकान्गदान् २ चंद्रजे वित्ततुरगलाभो वित्तसुखानि च धनालंकारहस्त्यश्वमकस्मात्सुरपूजिते स्त्रीसु
खञ्च सुसङ्गश्च शुक्रेऽलंकारलब्धयः रोगव्यसनशोकाश्च बंधुनोऽभिभवः शनौ वह्निशोकभयं घोरं बंधूद्वेगं ध
नक्षयम् स्त्रियो लाभं स्त्रियो हानिं केतावन्तर्गते विधोः इति चंद्रमुहूर्तं भौमे शत्रुविमर्दश्च विग्रहो बांधवैः सह रक्तपित्त
कृता पीडा परस्त्रीभिस्समागमः भानौ भौमदशान्तस्थे प्रचण्डस्साहसी जयी चन्द्रे सुखसुहृद्वृद्धिर्मणिमौक्तिकसंच
यः बुधे पित्तोद्भवा पीडा नाशो वैरिभयम्महत् गुरौ भूपतिमित्रत्वं सुहृत्त्वासक्तचिन्तना शुक्रे रणाद्भयम्व्याधिव्यस
नानि धनक्षयः शनौ दिने दिने दुःखमसह्यं व्यसनागमम् कर्मार्थनाशमुद्वेगं बंधुचौरादिकम्भयम् स्वनाशो देहपीडा च केता
वन्तर्गते कुजे इति कुजमुहूर्तम् बौध्यां बंधुसमायोगो मित्रधर्मसमागमः प्रीतिर्जनस्य विपुला देहपीडा त्रिदोषजा चांद्रे
दशायामुष्णांशौ रतिस्वर्णाम्बराप्तयः चन्द्रे विचर्चिकाकुष्ठराजरोगादिकं भयम् भौमे क्लेशशिरोरोगो बंधुवैरम्महद्भयं

र॰ गुरौ रोगादिभिर्युक्तो भृगौ राज्यसुगन्धिमान् शनौ पापसुखासक्तः प्रचण्डो मदनोद्धतः बंधुनाशो मनस्तापो देहत्यागो ध
उ॰ नक्षयः सुहृद्बंधुसुते हेन्द्वोः केतौ मित्रकलिर्भवेत् इति बुधसुहृद्म् जैव्यां मानधनप्राप्तिर्देवब्राह्मणपूजनम् कर्णरोग
६ स्तथा वैरं स्वजनैश्च कलिर्भवेत् सुखी गुरुः समवाप्नुयात् स्वयं जीवदशाङ्गते चन्द्रे बहुविधालब्धिर्निर्जितारिर्महीसुतेष्व
रोपि सेवी च पङ्ग्वपरिता पी सुखी कुजे पित्रोर्भक्तिः सुहृद्युक्तो नीरुक् सुखयुतो बुधे शुक्रे चिन्ताहतिः शत्रुब्राह्मणाश्रय
जीवनम् पराङ्गनाहिंसंसक्तः शनौ सुखधनेर्हतः ४ बंधुद्वेषो मृषावादः स्वामिभिः सुनिराश्रयः इति गुरुसुहृद्म् शौ
क्राम्भोसङ्गो लाभो वस्त्राभरणसंयुतः कौशल्यम्महतो कीर्तिर्धनलाभश्च जायते १ रवौ सितदशान्तस्थे वन्धनच्चादरा
मयः कामलम्मोलिदशननरवरोगकलानिधौ २ भौमेसृपद्रवो भूमिनाशः पित्तरुजोऽसृग्रुक् बुधे धनर्द्धिर्भूलाभसुखवर्द्धिते
सूलाभकः ३ जीवे धनसुखं देशसंपत्तिः शीलधर्मकौ हृद्गांगनारतिः शौरे रिपुसौम्याधिकारिता ४ मृतिर्भयकृतं शो
कं दुःखप्राप्तिर्न संशयः अग्निदाहो ज्वरो घोरः कन्याजन्मस्त्रियोऽश्रुतिः ५ इति शुक्रसुहृद्म् शनेश्चर्यान्देह पीडा पु
त्रदारैश्च विग्रहः गृहाश्रमो बुद्धिनाशो विदेशगमनं भवेत् १ पुत्रार्थमित्रस्त्रीनाशो रशायाम्भास्करे शनेः स्त्रीहतम्ब
न्धुविश्लेषः कलिर्मृत्युः सुधाकरे २ भौमे दुःखं रुजो देशत्यागो बहुविधेष्यता बुधे सुखं सुभगता सत्कारश्च जयो ध राम
नम् ३ जीवे समुचितं सौख्यं पुरग्रामगणेशता अनेककामिनीमित्रयशो वित्तानि भार्गवे ४ वन्धूद्वेगम्महादुःख ४६

मर्थनाशश्च महद्भयम् अग्निदाहोज्वरो घोरः कन्याजन्माङ्गनासुखं ५ इति शनिमुद्दम् स्वर्भानौ जायते दुःखं बंधूनां नाशनो रुजः
देशांतरेषु गमनं धनेनाशो रविग्रहः १ राहोर्दशायां भार्याया विपत्तिर्बांधवक्षयः अर्थनाशोन्यदेशेषु गमनञ्चोरवाद्भयम्
२ अशुभं वान्यजं दैन्यं व्याधिं भीतिं सुतक्षयं करोति सिंहिकासूनोर्भानुरन्तर्दशाङ्गतः ३ वन्हिशोकभयं घोरं बंधूद्वेगा
न्धनक्षयं करोति सिंहिकासूनोर्विधुरन्तर्दशांगतः ४ कामार्थनाशमुद्वेगं बंधुचौरादिकं भयम् करोति सिंहिकासूनोर्भूमि
जोन्तर्दशांगतः बंधुनाशं मनस्तापं देशत्यागं धनक्षयम् करोति बहुदुःखानि राहोरन्तर्दशां बुधः ६ बंधुद्वेषं मृषावा
दं संभ्रमं बंधुनिराश्रयं करोति सिंहिकासूनोर्गुरुरन्तर्दशागतः ७ बंधुद्वेषं महादुःखं अर्थनाशो महद्भयम् शरीरे क्ले
शमाप्नोति राहोरन्तर्गते सिते ८ मृत्तिभयकृत्निम्नो कंदुःखप्राप्तिर्नसंशयः करोति सिंहिकासूनोश्शनिरन्तर्दशाङ्गतः।
९ इति राहुमुद्दम् केतोर्दशायां स्याद्दादोद्रव्यपुत्रक्षयोसुखं शत्रुराजकुलाद्भीतिरनर्थो बहुधा भवेत् १ अग्निदाहोज्वरो
रोघोरः कन्याजन्म स्त्रियाश्च्युतिः केतोरन्तर्गते सूर्ये राज्ञा सह कलिर्भवेत् २ अर्थनाशोर्थलाभश्च सुखं दुःखञ्च जाय
ते स्त्रीलाभश्च स्त्रियो हानिः केतोरन्तर्गते विधौ ३ प्रजया सह संवादश्चौरवन्ह्यारिजं भयम् स्वनाशो देहपीडा च केतो
रन्तर्गते कुजे ४ चौरैर्वा शत्रुभिर्युद्धं देहत्यागो भिजायते देहपीडाज्वरस्तीव्रः केतोरन्तर्गते बुधे ५ द्विजेन्द्रैस्सह सं
प्रीतिर्नृपपूज्यैरमर्षिभिः कुलस्त्रीषु सुनोन्नतिः केतोरन्तर्गते गुरौ ६ केतोरन्तर्गते शुक्रे विप्रैस्सह कलिर्भवेत् वातपित्त।

कृता पीडा गोत्रजैस्स्यह विग्रहः ७ विदेशगमनन्दुःखं केतोरन्तर्गतेशनौ सु
हृद्व्यसुतैर्द्वन्द्वो भूनिमित्तं कलिर्भवेत् दृष्टैश्वरणसम्वादो राहोर्केद्व
न्तरङ्गतो। इति केतुसुदृम। इति मुद्दादशाविचारे सर्वग्रहाणां मुद्दान्तर्द
शासमाप्ता ॥ अत्रस्वदशाफलमेवस्वान्तर्दशाफलं ज्ञेयम् अथयत्रग्र
हाणामनुक्तं तत्राद्य श्लोकेन पूर्वोक्तग्रहादिग्रहफलं ज्ञेयमिति विशेषः
समाप्तेयं गौरी मंतर्दशा मुद्दाभिधा महादेव मतदशा फलमेतदेव ज्ञेयम् अ
थराममते दशानाजिकमुक्तावल्याम् वलरामम तोद्दोहाद्यतु स्त्रिभिरिहक्र
मात् दशेशानस्त्व२० पंचाशत् ५० भानि २७ शैलेषवः ५७ सुरा ३३ ॥१॥ स्या
गानि ६३ स्वाध्ययः ४० पूर्णशैला ७० स्तद्दिवसा मताः वर्षप्रवेशनक्ष
त्रादृशेयं राम सम्मता २ वलोदितो यस्य दशाग्रहस्य या द्यादशास्याद्ववशा
दिनाद्या चतुस्त्रिनक्षत्रपतेर्भजेतां स्वभप्रमित्येकनक्षमस्य भुक्तिः ३ पावर्त
मानोस्य तु भस्य भुक्तिः सा तद्भभक्त्यघटीविनिघ्ना भाज्या च तद्द्युगते घ्यना

अथ गौरीमतदशासु ग्रहाणामन्तर्दशाचक्रं योगः ॥०॥

सू १८ १८	चं ३० ४८	मं २१ ६९	रा ५४ १२३	ह ४८ १७४	श ५७ २२८	बु ५१ २७९	के २१ ३००	शु ६० ३६०
४	८	५	७	१०	६	९	५	६
सू १।१२	चं ४।००	मं १।४५	रा ६।१०	ह ८।००	श ५।४२	बु ७।२९	के १।४५	शु ६।००
चं २।२४	मं २।३०	रा २।२७	ह ९।००	श ४।४८	बु ८।३२	के ४।१५	शु २।०६	सू ४।१०
मं १।३०	रा ३।३०	ह ३।३०	श ५।२४	बु ७।१२	के ४।१४	शु ५।६	सू १।२४	चं ८।००
रा २।१९	ह ५।००	श २।१६	बु ८।१६	के ४।००	शु ५।५२	सू ३।२४	चं २।४८	मं ५।००
ह ३।००	श ३।००	बु ३।१४	के ४।३०	शु ४।४९	सू ३।४५	चं ६।४८	मं १।४५	रा ७।००
श १।४८	बु ४।३०	के १।४५	शु ५।२४	सू ३।१२	चं ६।२४	मं ४।१५	रा २।२७	ह १०।०
बु २।४२	के ३।३०	शु २।६	सू ३।२६	चं ६।२४	मं ४।४५	रा ५।४७	ह ३।३०	श ६।००
के १।३०	शु ३।००	सू १।२४	चं ७।१२	मं ४।१०	रा ६।४९	ह ८।२०	श २।१६	बु ९।००
शु १।४८	सू २।००	चं २।४८	मं ४।३०	रा ४।१०	ह ९।३०	श ५।६	बु ३।१९	के ५।००

द्वीयोगेनलब्धोगतगम्यकेते ४ युतेविधेयेगतगम्यभानांभुक्त्यादिनाद्येगतगम्यकेस्तः प्राक्पाकनाथद्युचरस्यतुस्यगम्य
प्रमाणादिदशादिनाद्या ५ पराःपरेषांद्युसदांयथास्यात्स्यानेपुनर्जातमितादिमस्येति ६ उदाहरणम् वर्षप्रवेशे
पुष्यनक्षत्रन्तेनादौसूर्यदशाजातादिनाद्या २० अथैयंदशाचतुर्नक्षत्रशाअतोदशादिनानिचतुर्भुक्तानिलब्धा ५।
एकैकनक्षत्रस्यदिनाद्याभुक्तिः अथपुष्यनक्षत्रस्यभुक्त घटीभि १२ भस्यभुक्ति ५ गुणिता ६० सर्वर्क्षघटी ६० भ
क्तालब्धापुष्यस्यगताभुक्तिर्दिनात्मिका १ इयद्गतनक्षत्रयोरार्द्रापुनर्वस्वोर्भुक्त्या १०युता ११जातारवेर्गतदशाअ
थपुष्यघटीभि ४८ भभुक्ति ५ गुणिता २४० सर्वर्क्षघटी ६० भक्ता ४ लब्धापुष्यस्यगम्याभुक्तिः इयंगम्यभस्याश्लेषा
भिधस्यभुक्त्या ५ युता ९ जातारवेर्गम्यदशा तत्रादौरवेर्गम्यदशादिनात्मिका ९ ततश्चन्द्र
स्य ५० भौमस्य २६॥४० बुधस्य ५६।४० शनेः ३३॥२०
।गुरोः ६३॥२० राहोः ४० शुक्रस्य ७० पुनः प्रान्तेगत।
दिनमिता ११ रवेर्दशाज्ञेयेति अत्रप्रकारान्तरम्वर्ष
फलप्रदीपे वर्षप्रवेशेदिनभेननाडीनिघ्नादशा।
द्यस्यस्वषट्विभक्ता फलंदिनाद्यंहिदशागतास्या।

सू	चं	मं	बु	श	गु	रा	शु	योगः
आ ४	म ३	ह ४	अ ३	पू ४	ध ३	उ ४	के ४	२०
२० ०	५० ०	२७ ०	५६ ४०	३३ २०	६३ २०	४० ०	७० ०	३६०
१ ४० ०	४ ११ १०	२ १३ २०	४ ४३ २०	२ ४० ४०	५ १६ ४०	२ ३० ०	५ ५० ०	मास दशा दिः ने ३०

सू	चं	मं	बु	श	गु	रा	शु	योगः।
३	८	४	९	५	१०	६	१७	६० दिन
२०	२०	६	२६	३३	३३	४०	४०	दशा
०	०	०	००	२०	२०	०	०	घट्यः

१८
उ
४८

ग्रहनिनाद्यस्य दशान्तदेष्यावर्षप्रवेशे प्रथमं दशा सा ततः क्रमेणैव मिहेतरेषाम् वर्षस्य चांते प्रथमस्य यातादशा भवेद
द्य फलस्य सिद्ध्यै वर्षप्रवेशे दिनभं च यस्यात्तस्याधिपस्याद्य दशा भवेत्सा ततस्तु तत्खेटदशाक्रमेण दशा भवेयुः
सदसत्फलाप्त्यैम् अथ जन्मकालाभावे जन्मराशिवशाद्दशानयनमुक्तं तत्रैव जन्मकालाद्यभावश्चेत्केचिज्जन्मभ
तो विदुः तदेव प्रोच्यते पुंसां शुभं तद्वार्षिकं फलम् १ जन्मान्यर्क्ष दशा ततो विधुदशा यावद्द्वितीयो रविस्त्रिस्थे केंदशवा
सराशौ दशा भौमस्य पाकस्ततः वस्वस्थे द्विदिनं ततो बुधदशा यावत्स्तु तस्थो रविः षष्ठे चाब्धिदिनं ततः प्रशानिदशा सप्त
स्थिते सप्त च २ ततो दशेज्यस्य च यावदष्टनवस्थिते केंदशवासरास्तुः ततस्तु राहोर्दशमे च सूर्ये विंशद्दिनं स्यात्तु ततः स्थित
स्येति ३ अत्रान्तर्दशानयनस्फलसहितमुक्तं तत्रैव दशास्वपाके निहितास्वषड्गरामै ३६० ईनालब्धफलन्दिनाद्यम् अन्त
र्दशास्तु स्वदशाक्रमेण फलानि नासां कथयामि चात्र १ अथ फलम् नृपतेर्भयमंशुगस्पीडा स्यादृक्षपित्तजा क
रोति धननाशं च स्वदशान्तर्गतो रविः १ इदमेव दशाफलं ज्ञेयम् अल्यावासेन लाभः स्यात्सङ्ग्रामादौ जयस्तथा आ
रोग्यं स्त्रीसुखं चैव रवेरन्तर्गते विधौ २ आरोग्यं स्त्रीभवं सौख्यं ज्ञयोरक्षान्वरागमः अनुद्वेगेन लाभः स्याद्भौमे सूर्य
दशाङ्गते ३ धनहानिर्विरोधः स्यात्पीडा सोपद्रवादिभिः धनव्ययो हि सूर्यस्य दशान्तस्थे हि वा धने ४ मातृपीडा नृपाद्भी राम
तिरुद्वरामयपीडनम् हृत्क्षवस्तूडवा हानिः सूर्यस्यान्तर्गते शनौ ५ सुखेन कार्यसिद्धिः स्याद्धनलाभो महान्भवेत् अचि ४८

न्योराज्यसन्मानो गुरौ सूर्य्यदशान्तरे ६ कलहो मित्रपुत्राद्यैः कार्य्यहानिर्नृपाद्भयम् सेवकेभ्योऽव्ययश्चैव राहौ सूर्य्यदशा
गते ७ मोहेन निर्बलत्वञ्च स्त्रीविरोधं धनव्ययं क्वचित्सौभकरोऽन्यर्कदशायां भार्गवो गतः॥ ८ ॥ इत्यर्कदशायामन्त
र्दशाफलम् लाभस्स्याच्छुभवस्तूनां कनकायासलाभकः स्त्रीरतिः श्लेष्मकोपश्चस्वदशांतर्गते विधुः रक्तपित्त
प्रकोपश्च परैश्च कलहो भवेत् फलानां व्यवहारस्स्याद्धानिमे चंद्रदशांगते चतुष्पदादिलाभस्स्यादल्पद्रव्यस्य लाभ
कः कलहस्त्रीसुताद्यैश्च चंद्रान्तर्गते बुधे श्लेष्मपीडा वीर्यहानिश्शूलपीडा भयं तथा पितृमातृविरोधः स्याच्छ
नौ चन्द्रदशांगते वस्त्राऽभरणलाभस्स्याल्लाभः सौरभ्यवस्तुनः मान्यता स्वजनेभ्यश्च चंद्रस्यांतर्गते गुरौ निष्कारण
न्नेत्ररोगो देहे पीडा तथा व्ययः सेवकाश्च पसंयानो विघोरन्तर्गते नमः स्त्रीसुखं श्वेतवस्तूनां लाभस्वैराजमाननाम् श
त्रौ नौ शोकरोगाः स्युश्चंद्रान्तस्थो हि भार्गवः शत्रुक्षयो नृपाल्लाभो मान्यता सौख्यमुत्तमम् वस्त्रालंकारलाभस्स्यादर्के चंद्रद
शांगते इति चंद्रः रक्तपित्तकृता पीडा रिपुभ्योऽपि भयं भवेत् सन्निपातोद्भवा पीडा स्वदशान्तर्गते कुजे १ पित्ताधिक्यं वि
धं स्स्यान्मित्रपुत्रादिभिस्तथा धनव्ययं क्वचिल्लाभो भौमस्यान्तर्गते बुधे २ विरोधो बान्धवैस्सार्धं धननाशोऽङ्गपीडनम्।
सन्निपातादिका पीडा शनौ भौमदशांगते ३ कार्योपक्रमलाभो च संग्रामादौ जयस्तथा धनागमस्सुहृत्प्राप्तिर्गुरौ भौम
दशांगते ४ अग्निचौरादिजा पीडा मनश्चिन्ता व्ययस्तथा लाभहानिः क्वचिद्देहे भौमस्यान्तर्गते नमः ५ चौराग्निभयमन्यु

ंव्यथाधिक्यमनुद्यमम् मनश्चिंताकरोत्येवभौमस्यांतर्गते भृगुः ६ सहायात्कार्यसिद्धिस्याल्लाभोरात्तोमहान्भवेत् स्त्री
सुखञ्च सुहृत्प्राप्तिः सूर्ये भौमदशांगते ७ जनेनकार्यसिद्धिस्स्यात्सुखं पुत्रादिभिस्तथा वैरिनाशो धनप्राप्तिश्चन्द्रे भौम
दशांङ्गते ८ इति भौमः स्त्रीसुखं राजसन्मानः कार्यसिद्धिस्तथा भवेत् वृद्धिः प्रपञ्चनालाभस्स्वदशान्तर्गते बुधे कल
होवायुपीडास्याद्भृत्यैस्सह धनक्षयः अपवादो मनस्तापो शनौ बुधदशांगते २ सुवर्णपट्टकूलादिलाभः कर्पूरस
म्भवः सुहृत्समागमश्चैव बुधस्यान्तर्गते गुरौ ३ बुद्धिनाशो मनस्तापस्स्वल्पलाभो धनव्ययः सुहृद्भूपतिवैरञ्च राहौ
बुधदशांगते ४ स्त्रीपक्षात्स्वल्पलाभस्स्याद्राज्ञोलाभो महान्भवेत् श्वेतवस्त्रांतरप्राप्तिर्बुधस्यान्तर्गते भृगौ ५ ॥
सौख्यं स्वजनबंधूनां मित्रपुत्रादिसंगमः वैरिनाशो जयः प्राप्तिः सूर्ये सौम्यदशांगते ६ रक्तपित्तादिपीडास्यान्नैर्बल्यं
स्वशरीरके स्त्रीयोगकलहश्चैव चन्द्रे सौम्यदशांगते ७ शिरोव्यथाथ शूलं स्यात्पीडास्यात्तु धनक्षयः विग्रहः स्वसु
ताद्यैश्च भौमे बुधदशांगते ८ इति बुधः कुटुम्बकलहो मित्रैर्विरोधो धनसंहृतिः नृपचौरभयंचैव स्वदशान्तर्गते श
नौ १ आरोग्यता महाल्लाभो महद्भिः सह संगमः द्विजदेवगुरौ भक्तिः शनेरन्तर्गते गुरौ २ चौरवैरिनृपाद्यापि धनस्यो
दरपीडनम् दुःखं करोति मांद्यञ्च शनेरन्तर्गतस्तमः ३ वैरिभ्यो विजयश्चैव भृत्येभ्योपि धनागमः स्त्रीसौख्यं मित्रसा
फल्यं भुक्ते शनिदशांगते ४ कुटुम्बकलहश्चैव धनधान्यस्य चव्ययः ईषन्मनसि चिंतास्यात्सूर्ये शनिदशांगते ५ ॥

चतुष्पदादिलाभः स्याद्रिनाशो नृपाद्भयम् स्त्रीसुखं दुःखनाशश्च चंद्रे शनिदशांगते ६ रक्तपित्तप्रकोपस्स्यात् क
लहो वा धवेस्सह धनधान्यव्ययश्चैव शनेरंतर्गते कुजे ७ कलहो मित्रपुत्राद्यैर्विरोधश्चैव सर्वदा शत्रुभ्यो भयमत्यु
ग्रं बुधे मंददशांगते इति शनिः कार्यसिद्धिर्नृपान्मान धनधान्यादिसंपदः प्रमेहभवपीडा स्यात्स्वदशांतर्गते गुरौ १ द
द्रुकंडुप्रकोपश्च रक्तकोपः प्रमेहतः बलहानिस्त्वर्थनाशो राहावीज्यदशांगते २ शुक्रस्यापि फलं राहुफलवद्गुरुवद्र
वेः स्त्रीसुखं संततेस्सौख्यं गुरोरंतर्गते विधौ ३ चिंतितस्य च कार्यस्य सिद्धिः स्यात्तु धनागमः शरीरारोग्यकं चैव भौ
मे जीवदशांगते ४ बुधस्यापि फलं भौमफलवच्चाथवा शुभैः वृद्धिर्नाशो व्ययश्चैव शनौ जीवदशांगते ५ इति गुरुः
परदेशगमश्चैव चौरेभ्योपि महद्भयम् मानहानिः शस्त्रपीडा राहौ निजदशांगते १ अर्थलाभः कार्यसिद्धिः शुक्रे राहु
दशाङ्गते ज्वरातिसाररोगश्च राहोरंतर्गते रवौ चंद्रस्य राहुवच्चाद्यैः रविवद्भौमजं फलम् बुधस्य शुक्रवच्चाद्यैः राहुवच्च
शनेः स्मृतम् ३ समौ लाभव्ययौ चैव मित्रशत्रुसमागमः मिश्रं चैव फलं वाच्यं गुरौ राहुदशांगते ४ इति राहुः स्त्रीसौख्यं नृ
पमानः स्याद्रौप्याश्वादिसमागमः स्वेनवस्त्रोत्तथारोग्यमस्वदशान्तर्गते भृगौ १ यत्नेन कार्यसिद्धिस्स्याद्राजसन्मान
मेव च महती प्रीतिरारोग्यं रवौ शुक्रदशांगते २ स्त्रीसुखं श्वेतवस्त्रं नोला भवेद्राजमानता करोति शत्रुनाशं च चंद्रे शुक्र
दशांगते ३ क्वचिद्दुःखं क्वचित्सौख्यं क्वचिल्लाभः क्वचिद्यशः प्राप्नोति पुरुषो नित्यं चंद्रे शुक्रदशांगते इति वा पाठः सं।

ताप्रः कलहश्चैवपित्तकोपः समागमः शत्रूणांरक्तकोपश्चभौमेशुक्रदशांगते ५ कंडूरक्तादिपित्तञ्चविहारोहेमसंभा
वः धनधान्यव्ययश्चैवशुक्रस्यान्तर्गतेबुधे ६ अकस्माच्चधनप्राप्तिः परेभ्योहीनवस्तुतः लाभस्याद्भार्गवस्यान्तर्दशायदि
शनेस्तथा राज्यप्राप्तिर्द्रव्यलाभः स्वल्पायासेनकर्मच सफलञ्चभवेच्छुक्रदशामध्येगुरोर्यदा ८ स्वजनैश्चविरोध
स्स्याद्व्ययश्चोदरसंभवः शूलरोगोव्ययश्चैवराहौशुक्रदशांगते ९ इतिशुक्रः इतिराममतनदशायामन्तर्दशासमाप्ताअ
थोक्तानान्दशाकदम्बानाम्विषयविभागोनिरूप्यते ग्रन्थान्तरेबलीयदाहीनवलोग्रहः स्यात्तदाग्रुहीनांशदशाविधे
या सर्वग्रहालोकनलब्धवीर्येणतेनोनसीरास्व्यदशाप्रदिष्टा १ लग्नस्यसबलत्वेहिभावपूर्वानुसाम्मता कालहोराद
शाकार्यासवीर्यैर्हेचनत्यतो २ हद्दास्यावर्षलग्नस्यहद्देशेबलसंयुते अब्दचंद्रबलोपेतेकुर्यान्नैसर्गिकीदशा ३
सवीर्यजन्मराशीशेमुद्दागौरीमतेनतु बलसाम्येतुसर्वेषांनसीराख्याप्रकीर्तिता ४ सवीर्येचंद्रराशीशेबलरामाख्या
मता सर्वेनभोगाः प्रेश्नेतेनतुभावदशानदा ५ तत्रवर्षेमवीपेस्यपाहीनांशग्रहस्यसबलत्वेनदाहीनांशदशाविधेया
सर्वग्रहैर्दृष्टेलग्नेनसीरदशा २ लग्नस्यसबलत्वेभावनसीरदशा ३ वर्षप्रवेशसमयेकालहोरेशस्यसबलत्वेकालहोरा
दशा ४ वर्षप्रवेशलग्नहद्देश्वरस्यसबलत्वेहद्दादशा ५ चंद्रस्यसबलत्वेनिसर्गदशा ६ वर्षजन्मराशीश्वरस्यसबलत्वे
गौरीमनादशासुद्दाख्या ७ वर्षेचंद्रराशीश्वरस्यसबलत्वे बलराममताद्दशाविधेया ८ सर्वेषाम्बलसाम्येबलापेक्षयारहि

नात्तसीरदशाकर्तव्या ९ लग्नोपरि सर्वग्रहाणां दृष्ट्यभावे भावदशाकर्तव्येतितत्वम् १० अथदशाफलेविशेषः नत्रपूर्वम्पू
र्णवलस्यरवेर्दशाफलेगजाश्वलाभादिफलमुक्तम् पूर्णवलरविदशानुसर्वेषांवर्षप्रवेशेकदापिनसंभवतीतिनियमोन
दृश्यते परन्तुतेषांगजाश्वलाभादिकन्नदृश्यतेतत्रकिंकारणमितिचेदुच्यते जन्मनिजातकोक्तमार्गेणरविश्चेत्पूर्णव

लोवर्षेपिपूर्णवलः शुभस्थानगश्चभवतितदागजाश्वलाभादिक
मवश्यंवर्षेवक्तव्यम् जन्मनिहीनेवलेसूर्येवर्षेपूर्णवीर्येपिगजाश्वा
दिलाभादिकंस्वप्नेवक्तव्यम् उक्तञ्चवराहेण परिणमतिफलोक्तिस्स्व
प्नचिंतास्ववीर्यैरिति अथदशारिष्टमुक्तंहिल्लाजदीपिकायां दशादी
दृशेशास्त्रिराशीश्वरश्चयदानष्टवीर्योभवेद्रिष्टमुक्तं विपक्षाष्टमस्थो
थवाक्रूरदृष्टश्चनस्यादरिष्टंतदापाककाले त्रिराशीश्वरश्चदृपाके
श्वरोनुरिपुच्छिद्ररिःफेषुसंस्थावरिष्टं त्रिराशीशपाकेश्वरौशीतरश्मे
र्यदावानदादेशनीयन्नरिष्टंत्रिराशिकेशस्तनुतोविधोर्वापाकेश्वरा
द्धिद्धिः२२मितेदृकाणोजन्मलग्नाद्दशावेशः षष्ठाष्टद्वेदशोस्वरात् द्धिद्वि

२०	७०	४७	१५४	१०७	२५०	२९०	३६०
सू २०	चं ५०	मं २७	बु ५७	शु ३३	हृ ६३	रा ४०	गु ७०
सू१।५७	चं६।५७	मं२।१२	बु१।१२	शु३।२	हृ११।२	श४।२७	गु३।२७
चं२।४७	मं३।५५	बु४।१७	श५।१३	ह५।५२	रा७।१०	गु७।४३	सू३।५२
मं१।३०	बु७।५५	श८।२८	हृ८।५८	रा३।५०	गु१२।५४	सू२।१३	चं८।४३
बु३।१०	रा४।३५	हृ४।४४	रा६।२०	शु६।२०	सू३।३०	चं५।२३	मं५।४४
श१।५०	हृ१।४५	रा३।३०	शु१।५	सू१।५०	चं८।४५	मं३।०	बु१।५
हृ३।२०	रा५।३२	गु५।१५	सू३।५	चं४।३५	मं४।३३	बु६।२०	श४।२६
रा२।१३ गु३।५३	शु८।४३ सू२।४७	सू१।३० चं३।४५	चं१।५४ मं४।१७	मं२।२८ बु५।४४	बु८।५८ श५।४०	रा३।४ हृ७।०	हृ१।१५ रा७।४७

हा.र.
उ
५१

शस्थो यवारिष्टंकरोति रिपुराशिगः छिद्राद्वैराशियः शोध्यः सशनिर्मृत्युसद्मकं तत्कालेवीर्यसंयुक्तमरिष्टंजायतेध्रुवम् तत्कालेवीर्य्यहीनश्चविलग्नाधिपतिर्यदा व्ययारिच्छिद्रगश्चेत्स्यात्तदारिष्टंप्रजायते दशाधिपोवीर्य्ययुतः प्रवेशेत्रैराशिकेशोपिसुतः शुभैश्च दृष्टिस्त्रिकोणोपचयस्थितश्चेत्तदाशुरिष्टंविलयंप्रयाति ॥ इति श्रीबलभद्रकृतेहायनरत्नेदशानयनाधिकाराध्यायः ॥ अथमासप्रवेशानयनम् तत्प्रयोजनमाह यादवः समाफलस्यासमासकाभ्यांसमीरितिनम्मासफलंविनाननू नाभात्यनायासकरंध्रुवेनस्सयुक्तिमासानयनम्फलस्त्व १ नाजिकालंकारेपिशरदधिपतिसुयहाधीशोभाशरदपिमासफलैर्विनानभाति शरदधिगमराजितालतायानचकृचिमेतिफलैश्चपुष्पितागः २ अथमासप्रवेशोपयुक्तमहपस्पष्टयोद्यानयनंलिख्यते तत्राहपानयनम् स्वाभीष्टशाकात्तुसमीपशाकंविशोध्यशेषांकशकांककोष्ठयोः अधस्थवारादिकसंयुतिर्भवेदहाधिपोवारमुखः समादौ १ मेषसंक्रांतितिथ्यानयनंप्रथमाध्यायेप्रोक्तमेव अथाहर्गणानयनम् मेषसंक्रमदिनाद्गतमासास्त्रिंशताविनिहितादिनयुक्ताः स्वाब्धितर्कलवदधवासरहीनाजायतेदिनगणोहपपूर्वः १ अथमध्यमार्कानयनम् द्युगणस्त्रिंशता ३० भक्तोमासाः शेषदिनानिच तत्रत्यग्रहसंयोगः क्षेपयुक्मध्यमोरविः १ सूर्येरुद्रा ११ भं २७ कुबाणा ५१ नवाग्नी ३९ क्षेपकोमतः रेखास्वदेशांतरयोजनानिनिजांघ्रि ९ हीनानिविलिप्तिकास्युः देशांतरस्याथरवावृणंप्राक्पश्चाद्धनम्मध्यरविस्स्वदेशे एकानेमध्यमार्कस्त्व

राम
५१

१४८५	१५०५	१५२५	१५४५	१५६५	१५८५	१६०५	१६२५	१६४५	१६६५	१६८५	१७०५	१७२५	१७४५	१७६५	१७८५	१८०५	१८२५	१८४५	१८६५	शाकाः
६	३	०	४	२	६	३	०	४	२	६	३	०	४	१	६	३	०	४	१	वाराः
२७	३७	४८	५८	९	१९	३०	४०	५१	१	१२	२२	३३	४३	५४	४	१४	२५	३६	४७	घट्याः
१८	४८	१९	४९	१९	५०	२०	५१	२१	५२	२२	५३	२३	५४	२४	५५	२५	५६	२६	५६	पलाः
४	३२	०	२८	५६	२४	५२	२०	४८	१६	४४	१२	४०	८	१२	४	१२	०	२८	५८	विपलाः
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	शेषव बाँकी
१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	२	४	वार
१४	३१	४६	२	१७	३३	४८	४	१९	३५	५०	६	२१	२७	५२	८	२३	३९	५४	१०	घटीः
३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४	५५	२७	५८	२०	पल·
३१	२	३४	५	३७	८	४०	११	४२	१४	४५	१६	४८	१९	५१	२२	५४	२५	५६	२८	विपला

त्रैक्यार्धं स्थापयेद्बुधः द्वौरमेघाः १७ स्वयमाः २० स्तूर्य्यमन्दोच्चं राशिपूर्वकम् ग्रहोनितं च मंदोच्चं मंदकेन्द्रं भवेदिह त्रिभाल्पं भुजः केंद्रं सेषूनं त्रिभाधिकम् षड्भाधिकं षड्भूनं स्याच्च क्राच्छोध्यन्नवाधिकम् भुजांशमितकोष्टस्थम्फलमंशादिकं रवेः कोष्टान्तरहताच्छेषान्नषष्ठि लब्धं कलादियुक् स्वस्वमंदफलं केन्द्रे तुलाजाद्येऽकृराज्ञ्यनम् मध्यमार्केस्फुटार्कस्यात् कोष्टस्थन्त्वगतेः फलम् स्वर्णं कर्कमृगे केन्द्रे मध्यभुक्तौ स्फुटा गतिः स्यादृग्प्रोलकालीनः स्पष्टार्कोगतिसंयुतः अथ त्रैक्यानयनम् द्विघ्नसायनमध्यार्कदोर्ज्या षड्भिर्विभाजिता कला

सावनमासेराश्यंशकलाविकलागतिः ॥

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	मा
०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	रा
२९	२९	२८	२८	२७	२६	२६	२६	२५	२५	२५	२४	अं
३४	८	४२	१६	५०	२४	५८	३२	६	४०	१४	४८	क
५	१०	१५	२०	२५	३०	४०	४०	४५	५०	५५	२	वि

द्युम्नस्त्रणमसूर्य्यैस्मौजपदगोक्रियात् त्रित्रिभिभैंपदंचोज पदंस्याद्दुदयान्तरे यद्वाज्याम्विनैवोदयान्तरानयनम् सायना
र्कपदैगम्यगतोल्पांशाविवर्जिताः द्विघ्नेनस्वशरांशेनविकलाश्चोदयान्तरे अर्कमंदफलंखेन्दु१०गुणंस्याद्विकलात्मकम्

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२२	२४	२५	२६	१७	२८	२९
५९	५८	५७	५६	५५	५४	५३	५३	५२	५१	५०	४९	४८	४७	४६	४५	४४	४३	४२	४१	४०	४०	३९	३८	३७	३६	३५	३४	३४	३४
८	१६	२४	३२	४०	४९	५७	५	१३	२१	२९	३८	४६	५४	२	१०	१८	२७	३५	४३	५१	५९	७	१६	२४	३२	४०	४८	५६	५

सावनदिनैरेवैर्मध्यमा राश्याद्यागतिः॥

भुजान्तरं रवौस्वर्णं मध्यमेष
लवन्स्मृतं यद्वायनांशाढ्यर
विर्भुवेस्याद्दृदस्यमेषस्यच
नत्रशंकोः सूर्य्योद्दु लस्यद्यु
दलेप्रभास्तप्रभास्थितादि

गा १०ज ८ द्विघ्नि १० निघ्नी। अंत्यास्त्रिहृत्सुश्वरखण्डकानिक्रमेणसूर्योदयनांशयुक्तात् भुजर्क्षसंख्यामितयानख
ण्डयुतिस्त्वभोग्याहतशेषकस्य ४ खरामभागेनयुतन्त्वराद्दैस्त्वराद्दैस्तुल्याविकलारवेस्तुचरान्तरंस्यादुदयेतुलाजष
ड्भेधनर्णविपरीतम् त्त ५ त्रयाणामपीर्य्यमार्गेणायोगस्त्रैक्यउदाहृतः अथवासुगमोपायस्त्रैक्यार्थंविनिरूप्यतेसा
यनस्फुटसूर्य्यस्यभुक्तांशास्त्वोदयैर्हताः त्रिंशद्भक्तारवेर्भुक्तमेषान्स्वोदयेयुतम् षष्टिभक्तन्नाडिकादि अथ
मध्यमभास्करः सायनोस्यांशषड्भागोनाडिकादिफलम्भवेत् उभयोरन्तरंत्रैक्यसंज्ञकंस्यात्कलादिकम् मध्यमार्कघ

टीप्पण्ये छेवेभुंक्तघटीग
ताः हीनस्तैकामृणंसूर्ये
विज्ञेयंधनमन्यथा ॥ सं
स्कृतस्तेनमध्यार्कः स्या
द्रविस्तैकासंस्कृतः स्त्रा।
स्पष्टस्फुटनाप्राग्वत्स्व।
स्पोर्कस्स्यात्स्पष्टस्फुटः
उक्तरीत्यास्फुटः कार्यो
जन्मार्कः पूर्वएवहि ॥
११ प्रतिवर्षंसएवार्क।
स्स्फुटस्सगतिकोभवेत्
एवंकराशिसहितोव

कु.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
मा घ	० २ २०	० ४ ४०	० ७ ०	० ९ २६	० ११ २७	० १३ ५६	० १६ १५	० १८ ३१	० २० ५०	० २३ ७	० २५ २३	० २७ ३१	० २९ ४५	० ३२ १०	० ३४ २४	० ३६ २७	० ३८ ४९	० ४१ ५	० ४३ १२	० ४५ २२	० ४७ ३१	० ४९ ३४	० ५१ ५७	० ५३ ५४	० ५५ ५८	० ५७ ५९	१ ० ०	१ २ २	१ ४ ३	१ ५ ३
अं	२ २०	२ २०	२ १९	२ १८	२ १९	२ १९	२ १८	२ १७	२ १७	२ १६	२ १६	२ १६	२ १५	२ १४	२ १३	२ १२	२ ११	२ १०	२ ९	२ ९	२ ८	२ ७	२ ४	२ १	२ १	२ ३	२ ०	२ ०	२ ०	२ ०
ग फ	२ १८	२ १८	२ १८	२ १७	२ १७	२ १७	२ १७	२ १६	२ १६	२ १६	२ १४	२ १४	२ १३	१ १३	२ १२	२ ११	२ ११	२ ९	२ ९	२ ९	२ ८	२ ६	२ ५	२ ३	२ ३	२ ३	२ १	२ ०	१ २७	१ ५६
का कू	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०
मा फ	१ ८ ३	१ ४ ५८	१ ११ ५२	१ १३ ४७	१ १५ ४०	१ १७ ३३	१ १९ २०	१ २१ ७	१ २४ ५५	१ २६ ३२	१ २८ ३	१ २९ ३६	१ ३१ ३३	१ ३३ ५८	१ ३४ २	१ ३६ ७	१ ३७ २४	१ ३९ ६	१ ४० २०	१ ४२ ३	१ ४३ ३६	१ ४४ ४५	१ ४६ ०	१ ४७ २१	१ ४८ ३८	१ ४९ ४२	१ ५१ ३	१ ५२ १२	१ ५१ १३	१ ५३ ३५
अं	१ ५४	१ ५५	१ ५५	१ ५३	१ ५३	१ ४५	१ ४९	१ ४८	१ ४७	१ ४४	१ ४३	१ ३६	१ ३५	१ ३४	१ ३२	१ ३१	१ ३४	१ २३	१ २९	१ २५	१ २१	१ १७	१ ११	१ ७	१ ६	१ ६	१ ६	१ ५	१ ५	१ ५
ग फ	१ ५५	१ ५३	१ ५१	१ ५३	१ ४९	१ ४७	१ ४५	१ ४३	१ ४२	१ ४८	१ ३८	१ ३६	१ ३४	१ ३२	१ ३०	१ २९	१ २८	१ २८	१ २६	१ २६	१ १८	१ १६	१ १४	१ १२	१ १२	१ १३	१ १३	१ १२	१ ११	१ ११
का कू	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०
मा फ	१ ५४ २०	१ ५५ ३४	१ ५५ २६	१ ५६ ३०	१ ५७ ३२	१ ५० २	२ १ २७	२ ० २२	२ २ २४	२ ३ ५२	२ ४ ५१	२ ३ ५४	२ ४ १७	२ ५ ३५	२ ६ ५१	२ ६ ४५	२ ७ ४७	२ ७ ४५	२ ८ १२	२ ८ ३५	२ ८ ५३	२ ९ १८	२ ९ ३६	२ ९ ५१	२ १० ३	० १० २१	० १० १७	० १० ३१	० १० १३	० ११ २७
अं	१ ४	१ १	० ५८	० ५९	० ५४	० ५६	० ५०	० ४७	० ४४	० ४२	० ४२	० ४०	० ३८	० ३६	० ३४	० ३२	० २८	० २६	० २३	० २०	० १८	० १५	० १२	० १०	० ८	० ६	० ४	० १	० ०	० ०
ग फ	१ ४	१ ०	० ५८	० ५७	० ५६	० ५४	० ५१	० ४८	० ४६	० ४३	० ४१	० ३९	० २७	० ३६	० ३१	० ३१	० २८	० २७	० २३	० २२	० १९	० १८	० १५	० ११	० १०	० ८	० ६	० ४	० १	० ०

र्षाः कोमास्काल्जः स्फुटार्काः स्युर्द्वितीयादिमासेष्वर्कास्तु मासजाः एकैकअंशसहितास्स्युर्दिनावेशभास्करः १३॥
अथस्वाभीष्टमाससंख्यारूपविवर्जिता तत्तुल्यमासगतिजकोष्टस्थफलसंयुतः १४ जन्मार्कोमध्यमोभीष्टमासप्रा
र्वेभवेद्रविः निरेकामाससंख्याचरवराम ३० गुणितायुता १५ स्वजन्माहर्गणेभीष्टार्कसंबंधीभवेद्गणः गतितैक
युताऽर्कस्यकर्तव्यास्फुटतोक्तवत् १६ ततस्वाभीष्टसूर्यस्यमासार्केनांतरंचरेत् कलाद्यंस्यस्वगत्याप्तंस्याद्दिना
दिफलंस्फुटम् १७ स्वाभीष्टसूर्येमासार्कादधिकेनहृणंस्मृतम् हीनेधनंचाहपस्यवारादिस्तेनसंस्कृतः १८ मासवे
शेस्फुटानाड्यस्तद्वारार्थमहर्गणः संस्कृताहपवाराद्यस्सप्रतष्ठोर्कतस्मृतः १९ वर्तमानोवासरष्वसूक्ष्मस्यान्मा
सवेशनम् श्रीमद्गुरूणांवचनैःप्रकारान्तरमुच्यते २० मासप्रवेशकालार्कद्युपिण्डोत्स्यरवेःकलाःन्यूनाधिकास्स्व
गत्याप्ताम्यजातास्तुनाडिकाः २१ योज्याःशोध्यावर्षपालनाडीषुत्रैक्यसंस्कृता मासवेशस्फुटानाड्योदेशान्तरसुसं
स्कृताः २२ त्रैकामहपनाडीषुसूर्योद्यस्तम्प्रकल्पयेत् देशांतरस्यसंस्कारंकुर्यादस्तम्यलेषुच २३ अथत्रैकादेशा
न्तरादिसंस्काररहितेनाहर्गणोत्थस्फुटरविणान्तरंकर्तव्यन्त्रैक्यसंस्कारोनाडिकासुकर्तव्या मासप्रवेशवारार्थंज
न्माहर्गणोत्थप्रतिमासंत्रिंशद्युतःकर्तव्यः एवमुभयप्रकारेणापि मासप्रवेशवारादिकंसममेवभवति॥अथस्वाभीष्टदिवस
संख्यारूपविवर्जिता तत्तुल्यदिनकोष्टस्थफलेनसहितोरविः मासप्रवेशकालीनोदिनपार्श्वेभवेद्रविः तस्मादुक्तप्र

कारेणद्युवेशंसाधयेद्दुघटीमुक्तावल्यां स्व एवमेवदिवसप्रष्टतयष्ठानिसूक्ष्मफलवोधहेतंवेजन्मभास्करकालादि
साध्यतः प्रस्फुटाः सुरितिमेगुरोर्मतम् १ खेटभाः वसहमाद्यनुक्तवच्चिंतनीयमनुवासरंबुधैः लग्निकोडुवशतोत्र
दृस्रजारामसंमतदशाङ्कमोथ्यवेति २ अथार्कस्यैकदेशान्तरसंस्कारकारणमुच्यते तत्रस्फुसावनस्यचलत्वादह
र्गणोमध्यमसावनेनानीतः तत्ररविमध्यमगतेतुल्यादिभिस्सहितानाक्षत्राषष्टिघटिकामध्यमार्कसावनम् इदम्म
ध्यमगतेस्सर्वदातुल्यत्वात्स्थिरं स्फुटसावनन्त्वेकस्मिन्दिनेनक्षत्रंरविश्चसमकालमुदितः पुनस्तस्मात्कालान्नक्ष
त्र घटीनांषष्ट्यानक्षत्रमुदितम् रविस्तु क्रांतिवृत्ते स्फुटगत्या पूर्ववतोगतः अतस्वोदयभुक्तिघातस्वाभ्राष्टमूलब्ध
समासुभिरनन्तरमुदितः एभिरसुभिस्सहितानक्षत्रघटिकाषष्टिः ६० रवेस्स्फुटसावनम्भवति नत्वन्यहङ्गत्यन्यत्वान्न
तिमासराशिः उदयान्यत्वाच्चलमतोमध्यमसावनेनाहर्गणः कृतः अपेक्षितस्तुस्फुटसावनेनातः स्फुटमध्यमाहर्गे
णयोरन्तरसाधनार्थमुदयान्तरसंस्कारः कृतः अथस्फुटसावनाहर्गणाज्जोग्रहोदशशिरःपुरिमध्यमभास्करेस्थिति
ज्ञसन्निधिगिसतिमध्यमइतिसिद्धान्तोक्तलंकायामध्यमार्कोदयकालिकोजातः अपेक्षितस्तुस्फुटार्कोदयकालेअ
तोभुजान्तरसंस्कारेणस्फुटार्कोदयकालिकोजातः पुनर्याम्योत्तरान्तरेणचरान्तरसंस्कारसंतनस्वपुरास्थाशसमम
ध्यरेखानगरोदयकालिकोजातः पुनःपूर्वापरान्तरेणदेशान्तरसंस्कारास्त्येनस्वपुरेस्पष्टार्कोदयकालिकोभव

ग्रह

तीतिनत्वम् अत्रोदहरणम् तत्रश्रीमद्विक्रमादित्यराज्याङ्कतादेषु १६७२ तथाश्रीशालिवाहनराज्याङ्कतवर्षेषु १५३८ श्रावणकृष्णपक्षतृतीयायांशनिवासरे ११।१० धनिष्ठायां ४५।३२ प्रीतियोगे ३३।४४ सूर्योदयाङ्कतघटीपलेषु ३४।३२ धनुर्लग्नोदये श्रीमत्सकलभूमिपतिसेवितचरणारविंदानांसकलभूमण्डलाखण्डलानांधर्ममार्गप्रवर्तकधुरीणानांश्रीसाहसूजामहाप्रभूणांजनिरभूदजमेरौ तत्रपलप्रभा ५।५० देशांतर १० प्रत्यक्चरखण्डानि ५८।४७।१९ शाकोनवाब्धितिथ्यूनइतिप्रोक्तविधिनामेषसङ्क्रान्तितिथिः २० वैशाखकृष्णपञ्चमीजाता अथाहर्गणानयनम् तत्रस्वाभीष्टशकः १५३८ पुस्तकस्यसमीपशाकेन १५।२९ रहितशेषं ९ अथशेष ९ कोष्टकाकाः ४।११।४३।४२ शकः १५२९ अधशाकः ।०० ४८।१९।००युतः ५।०८।०२।४२ जातोऽब्दपोवारादिः अथाहर्गणानयनम् तत्रमेषसङ्क्रान्तिर्वैशाखकृष्णपञ्चम्यामस्ति ।१ ततोगणनयाआषाढकृष्णपञ्चमीपर्यन्तङ्गतमासाः २ त्रिंशद्गुणाः ६० आषाढकृष्णषष्ठीतः श्रावणकृष्णतृतीयापर्यन्तङ्गतदिवसे २७ युक्त ८७ स्वाब्धिनवांशेन १ हीनः ८६ जातः श्रावणकृष्णतृतीयायामहर्गणः ८६ सप्ततष्टः २ अब्दपालवारतोगुरुवाराङ्गणनयाशुक्रवारोगतः वर्तमानःशनिवारः अथमध्यमार्कानयनम् अहर्गणः ८६ त्रिंशाङ्कोलब्धामासाः २ शेषं २६ दिनानि अथमासगतिः ०१।११।०८।१० दिन २६ गत्यो ००।२५।३७।३२ योगः ०२।२४।४५।४२ राश्यादिक्षेपक ११।२७।५१।३९ युतः ०२।२२।३७।२१ जातोराश्यादिर्मध्यमार्केऽदपान्तकालीनः रेखातः पश्चिमदेशत्वा

देशान्तरविकला १० युतो जातो देशान्तरसंस्कृतोर्कः अथ गतैष्यदिवसाद्येनेत्यादिनोक्तप्रकारेणादेशघटिका ८।२।४२
इष्टघटिका ३४।३२ अनयोरन्तरं २६।२९।१८ सूर्य्यमध्यगतिः ५९।०८ गुणिता षष्टिभक्ता लब्धं कलादिफलम् २६।०६ म
ध्यमार्के ०।२२।३७।३१ धनं जातो जन्मकालीनो मध्यमार्कः ०।२।२३।३७ अथोदयान्तरसाधनम् तत्र मध्यमोर्कः ०।२।२३
३।३७ पूर्वोक्तप्रकारेणानीतायनांशैः १९।४५।१८ युतः ०।३।०९।४८।५५ द्विघ्नः ०।६।१९।३७।५० षड्भाधिकत्वाद्यषड्भोनो
जातो भुजः ०।०।१९।३७।५० अथास्य ज्याकर्णव्यानन्तरज्यानयनप्रकारः सिद्धान्तशिरोमणौ रूपाश्विना २१ विंशतिः २०
रुद्र ११ चन्द्राअन्त्यद्वि १८ तिथय १५ कौ १२ नव ९ इषु ५ दस्राः २ ज्याखण्डकानि स्मिनिर्दशांशप्रस्तुयान्तरखण्डान्यथ भोग्यनि
घ्नाः शेषांशकाः स्वेन्दुहृताय दाप्तं नयातखण्डैक्ययुतं भवेत्स्या ज्याखण्डयोग उक्तः सिद्धान्तशिरोमणौ स्वर्गाः कुवेदाः ख
रसाः सप्तशैलाय माङ्का वेदाश्वास्त्रिशिवास्सर्परुद्राः स्वार्कोस्तु पिण्डकाः पूर्वानीतभुजांशाः १९।३७।५० दशाप्तं लब्धं
गतखण्ड १ शेषांशाः ९।३७।५० एष्यखण्ड २० गुणाः १९२।३६।४० दशाप्ताः १९।१५।४० जातखण्डैक्यम् २१ युताः
४०।१५।४० जाता ज्या एव षड्भे २७६ भक्ता लब्धं कलाद्यमुदयान्तरं ०।१८ अथ सुगमोपायेनोदयान्तरसाधनम् तत्र
सायनार्कस्य द्वितीयपदे त्र्यागतांशाः ।९।४८।५५ एषां पञ्चमांशः १ द्विघ्नः २ अंशेषु हीनः ७।४८।५५ अर्द्धीभ्यधिक
द्वुपरि ७ एकयुतः ८ जातमुदयान्तरं पूर्वागतसमं अथ सायनार्कस्य समपदस्थत्वादुदयान्तरं कलादि ०।१८ अर्के धनं

॥ अथ भुजान्तरसाधनं तत्र मध्यमार्कः २।२३।३।३७ स्वमंदोच्चेन २।१७।२० हीनः ११।२४।१६।२३ जातं मंदकेंद्रं इदं नवाधिकम्
तस्मात्तुल्यं ०।५।४३।३७ जातो भुजः भुजांशाः अस्य फलमंशादि ०।११।३७ शेषं ०।३।१५६ अग्निमकोष्ठान्तरेण २।१९ गुणि
तं षष्टिभक्तलब्धं कलादि १।४१ अनेन कोष्ठस्य फलं ०।११।३७ युतं ०।१३।१८ जातमंशाद्यं सूर्यमंदफलं इदं मध्यमा
र्के २।२३।३।३७ तुलादिकेंद्रत्वात् ऋणं जातः स्पष्टोर्कः २।२२।५०।१९ स्थूलः अथ कोष्ठकस्य गतिफलं २।२७ मकरादिकेंद्रत्वा
न्मध्यमगतौ ५९।८ ऋणं ५६।५० जाता स्पष्टा गतिः कलाद्या सूर्यस्य अथ मंदफलम् ०।१३।१८ रवेंदु १० गुणं ष
ष्ट्यापवर्त्तिं परियुं जातं रवविकलात्मकं भुजांतरं ०।२।१३ मंदफलस्य ऋणत्वात् ऋणं अथ चरांतरसाधनम् तत्र स्पष्टार्कः ०२
।२२।५०।१९ सायनः ०३।० ०।३५।३७ अयं न्यधिकत्वाद्भाधो ६ हीनो ०।२०।२४।२३ जातो भुजो भुजराशिसंख्या २ मिते
चरखण्डे ५८।४७ गते अनयोर्योगः १०५ शेषं २०।२४।२३ भोग्यखण्ड १९ गुणं ३८७।४३।१७ त्रिंशद्भक्तं १२।५५।२६ ग
तखण्डयोगे १०५ युतं ११७।५५।२६ जातं स्वराईपलात्मकं एतान्येव विकलारवेश्चरांतरं जातं एतत्षष्टिभक्तं जातं
कलात्मकं चरांतरम् ०।१५८ इदं सायनार्कस्य मेषादिषड्भस्थितत्वात् ऋणं अथवा योगयुतिस्त्यात्स्य योस्वयो वा
धनर्णयोरंतरमेव योगइतिवीजोक्तमार्गेणात्र याणामैक्यं ज्ञातं स्यैकं ०।१५३ ऋणशेषत्वाद्रकैऋणसंज्ञकं जा
तं अथ सुगमोपायेन स्पष्टार्कानयनम् तत्र स्पष्टोर्कः ०२।२२।५०।१९ सायनः ०३।०।३५।३७ अस्य भुक्तांशाः ०।३५।

३७कर्कोदयेन३४२गुणिताः षष्ट्यापर्युपरियुताः ३२८१ त्रिंशद्भक्तालब्धं रवेर्भुक्तं पलात्मकम् १०९ अथमेषादिमिथु
नपर्यन्तराशीनामुदयपलैक्येन ७७६ युतं ८८५ षष्टिभक्तं जातं रवेर्मेषाद्भुक्तं घट्यादि १४।४५ ऋणसंज्ञं अथ मध्यमार्कः ०२।
२३।०३।३७ सायनः ०३।०९।४८।५५ अस्यांशाः ९९।४८।५५ षड्भक्तालब्धघट्यादि १६।३८ उभयोरन्तरं ०१।५३ जातं त्रै
क्यं पूर्वागततुल्यं अथमध्यमार्के घटितोरवेर्भुक्तघटिकाहीना अतस्त्रैक्यमृणात्मकं ज्ञातं अथमध्यमार्केः ०२।२३
।०३।३७ त्रैक्यं १।५३ ऋणं जातं त्रैक्यसंस्कृतोमध्यमार्कः २।२३।१।४५ अस्मादानीतं पूर्ववन्मंदफलं ०।१३।१३ त्रै
क्यसंस्कृतमध्यमार्के २।२३।१।४५ ऋणं जातं त्रैक्यसंस्कृतः स्पष्टोर्कः स्तस्मात् २।२२।४८।३२ ततश्चार्के १५।७० आ
षाढसुदि १२ गुरौ उदयाद्गत घटी पलेषु ५१।१५ श्रीमतोमहाप्रभूणां सौरमानेन जन्मनस्त्रयस्त्रिंशत्तमोब्दः ३३ प्रवेशोजा
तः तत्राब्दपः ३।२४।५१ अहर्गणः ८६।देशांतरसंस्कृतोमध्यमार्कः २।२३।३।४१ मंदकेंद्रं ११।२४।१३।१० अयनांशाः १७।
५४।६ मन्दफलं ०१३।२५ उदयांतरं धनं ९ भुजांतरं ऋणं ०२ चरांतरं ऋणं १।५५ त्रैक्यमृणं १।४८ त्रैक्यसंस्कृतोमध्योर्कः
२।२३।२।५५ त्रैक्यसंस्कृतः स्पष्टोर्कः २।२२।४८।३२ गतिस्पष्टा ५६।५७ अत्रजन्मार्कवर्षार्कयोः साम्यमेव जातम
तः प्रतिवर्षप्रवेशं जन्मार्कस्पष्टो लिखनीयः अथद्वितीयमासानयनार्थं स्वाभीष्टमाससंख्या २ रूपो १ना १ एत
त्तुल्यमासगतिकोष्टकस्य फलं ०।२९।३४।५ देशांतरसंस्कृते जन्माहर्गणोत्थमध्यमार्केदपातकालीने २।२२।३७।२७।

युतं जातस्स्वाभीष्टमासनिकटे मध्यमोर्कः ३।२२।११।१६ अस्मान्मंदकेंद्रं १०।२५।८।२४ मंदफलं १।१५।२३ उदयांतरं धनं ०।
२५ भुजांतरं ऋणं २२ चरांतरं ऋणं १।३ ऐक्यमृणं १।१८ मध्यमार्के ऐक्यसंस्कृतः ३।२२।१०।१८ ऐक्यसंस्कृतः स्पष्टार्कः
३।२०।२४।५५ गतिः ५७।१७ अथ वर्षप्रवेशकालिकोर्कः २।२२।४८।३२ एकराशियुतः ३।२२।४८।३२ जातो द्वितीयमासार्कः अ
थ स्वाभीष्टार्कः ३।२०।५५।५७ मासार्कः ३।२२।४८।३२ योरंतरमंशादि १।५२।३५ अस्य कला ११२।३५ सवर्णिताः ६७५५ सव
र्णितार्कगत्या ३४।२७ भक्तालब्धं वारादि ०।१।५८ मासार्कोदभीष्टार्कस्य न्यूनत्वाद् अनेन वाराद्यम् ०।२४।५१ युतो
जातः संस्कृतोहर्पः ५।२३।४९ अह्नपवाराधस्यात् एव मासप्रवेशघटिका द्वितीयमासप्रवेशस्य १३।४९ अथ मासप्रवे
शवारार्थं जन्माहर्गणः ८१ द्वितीयमासप्रवेशलग्ने त्रिंश ३० युतं १११ संस्कृताहर्पवार ५ युतः १२१ सप्ततष्टः २ अत्र स्व
र्यवारादर्गणा न युक्तास्ततः वर्तमानस्सोमवासे जातः एवमन्यवर्षप्रवेशदिनात् त्रिंशद्दिननिकटस्य सोमवारे उदयाद्गतघटी
पलेषु २३।४९ द्वितीयमासप्रवेशो जातः एवमन्यमाससाधनं दिनप्रवेशसाधनं च कर्तव्यम् अथ प्रकारांतरेण मासप्रवे
शानयनं तत्र सर्वसंस्काररहितो मध्यमार्कः ३।२२।११।२६ मंदकेंद्रं १०।। ८।।२४ मंदफलम् ०।१।५।२३ ऋणं स्पष्टोर्कः ०
३।२०।५६।०३ अस्य मासार्कस्य ०३।२२।४८।३२ चान्तरकला ०१ १२।२९ सूर्यगत्या ५७।२७ भक्तालब्धं दिनाद्यम् ०।१।५७
५० अल्पवाराद्यं ०।२४।५१ धनं जातो वारादिः ५।२२।४१ अत्र पूर्वमर्कैक्यं ऋणमस्य तः संस्कृताहर्पघटीषु २२।४१ ॥

त्रैकं घस्रादि० ११८ धनं २३।५९ तथा धनं देशान्तरं सूर्य्यस्य १० वारादि पलेषु ५९ ऋणं ४९ जातो घस्रादिको मासप्रवेश
कालः २३॥ ४९ पूर्वानीतसमः अत्रापि मासप्रवेशवारानयनम्पूर्ववत् कर्त्तव्यम् मासप्रवेशे अस्मादन्यः सूक्ष्म
तरः प्रकारः सोपपत्तिको नास्ति अथ मासफलानि वर्षतन्त्रे मासप्रवेशकालेपि ग्रहानुभावांश्च साधयेत् तत्र मास
तनौ नो यो मुन्थेशा जन्मपस्तथा त्रिराशिपो दिननिशोरवीन्दुभपतिस्तथा अब्दप्रवेशलग्नेशस्तथा स्वीयोधिकस्त्वनु
म् पञ्चस्वमासपतिर्ज्ञेयस्ततो वाच्यं शुभाशुभम् अपरे मासलग्नेशं मासाधिपतिं सूचिरे दिनेशं दिनलग्नेशं तथा प्रोचुर्वि
चक्षणाः मासप्रवेशयोर्वाच्यं फलं वर्षेशवद्बुधैः अत्र विशेषमाह यादवः अब्दाङ्कपो जन्मविलग्ननाथः कल्पोथ
मासाङ्कपतिर्द्वितीयः त्रयः पुरोक्ता इति पञ्चमध्ये मासाधिपो हि वर्षेशवदत्र कार्यः अयमर्थः पञ्चाधिकारिमध्ये
जन्मलग्नपस्थाने वर्षलग्नपस्थाप्यः वर्षलग्नपस्थाने मासलग्नपस्थाप्यः मुन्थेशत्रैराशिकेशचन्द्रार्कराशि
पाः पूर्ववन्मासलग्नतो ज्ञेयाः एवं पञ्चाधिकारिमध्ये वर्षेशवन्मासपः कार्यः ताजिकभूषणे लग्नेश्वरं शशि
पतिर्विलग्ननवांशनाथेन समं सखित्वम् स्नेहाख्यदृष्ट्या युतिश्च मासे तस्मिन् शुभं व्यस्तनथान्यथा स्यात् लग्नेश्व
संस्थाधिपतिर्विलग्ननवांशनाथेश्वरयोर्बलीयान् स एव मासेश्वरतां प्रयाति फलं तदीयं किल कीर्त्तयामि इह विशाला
भमतीव महोन्नतं नरपतेर्गुरुगौरवमादिशेत् अधिकतां यदि मासपतिर्भवेद्दिनकरो न करोति रिपूदयम् रजत।

र. उ. ५७

मौक्तिकप्रभसदम्बरप्रियजनागमनंसुखमद्भुतम् नृपकृतंसदिदंयदिमाःपतिर्हिजपतिर्जयपत्नीर्थरुचिर्दिशेत्
क्षितिसुतेर्द्रविणागमनंरिपोरपचयंविजयंवरगोगणोन्नुदिनंन्नुमासपतिःकरोत्यवनिजोवनिजोरुसुखान्यपि।
क्षितिपतेःखलुमानधनागमोलिखनकाव्यकलादिरुचिर्भवेत् रिपुजयंप्रकरोतिनिरंतरंयदिबुधःखलुमासपतिर्भवे
त्बहुविलाससुखैःसहितइज्येनपतिनराम्बरवस्त्रधनागमैःअभिनवंयदिमासपतिःपतिःसुवचसाम्बचसांरचनेमृ
तिः५ निजजनोपचयश्चजयःसदासदिनपेविनयेरुचिरद्युता रतिपतिर्यदिमासपतिर्भवेत्कविरहोविरहोरिजनैर्ध्रु
वम्६ द्रुमलतापरिरोपणमादरोवनरोहिनरोनृपगौरवम् विलसितैस्सहितोयदिमाःपतीरविभवोविभवोऽस्यसुखान्वि
तः७ मासेश्वराणाम्बलिनाम्फलानिसम्यक्क्लिनानिमयोदितानि वलस्यमध्याधमतापदास्ता त्रतदनुमानेनफलम्प्र
कल्प्यम् ८ वामनः लग्नेश्वराशनाथस्यलग्नांशस्वामिनापरि सुहृत्वंस्नेहदृष्टिश्चचन्द्रदृष्टिस्तथाद्युतिः ९सौ
ख्यंशरीरेत्वारोग्यंनिवृत्तिश्चतदाभवेत् शत्रुदृष्टिस्तयोश्चेद्क्रूरदृष्टिःपरस्परम् २ तदाशरीरेकष्टस्याच्चित्तोद्वेगस्त
थैवच द्वयोरेकोस्तगोनीचोतदाकष्टान्तुखंवदेत् ३ द्वयोश्चास्तगयोर्नीचस्थयोर्मृत्युम्बिनिर्दिशेत् लग्नांशाधिपतिः
क्रूरयुक्तःशंकाकरस्मृतः ४ अत्रजन्माब्दकालयोरपिदृष्टियोगान्वीक्ष्यैवंविधेमासेमृत्युंवदेत् अन्यथामृत्युसमंक
ष्टम्वाच्यमितिविशेषः लग्नांशनाथस्ययदाधनांशस्वामिनायदिमैश्चादियोगश्चयदातदाद्रव्यंभवेद्बहुशत्रुयोगेक्रू

रहष्टैनीचास्तगतयोस्तयोः धननाशश्च भवति धनस्वामिनो वशात् २ लग्नेश्वरांशनाथस्य सहजांशेश्वरेणाचेत् मैत्र्या-
दियोगश्च तदानुजसौख्यञ्च जायते ३ लग्नेश्वरांशनाथस्य सुहृदंशेश्वरेणाचेत् मैत्र्यादियोगश्च यदा सुहृदः सुखम
श्नुते ४ लग्नेश्वरांशनाथस्य सुतांशस्वामिना यदि मैत्र्यादियोगश्च तदा सुत सौख्यञ्च जायते ५ लग्नेश्वरांशनाथस्य
षष्ठांशस्वामिना यदि मैत्र्यादियोगश्च यदा शत्रुसंधिं तदा वदेत् ६ लग्नेश्वरांशनाथस्य सप्तांशस्वामिना यदि मैत्र्यादि
योगश्च यदा तदा स्त्रीसुखमादिशेत् ७ लग्नेश्वरांशनाथस्य मृतीशांशेश्वरेण चेत् मैत्र्यादियोगश्च यदा सकृत्तस्या
न्तदा सुखम् ८ मृतीशांशपतौ वीर्ययुक्ते कष्टं विनिर्दिशेत् लग्नांशनाथस्य यदा धर्मेशांशेश्वरेण चेत् ९ मैत्र्यादियोगश्च य
दा मासे धर्ममतिर्भवेत् कर्मेशांशपते श्चिन्त्या कर्मसिद्धिः कुलोचिता १० आयेशांशपते रेवलाभस्स्याद्व्यवहारतः व्य
येशांशपतौ स्वल्पवीर्ये स्वल्पव्ययो भवेत् ११ व्ययाद्यायेशपतयो विबलाः शुभदायकाः लग्नांशशेषभावांशपतयो व
लिनः शुभाः १२ अत्र लग्नेश्वरांशनाथस्य यद्भावांशस्वामिना स्नेहदृष्टियोगो वा चंद्रस्यापि स्नेहदृष्टियोगो वा तदा भावोक्त
सकलपदार्थानां पूर्वोक्तानां मासे सुखं वाच्यम् भावांशस्वामी उदितः स्वोच्चगो वा तदा अत्यंतं तद्भावोत्थशुभपदा-
र्थानां सुखं वाच्यम् एवं लग्नेश्वरांशनाथस्य यद्भावांशस्वामिना क्रूरदृष्टिश्चंद्रस्यापि तत्र क्रूरदृष्टिस्तदा तद्भावोत्थं दुः
खं वाच्यम् भावांशस्वामी अस्तंगतश्चेत्तदा अत्यन्तमशुभं तद्भावोत्थं ज्ञेयमिति विशेषः विशेषान्तरमुक्तं धाम्नेनैव या

वत्कालं भवेदेवं तावत्कालं भवेदिदं परस्परतात्सम्बन्धार्यमासं यावत्फलं वदेत् अयमर्थः लग्नेश्वरांशनाथभावांशना
थश्चेद्वयोः प्रत्यहं गच्छतां यावत्तद्राशिसंचारस्तावत्कालमेव शुभं फलम् अथ तदनंतरं यद्येकस्य द्वयोर्वा तद्राश्य
वस्थितिरन्यस्य राश्यंतरसंचारो विपरीतमवास्यात् अथवा सर्वेषां राश्यंतरसंचारस्तत्र यथा मित्रशत्रुदृष्टियोगो दृष्ट्याभावो
वा तथा तथा शुभाशुभमध्यमफलमवाच्यमिति वर्षतंत्रे भावांशाधिपतिस्स्वभावपनवांशेन मैत्र्यादियोगतः भावां
शाधिपतिस्स्वभावपनवांशेशेन मैत्रीदृशा दृष्टो वा सहितः शशी च यदि तौ मैत्रीदृशालोकितौ तद्भावोत्थसुखं विलोममथ
तद्व्यत्यासतः कीर्तितम् नीचास्तादि फलं च लग्नं वदेदेवं विहृद्धि रत्यन्धिया १ अयमर्थः यदा तौ ग्रहौ शत्रुदृष्ट्या परस्प
रं पश्यतो युक्तो वा भवतश्चंद्रोपि शत्रुदृष्ट्या पश्यति तदा तन्नामसि भावोत्थदुःखं स्यात् अत्रायं विशेषः भावांशपनवांशे
शौ द्वौ अपि नीचास्तवक्रगौ भवतस्तदा तद्भावोत्थदुःखमवश्यं मासे भवति यद्येको नीचादिगः अपरः सत्स्थानगो मध्यम
स्थानगो भवति तदा दौ तद्भावोत्थदुःखमनुभूय पश्चात्सुखं स्यादिति अन्यच्च तत्रैव लग्नेशमासेशसमेश्वरांशनाथाब्
दंशाधिपमित्रदृष्ट्या दृष्टायुता वा शशिना तदा तद्भावोत्थसौख्यायनवे दरिष्टम् १ लग्नेशमासेशसमेशमुन्थाधिपाः
षडष्टान्त्यगतास्सपापाः दृष्टाः खलैः शत्रुदृशात्रमासे व्याध्याधिविद्युद्भयदुःखदास्स्युः २ केन्द्रत्रिकोणायगतास्तुल
ग्नमासाद्वपा वीर्ययुता नराणां नैरुज्यशत्रुक्षयराज्यलाभमानोदयान्यद्भुतकीर्तिदाः स्युः ३ ताजिकालंकारे वर्षे न्थि १

हाभोगमयाद्यमासाद्दशाद्यहद्वाधिपतिस्ततोयःमासाधिपः पूर्णबलस्तुपूर्णम्फलंददातीहवदन्तिकेचित् १ ताजि
कसारेलग्नांशनाथोथविलग्ननाथः केन्द्रत्रिकोणायगतोवलिष्ठः सोरव्यविलासन्निरुजंनितांतेनृणाङ्करोत्येवसमेऽब्द
रोवा १ षष्ठाष्टगोलग्ननवांशपश्चेत्क्रूरग्रहैर्युक्तनिरीक्षितश्चमासेनृणांकष्टमपस्विवादंसम्यक्करोत्येवनसंशयोत्र २ त्रैलो
क्यप्रकाशेतुलग्नेशलग्ननवांशाधिपयोःफलमुक्तम् तत्काललग्नस्वामीयोनवांशकपतिस्तुयः तयोरन्योन्यदृष्टिश्चेच्च
न्द्रदृष्टिश्शुभामता १ तन्वादिभावेतुफलंतद्दशाद्दैवचिंतकैः वाच्यंमासाधिपाद्वापिविशेषस्तत्रकथ्यते २ यस्यांशे मा
सपोभावेतद्भावेदूषणंगुणम् जन्मादिकशशांकाच्चतत्प्रवेशात्फलंवदेत् ३ नवांशकपतिःखेटोयावत्कालंभुनक्ति
तत् तावत्कालस्यवक्तव्यंफलंतन्वादिकक्रमात् ४ त्रिकोणेस्वगृहेस्वोच्चेमित्रदृष्टेसुहृद्गृहे राश्यंशयोस्सुहृत्त्वेचफ
लंश्रेष्ठमतोन्यथानीचारिभेगतेप्यस्तराश्यंशेवैरिवर्गजे ॥ ५ तत्फलंशोभनंखेटेनहिरुद्दलमन्यथा ६ लग्नांशकपतौमित्रेशुभदृष्टेप
रस्परम् तदादेहसुखम्वाच्यन्यथेचेद्धनलब्धयः ७ सहजेभ्रातृजम्सौख्यंतुर्येगेहसुखंवदेत् सुतेसुतान्प्रियोगोवाशत्रुविद्दृहिकृत्
८ द्यूनेपत्नीकृतंसौख्यम्मृत्यौमृत्युकरस्ततः धर्मेधर्मफलप्राप्तिःकर्मप्राप्तिस्तुकर्मगे ९ लाभेलाभस्स्मृतोपिव्ययेहानिर्निरन्त
रम् लग्नांशपयदाशत्रुःशत्रु दृष्टैयुतौतथा १० व्ययेनफलम्वाच्यंपूर्वोक्तंपञ्च भाशुभम् अथलग्नादिसर्वभावेषुसूर्यादिग्रहा
णांनवांशकफलमुक्तंजीर्णताजिके मूलत्रिकोणमित्रोच्चप्राप्तेमूर्तौरवौनृपः सम्बन्धेनधनप्राप्तिः फलम्पूर्वेस्यकीर्तितम् ॥ अ

न्यत्रस्थे रवौ लग्ने देहपीडा निरंतरं द्वितीये धननाशश्च दुर्वीच्यं स्यात्तृतीयगे चतुर्थे भोजने दौःस्थ्यं पुत्रपीडा तु पंचमेश
त्रुनाशो रिपुस्थे स्याद्द्यूने तु स्त्रीनेकुत्रचित् अष्टमे व्याधिराधिश्च धर्महानिस्तु धर्मगे पदाप्तिर्दशमे प्रोक्ता लाभे लाभ
स्तथा भवेत् व्यये व्ययं नृपाद्दंडः सूर्यस्यांशे फलं स्मृतं इत्यर्थः अत्र लग्नस्थे र्के प्रतापकरणं पापदृष्टे द्वेषकरणं
दुर्वीच्यं कविनवक्ता भोजनावसरे दौःस्थ्यं कलिः सप्तमे न तु षष्ठे यः बंधनपीडादिसंभवकरणं वा दशमे राज्यसुखं प्रभ
गौरवं वा एकादशे अल्पलाभः द्वादशे राज्यदंडकलौ इति विशेषः इत्यर्कः उच्चगे स्वगृहे चंद्रे देहपुष्टिर्विलग्नगे
अन्यत्राशुभदः प्रोक्तो धने सौम्येक्षितः स्वदः सहजे सहजात्सौख्यं चतुर्थे भव्यभोजनं पंचमे सर्वतः सौख्यं रोगसं
तापदो रिपौ निवृत्तिर्वार्ताश्रवणं सप्तमे लंघनं मृतौ नवमे शत्रुविजयो दशमे स्यान्महत्पदं लाभे तु वस्त्रलाभः
स्याद्व्यये स्यात्स्वव्ययो विधौ इति चन्द्रः तत्र पंचमे चन्द्रे शुभमं पूर्ववत् सुतसौख्यं षष्ठे शुभाशुभदृष्टे रोगसंतापो अष्ट
मे लंघनं तत्रापि दितरण पापदृष्टे चंद्रे रोगधारणं लंघनं दुष्टे सिंहे सिंहांशके चंद्रे चेन्मकरलग्ने मासदिनावेशे व
धः एवं मेषे मेषनवांशे अर्कभौमयोगलग्नं एवं मृगे मृगांशे सौरचंद्रौ मिथुनलग्ने बुधः दशमे गुरुशुक्रसंपत्रपु
ने क्षेत्रं चार्कयुते नृपाल्लाभो लाभे सर्वग्रहयुत दृष्टे वस्त्राप्तिः द्वादशे शुभयुत दृष्टे विवाहादौ व्ययः पापयुते स्थितो
असद्व्यय इति विशेषः इति चंद्रः मूर्तौ नाशो धने हानिः पदप्राप्तिस्तु विक्रमे बुभुक्षामरणं तोये बुद्धिहानिस्तु पंचमे स्था

नेच्चेरिपुभेस्त्रे संवादं स्त्रीभिस्तु सप्तमे छिद्रे रन्ध्रे प्रपीडा स्याद्धर्मे हानिस्तु धर्मगे मित्रभेदस्तु दशमे हानिर्लाभे व्यये व्ययः
फलमुक्तं तु भौमस्य विपरीतमतोऽन्यथा अत्र स्वोच्चादिगो भौमो लग्ने तीव्रशुभस्थतः तृतीये बंधुविग्रहः चतुर्थे भूमिक
र्षणं सप्तमे स्त्रीकलिः अष्टमे देहपीडा लाभे लाभः किं चिन्तामान्यः व्यये हगाद्यय इति विशेषः इति भौमः कौटि
ल्यं लग्नभे सौम्ये द्वितीये वंचनाद्धनम् मिथ्यावाक्यं तृतीयस्थे —— विज्ञाने शिल्पिजं सुखे कौटिल्यं पंचमे षष्ठे मि
थ्यावेषकरो मतः स्मरे कुटिलयुद्धाख्यं रोगे जीर्णो दितो ऽष्टमे मिथ्याधर्मपरो धर्मे खमे शिल्पाभृतं परम् लाभे तु यदि लाभः
स्यात्पूर्वं लब्धव्ययो व्यये अत्र षष्ठे बुधे कुटिलविग्रहः दशमे शिल्पकर्मणि इति विशेषः इति बुधः गुरोर्भगणाभोगो
द्वादशाब्देन लभ्यते संचार्य प्रतिवर्षेषु द्वादशेष्वपि राशिषु गुरौ मूर्तौ भवेन्मंत्री धने धनगतं भवेत् विक्रमं विक्र
मे तुर्ये सुखं राज्याद्धनागमः विद्यापुराणपुत्रादि पुत्रे शत्रुकरो रिपौ योषित्सौख्यं तथा द्यूने तेंदुशुक्रयुते बहु मू
र्तौ रोगागमो धर्मे धर्मलाभो ऽष्टपागमः कर्मगो राज्यलाभः स्याल्लाभे लाभो व्यये व्ययः मूर्तौ जीवे मंत्रलाभः द्वितीये धनला
भः तृतीये मिष्टवक्ता चतुर्थे मिष्टभोजनं पंचमे सुतसौख्यं धर्मे वृद्धिः षष्ठे रोगारिवृद्धिः नवमे धर्मदानसुखागमः
दशमे पदप्राप्तिः एकादशे सर्वार्थाप्तिः द्वादशे सद्व्यय इति विशेषः इति गुरुः जगन्मीतिः सिते मूर्तौ धनलाभो द्वि
तीयगे तृतीये पोषणं भ्रातृभगिन्यो रिपिसंपदः सुखे सर्वसुखावाप्तिः सर्वलोकप्रियो भवेत् पंचमे बुद्धिसं ।

पत्निः कुटुंबकलहो रिपौ स्त्रीरतिः सप्तमे शुक्रः अष्टमे श्लेष्म संभवः अकस्माद्धनधान्याप्तं धर्मोप्तिश्चापि धर्मगेहा
ज्यं खेलाभगे स्त्रीभ्यो धनाढ्यो पि व्ययो व्यये अत्र लग्ने शुक्रे जायासुखं देहपुष्टिः द्वितीये सुखं द्रव्यं च तृतीये भ्रा
तृसुखं चतुर्थे परदारस्पर्शनादि सुखं सप्तमे स्त्रीरतिः बुधगुरुयुते वश्यं पापादिगृहे स्वप्ने रतिः दशमे स्वोच्चे स्व
गृहे शुभयुक्ते राज्यमन्यथा राजगौरवम् लाभे महालाभः द्वादशगो जरतिहास्यक्रीडाव्ययः इति विशेषः इति शु
क्रः तनौ देहविपत्तौ रे स्वोच्चादिस्थे तनौ सुखं धननाशो धने सौरे विक्रमे सहजापदः स्त्रीभोगो सुखगे नष्टो पुत्रे पु
त्रादि पीडनं शत्रुनाशकरः षष्ठे द्यूने निहंति नाशकृत् वातरोगस्तथा छिद्रे धर्मे धर्मादिलव्ययः राज्यगौरवं हा
निः स्याद्दशमे सूर्यनंदने लाभे लाभं व्यये न स्याद्व्यये चेत्स्यान्महाव्ययः अत्र लग्नेश नीकुभोजनं देहे बलाभावः
द्वितीये धनक्षयः स्थैर्यं च तृतीये पराक्रमः चतुर्थे माषान्नकुभोजनं वाहनभयं तेजोहानिः पंचमे तिर्यङ्दुः सप्त
मे गमनागमनं हंति अष्टमे सुखाभावः नवमे महाजयः लाभे लाभः व्यये न षड्व्ययः इति विशेषः इति शनिः रा
हुस्तनौ तनौ पीडा वस्त्रालंकारपीडनं धने धनविनाशाय विक्रमे बंधुनाशनः तोये भोज्यकुटुंबघ्नः पुत्रसंततिपी
डनं रिपुहा रिपुराशिस्थः पत्नीनाशाय सप्तमे मृतौ मृत्युविनाशाय शुभलाभाय कीर्तितः धर्मे धर्मे परं प्राप्तिर्ला
भे लाभ विनाशकृत् असह्यपकरश्चांत्ये स्वोच्चे सैत्रादिगः शुभः अत्र राहौ लग्ने शस्त्रपीडा रक्तदर्शनं तृतीये भ्रा

नु हानिः परस्परं विरोधः चतुर्थे कुटुंबभोजनं सप्तमे धनाविवाहितानाकष्टम् अष्टमे सुखाभावः नवमे मलिनः दशमे राजगौ
रव लाभः लाभे लाभाधिक्यं अत्र भावे कन्याराशिर्नवांशे सति बुधफलवत् राहुफलं वाच्यमिति विशेषः शुभाशुभ फलमेक
स्मिन्नेव भावे स्वोच्चगृहनीचादिगृहविषयकं ज्ञेयमिति राहुः एतद्ग्रहाणां भावनवांशफलं ज्ञेयं अत्र विशेषमाह ढुं
ढेश्वरः तत्तद्ग्रहस्य यो भोगस्तन्नवांशक्रमात् फलं सूर्यादि सर्वे भावेषु क १०८ लव्यमष्टाधिकं शतं। सूर्यज्ञभृगुपु
त्रेभ्यो सत्रिभागं दिनत्रयं पंचाहाभूमिपुत्रस्य चत्वारिंशद्दिनं गुरोः शनेर्मासत्रयं प्रोक्तं दशाहसहितं पुनः मासद्वय
मितं राहोश्चंद्रः सर्वत्र मध्यगः अथ वर्षे मासे वा संक्षिप्तभावफलं वर्षतंत्रे सूर्यारमंदास्तनुगाज्वरार्तिं धनक्षयं पाप
युगिंदुरित्थं शुभान्वितः पुष्टतनुश्च सौख्यं जीवज्ञशुक्रा धनराज्यलाभं १ चंद्रज्ञजीवासुजितो धनस्थाः धनागमं रा
ज्य सुखं च दद्युः पापा धनस्था धनहानिदास्युर्नृपाद्भयं कार्यविघातमार्किः २ त्रिक्स्थगाः खलखगाः धनधर्मराज्यला
भप्रदा बलयुताः क्षितिलाभदास्युः सौम्यास्सुखार्थसुतमानयशोविलासलाभापहर्षमतुलं किल तत्र चंद्रः ३ चंद्रः
सुखे खलयुतो व्यसनं रुजं च पुष्टः शुभेन सहितः सुखमातनोति सौम्याः सुखं विविधमत्र खलाः सुखार्थनाशं रुजं।
व्यसनमप्यतुलं भयं च ४ पुत्रवित्तसुखसंचयः शुभा पुत्रगा भृगुसुतो ति हर्षदः पुत्रमित्रधनवुद्धिहारकास्तस्कराभय
कलिप्रदाः खलाः ५ षष्ठे पापा वित्तलाभं सुखाप्तिं मौमान्यं तं न हर्षदः शत्रुनाशं सौम्या भीतिं विघ्ननाशं कलिं च चंद्रो रोगं

पापयुक्तः करोति ईसपापः शशी सप्तमं व्याधिभीतिं खला स्त्रीविनाशं कलिं मृत्युभीतिं शुभाश्चैते वितन्वते सुखाप्तिं य
शो राजमानो द्रव्यं वधुसौख्यम् ७ चंद्रोष्टमे निधनदः खलखेटयुक्तः पापाश्चतत्र मृतितुल्यफलाविचिंत्याः सौम्या
स्वधानुवसतो रुजमर्थहानिमानसयं मुख्य सिलेशुभजेशुभं च ८ तपसि सोदरभीः पशुपीडनं खलखगेति मुदो रवि
रत्रचेत् शुभखगा धनधर्मविवृद्धिदाः खलखगोपि शुभान्यपरैर्जगुः ९ गगनगोरविजः पशुवित्तहारविक्षुजो व्यवसाय
पराक्रमौ धनसुखानि परेच धनात्मजावनिपसंगसुखानि वितन्वते १० लाभेधनोपचयसौख्ययशोभिवृद्धिस्सन्मि
त्रसंगबलपुष्टिकरास्तु सर्वे क्रूरा बलेन रहिताः सुतवित्तबुद्धिनाशं शुभास्तु तनुतेस्व फलस्यवृद्धिं ११ पापाव्ययेनेत्ररु
जं विवादं हानिं धनानां नृपतस्कराद्यैः सौम्याव्ययं सद्व्यवहारमार्गं कुर्युः शनिर्हर्षविवृद्धिमत्र १२ अत्रेदं भावफलं सं
क्षेपेणोक्तं मासप्रवेशलग्नेपञ्चकोशोक्तं भावफलं मणित्थोक्तं वा स्वबुद्ध्या यथा योग्यं यथासंभवं चलेखनीयम् अथा
न्यो विशेषः वर्षप्रवेशलग्नेद्रव्यपुत्रजायालाभविवाहारिष्टयोगान्यतो मासप्रवेशलग्नेपियस्मिन्मासेतत्संभवस्तस्मिन्मा
सेऽवश्यं तत्फलं वाच्यमिति मासेष्ठीनां शादिदशाः सर्वाः पूर्वं दशाध्याये निरूपिता एव विशेषमाह याद्वः फलं च सर्वं प्र
थमोक्तवच्च मासप्रमाणेपि दशाचकार्या प्राग्वच्च तत्स्याहि फलानि पश्चाद्विशेषमत्र प्रथमं ब्रवीमीति ये हदभागाः कथिताः
क्रियाद्यैर्मासप्रवेशांगमने च तस्मिन् तावत्प्रमाणा हि दशा च नेषां तेषां ग्रहाणामिह रामकोक्ता अजेविलग्नेंगरसेभवाणां

संख्योरहर्दशुद्धलाः २ पृशनैश्चराणां पृतथैवमन्येपि फलानि तासां ग्रहस्वरूपेनु समग्रकानि अथ मासलग्नमुंथहालग्नयोर्म
ध्ये यो बलवान् तस्मात् हद्दादशा विचार्या इत्युक्तं वर्षतंत्रे इंथिहालग्नयो राशिपो बलीन्नरहद्द पाद्दशेशाः स्वांशतुल्या
है रित्युक्तं केचित् द्वादशमात् अत्र विशेषमाह वामनः स्वहद्दे मित्रहद्दे वा दीप्तयास्वदृशा तथा हद्दा पश्यति यः खेटः फलं तु
स्यात्तमं भवेत् अत्र स्वहद्दादि ज्ञानं मासलग्नवशातो ज्ञेयम् अथान्तर्दशाज्ञानमाह यादवः वेलानुमानेन शुभाशुभानि
तान्येव विद्यादथ चैकपक्षाः अन्तर्दशार्के १ इन्दु १ कु १ राहु १ जीव १ मंद १ ज्ञ १ केतु १ शनसान्तर्दशान् अत्र मेषलग्नेशारं
भे प्रथमं गुरुदशादिनानि ६ तत्रान्तर्दशा प्रथममेकदिनतुल्य गुरोः १ ततः शनेरेकदिनेन तुल्या १ ततो बुधस्य १ ततो के
तोः १ ततः भौमस्य १ ततो केदशान्तर्दशादिन १ एवं षड् दिनानि जातानि ततः शुक्रदशादिनानि ६ अत्र प्रथमं शुक्रान्त
र्दशादिन १ ततो रवि १ ततश्चन्द्रस्य १ ततो भौमस्य १ ततो राहोः १ ततो गुरोः १ एवं दशेशमासम्योक्तक्रमेणैकैकदिवस
मिताः सर्वेषां ग्रहाणामन्तर्दशा तेषां फलमप्युक्तं तत्रैव सौम्यग्रहस्य वदशा प्रविष्टा मन्तर्दशा सौम्य भवस्तदा स्यात् कार्या
र्थसिद्धिर्मनसस्तुष्टिर्मित्राप्तिपुत्रादि सुखं तथैव १ क्रूरस्य पाके यदि पापपाकः प्रोद्वेगचिन्ताभयकोपवादः मृषापवा
दो गदको दिक्चलाकैर्विरोधः स्वपरैरतीव २ शुभस्य मध्ये यदि पापकस्य दशान्तरा दुःखमनोधिमोहाः परस्परं ताडन
बंधनानि भवंति पुंसां व्यसनानि वापि ३ क्रूरग्रहस्यापि दशाविभागे सौम्यस्य चेत्स्यादसुखं च तन्द्रा आलस्य बुद्धिर्व्यसना

निचैवंविचार्यमासप्रवेदेत्फलानि अत्रमुथामासेशदशादिफलवद्वेयमत्रायंविशेषः जन्मनिवर्षेवायोग्रहः स्वगृहे स्वोच्चे स्वमित्रगृ
हादौ सौम्ययुतदृष्टोवाभवतितस्यदशाशोभनानीचारिगृहास्तंगतपतितभवनादौ ८।१२।धीशदशानिंद्याजीवेसंतापोग्यतिः चंद्रः ४।६
।२।१।१० एष्वशुभः अत्रापिमासप्रवेशलग्नात् वक्ष्यमाणंभोजनाखेटकस्यप्राप्तिकं विचारणीयमितिकेचित् इतिमासफलानि अथदिनप्रवेश
फलानिवामनः कलादिनासमोभानुयद्वेलायांप्रजायते दिनेदिनेभुक्तियोगात्तल्लग्नं दिनजंस्मृतम् १ दिनलग्नेग्रहान्स्पष्टीकृत्य स्थानभवांश्च
साधयेत् तत्रस्पष्टीकृतस्वद्वोयत्रांशेतत्फलंवदेत् लग्नांशेशुभैर्दृष्टेचंद्रेपुष्टतनवपुः धनांशेशुभयुग्दृष्टे धनधान्यरसैः समम् २ सह
जांशेभ्रातृसौख्यंतु पौंशेभव्यभोजनं सुतांशेपत्यजंसौख्यं षष्ठांशेरोगवैरिणोः ४ सप्तमेस्वस्त्रियासौख्यंशुक्रज्ञगुरुसं
गमे स्वयंवरस्त्रीयसौख्यं धृतिर्वानचवर्त्मना ५ दिनादावष्टमेकस्माद्रोगोधरणकंमृतिः क्रूरदृष्यान्वेवधः ससौम्यः
स्वल्पसौख्यकृत् ६ पुण्यांशेसंपदस्तीर्थकर्मांशेकर्मणाफलम् गुरुशुक्रपदेशेचसार्वभूपान्मदंमहत् ७ लाभांशेपि
नवोलाभः सौम्ययुक्तेक्षितेपरम् निधिप्राप्तिर्व्ययांशेचसशुभेशुभकृद्व्ययः ८ संविन्नकांशेचंद्रे स्वोच्चशुभस्वमित्रभ
वनस्थः सौम्यमित्रेक्षितोनीचारातिगृहारि ६ रंध्र ८ रहितस्थानस्थितोहर्षितः पुष्टश्चैवनिरीक्षितोखिलजयश्चेत्स्या
त्समस्तंदिनंज्ञेयोसौदिवसोखिलोपिफलदः स्याद्वैपरीत्येन्यथा अत्रदिनप्रवेशेलग्नादिनवांशफलमुक्तम् ताजिक
सारेयदिविलग्नलवः शुभखेचरैर्वलयुतैः सहितोथविलोकितः बहुसुखप्रकरोतिहिमांशुनाधनपदंचतथाविजयं ६२

विलोकितः २ बहुसुखं प्रकरोति धनं नराः सहजतश्च सुखं सहजांशके यदि शुभैः सहितो विधुना तथा सुखलवो यदि
सौम्ययुतेक्षितः शुभनरं स्वजनैः सह भोजनं सुतसुखं प्रकरोति सुतांशके विधुबुधेज्यसितैश्च युतेक्षितः ३ रि
पोर्गृहांशः शुभखेटयुक्तः करोति रोगारिभयं नराणां शुभैश्च जायांश गतैर्विलासं स्वभार्यया दुष्टखगैः खलत्वं ४ ब
ध्वांशकः सौम्यखगान्तरस्थः सौम्यस्तदा दारसुखं च पुंसां शुक्रेज्यजीवैः सबलैश्च सौख्यं सप्तस्थितैर्वा बहुकामिनीनां ५ रंध्रां
शकोरंध्रगतः समेतः सौम्यैर्विधत्ते मरणं नराणां मिश्रैर्विमिश्रं च खगैः शुभं खं धर्मांशके धर्ममतिः सुपात्रे ६ भूपास्पदं
भौमयुतैश्च सौम्यैः कर्मांशकस्थैर्नृपतेर्धनाप्तिं लाभांशकस्थैः सितचन्द्रजीवैर्लाभो महान्मिश्रखगैश्च मिश्रः ७ व्ययः
शुभः स्याद्व्ययभांशयातैर्बुधेज्यशुक्रैः खलशुभैश्च हानिः दिने दिने भूमिभृतां सदैव फलं विलोक्यं सुधिया ग्रहोत्थं ८ विलग्न
नाथः शुभयुक्तदृष्टः केंद्रत्रिकोणायगतो बलिष्ठः सौख्यं च लाभं नृपतिं नितान्तं नृणां करोत्येवमसौ स्वरो वा ९ अन्यत्त्वत्र
त्रैव षष्ठाष्टगो भौमयुतः शशांको दत्तेऽथ सोऽशस्त्रभयं नराणां भौमो शुभस्थोऽरिभं पंचविघ्नं सूर्यस्तथैवं प्रकरोति नूनं १॥
राशीश्वरो रंध्रगतः सपापः करोत्यरिष्टं सबलश्च पुंसां क्रूरैः सुखस्थैर्गजवाजिपानानभुवं प्रयातो बहुला च पीडा
२ सप्तस्थितैः सौम्यखगैर्वलाढ्यैर्दुर्गे रणान्तं विजयं करोति धर्मार्थलाभं नवमोपयातैर्विलग्नतो वा कथयन्ति सौम्य

शुक्रे ३ नग ७ पराक्रम ३ शत्रु ६ भव ११ स्थितैः शशिसुरेज्यदिनेशसितैर्यदा नवमकेंद्रगतैश्च नृतदा जनो भुवि न लेरमते व
हुभार्यया ४ वेश्यामथो रतिः करोति रविजः सप्तस्थितेबावली भौमोवा सबुधः सितो मदगतः सौख्यं स्वदारोद्भवम् ॥ नू
नं देहभृतो सुरेज्यभृगुजौ सप्तस्थितौ भोगदौ नानास्त्रीजनितं सुखं प्रतिदिनं पुंसां गुरुः सप्तमे ५ अत्रोक्तफलं यथा स
भवं स्वबुध्या वाच्यमिति वामनः व्ययर्ये व्ययपस्त्वहृतं क्रूरैर्व्ययधनस्थितैः दिनेंदो लग्नगे वं ध्रुवं रिपुः कलिमादिशे
त् १ नष्टे बले लग्नगे क्रूरे नष्टा पापयुते सिते दिनेंदोः शस्त्रघातेन मृत्युर्व्यस्तेन्यथा भवेत् २ एकांशावस्थिते योगः क्षीणेंदुर्ने
त्रशोभनः लग्नच्छिद्रे मेषष्ठमकरे च नंदशुक्रे ३ सेदवः कुजसौराब्दि दिने स्याद सितावधः राहौ वाथ कुजे मंदे परस्मिन्नपि रवौ ४
अष्टमे स्वगृहे चैव दिने चंद्रे सितावधः वर्षे अत्रापि विशेषः पूर्वं सवित्स्रकाशेपि ॥ राहुर्वा भौमो वा क्रूरोन्यो वाष्टमे स्वगृहे स्वदृष्टाशो
तिनचंद्रोपेतः शस्त्रेण मृत्युदा भवति हिल्लाजुके हू चेदंति सारः स्त्रभौमयोरष्टा जीवेदो घनिनयक् जन्मस्वोर बल नाशनो रोगाइ तिल
ग्नमासलग्नं च महारिष्टं मिश्रफलं दं महाशुभफलं वा निर्णीय पश्चाद्दिनप्रवेशलग्नफलं शुभं मिश्रं अशुभं च वर्षमासानुसारेण वा
च्यम् दिनेश निर्णयः वर्षतंत्रे मुथहेश त्रिराशीशो दिवा सूर्यसितापकः रात्रौ चंद्रमयो वर्षस्वामी वर्षविलग्नपः १ मासलग्नपतिर्घस्र
लग्नेशः सप्तमः स्मृतः एषां बलीन नु पश्यद्दिनपः परिकीर्तितः २ षट्त्रिरिष्फोपगतादिनाङ्गमासेश्च थिहेशाः खलखेटयुक्ताः गदप्रदामा
नयशोहराश्च केंद्रत्रिकोणायगताः सुखाप्त्यैः ३ षट्त्र्यंशकः सौम्ययुगी सितो वा हिमद्युक्षणाङ्गाब्ज सौख्यकृत्स्यः दुःखप्रदाः प्रोक्तइतोन्यथा
ले सर्वेषु भावेष्व्ययमेवरीतिः ४ हिल्लाजदशे खला हानिः व्यये सौम्याः शुभं व्ययं कुर्नेरी

११२ ३ २

राम ६३

पापजा रोगं करोति शुभजा शुभम् ५ कर्त्तरीलक्षणमाह वसिष्ठः लग्नस्य पृष्ठाग्रगयोरसाध्वोः सा कर्त्तरी स्यादृजुवक्र
गत्योः तौ शीघ्रचारौ यदि वक्रचारौ न कर्त्तरी चेति पितामहोक्तेः इति अत्र लग्न पापग्रहयोरंशसाम्ये कर्त्तरीदोषइ
त्युक्तं गर्गेण लग्नाद्द्विरिष्फगौ क्रूरौ त्र्यंशमेतत्समांशकम् तदा कर्त्तरिजो दोषो नान्यथाभावजं फलं कर्त्तरी अपवा
दोपि वादरायणोक्तः विधौ धनोपगे शुभग्रहेथवान्यगे गुरौ न कर्त्तरी भवत्यहो जगाद वादरायण इति अत्र शुभग्रहकर्त्त
री शुभैव स्वल्पसौख्यकरी ज्ञेयेति ताजिकसारे ननु पतिस्तनुते मदनानुगो बहुसुखं स्वल्पथवा हि मगुर्नृणां गगनवंधुगतो भृ
गुनंदनः खलतया विजयं गुरुसोमजौ अरिद विनाशगतस्तनुनायकः खलखगैः सहितः सुरपूजितः ननु भूतापक
रोति दिने व्ययगः प्रदं बहुलं विवलो पदा मृत्युस्थिताद्दुष्टखगाश्च नित्यं कुर्वंति सौम्यैः सहिताश्च तस्मिन् घस्त्रे विवादं क
लहं स्वशत्रोर्भयं नृणां नैव सुखं कदाचित् सौम्यास्तु केंद्राग्नजलाभगाश्च त्यापाख्यिषष्ठायगतायदि स्युः कुर्वंति घस्त्रे
विविधं विलासं वित्तागमं वै विजयं नराणां सहजधीमदनापरिपुस्थितो ३।५।७।११।६ यदि शशी गुरुभानुसितेक्षितः
नवमकेंद्रगते शुभग्रहे स्वबलपामनुजोरमते सदा इति वामनः अत्र हर्षयोगेन विशेषमाह यादवः संपूर्णहर्षाच
दिने फलं स्याद्योगस्तथैकांशसमागमोक्ता क्षीणः शशी नैव शुभप्रदश्च ग्रहेश्च मान्वशगतैः फलोक्तिः अत्र दिनप्रवेशोपि
मया दशाध्याये सम्यक्कृतया दशानिरूपितः संतितास्तत एवावधार्याः अथ मद्गुरुचरणकृता दिनदशा लिख्यते ॥

हो०र० उ० ६४

जन्ममाहिनमंगणंपंवेदथ्यतिथिवारस्युक् नवा८ंत्रंभूपरसांई का ८स्विरवेदा४ष्टा८द्वि ७गुरोगुभिः ५शेषेसूर्यादिखेटा
नांदशाज्ञेयादिनोद्भवा सौख्यंसौम्यदशायां स्यादुःखंपापदशासुच अथविशेषफले शिरोव्यथाविनहानिः कलहदु
ष्टभोजनं वृथायात्रा रवौ प्राच्यां चंद्रेस्त्री मिष्टभोजनं राजपूजासुखवस्त्रं भौमेदुःखमयंव्ययं गोधूमयवमुद्गादिभोजनं
शशिनंदने मित्रसंगंसुखंक्रीडाविद्यासौख्यंनृपाद्धनं गुरौसुभोजनंद्रव्यलाभंस्त्रीमित्रभूपतः सौख्यं प्रतीच्यांगम
नंवस्त्राप्तिं चभृगोर्धनम् सुभोजनंसुखंभूपमित्रस्त्रीतोपवान्नमुक् शनौश्रमस्तीव्ररोषोनृपाद्गीर्देहपीडनम् कुधान्या
प्तिर्वृथायात्रा राहुकेतोफलंतथा अथदिनप्रवेशेअवस्थाविचारः वर्षतंत्रे दिनप्रवेशेत्र विधोरवस्थायानुपादृशी नद
वस्थातुल्यमसौफलंदत्तेनसंशयः विहायराशिंचंद्रस्यभागाद्विघ्नाः २ शरोद्धृताः ५ लब्धंगता अवस्थास्युर्भोग्यायाः फ
लमादिशेत् प्रवासः प्रवासोपगोरात्रिनाथैर्यं नाशःक्रनष्टोपगोमृत्युभीतिः मृ तावस्थिते — स्याज्ज्वरायां जयस्तु ४ विलास
सुहास्योपगे ५ कामिनीभिः रतौस्याद्रतिः ६ क्रीडितो ७ सौख्यरात्रौ प्रसुप्तापि निद्राकलिर्देहपीडा ८ भये १० नोपहानिः
१७ सुखंस्यात्सुभुक्ता ११ ज्वराकंपितासुस्थिरासुः क्रमेण अत्रचंद्रो लग्नाज्जन्मराशेर्वा अष्टमगस्तदावस्थाफलेवि
परीतंज्ञेयमित्युक्तं ताजिकसारे छिद्रोपगोरात्रिपतिर्विलग्नाद्यस्तफलंवाजनिमाहिलोक्यमिति छिद्रगलंयदंमस्थान
गतस्याप्युपलक्षणमितिकेचित् अशुभावस्थापवादमाहवामनः कष्टावस्थाशुभाशस्थेचंद्रेज्ञेयाशुभप्रदेति अथदि ६४

नप्रवेशे भोजनविचारः वामनः दिनलग्नं निवेश्यादौ चक्रे द्वादशराशिके तात्कालिकग्रहवशाद्भोजनादि विचिंत
येत् आदिशब्देन आखेटस्वप्नादि ज्ञेयम् भोज्य दातातनुस्वामी भोज्यं हिबुकवेश्मपः द्यूनपश्च तु भुक्तोक्ता भोक्ता द्यू
नाधिपो मतः लाभवेश्मनि लग्ने च शुभदृष्टे सुभोजनं जीवे लग्ने सिते वापि कुस्थानेपि सुभोजनम् राहौ मंदे तथा ल
ग्ने सूर्ये दृष्टे युतेपि च न चान्नभोजनं क्वापि शस्त्रतो घातमादिशेत् रविदृष्टिं विना लग्ने रवियोगं विनापि वा सायंक
दशनं वाच्यं लघनं च विनिर्दिशेत् उष्णान्नं दशमे चंद्रे शीतान्नं तत्र कुजे स्थिते तूर्यस्थे केंद्रे रसं तिक्तं सोमे सलवणं भवेत् कु
जे तु कटुकं प्रोक्तं बुधे प्रोक्तं तु मिश्रितं गुरौ तु मधुरं प्रोक्तं शुक्रे स्निग्धं तु वर्णं शनौ ग्रहे च लघु तेवापि भोज्यान्नं समादिशेत् स्नि
ग्धं शुक्रे शनौ तैलमुच्चगे संस्कृतं शुभम् नीचे कदशनं तूर्ये संस्काररहितं पुनः लग्ने सूर्योदयः स्वोच्चे नृपादि गृहभोज
नं राजा रविः शशी राज्ञी मंगलो वाहिनीश्वरः कुमारो ज्ञो गुरुर्मंत्री सितो नेतानुगः शनिः मूलत्रिकोणके स्वे टे सपितु स्तत्र
भोजनं मित्रवेश्मनि मित्रर्क्षे समे समगृहे पुनः एवं धने धनाढ्यं च बंधुभ्यो बंधुभे तथा पितृवेश्मनि तूर्ये स्यात्तु
त्राद्भुक्तं तु पंचमे शत्रुवेश्मनि शत्रौ स्याद्द्वेषि देश्मनि सप्तमे छिद्रे तु कपटाद्भुक्तं नवमे धर्मभोजनं दशमे राजमा
र्गे तु लाभे मित्रादिनाहृतं व्यये मूल्यात्तथा भुक्तं तूर्यांशाद्भोज्यसंमितिं चंद्रराशीश्वरं चंद्रः पश्येच्चेत्सुखभोजनम्
नपश्येच्च तं दाकष्टे भोजनं कुर्वे चौ दिनं कालहोराधिपो लग्ने सुखं वाशीघ्रभोजनम् धने तूर्ये च राहुश्चेन्निषिद्धमन्न

स्मिपसमयं तुर्ये पश्यति लग्नं वा चंद्रस्तत्र सुभोजनं सप्तमे तु शुभः पश्येत्स्वगृहे सुखभोजनं शत्रौ शत्रुगृहे भुक्तमन्यदृष्टं स्वस्थितः लग्ने सर्वग्रहोपेते स्वगृहे भोजनं भवेत्॥ चरराशौ लग्नगते वारं वारं तु भोजनं सकृद्वारं स्थिरे लग्ने द्विवारे द्विःस्वभावके सूर्यो रवौ बलिनौ लग्ने सति यस्य गृहे भुजिः द्विजगेहे शुक्रगुरू चंद्रो वैश्यगृहे बुधः शूद्रगेहे सूर्यगतो नीचगेहे तु भोजनं सुखसंस्थे सुखाधीशे सुभोज्यं सरसं वदेत् सरसं शुभराशौ तु नीरसं पापराशिभे। वर्षतंत्रे। तिलान्नमर्के हिमगौ सुतंडुलं भौमे मसूरा श्वणकाश्च भोज्यं बुधे समुद्गाः खलु राजमाषा गुरौ सगोधूमभुजिः सवीर्ये शुक्रे यवा वाजविकायुगंधराः शनौ कुलित्थादि समाषमन्नं भोज्यं तु षान्नं शिखिराहुवीर्ये च भेक्षणालोकनतः सहर्षे सूर्ये मूलं पुष्य मिंदौ कुजस्यान्यत्रं शाखावापिशाकं सवीर्ये भुंक्ते ज्यस्ते व्यंजनभूरिभेदं मंदे न्नोऽस्यं सामिषं राहुकेत्वोः॥ अथ मया कस्मिन्काले भुक्तं कीदृश्यां भूमौ पुरुषेण स्त्रिया वा किं वयसा किं जातीयेन किं प्रमाणेन परिविष्टमन्नं गृहस्य कस्यां दिशि इत्यादि प्रश्ने संज्ञाध्यायोक्तग्रहराशिस्वभावेन स्वबुद्ध्या सर्वं वदेदिति। अथ दिनप्रवेशे मृगयाविचारः सुवीर्यकुजज्ञौ नृपाखेटसिद्ध्यै न सिद्धिर्यदा वीर्यहीनौ विमोस्तः जलाखेटमाहुः सवीर्ये रविर्न हसैं जलाखेटैनगाखेटैर्नगाखेटमाहुः॥ जलपर्वतादिग्रहराशयः संज्ञाध्यायोक्ता ज्ञेयाः। लग्नास्तनाथौ केंद्रस्थौ निर्बलौ क्लेशदायिनौ। मृगयोक्ता शुभफलावीर्याढ्यौ यदि तौ पुनः। क्रूराक्रांतानि पापा वंति मध्ये भानि दुलग्नयोस्तावंतः प्राणिनो वध्या हि निघ्नाः श्वाशकादिषु॥ विपक्ष रगते हृः खं नै धने च विभेदनं प्रत्यरौ स्खलनं विद्यात्पतनं जन्मभेगणे॥ अत्र विशेषः॥ प्रश्नवैष्णवे॥ लग्नेशयामित्रपती त्वशान्ते सुस्नेहदृष्ट्यात्वनयोर्द्वयोश्च आखेटकः स्यात्सफलेरिहष्टा

कष्टाद्दृष्टा विफलोऽल्पको वा लग्ने ऽम्बरे द्यूनगते विलग्ने जाये ऽम्बरे स्यान्मृगया प्रभूता द्यूने ऽम्बरे मंदगतौ सुदृष्टा स्वल्पा च
लाभ्ये क्षितिजे च गुर्वि विभौ मगेहे च कुजे नभस्थे जीवज्ञदृष्टे मृगयागरीयसी बुधस्य जीवस्य गृहे नभस्थे लग्ने ऽथ गुर्वी
मृगया न दा भवेत् जामित्रनाथे हि बुधे नभस्थे चारवेटकः स्वल्पतरोऽपि न स्यात् द्यूनस्थिते वीर्ययुतः प्रभूतः स्यादल्प
कोऽन्यत्रगते च केन्द्रात् अथ जलारवेटकप्रश्नो वा जामित्रनाथेन सुधाकरेणायद्दीन्यशालं कुरुते महीजः शुक्रे स्थि
तो वारिचरस्य राशौ वा खेटकः स्यात्प्रचुरो झषाणाम् अथ खेटकदिननक्षत्रवशेन फलमुक्तम् भूपालवल्लभे सूर्य
भात्त्रित्रिभे चंद्रे पाशघातवधस्तथा पाशे पाशगनक्षुर्यात् घाते प्राप्तिर्भवेन्नहि वधे प्राप्तिर्भवेन्नित्यमेव वाच्यं न संशयः
लुब्धनाम स्वर्गो राशिर्यत्र स्याद्दिने चंद्रमा तन्मध्ये यदि सौम्यास्तु तदा च हरिणादिकम् राशिचंद्रमसोर्मध्ये पापा दुष्ट
पशुस्तदा मिश्रखेटे मिश्रपशुर्नग्रहश्चेन्यशुनेद्दिरालोः शनेस्तु महिषा भौमभास्करयोर्मृगास्तु शुक्राभ्यां बुधेंदुभ्यां
शूकरादयएव च अथ खेटकस्य दिवसे चंद्रः क्रूरयुतो यदि रविमुक्तो भवेत्यगुः भौमे मृगविधा मृगाः अंगविद्ध [illegible]नः सौरे
महिषाशनिराहुतः वराहौ रविभौमाभ्यां पक्षिणो बुधशुक्रयोः शृंगहीना युतौ सौम्यैः सशृंगास्तु नथेनरैः [illegible]थ पञ्च
गुणाः अरस्य वा राङ्याश्चित्रिविभाजिता एकादिशेषे मृगया जलस्थलगिरौ क्रमात् अथ दिनप्रवेशस्वप्नविचारः वर्षेन
त्रिलग्नांशोकेनतुगेऽथवास्मिन्दु स्वप्नमीक्षेत नमथार्कविंबं रक्तांवरा वन्हिमथापि चंद्रं शुभ्राम्बर [illegible]नावरपुष्प

वस्त्रं स्त्रियः स्रक् पात्रकुजे सुवर्णरत्नांबरस्नक्पशुविद्रुमाणि बुधे हयः स्वर्गतिधर्मवार्ता गुरौ रतिः [illegible] यासुरेषा
सद्ध्युसंगश्च सिते जलानां पारे गतिर्देवरतिर्विलासः शनावरण्याद्रिगतिश्च नीचैः संगश्च राहोशिखिनोन्यमेवम्
चंद्रेश्वरः मिश्रे मिश्रवदेत्स्वप्नस्वामियुक्ते तु दृष्टे तु जं नीचे रिपौ जिते वापि परवेश्मगते स्नगे दुःखाय वाच्यो [illegible] प्नम
न्यथा सुखदं वदेत् लग्ने स्वे शुभे दृष्टे रविराशि [illegible] पोह्युने स्वप्ने स्वप्न नदा दृष्टनिश्चयेनेति निर्दिशेत् रवीन्दु [illegible] दृष्टौ
चनपो वापि स्वप्नमः नदा स्वप्ने नृपो दृष्टश्चंद्रेश्वरन्नृपो दिनम् इति स्वप्नविचारः अथ मंदाववोधार्थं वर्षपत्री ले
खनक्रमो लिख्यते प्रथमं मंगलश्लोकाः आशीर्वादश्लोकाश्च लेख्याः ततः सम्वत्सरशकायनर्तुमासपक्षतिथि
वारनक्षत्रयोगकरणदिनमानरात्रिमानेष्टकालादिभिर्वर्षसमयो लेख्यः ततो वर्षकुंडलीजन्मकुंडलीग्रहन्यास
पूर्वका लेख्याः ततः स्पष्टग्रहाश्च तन्वादिद्वादशभावससंधयश्च लेख्याः ग्रहाणां विंशोपकावलपरस्परदृष्टयो
भावेषु च दृष्टयो लेख्याः ततो ग्रहाणां मैत्रीचक्रं लेख्यं ततः पंचवर्गीवलानि द्वादशवर्गिका लेख्या ततो ग्रहाणां
स्थानदिक्कालनिसर्गचेष्टादृग्वलानि इष्टकष्टसहितानि लेख्यानि ततो भाववलं लेख्यं ततो वर्षेशनिर्णयतत्फलं च
मुन्थाफलं लेख्यम् ततः सहमानि सहमकुण्डलिका लेख्या ततो रिष्टारिष्टभंगौ राजयोगराजयोगभंगौ च लेख्यौ
ततस्तन्वादिद्वादशभावविचाराद्ग्रहाणां भावफलानि भावविचारे द्वेवयथा भावस्थानि सहमफलानि लेख्यानि

ततोवर्षप्रवेशेदशाविषयविभागेनागतादशानन्तरवेशाकुण्डिलेख्याः ततोदशाफलानिलेख्यानि ततोदशामध्येत
दंतर्दशाफलसहितालेख्या ततोद्वादशमासप्रवेशमासकुंडलिकास्पष्टाग्रहाद्वादशभावसहिताः मासेश्वरनिर्ण
यमासेसफलमासदशाफलसहितालेख्याः ततः मासप्रवेशमध्येदिनप्रवेशकुंडलीस्पष्टग्रहद्वादशभावफल।
दिनेश्वरनिर्णयदिनेश्वरफलंदिनदशाफलंयथासंभवाभोजनमृगयाखेटकस्वप्नादिसहितालेख्या। ततोदिनमाह
प्रवेशकुंडलीसहितोलेख्यः इतिवर्षपत्रीलेखनक्रमः निर्मथ्यसत्ताजिकशास्त्रसिंधुसमुद्धृतोहायनरत्नसंज्ञः सद्
र्षपत्रीकरणोद्यतानांज्योतिर्विदांकंठविभूषणाय १ वेत्तिनान्यः परंशास्त्रसिंधोर्मंथनजंश्रमम् इतिसंचिन्त्यसोमेशत्व
दंघ्रौरत्नमर्पितमर २ पृथ्वीपतिमहावीरश्रीमत्साहिसुजातिके श्रीराजमहलस्थेनमयाग्रंथोविनिर्मितः ३ योगोमास
…तेः समः करहतोयोगस्तिथिः स्यात्तिथिस्त्रिवारामितिस्त दर्धसहशभंसर्वयोगेपुनः भूवाणास्त १५ ५१ कुभिर्भवे
त्कुकमितिग्रंथस्यतावेतिपस्तंमन्येगणितहृदयकमलप्रोद्यद्दिनेभास्करम् ४ ॥ इतिश्रीमद्दैवज्ञाचार्यपंडितदामोदरा
त्मजबलभद्रविरचितेहायनरत्नेमासप्रवेशादिविचाराध्यायोऽष्टमः ॥ समाप्तश्चायंग्रंथः ॥ संवत् १९४२ माघकृ
ष्ण १ गुरुवासरे ॥ छ ॥

॥श्री काशी विश्वनाथपुरी में महल्ला छोटकी पिअरी पर बाबू कौलेश्वर सिंह के मकान में
बाबू किशुन दयाल सिंह के गनेसप्रभाकर छापाखाने में हायनरत्न बहुत शुद्धतापूर्वक
छापागया सोधा बलरामशास्त्री प्रमुणेन जिसको लेना होय सो नई सड़क पर बाबू कौलेश्वर सिं
ह के दुकान पर मिलेगा लि: द्वारकातेवारी सम्वत १९४२ फागुन सुक्ले ७ ॥